

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2015

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2015 talousarvioesityksen (HE 131/2014 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2015 (HE 131/2014 vp).

Lisäksi eduskunta on 25 päivänä marraskuuta 2014 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen eduskunnalle vuoden 2015 talousarvioesityksen täydentämisestä (HE 247/2014 vp).

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa niistä yhteisen mietinnön.

Talousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä eduskunnan 23 päivänä lokakuuta 2014 valiokuntaan lähettämät talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp. Aloiteluettelo on tämän mietinnön liitteenä.

Lausunnot

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin mukaan kukin erikoisvaliokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon valtion talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun esitys on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan.

Vuoden 2015 talousarvioesityksestä ovat lausunnon antaneet

- ulkoasiainvaliokunta UaVL 4/2014 vp
- tarkastusvaliokunta TrVL 2/2014 vp
- hallintovaliokunta HaVL 26/2014 vp
- lakivaliokunta LaVL 17/2014 vp
- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 5/2014 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp

Perustelut

- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 38/2014 vp
- puolustusvaliokunta PuVL 9/2014 vp
- sivistysvaliokunta SiVL 11/2014 vp
- sosiaali- ja terveysvaliokunta StVL 10/2014 vp
- talousvaliokunta TaVL 37/2014 vp
- tulevaisuusvaliokunta TuVL 3/2014 vp
- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 9/2014 vp
- ympäristövaliokunta YmVL 19/2014 vp

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti kaikissa valtiovarainvaliokunnan jaostoissa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Talouskehitys

Maailmantalouden kasvu on nopeutunut mm. Yhdysvalloissa, ja myös euroalueen talous on kääntynyt hieman parempaan suuntaan. Kasvu on kuitenkin haurasta, ja sitä hidastavat useiden EU:n jäsenvaltioiden heikko kilpailukyky sekä yksityisen sektorin velkojen sopeutus, joka rajoittaa yksityisen kulutuksen ja investointien kasvua.

Suomen talouden kasvunäkymät ovat edelleen heikot. Kotimainen talouskehitys on ollut vaikeaa, ja työmarkkinoiden ja työllisyyden arvioidaan vielä heikkenevän. Valtiovarainministeriön syyskuun ennusteen mukaan Suomen bruttokansantuotteen ei arvioida kasvavan tänä vuonna olleenkaan, ensi vuonna kasvun arvioidaan olevan 1,2 prosenttia ja vuoden 2016 talouskasvuksi ennustetaan 1,4 prosenttia. Suomen Pankin 11.12.2014 antaman ennusteen mukaan Suomen talouden lähivuosien näkymät ovat heikentyneet edelleen. Kokonaistuotannon odotetaan supistuvan tänä vuonna 0,2 prosenttia ja 0,1 prosenttia vuonna 2015, vuoden 2016 talouskasvuksi ennustetaan yhtä prosenttia.

Suomen talouden tilan heikkenemiseen on monta syytä. Suomen vienti väheni nopeasti ja voimakkaasti finanssikriisin yhteydessä, minkä jälkeen vienti ei ole palannut aiemmalle tasolle tuotteiden heikon kysynnän ja niiden huonon kilpailukyvyn vuoksi. Lisäksi Suomi on kohdannut muutaman viime vuoden aikana useita ns. epäsymmetrisiä taloudellisia häiriöitä. Näitä ovat mm. matkapuhelinalan romahdus, paperin kysynnän väheneminen, tuottavuuden kasvuun nähden liian suuret palkankorotukset sekä Venäjän ja Ukrainan kriisistä johtuva viennin putoaminen, joka kohtelee Suomea euromaiden keskiarvoa voimakkaammin. Samalla ikärakenteen muutos lisää eläke-, hoito- ja hoivamenoja, jotka kasvavat erittäin nopeasti seuraavan parin vuosikymmenen aikana.

Suhdannetilanne on heikentynyt edelleen viime kevään jälkeen, jolloin kokonaistuotannon vielä arvioitiin kasvavan jonkin verran tänä vuonna. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä kuluvan vuoden lokakuulta todetaan, että julkisen talouden rakenteellisessa rahoitusasemassa arvioidaan olevan keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamista vaarantava merkittävä poikkeama. Valtio-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp

Perustelut

varainministeriön arvion mukaan Suomen rakenteellinen alijäämä ylittää ns. finanssipoliittisessa laissa (869/2012) asetetun enimmäismäärän (0,5 prosenttia) eikä rakenteellinen jäämä korjaannu lähivuosinakaan riittävästi. Rakenteellisen alijäämän arvioidaan olevan tänä vuonna 1,2 prosenttia, 1,3 prosenttia vuonna 2015 ja 1,2 prosenttia vuonna 2016.

Valiokunta toteaa, että finanssipolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi vaalikauden aikana on päätetty valtion menoja vähentävistä ja tuloja lisäävistä toimista, jotka ovat nettomääräisesti noin 6,4 mrd. euroa vuoden 2018 tasolla eli 2,8 prosenttia suhteessa kokonaistuotantoon, kun vertailukohdaksi on edellisen vaalikauden viimeinen valtiontalouden kehyspäätös. Vuonna 2015 säästöpäätökset hillitsevät menojen kasvua ja alentavat valtion menoja nettomääräisesti noin 2 mrd. eurolle vuoden 2014 säästöihin verrattuna. Kun aiemmat päätökset otetaan huomioon, menojen kokonaissäästö nousee ensi vuonna noin 3 mrd. euroon. Veroaste nousee ensi vuonna 45 prosenttiin bruttokansantuotteesta, kun se oli 41 prosenttia vielä vuonna 2010.

Valiokunta pitää huolestuttavana, että mittavista sopeutustoimista huolimatta valtiontalouden alijäämät säilyvät suurina. Valtiovarainministeriön syyskuun ennusteen mukaan julkisen talouden rahoitusjäämä on -2,7 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen vuonna 2014 ja -2,4 prosenttia vuonna 2015. Julkisen talouden rahoitusjäämän arvioidaan siis pysyvän hieman vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisen 3 prosentin viitearvon alapuolella, mutta julkisen velan suhde kokonaistuotantoon on ylittämässä 60 prosentin rajan vuonna 2015.

Velkakriteerin ylitys ei käynnistä vielä liiallisen alijäämän prosessia, mutta lähivuosina julkisen velan suhteen bruttokansantuotteeseen arvioidaan vielä nousevan. Vuoden 2015 lopussa valtionvelan ennustetaan olevan n. 100 mrd. euroa, mikä on n. 48 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kansantalouden tilinpidon käsittein valtiontalouden alijäämän arvioidaan valtiovarainministeriön syyskuun ennusteen mukaan olevan vuonna 2015 n. 2,6 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Erityistä huolta aiheuttaa se, että valtiontalous on edelleen vahvasti alijäämäinen, vaikka finanssikriisistä tulee kuluneeksi jo 7 vuotta. Myönteistä on kuitenkin se, että ensi vuonna alijäämä alenee 4,7 mrd. euroon, mikä on 2,3 mrd. euroa kuluva vuotta vähemmän.

Valiokunta pitää tässä tilanteessa julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromista ensisijaisena tavoitteena ja painottaa, että jo sovitut rakennepoliittiset toimenpiteet on toteutettava päätäväisesti ja täysimääräisesti. Keskeisiä uudistuksia ovat kuntatalouden tasapainottaminen, eläkeuudistus ja rakenteellisen työttömyyden alentaminen, sote-uudistus sekä tuotantopotentiaalin nostaminen. Valiokunta pitää tärkeänä, että sopeutustoimet kytketään osaksi rakenteellisia uudistuksia, jolloin ne ovat sopusoinnussa julkisen talouden pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa.

Valiokunta korostaa myös *talouden kasvua vauhdittavia toimia*, sillä vaikka rakenteellisilla uudistuksilla vähennetään julkisten menojen kasvupaineita, ne eivät kaikin osin vaikuta kasvupotentiaaliin. On tehtävä edelleen panostuksia kasvuun, työllisyyteen ja kotimaisen ostovoiman tukemiseen. Valiokunta painottaa erityisesti kilpailukyvyn parantamista mm. hillitsemällä tuotantopanosten kustannuksia sekä edistämällä hyvää kilpailuympäristöä ja sääntelyn purkua. On myös pyrittävä löytämään keinoja kotimaisten investointien edistämiseen, kannustinloukkujen purkamiseen ja työnteon kannustavuuden lisäämiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp Perustelut

Keskeistä on saada työllisyysaste lähemmäs pohjoismaista tasoa eli noin 75:tä prosenttia, mikä on myös Eurooppa 2020 -strategian mukainen tavoite. Suomessa työllisyysaste oli lokakuussa vain 67,6 prosenttia, mikä oli 0,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisen vuoden lokakuussa. Matalan työllisyysasteen ohella on erityisen huolestuttavaa, että korkeasti koulutettujen työttömien määrä kasvaa. Lokakuun lopussa työttömänä oli lähes 42 000 korkeasti koulutettua, mikä on lähes 16 prosenttia enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Valiokunta korostaa *laadukkaan koulutuksen* merkitystä koko yhteiskunnan keskeisenä menestystekijänä. Koulutuksen rahoitukseen kohdistetaan kuitenkin erittäin merkittäviä leikkauksia, mikä heikentää mahdollisuuksia korkeatasoisen ja alueellisesti tasaveroisen koulutuksen järjestämiseen. Saadun selvityksen mukaan koulutustason nousu on jo hidastunut ja oppimistulokset heikentyneet. Valiokunta pitää välttämättömänä, että koulutuksen tilaa ja laatua seurataan ja että rahoituksen riittävyyttä arvioidaan tarvittaessa uudelleen.

Viennin ja kasvun parantamiseksi on välttämätöntä luoda kilpailukykyisiä tuotteita, joilla on myös kansainvälistä kysyntää. Tämä edellyttää yrityksiltä panostuksia osaamiseen, innovaatioihin ja tuotekehittelyyn. Yritysten tulee olla myös kasvukykyisiä sekä kasvuhaluista, minkä lisäksi tarvitaan kansainvälistymiseen ja kaupallistamiseen liittyvää osaamista. T&k-panostukset ovat tärkeitä erityisesti taantuman aikana, mutta niitä on valitettavasti vähennetty sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että perinteisen teollisuuden aloja kehitetään innovaatioiden, tuotekehittelyn ja uusien liiketoimintamallien kautta, ja toteaa, että investointien toteutuminen edellyttää mm. lupahankkeiden sujuvuutta sekä teollisuuspolitiikkaa tukevaa päätöksentekoa. On myös tärkeää, että rahoituksen saatavuus ei ole esteenä pienten aloittavien sekä kasvuun tai kansainvälistymiseen pyrkivien kannattavien yritysten kehittämisessä.

Valiokunta korostaa myös t&k-toiminnassa tarvittavien *rahoitusinstrumenttien* monipuolisuutta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esim. lääkekehitykseen liittyä merkittävää potentiaalia, mutta kehitystyön pitkäkestoisuuden vuoksi sen yhtäjaksoinen rahoitus on osoittautunut ongelmalliseksi. Käytännössä monien hyvien ideoiden jatkokehittely sekä tuleva tuotto siirtyvät usein ulkomaille. Valiokunnan mielestä on välttämätöntä löytää keinot kehitys- ja tutkimustyön vaatimaan rahoitukseen, joka antaa mahdollisuudet myös pitkäkestoiseen, yli 2–3 vuotta kestäväan tutkimukseen. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että viime keväänä valmistuneen terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategian (TEM raportteja 12/2014) toimeenpanossa otetaan huomioon kehittämistarpeet, jotka liittyvät tutkimusrahoitukseen sekä yritysten ja tutkimuksen väliseen yhteistyöhön.

Uutena kasvualana valiokunta nostaa esille audiovisuaalisen alan *tuotantokannustimiin* liittyvät mahdollisuudet. Monet maat ovat ottaneet käyttöön tuotantokannustimia, joissa elokuva-, tv- ja muut audiovisuaaliset tuotannot saavat osittaispalautuksia tekemistään hankinnoista siinä maassa, joka tarjoaa kannustimia. Käytännössä tällaiset kannustimet ohjaavat kansainvälisiä tuotantoja merkittävällä tavalla, ja myös suomalainen tuotanto hakeutuu yhä useammin niihin maihin, joissa kannustimia käytetään.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp Perustelut

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kannustinjärjestelmä on käytössä jo kaikissa suurissa EU:n elokuvateollisuusmaissa ja ne ovat saaneet sen avulla merkittävää kasvua. Kannustinjärjestelmän on todettu luovan uusia työpaikkoja erityisesti audiovisuaaliselle alalle sekä palvelualoille, ja siihen suunnatut panostukset on saatu moninkertaisina takaisin. Esim. Isossa-Britanniassa kannustinjärjestelmän vuosittaiset kustannukset ovat keskimäärin 150 milj. puntaa ja ne tuottavat valtiolle 1,8 mrd. punnan verotulot. Elokuvien kuvaamispaikat houkuttelevat myös matkailijoita. Saadun selvityksen mukaan esim. vuonna 2012 noin 40 milj. matkailijaa teki matkakohdetta koskevan päätöksen sen perusteella, missä maassa jokin elokuva oli kuvattu.

Valiokunnan mielestä myös Suomessa tulisi arvioida tuotantokannustimien toimivuutta esim. demonstraatiohankkeen avulla.

Valiokunta viittaa luvun 29.90 kohdalla lausuttuun ja kiinnittää myös tässä yhteydessä huomiota siihen, että liikunnan vähäisyys aiheuttaa yhteiskunnalle erittäin suuria kustannuksia. Liikkumattomuuden kustannusten on arvioitu olevan Suomessa lähes 2 mrd. euroa terveydenhuollon vuotuisista kokonaiskustannuksista. Liikkumaton elämäntyöli heikentää työssä jaksamista, kilpailukykyä ja on voimakkaasti yhteydessä väestöryhmien välisiin terveys- ja hyvinvointieroihin sekä syrjäytymiskehitykseen. Liikunnan edistäminen edellyttää tiivistä poikkihallinnollista yhteistyötä ja sen huomioon ottamista eri hallinnonalojen toiminnassa.

Elvytys

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on arvioitu mahdollisuutta ja tarvetta taloutta elvyttäviin toimiin ja viitattu myös Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n tuoreeseen raporttiin, jossa Euroopan maita kehoitetaan elvyttämään vaikka velkarahalla. IMF:n mukaan tämä maksaisi itsensä takaisin lisäämällä työllisyyttä ja talouskasvua. Myös komission puheenjohtaja Juncker on ehdottanut 300 mrd. euron investointiohjelman käynnistämistä unionin talouskasvun vauhdittamiseksi. Komissio on todennut, että EU:ssa investoinnit ovat 270—340 mrd. euroa kestäväinä pidetyn tason alapuolella ja että varsinkin euroalueella investointien vähäisyys jarruttaa elpymistä.

Valiokunta toteaa, että ensisijaista on toteuttaa rakenteelliset uudistukset, jotta rakenteellinen alijäämä ja julkisen talouden kestävyysvaje saadaan hallittavalle tasolle. Taantuman lievittäminen pelkällä finanssipolitiikalla johtaisi julkistalouden rakenneongelmien pahenemiseen, jolloin kansantalous tulisi aiempaa haavoittuvammaksi erilaisille häiriöille, mikä heijastuisi myös rahoituksen saatavuuteen. Nopea velan kasvu merkitsisi myös lisääntyvää riskiä siitä, että finanssipolitiikkaa joudutaan aikanaan kiristämään pakkotilanteessa tavalla, joka olisi talouskasvun ja työllisyyden kannalta erityisen tuhoisaa.

Valiokunta toteaa, että talouden rakenteiden korjaus luo kuitenkin edellytyksiä finanssipoliittiselle liikkumavaralle ja myös elvytyspolitiikalle, mutta ensin on saatava aikaan selkeitä rakenteellisia uudistuksia.

Valiokunta katsoo, että rakenteiden uudistamisen rinnalla on kuitenkin perusteltua arvioida mahdollisuudet sellaisiin investointeihin, jotka olisi joka tapauksessa tehtävä. Kun korkotaso on matala ja suhdannetilanne heikko, hankkeen aikaistaminen ei lisää hankkeiden kustannuksia, vaan

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp

Perustelut

ne voidaan toteuttaa jopa suunniteltua edullisemmin. Samalla hankkeesta saatavat hyödyt aikaisuvat.

Pitkäaikaistyöttömyys

Työttömyyden kasvu on ollut toistaiseksi maltillista lähinnä työikäisen väestön määrän vähene-
misen vuoksi, ja työttömyyden arvioidaan olevan ensi vuonna 8,5 prosenttia eli suunnilleen ku-
luvan vuoden tasolla. Valiokunta kiinnittää kuitenkin erityistä huomiota pitkäaikaistyöttömyy-
den voimakkaaseen kasvuun, mikä aiheuttaa erittäin suuria kustannuksia koko kansantaloudelle.
Pitkäaikaistyöttömyys on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2011, jolloin pitkäaikaistyöttömyys oli
alimmillaan (41 000 pitkäaikaistyötöntä). Tänä vuonna pitkäaikaistyöttömiä arvioidaan olevan
keskimäärin lähes 90 000 ja ensi vuonna jo noin 95 000. Pitkäaikaistyöttömyys ei enää koske
vain matalasti koulutettuja, vaan koulutustasoittain tarkasteltuna keskiasteen koulutuksen saa-
neet ovat suurin pitkäaikaistyöttömien ryhmä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan pelkästään työttömyysturvamenoista arvioidaan aiheu-
tuvan ensi vuonna kunnille ja valtiolle yhteensä noin 800 milj. euron menot, minkä lisäksi työt-
tömyys aiheuttaa paljon muita kuluja ja lisää mm. veronmenetyksiä ja toimeentuloturvamenoja
sekä sosiaali- ja terveystalvelujen käyttöä. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että pit-
kään jatkunut työttömyys johtaa usein pysyvään syrjäytymiseen työmarkkinoilta, jolloin työllis-
yysasteen nostaminen voi osoittautua hyvässäkin taloustilanteessa vaikeaksi.

Valiokunta toteaa, että hallitus on pyrkinyt edistämään pitkäaikaistyöttömien ja muiden heikossa
työmarkkina-asemassa olevien työllistymistä uudistamalla mm. työmarkkinatuen rahoitusta ja
työllistymistä edistävää moniammatillista yhteispalvelua. Valiokunta pitää kuitenkin ongelmalli-
sena sitä, että julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen määrärahoihin esitetään talousarvioesityk-
sessä merkittävää vähennystä samanaikaisesti, kun työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmat ja yri-
tysten rekrytointiongelmat sekä työttömyyden ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden kasvu edel-
lyttäisivät aktivointitoimenpiteiden lisäämistä ja niiden laadullista kehittämistä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että hallitus seuraa työmarkkinatuen rahoitusuudistuksen vaikutuksia
pitkäaikaistyöttömien aktivointiin kunnissa ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin tilanteen korjaa-
miseksi. Valiokunta painottaa, että hallituksella tulee olla tarvittaessa valmius osoittaa lisärahoi-
tusta myös työvoimapolitiittisiin toimiin.

Nuorten yhteiskuntatakuu

Valiokunta pitää tärkeänä, että nuorisotakuu nostettiin yhdeksi hallituksen kärkihankkeeksi, ja
korostaa, että saatujen kokemusten pohjalta takuun toteuttamista on jatkettava pitkäjänteisesti
myös seuraavalla vaalikaudella.

Pitkään jatkunut talouden huono tilanne on vaikeuttanut nuorisotakuun toimeenpanoa, ja se on
käynnistynyt hyvin epätasaisesti eri paikkakunnilla. Nuorisotakuulla on kuitenkin saavutettu
myös hyviä tuloksia, mm. etsivä nuorisotyö ja työpajat ovat osoittautuneet erittäin toimiviksi toi-
mintamuodoiksi, ja ne vastaavat hyvin nuorten tarpeita.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp

Perustelut

Valiokunta korostaa nuorten parissa toimivien koulutuksen järjestäjien, sosiaalitoimen, nuorisotyön, TE-toimistojen sekä muiden sidosryhmien keskeistä moniammatillista yhteistyötä. On myös tärkeää, että paikkakunta-kohtaiset yhteistyömallit ovat koordinoituja ja sujuvasti toimivia ja että toimijoiden välisiä turhia raja-aitoja puretaan. Nuoren kannalta avun ja tuen saaminen helpottuu, mikäli jokin taho ottaa selkeän kokonaisvastuun nuoren tilanteesta. Valiokunta painottaa myös matalan kynnyksen palvelua, jonka avulla ongelmiin voidaan puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja estää ongelmien pitkittyminen ja mutkistuminen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että TE-toimistojen toimintaa sekä nuorten kanssa asioivien osaamista kehitetään siten, että palveluissa kyetään ottamaan huomioon nuoren asiakkaan erityistilanne. TE-toimistoilla on keskeinen rooli nuorten ohjaamisessa sopiviin toimenpiteisiin ja palveluihin, mutta saadun selvityksen mukaan nuoret ja nuorten kanssa työskentelevät ammattilaiset eivät ole tyytyväisiä TE-toimistojen palveluun, vaan katsovat, että TE-toimistoissa ei huomioida riittävästi nuorten toiveita eikä tottumattomuutta asioida viranomaisen luona. Myös kuntoutuspalvelujen heikko saatavuus vaikeuttaa nuorisotakuun toteutumista, sillä osa nuorista ei pysty työllistymään tai aloittamaan koulutusta ilman kuntoutusta tai muutoin vahvaa tukea.

Valtiovarainvaliokunta on mietinnössään VaVM 6/2014 vp kiinnittänyt huomiota tiedonkulkuun liittyviin epäkohtiin nuorisotakuussa ja kiirehtinyt toimia, joilla parannetaan viranomaisten mahdollisuuksia hyödyntää niitä tietojärjestelmissä olevia tietoja, joita tarvitaan palveluiden järjestämisessä. Valiokunta pitää tärkeänä, että tiedonvaihtoa eri hallinnonalojen ja järjestelmien välillä kehitetään, jotta päällekkäinen työ vähenee ja palvelu sekä nuorisotakuun toteutuminen paranevat.

Kuntatalous

Valiokunta viittaa jäljempänä momentin 28.90.30 kohdalla todettuun, mutta toteaa tässäkin yhteydessä, että myös kuntasektori on alijäämäinen vaimean verotulokehityksen ja väestön ikääntymisestä aiheutuvien menojen kasvun vuoksi. Ilman uusia kuntataloutta vahvistavia toimia menojen kasvu jatkuu tulojen kasvua nopeampana ja kuntatalouden alijäämän arvioidaan syvenevän 2,3 mrd. euroon vuoteen 2018 mennessä.

Valiokunta toteaa, että sote-uudistuksen tavoitteena tulee olla kuntatalouden vahvistaminen sekä julkisen talouden kestävyysvajeen vähentäminen. Kuntatalouden kestävyysvajeen turvaaminen edellyttää myös rakennepoliittisen ohjelman täysimittaista toimeenpanoa sekä sitä, että kunnat sitoutuvat jatkamaan talouden sopeuttamista ja tuottavuutta parantavia toimia. Ellei kuntien velvoitteita ja tehtäviä vähennetä, kunnat joutuvat tekemään huomattavia kunnallisveroprosentin korotuksia. Jos kuntatalous tasapainotettaisiin vain kunnallisveroprosenttia korottamalla, se merkitsisi keskimääräisen kunnallisveroprosentin noin 2,5 prosenttiyksikön korotusta vuoteen 2018 mennessä.

Valtiovarainvaliokunta edellytti kuluvan vuoden talousarvioesitystä koskevassa mietinnössään (VaVM 34/2013 vp), että kuntapalvelujen kustannusseurantaa on kehitettävä siten, että palveluiden kustannuksista on saatavilla kunta-kohtaiset, ajantasaiset ja vertailukelpoiset tiedot. Valiokunta pitää tärkeänä kuntatalouden ohjausta parantavien tietojärjestelmien kehittämistä, jotta kunnilla on käytettävissään ajantasaiset kustannustiedot ja mahdollisuus valita parhaat tavat tuot-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp Perustelut

taa palveluja. Asiaa valmistellaan Kuntatieto-ohjelmassa, jonka keskeisten tulosten arvioidaan valmistuvan vuonna 2016.

Valiokunta kiirehtii myös terveystalouden laatua kuvaavien julkisten rekistereiden laatimista, mistä valiokunta on lausunut julkisen talouden suunnitelmaa koskevassa mietinnössään VaVM 6/2014 vp.

Ministereiden esikunnat

Valiokunta viittaa aiempiin kannanottoihin (VaVM 9/2013 vp ja VaVM 6/2014 vp) ja toteaa myös tässä yhteydessä, että ministereiden esikuntien koko on kasvanut merkittävästi viime vuosina. Valiokunta korostaa, että ministereiden esikuntien rooli ei saa hämärtää virkamiesvastuulla tapahtuvaa virkamiesvalmistelua ja valmistelun yhteyttä ministeriin. Vaalien jälkeen nimitettävän hallituksen on syytä harkita huolellisesti valtiosihteeri- ja erityisavustajajärjestelmän tarkoituksenmukaisuutta ja ennen kaikkea sen suuruutta.

Valtiovarainvaliokunnan tekemät muutokset, budjettilakiesitysten aikatauluongelmat

Valtiovarainvaliokunta on osoittanut lisäresursseja noin 55 milj. euroa, joka on suunnattu erityisesti talouden kasvua ja kilpailukykyä sekä turvallisuutta parantaviin kohteisiin. Näitä ovat mm. VTT:lle, TEKESille ja Finprolle osoitetut lisäpanostukset sekä teollisuuden toimintaedellytyksiä parantavat liikennehankkeet. Turvallisuutta edistetään mm. lisäämällä Rajavartiolaitoksen ja Tullin sekä ruuhkautuneiden tuomioistuinten voimavaroja. Samalla valiokunta on vähentänyt kehitysyhteistyövaroista 3 milj. euroa.

Talousarvion määrärahat ovat tehtyjen muutosten jälkeen 53,9 mrd. euroa, mikä on noin 1 mrd. euroa vähemmän kuin vuodelle 2014 on budjetoitu. Hintatason nousu ja talousarvioesityksen rakennemuutokset huomioiden hallinnonalojen määrärahat alenevat reaalisesti noin 2½ prosenttia vuodelle 2014 budjetoidusta.

Valiokunta pitää valitettavana, että osa budjettilakiehdotuksista annettiin varsin myöhään tai niitä ei annettu lainkaan kuluvin vuoden aikana. Valiokunta korostaa, että hallituksen toiminnan tulee olla suunnitelmallista, hyvin aikataulutettua ja eduskunnalle tulee jättää riittävästi käsittelyaikaa.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus jatkaa toimia, joilla julkiset menot saatetaan kestävästi rahoitettavissa olevalle tasolle, ja vauhdittaa rakennepoliittisia toimia.

Valiokunnan lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii määrätietoisesti Suomen kilpailukyvyn palauttamiseksi ja tässä tarkoituksessa kohentaa yritysten yleisiä toimintaedellytyksiä, edistää

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Perustelut

työllistämismahdollisuuksia, työvoiman liikkuvuutta ja maltillista palkkapolitiikkaa sekä tukee tutkimusta ja innovaatiota.

Valiokunnan lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus pyrkii nostamaan Suomen työllisyysastetta ja alentamaan työttömyyttä poistamalla kannustinloukkuja, pitämällä huolta koulutuksen laadusta sekä suuntaamalla koulutusta paremmin työvoimatarpeiden mukaan, lisäämällä työvoiman liikkuvuutta, pidentämällä työuria, parantamalla työssävihtymistä sekä edistämällä työkykyisyyttä ja kuntoutusta.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21

EDUSKUNTA

10. Eduskunnan kanslia

01. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)

Valtioneuvos Johannes Virolaisen syntymästä on kulunut 100 vuotta. Valtioneuvos Virolainen teki merkittävän elämäntyön suomalaisena parlamentaarikkona. Tämän vuoksi Virolaisesta on päätetty tehdä tieteellinen elämäkerta, joka tullaan julkaisemaan Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna. Elämäkertateoksessa tarkastellaan suomalaisen yhteiskunnan muutosta Virolaisen elämänkaaren rinnalla ja siihen liittyen. Hankkeen kokonaiskustannus on 124 000 euroa.

Valiokunta toteaa, että parlamentaarisen järjestelmän arvostuksen kannalta on tärkeää, että merkittävimmistä valtiopäivävaikuttajista laaditaan tieteellinen elämäkerta. Valiokunta pitää myös tarkoituksenmukaisena, että eduskunta osoittaa rahoitusta valtioneuvostason elämäkertoihin. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että eduskunnan avustuspoliittikka pysyy edelleen tarkkaan harkittuna, johdonmukaisena ja hyvin kriittisenä.

Valiokunta lisää talousarvioaloitteen TAA 468/2014 vp perusteella momentille 40 000 euroa valtioneuvos Johannes Virolaisen tieteelliseen elämäkertaan. Määrärahaa saa käyttää myös kyseiseen tarkoitukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 55 940 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös valtioneuvos Johannes Virolaisen tieteelliseen elämäkertaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 23

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

10. Omistajaohjaus

Omistajaohjauksen tehtävänä on vuonna 2015 vastata mm. kevään 2014 kehyspäätöksen mukaiseen lisätuloutukseen, pörssiosakkeiden ja muun yhtiöomistuksen myyntiin 1,1 mrd. eurolla sekä osinkojen 50 milj. euron lisäykseen.

Valiokunta pitää asetettua lisätuloutusta vaikeana saavuttaa ja korostaa, että omistajaohjauksella tulee edelleen säilyä tilanteen mukainen liikkumavara sekä myyntien että ostojen osalta. Valiokunta korostaa kehysmietintönsä mukaisesti (VaVM 6/2014 vp), että valtion omaisuuden myyntiä tulee aina harkita huolella. Jos myyntiin päädytään, se on toteutettava ajankohtana, joka on tuoton kannalta paras mahdollinen. Samalla tulee varmistaa, että myytävän kohteen tuotto-odotus ei ole tulevaa käyttökohdetta korkeampi. Tämä vertailu on tehtävä jokaisen myynnin yhteydessä.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että valtion omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen keskeiset tavoitteet linjataan avoimesti hallitusohjelmassa. Valtion taseen tarkoituksenmukaista kokoa ja sisältöä on myös aika ajoin syytä arvioida uudelleen. Toiminnan tulee olla läpinäkyvää ja parlamentaarisen ohjauksen mukaista. Omistajapolitiikalla on kaiken kaikkiaan edistettävä yhteiskunnan kokonaisuutta sekä tuettava kasvua ja työllisyyttä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 24

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Ulkoasiainministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä 1,211 mrd. euron määrärahaa, joka on noin 84 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2014. Suurimmat vähennykset esitetään kehitysyhteistyövaroihin, yli 90 milj. euroa, ja lisäksi hallitus täydensi esitystään siirtämällä ulkoasiainhallinnon toimintamenoista lähes 25 milj. euroa (37 htv) valtioneuvoston kansliaan perustettavaan (mom. 23.01.01) keskitettyyn hallintoyksikköön. Ulkoasiainhallinnon toimintamenoiksi esitetään yhteensä 230,501 milj. euroa, joka on noin 28,1 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2014. Kasvu johtuu siirtymisestä bruttobudjetointiin viisumien käsittelymaksujen osalta.

Valiokunta pitää myönteisenä, että vuodesta 2015 alkaen hallinnonalan toiminnan rahoitus ei enää ole suoraan riippuvainen markkinoiden mukaan muuttuvasta viisumikysynnästä. Samalla on kuitenkin huomioitava, että jos viisumikysyntä jälleen kasvaa, on lisäresursseja pystyttävä hankkimaan nopeasti lisäämällä momentin määrärahaa.

Hallitus esittää ulkoasiainhallinnolle 833 000 euron lisäsäästöjä. Lisäksi viisumitulojen vähentymisestä jää kattamatta 2,25 milj. euroa. Vajeen kattamiseksi hallitus esittää, että jäsenmaksuista (mom. 24.90.66) voidaan siirtää 1,0 milj. euroa toimintamenoihin ja kehitysmääedustustojen turvallisuuspalvelumenoja voidaan rahoittaa kehitysyhteistyömäärärahoista (mom. 24.30.66).

Hallinnonalalle aiemmin osoitettujen säästöjen aikaansaamiseksi ministeriössä on edelleen käynnissä vuonna 2012 aloitettu 130 henkilötyövuoden supistaminen. Säästöjä etsitään myös muista menoista, kuten matkustus-, kiinteistö- ja tietohallintomenoista. Vuonna 2015 edustustoissa ei järjestetä myöskään itsenäisyyspäiväjuhlahallaisuuksia.

Edustustoverkko

Suomella on 91 ulkomaan toimipistettä. Edustustojen toimintamenoiksi esitetään yhteensä 140,949 milj. euroa, joista henkilöstömenojen osuus on 64,645 milj. euroa.

Keväällä 2014 ministeriölle osoitettiin yhteensä yli 4 milj. euron uudet säästövelvoitteet kehyskaudelle 2015—2018. Säästöjen toimeenpano edellyttää ulkoasiainministeriön mukaan 5—6 edustuston sulkemista. Vuonna 2015 on tarkoitus sulkea kolme edustustoa (Bratislava, Ljubljana ja Luxemburg) ja 2—3 edustuston osalta edetään erillisen siirtymäkauden puitteissa. Ulkoasiainministeriön mukaan tehty ratkaisu ei takaa nykyistä edustustoverkkoa läpi seuraavan kehyskauden.

Valiokunta pitää tärkeänä, että edustustoverkon rakennetta ja tarpeita linjataan seuraavassa hallitusohjelmassa. Supistuvia voimavaroja tulee valiokunnan mielestä (kuten VaVM 34/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 24

kohdentaa edelleen alueille, joiden taloudellinen ja poliittinen merkitys Suomelle on kasvamassa, sekä maihin, joilla poliittinen johto vaikuttaa vahvasti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Yksittäisiä toimipisteitä on muuttuvan ympäristön mukaisesti kyettävä joustavasti sekä avaamaan että sulkemaan. Valiokunta korostaa, että verkostoon tehtävien muutosten tulee aina olla poliittisia päätöksiä, jotka pohjautuvat vaikuttavuusarvioon. Oleellista on myös selvittää, mitä vaikutuksia on ollut jo tehdyillä edustustojen sulkemisilla.

Valiokunta toteaa, että resurssien ollessa niukat perustellusti valittuihin ja määrältään rajattuihin painopisteisiin nojaavan strategian merkitys korostuu. Se sekä ohjaa ulkoasiainhallinnon työtä että terävöittää Suomen vaikuttavuutta ja identiteettiä maailmalla. Suomen on pystyttävä ajamaan etujaan ennakoivasti ja aktiivisesti. Globaalin muutoksen kiihtyessä myös oikea-aikaisen ja analyttisen tiedon merkitys ulkopoliittisen ja taloudellisen päätöksenteon tukena kasvaa.

Valiokunta toteaa (kuten VaVM 34/2013 vp), että edustustoverkon kehittämistarpeiden arviointi ja toimintojen tehostaminen on jatkuva prosessi. Valiokunta pitää myönteisenä, että ministeriö on aloittanut edustustojen palveluiden kehittämisen, ml. palveluiden alueellisen keskittämisen tai hoitamisen Helsingistä. Myös ulkoasiainhallinnon uusien kustannustehokkaiden ja ketterien edustautumisvaihtoehtojen käytössä on edetty valiokunnan toiveiden mukaisesti (HE 102/2014 vp). Vastaisuudessa edustustoverkkoa voidaan laajentaa kevyemmällä hallinnollisella rakenteella, mm. ilman konsulipalveluiden vaatimia hallinnollisia ja teknisiä rakenteita. Valiokunta pitää myös luontevana, että Pohjoismaiden ja Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään edelleen niiltä osin kuin se on mahdollista.

Valiokunta toteaa, että edustustoverkko on merkittävässä asemassa edistettäessä Suomen taloudellis-kaupallisia intressejä. Valiokunta pitää myönteisenä, että yhteistyö Team Finland -kokonaisuuteen kuuluvien organisaatioiden kanssa on asetettu korkealle prioriteetille ulkoasiainhallinnossa. Toimintamallin käyttöä on tehostettu kaikkien toimijoiden osalta ja sille on annettu myös lisäresursseja. Toisaalta kaikki toimintaan osallistuvat tahot ovat myös joutuneet säästöjen kohteiksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Team Finland -malli ei kaikilta osin vielä vastaakaan tavoiteltua tasoa ja kehittämistarpeita on esimerkiksi kotimaan alueellisten toimintojen osalta.

Valiokunta nostaa lisäksi esiin huolen Suomen ulkomailla olevien kiinteistöjen kunnosta. Esimerkiksi Suomen New Delhin suurlähetystön vuonna 1985 valmistunut kampusalue on välttämättä peruskorjata heikentyneen kuntonsa vuoksi. Valiokunta pitää muutenkin tarkoituksenmukaisena, että tilojen käytön tehostamista parantavia toimenpiteitä voidaan edistää.

Valiokunta lisää momentille 2 700 000 euroa lähetystöjen sulkemisen välttämiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 233 201 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 247/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 24

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Valtion kehitysyhteistyömenojen arvioidaan olevan yhteensä noin 1,015 mrd. euroa vuonna 2015, mikä vastaa noin 0,48 prosenttia bruttokansantulosta. Vuonna 2014 vastaavan bruttokansantulo-osuuden arvioidaan olevan noin 0,54 prosenttia. Varsinaisen kehitysyhteistyön momentille esitetään yhteensä 801,42 milj. euron määrärahaa. Määräraha sisältää 13,2 milj. euroa kansainvälisten toimijoiden kanssa toteutettavien yhteistoimintahankkeiden menoja, joita ei lasketa mukaan Suomen julkiseen kehitysapuun.

Kehitysyhteistyövaroista rahoitettavan Suomen ilmastorahoituksen osuuden arvioidaan olevan 87,7 milj. euroa. Cancunin ilmastokokouksen (2010) päätösten mukaisesti teollisuusmaiden tavoitteena on saada aikaan 100 mrd. USD:n vuotuinen rahoitusvirta kehitysmaiden ilmastotoimiin vuoteen 2020 mennessä.

Hallitus on joutunut valtion taloudellisen tilanteen vuoksi leikkaamaan myös kehitysyhteistyömäärärahoja. Näin ollen vuonna 2015 määrärahakehitys kääntyy laskuun. Hallituksen tavoitteena on kuitenkin edelleen varmistaa määrärahakehitys, jonka puitteissa tavoite 0,7 prosentin osuudesta bruttokansantulosta ja Suomen kansainväliset sitoumukset voidaan saavuttaa. Rahoituksen lisäämiseksi kehitysyhteistyöhön suunnataan myös päästöhuutokauppatuloja. Valiokunta toteaa, että nykyisillä päästöoikeuksien huutokauppatuloilla tavoitteen saavuttaminen ei kuitenkaan ole mahdollista. Vuonna 2014 päästöhuutokauppatuloja osoitettiin kehitysyhteistyövaroihin 68,9 milj. euroa. Mikäli vuonna 2015 summa olisi samansuuruinen, se nostaisi Suomen kehitysyhteistyön osuuden bruttokansantulosta hieman yli 0,5 prosenttiin.

Siirtomäärärahat. Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota käsiteltävän momentin siirtyvään erään (kuten VaVL 6/2014 vp). Määrärahoja siirtyi aiemmilta vuosilta vuodelle 2014 yhteensä 435 milj. euroa. Vastaava siirtomääräraha oli 365 milj. euroa vuonna 2013 ja 274 milj. euroa vuonna 2012.

Kasvaneisiin siirtomäärärahoihin ovat osaltaan vaikuttaneet loppuvuodesta kehitysyhteistyöhön siirretyt päästöhuutokauppatulot (23 milj. euroa vuonna 2013). Suurin yksittäinen erä (28,2 milj. euroa) oli Euroopan kehitysrahaston maksatusten jääminen komission ennusteita pienemmiksi. Vuoden 2015 talousarvioesityksessä tämä on korjattu käyttämällä perusteena toteutuneita maksatuksia. Eniten siirtomäärärahojen suuruuteen ovat kuitenkin vaikuttaneet viivästykset maa- ja aluekohtaisissa hankkeissa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ulkoasiainministeriö on ryhtynyt toimenpiteisiin siirtomäärärahojen osuuden laskemiseksi ja ohjeistanut osastoja kiinnittämään siirtomäärärahojen käyttöön suurempaa huomiota. Ministeriössä seurataan mm. kokonaismaksatusasteen kehittymistä ja hankkeiden etenemisen määrärahavaikutuksia käydään läpi useamman kerran vuodessa. Mikäli hankkeet viivästyvät suunnitellusta, määrärahojen käyttöarvioita pyritään siirtämään tuleville vuosille vastaamaan paremmin hankkeiden toteutumisaikataulua.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 24

Valiokunta pitää ymmärrettävänä, että kehitysyhteistyöhankkeita toteutetaan vaikeissa ja epävaikakissa olosuhteissa. Valiokunta korostaa, että toiminnan laatu on aina varmistettava ennen määrärahan käyttöä eikä määrärahojen käyttö budjettivuoden aikana saa muodostua itsetarkoitukseksi.

Valiokunta pitää kuitenkin välttämättömänä, että siirtomäärärahoja pystytään pienentämään. Nykyisessä valtiontalouden tilanteessa määrärahoja ei ole varaa sitoa momenteille turhaan. Samanaikaisesti kun kaikilla hallinnonaloilla, ml. ulkoasiainhallinnon omat toimintamenot, on vajausta, käsiteltävän momentin siirtomäärärahat ovat kasvaneet yli 400 milj. euroon. Määräraha on kaksi kertaa suurempi kuin koko ympäristöministeriön hallinnonalan budjetti. Määrärahan käyttöä pitää pystyä tehostamaan ottamalla vuosittaisen määrärahan suunnittelussa nykyistä paremmin huomioon määrärahan todellinen käyttö.

Vaikutavuus ja valvonta. Valiokunta on koko vaalikauden ajan kiinnittänyt budjettimietinnöissään huomiota kehitysyhteistyön vaikuttavuuteen. Valiokunta viittaa tältä osin myös lausuntoonsa VaVL 6/2014 vp valtioneuvoston selonteosta kehityspolitiikan vaikuttavuudesta ja johdonmukaisuudesta.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että sen saaman selvityksen mukaan määrärahoja suunnataan edelleen lukuisille pienille toimijoille. Valiokunta toteaa, että varojen käytön tuloksellisuutta voidaan parantaa keskittämällä toimintoja ja vähentämällä yhteistyökumppaneita. Näin voidaan tehostaa mm. hankkeiden hallinnointia ja valvontaa.

Valiokunta toteaa, että valvonta on oleellinen osa kehitysyhteistyötä, ja se lisää osaltaan yleistä luottamusta ja kansalaisten kehitysyhteistyötä kohtaan osoittamaa hyväksyntää. Käytössä oleva valvonta- ja seurantajärjestelmä on kattava lähtien liikkeelle hankevalinnasta. Hanke-esitykset käsittelee mm. kehitysyhteistyön laaturyhmä. Hankkeen sisällön ohella arvioidaan mm. hakijan kapasiteettia toteuttaa hanke. Hankkeista laadittavien väli- ja loppuraporttien sekä ministeriön sisäisen tarkastuksen lisäksi ulkoasiainministeriö teettää riippumattomia arviointoja hankkeiden ja kehityspolitiikan toteutuksesta. Myös valtiontalouden tarkastusvirasto suorittaa valvontaa, ja samoin tärkeää on kumppanimaiden omien hallinto- ja seurantajärjestelmien kehittäminen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valvontajärjestelmän kehittäminen on jatkuvaa. Läpi hankkeen tapahtuvan seurannan avulla varojen käyttöä tulee ohjata haluttuun suuntaan. Väärinkäytösten suhteen on myös edelleen oltava nollatoleranssi, ja jokainen epäily on tutkittava.

Valiokunta nostaa lisäksi esiin hallintokustannukset, joiden osuus oli 6 prosenttia kehitysyhteistyömäärärahoista vuonna 2013. Ulkoasiainministeriön hallintokulut olivat hieman alle 5 prosenttia. Kansalaisjärjestöjen osalta Suomessa syntyviä hallintokuluja hyväksytään enintään 10 prosenttia hankkeen tai ohjelman kokonaiskuluista. Kaikki kohdemaassa syntyvät kulut tulkitaan toimintakuluiksi. Kansainvälisten järjestöjen ja rahalaitosten hallintokulut suhteessa toiminnan volyymiin olivat 8—13 prosenttia vuonna 2013. Valiokunta pitää tarpeellisena seurata todellisten hallintokulujen kehitystä ml. käytettävien konsulttien palvelut ja varmistaa myös tältä osin kehitysyhteistyön maksimaalista vaikuttavuutta.

Valiokunta vähentää momentilta 3 000 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 24

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 798 422 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1.—5. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(6. kohta kuten HE 247/2014 vp)

(3. kappale kuten HE 247/2014 vp)

(4.—6. kappale kuten 3.—5. kappale HE 131/2014 vp)

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	268 568 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ^a	231 435 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	25 158 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	57 300 000
5.	Humanitaarinen apu	74 800 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	7 961 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2 700 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	114 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	16 500 000
Yhteensä		798 422 000

- a. Sisältää ministeriön ja Norjan ulkoministeriön yhteistoimintahankkeen menoja 400 000 euroa, ministeriön ja Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID) yhteistoimintahankkeen menoja 12 300 000 euroa ja ministeriön ja Itävallan kehitysyhteistyöviraston (ADA) yhteistoimintahankkeen menoja 500 000 euroa.

Valtuus

(Kuten HE 131/2014 vp)

90. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 1,6 milj. euron määrärahaa, jolla on tarkoitus edistää Suomen kansallisia tavoitteita Itämeren alueen yhteistyöstä sekä tukea Suomen uuden arktisen strategian toimeenpanoa. Määrärahojen kohdistamisessa priorisoidaan hankkeita, joilla tuetaan Suomen puheenjohta-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 24

juutta Barentsin euroarktisessa neuvostossa. Varsinaisia puheenjohtajuudesta aiheutuvia kustannuksia ei kuitenkaan rahoiteta käsittelyssä olevalta momentilta.

Valiokunta pitää momentin määrärahaa pienenä, mutta tärkeänä ja lisää momentille 500 000 euroa rajat ylittävän yhteistyön edistämiseen arktisella alueella.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 25

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Eduskunta on useissa eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota oikeudenhoitoon kohdistuneiden säästötoimenpiteiden aiheuttamiin vaikutuksiin kansalaisten oikeusturvassa ja viranomaisten mahdollisuuteen selviytyä niille kuuluvien tehtävien hoitamisesta.

Sisäministeri Räsänen ja oikeusministeri Henriksson ovat 7.11.2014 asettaneet parlamentaarisen työryhmän, jonka ensisijaisena tehtävänä on tuottaa eduskunnalle tietoa Suomen sisäisen turvallisuuden sekä oikeudenhoidon strategisista resurssitarpeista seuraavalla kehyskaudella 2016—2019. Työryhmän tulee 28.2.2015 mennessä määritellä pitkän aikavälin tavoitetila ja perusteet turvallisuuden ja oikeudenhoidon resurssitasolle.

Valiokunta pitää työryhmän asettamista perusteltuna ja korostaa, että oikeusministeriön, sisäministeriön sekä valtiovarainministeriön hallinnonalojen oikeudenhoidon ja turvallisuuden viranomaisten resurssitarpeet käsitellään työryhmässä tasapuolisesti ja kokonaisuus huomioon ottaen. Työryhmän tulee löytää sellaiset realistiset ratkaisut, jotka takaavat aidosti vakaat ja pitkäjänteiset resurssit tehtävien hoitamiseen. On myös huolehdittava siitä, että perusrahoitus antaa mahdollisuuden määräraikaisten virkojen vähentämiseen. Määräraikaisten virkojen suuri määrä on ongelmallista erityisesti tuomareiden riippumattomuuden kannalta, mihin mm. perustuslakivaliokunta ja lakivaliokunta ovat kiinnittäneet huomiota (PeVL 20/2014 vp, LaVL 17/2014 vp).

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että rahoituspohja on sellaisella tasolla, ettei esim. tuomioistuinten resursseja ole tarvetta lisätä yksittäisten juttujen tai ohjelmien käsittelemiseksi. Valiokunta viittaa mm. edellä mainittuun lakivaliokunnan lausuntoon, jonka mukaan lisäresurssien ohjaaminen esim. harmaan talouden torjuntaan ei ole ongelmattonta tuomioistuinten riippumattomuuden kannalta. Eduskunnan oikeusasiamies on vuotta 2013 koskevassa kertomuksessaan (K 2/2014 vp) pitänyt tuomioistuinten riippumattomuuden kannalta jopa hälyttävänä ääriesimerkkinä, että yksittäisen rikosjutun käsittelyyn on jouduttu myöntämään määrärahaa lisäbudjetissa.

01. Ministeriö ja hallinto

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Rikosuhripäivystyksen avustus säilyy ensi vuonna kuluvan vuoden tasolla (590 000 euroa), joten ehdotettuun määrärahaan sisältyy eduskunnan viime vuonna tekemä 150 000 euron korotus. Rikosuhripäivystys saa avustusta myös mm. Raha-automaattiyhdistykseltä, mutta esimerkiksi kuntarahoituksen väheneminen johtaa talouden kiristymiseen ensi vuonna. Rikosuhripäivystyksen asiakasmäärät ovat kuitenkin jatkuvasti nousseet ja palvelut monilla paikkakunnilla ruuhkautuneet.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Rikosuhripäivystys voi vahvistaa toimintaansa, jotta se voi osallistua vastata vuoden 2015 loppupuolella voimaan tulevan uhridirektiivin tuomiin velvoitteisiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 25

On myös tärkeää, että rikosuhrimaksua koskeva lainsäädäntö etenee, mikä olisi uusi rahoituslähde rikosten uhrien palveluihin.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa Rikosuhripäivystyksen toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 406 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen (enintään)	3 405
Muut avustukset (enintään)	1 001
Yhteensä	4 406

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Tuomioistuinten määrärahatilanne on ollut jo useita vuosia varsin tiukka, ja toimintaa on jouduttu sopeuttamaan käytettävissä oleviin resursseihin. Ensi vuonna tuomioistuinten resursseja vähennetään edelleen noin 6 milj. eurolla. Tähän on jo varauduttu kasvattamalla vuodelle 2015 siirtyviä määrärahoja, mutta siitä huolimatta tuomioistuinten on vähennettävä ensi vuonna 20—30 henkilötyövuotta. Kun asiamäärät etenkin pääkaupunkiseudulla ovat kasvaneet, johtaa henkilötyövuosien vähentäminen vireillä olevien asioiden kasvuun ja käsittelyaikojen pidentymiseen.

Oikeudenhoidon uudistamisohjelman ja siitä tehtyjen linjausten pohjalta oikeusturvaa kehitetään ja sopeutetaan kiristyvään talouteen, mutta uudistukset ovat vielä suurelta osin toteuttamatta. Saadun selvityksen mukaan ohjelman lähes 60 hankkeesta noin puolet on käynnistetty, mutta niiden kustannuksia vähentävät vaikutukset alkavat näkyä merkittävämminkin vasta kehyskauden (2015—2018) loppupuolella. Erityisen kriittinen tulee olemaan vuosi 2016, jolloin harmaan talouden torjuntaan kohdistettu tilapäinen rahoitus päättyy, mutta jolloin oikeudenhoidon uudistuksista ei ole vielä saatavissa merkittävää kustannushyötyä.

Hallituksen maaliskuussa 2014 tekemä, vuoteen 2018 ulottuva, kehyspäättös merkitsee kuitenkin uusia menoleikkauksia tuomioistuinlaitoksessa. On siksi tärkeää, että tehtävät ja rahoitus saataan tasapainoon, mikä edellyttää mm. oikeudenhoidon uudistamisohjelmaan sisältyvien muutosten ripeää valmistelua ja toimeenpanoa. Valiokunta pitää myös tärkeänä edellä mainitun oikeudenhoidon ym. resurssitarpeita pohtivan parlamentaarisen työryhmän asettamista ja sille määrättyä selvitystyötä. Lisäksi oikeusministeriö on asettanut työryhmän valmistelevaan käräjäoikeusverkoston jatkokehittämistä, jotta lainkäytön laatu ja oikeusturvan taso voidaan säilyttää korkealla tasolla talouden tiukasta tilasta huolimatta. Myös tämä työryhmä tuottaa tietopohjaa seuraavaa hallitusta varten.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 25

Valiokunta pitää tärkeänä, että seuraavalla hallituskaudella päätettävässä menokehyksessä huolehditaan tuomioistuinten perusrahoituksesta ja siitä, että tuomioistuimet kykenevät täyttämään asianmukaisesti perustuslain ja kansainvälisten velvoitteiden mukaiset oikeusturvavaatimukset. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että tuomioistuinten tehtäviä ja työmäärää seurataan ja että tarvittaessa niiden keskinäistä resurssijakoa arvioidaan uudelleen.

Valiokunta viittaa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 29/2014 vp) esille nostettuun Euroopan neuvoston lokakuussa 2014 julkaisemaan tutkimukseen (Report on "European judicial systems - Edition 2014 (2012 data): efficiency and quality of justice"), jonka mukaan Suomessa käytettiin vuonna 2012 huomattavasti vähemmän resursseja oikeudenhoitoon (tuomioistuimet, syyttäjät, oikeusapu) kuin Ruotsissa. Asukasta kohti oikeudenhoitoon käytettiin Ruotsissa kyseisenä vuonna 106,5 euroa, kun vastaava luku oli Suomessa 66,8 euroa. Perustuslakivaliokunta pitää tietoja merkityksellisinä, joskin toteaa, ettei järjestelmäerojen vuoksi tällaisten vertailujen pohjalta tule tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Valiokunta lisää momentille 1 500 000 euroa kaikkein ruuhkautuneimpien tuomioistuinten toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 247 710 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

(4. kappale kuten HE 247/2014 vp)

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta

01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Ulosoton määrärahoja vähennetään ensi vuonna 2,7 milj. euroa, minkä arvioidaan johtavan noin 30 henkilötyövuoden vähentämistarpeeseen. Kehyspäätöksen mukaan rahoitustaso alenee jo lähivuosina vielä miljoonilla euroilla ja kehyskauden aikana on tarkoitus lakkauttaa 150—180 virkaa.

Ulosottolaitoksen toimipaikkoja yhdistetään siten, että niitä on vuoden 2015 alusta 66 nykyisten 178:n sijasta. Ulosottolaitoksessa on myös meneillään vuonna 2012 aloitettu tuottavuuden ja taloudellisuuden parantamiseen liittyvä selvitystyö, jossa pohditaan ulosottolaitoksen tehtäviä ja työmenetelmiä sekä niiden edellyttämää virkarakennetta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ulosottolaitoksella on riittävät resurssit perintätehtävän asianmukaiseen hoitamiseen. Ulosotto perii vuosittain noin miljardi euroa velkojille, ja valtion fiskaalinen tulos on vuositasolla noin 450 milj. euroa. Saadun selvityksen mukaan velkojen kertymästä häviää noin 20 milj. euroa, mikäli ulosoton euromääräinen tulos putoaa yhdellä prosenttiyksiköllä. Määrärahojen vähentäminen saattaa siten muuttua tulojen suuren pudotuksen kautta tappioksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 25

Valiokunta lisää momentille 1 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 103 723 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Syyttäjälaitoksen määrärahat pysyvät ensi vuonna suunnilleen kuluvan vuoden tasolla, mutta määrärahatilanne on muuttumassa erittäin vaikeaksi vuodesta 2016 lukien, jolloin harmaan talouden torjuntaan osoitettu lisärahoitus päättyy. Kun henkilöstömenot ovat noin 85 prosenttia syyttäjälaitoksen kokonaismenoista, määrärahavähennykset merkitsevät käytännössä nimenomaan henkilöstön vähentämistä.

Jotta toiminta saadaan sopeutettua kehyspäättöksen mukaiselle tasolle vuoteen 2016 menneessä, on syyttäjälaitos käynnistämässä historiansa ensimmäisiä yt-neuvotteluja jo ensi keväänä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuosina 2015—2018 joudutaan vähentämään noin 15 prosenttia syyttäjälaitoksen henkilöstön nykyisestä kokonaismäärästä. Vastaavaa työkuorman piene-
nemistä ei ole tällä hetkellä näköpiirissä, joten rikosasioiden käsittelyn arvioidaan ruuhkautuvan lähivuosina.

Syyttäjälaitoksessa on jo toteutettu merkittävä rakennemuutos, jolla virastojen lukumäärä vähennettiin runsaasta 60:stä 11:een. Samassa yhteydessä toimistohenkilöstön määrää vähennettiin yli 20 prosentilla. Lisäsäästöjä ei siten voida enää saavuttaa organisaation rakennetta muuttamalla.

Valiokunta viittaa edellä esitettyyn ja kiirehtii myös niiden oikeudenhoidon uudistamisohjelman hankkeiden valmistelua, joiden avulla syyttäjälaitoksen vaikeaa taloudellista tilannetta voitaisiin helpottaa. Myös parlamentaarisen työryhmän tulee löytää ratkaisuja syyttäjälaitoksen toiminnan turvaamiseen.

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Myös Rikosseuraamuslaitoksen taloudellinen tilanne on vaikea. Rikosseuraamuslaitos on jo vuodesta 2005 lukien toteuttanut tuottavuutta lisääviä toimia, mikä on merkinnyt toimitilaverkoston supistamista, toimintatapojen kehittämistä sekä henkilöstön vähentämistä. Lisäksi vuodesta 2012 alkaen Rikosseuraamuslaitoksen tuottavuutta on parannettu vuoteen 2016 ulottuvan sopeuttamissuunnitelman mukaisesti, mikä johtaa yhdessä tuottavuusohjelman kanssa yli 500 henkilötyövuoden vähenemiseen; tämä vastaa 16 prosenttia Rikosseuraamuslaitoksen henkilöstöstä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 25

Vuonna 2015 Rikosseuraamuslaitoksen määrärahat vähenevät edelleen, mistä johtuen Rikosseuraamuslaitos vähentää henkilökuntaa noin 35 henkilötyövuodella ja tehostaa toimintojaan jatkamalla jo aikaisemmin päätetyn sopeuttamissuunnitelman toteuttamista. Määrärahojen voimakas karsiminen johtaa toimintojen vähentämiseen, jolloin vankien mahdollisuudet mm. kuntouttavaan toimintaan vähenevät. Ensi vuotta koskevien toiminnallisten tavoitteiden mukaan vain 60 prosenttia vangeista osallistuu päivittäin toimintaan.

Jo tehdyt sopeuttamissuunnitelmat eivät kuitenkaan vielä riitä, sillä kehyspääatöksen mukaan määrärahataso alenee edelleen vuodesta 2016 lukien. Rikosseuraamuslaitos on siksi päivittänyt toimitilavisioidaan vuosille 2015—2018 tehdyn kehyspääatöksen mukaisiksi (31.10.2014). Ehdotukset mahdollistavat noin 10 milj. euron nettosäästöt ja johtavat jopa noin 180 henkilötyövuoden vähennykseen. Konkreettiset, mm. laitostantaa koskevat päätökset tehdään vasta seuraavalla hallituskaudella.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Rikosseuraamuslaitoksen rahoitus turvataan pitkäjänteisesti ja tasaisesti, jotta toimintaa voidaan kehittää suunnitelmallisesti. Viimeisten 10 vuoden aikana toiminta on ollut jatkuvassa muutostilassa suurien määrärahaleikkausten vuoksi, mikä on vaikeuttanut toiminnan tarkoituksenmukaista suunnittelua. Laitostantaa koskevissa ratkaisuissa on tärkeää ottaa huomioon kustannusvaikutusten rinnalla myös mm. alueelliset näkökohdat ja väestökehitystä koskevat ennusteet.

Valiokunta pitää hyvänä, että hallitusohjelman mukaisesti menossa on selvitystyö, joka koskee vankien terveydenhuollon järjestämisen ja rahoittamisen siirtämistä oikeusministeriöltä sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle. Tarkoituksena on myös siirtää vankiterveydenhuolto Valviran ja aluehallintovirastojen valvonnan piiriin.

Asiaa pohtivan työryhmän toimikausi päättyy 31.12.2014, mutta se on 29.8.2014 jättämässään väliraportissa (STM:n muistioita ja raportteja 2014:12) todennut kartoittaneensa hallinnonalasiirron järjestämisen puitteet ja reunaehdot sekä lainsäädännölliset muutostarpeet. Toistaiseksi tehdyt rahoitusratkaisut eivät mahdollista hallinnonalasiirron ja ulkopuolisen organisaatiovalvonnan toteuttamista, mutta tavoitteeksi on asetettu niiden toteuttaminen vuoden 2016 alusta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 26

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

23. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määrärahaa käytetään sisäministeriön ja Pelastusopiston yhteydessä toimivan Kriisinhallintakeskuksen siviilikriisinhallintaan liittyvien tehtävien rahoitukseen. Nykyisellä määrärahasolla ei valiokunnan saaman selvityksen perusteella pystytä vastaamaan monimutkaisten ja aiempaa vaarallisempien operaatioiden aiheuttamiin lisävaatimuksiin.

Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa Kriisinhallintakeskuksen toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 739 000 euroa.

(2.—4. kappale kuten HE 131/2014 vp)

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 734,180 milj. euron määrärahaa, joka on 2,758 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2014. Valiokunta pitää myönteisenä, että poliisille esitetään kevään kehyspäätökseen verrattuna lisämäärärahaa 6,5 milj. euroa tasokorotuksena ja 1,324 milj. euroa palkkaliukumasaamisen puolittamisen myötä.

Vuonna 2015 poliisi jatkaa hallintorakenneuudistuksen, Pora III:n, toimeenpanoa ja varmistaa sen tavoitteiden saavuttamisen vuoteen 2016 mennessä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että poliisihallinto pystyy sovittamaan yhteen toiminta- ja johtamisjärjestelmänsä sekä kehittymistarpeet resurssien ja toimintaympäristön muutosten kanssa. Suorituskyvyn säilyttäminen edellyttää rakenteellisia muutoksia ja toiminnan kehittämistä, jota on vietävä määrätietoisesti eteenpäin vuonna 2015.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esitetyillä määrärahoilla pystytään säilyttämään poliisin operatiivinen toimintakyky vuoden 2014 tasolla. Talousarvioesityksellä arvioidaan saavutettavan noin 7 500 poliisin määrä (pl. opiskelijat), kun sen vuonna 2014 arvioidaan olevan noin 7 450. Muun henkilöstön määrän arvioidaan vähenevän noin 2 400 henkilötyövuoteen. Työttömien poliisien määräksi ennakoitaan vuoden 2014 lopussa noin 150 henkilöä. Esitetyllä määrärahalla sitä pystytään poliisihallinnon mukaan jonkin verran vähentämään. Vuonna 2016 työttömyyden arvioidaan poistuvan kokonaan, koska valmistuvien poliisien määrä on vain runsaat 50 henkilöä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 26

Valiokunta pitää erittäin oleellisena poliisin resurssien pitkäjänteistä suunnittelua ja sitä, että uusien opiskelijoiden määrä ja eläköityminen on tasapainossa. Eläköitymistä tulee pystyä ennakoimaan, vaikka erityisestä eroamisiasta luopuminen on vaikeuttanut eläkepoistuman arviointia. Valiokunta korostaa myös poliisin henkilöstön jaksamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtimista. Näin ollen on erittäin tarpeellista, että vuonna 2015 toteutetaan henkilöstön työhyvinvoinnin mitaus ja tehdään sen pohjalta tarvittavat jatkokehittämistoimet.

Valiokunta toteaa, että poliisin toimintaympäristö on muuttunut. Kansalaisten turvallisuuden tunteen ylläpitämiseksi on edelleen välttämätöntä, että poliisi näkyy katukuvassa. Samalla on kuitenkin selvää, että rikollinen toiminta on siirtymässä entistä enemmän mm. tietoverkkoihin ja -järjestelmiin. Kehitykseen vastaaminen vaatii poliisilta merkittävää panostusta teknisiin järjestelmiin, henkilöstöön ja sen erityisosaamiseen.

Suomen terrorismin uhka-arviot ovat myös muuttuneet mm. Syyrian tilanteen vuoksi. Poliisin tulee pystyä täyttämään nykypäivän terrorismin torjunnan ja muiden erityistilanteiden asettamat vaatimukset sekä kyetä tarvittaessa reagoimaan erilaisiin uhkatilanteisiin. Valiokunta pitää hyvänä, että hallitus esittää 2,7 milj. euron määrärahaa kalusto- ja varustehankintoihin, jotka parantavat poliisin operatiivista toimintakykyä erityistilanteissa. Valiokunta pitää tarpeellisena myös muita hallituksen terrorismin torjuntaan liittyviä toimia, kuten terrorismirikokseen kouluttautuisen muuttamista rangaistavaksi.

Myönteistä on myös, että esitys sisältää määrärahan, jolla suojelupoliisi voi lähettää yhdyshenkilön Turkkiin analysoimaan konfliktialueelle Suomesta matkustavien ja sieltä palaavien henkilöiden toimintaa. Matkustus Syyriaan tapahtuu pääosin Turkin kautta. Yhdyshenkilö mahdollistaa yhteistyön tiivistämisen myös muiden alueella olevien yhteistyökumppaneiden kanssa. Oikeaan aikaan ja paikkaan osoitettavat ennaltaehkäisevät panostukset tuovat myöhemmin kustannuksiin nähden moninkertaisia säästöjä. Tämä pätee myös Suojelupoliisin kotimaassa tekemään terrorismia ja radikalisoitumista ennaltaehkäisevään työhön.

Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota Helsingin poliisilaitoksen tilanteeseen ja pitää tärkeänä, että sille osoitettujen valtakunnallisten erityistehtävien (henkilösuojaus, valtakunnallinen liikenneturvallisuuskeskus, johtokeskus ja erityisturvayksikkö Karhu) rahoitus turvataan. Valiokunta korostaa myös poliisin liikenneturvallisuustyötä ja pitää välttämättömänä (kuten VaVM 34/2013 vp), että liikennevalvonnan resurssit pidetään vuonna 2013 asetetulla tasolla. Valvonnan tasoa tulee myös pystyä mittaamaan luotettavasti. Erityisesti raskaan liikenteen valvonnalla torjutaan samalla talousrikollisuutta ja harmaata taloutta. Oleellista on myös turvata pimeän ulkomaisen työvoiman tutkintaan tarvittavat voimavarat.

Valiokunta toteaa, että resurssien niukentuessa on erittäin tärkeää linjata sisäisen turvallisuuden kokonaisuuteen kuuluvien viranomaisten pitkän aikavälin tavoitteet. Määrärahojen säästämiseksi viranomaisten välistä yhteistyötä ja prosessien sujuvoittamista tulee pyrkiä parantamaan. Toiminnan tuloksellisuus on kuitenkin aina varmistettava siirrettäessä tehtäviä viranomaisten välillä. Näin ollen on erittäin tarpeellista, että sisäministeriö asetti 7.11.2014 *Sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon resurssitarpeita arvioivan parlamentaarisen työryhmän*. Viranomaistahoilla tulee olla realistiset mahdollisuudet täyttää niille kuuluvat tehtävät. Valiokunta korostaa lisäksi linjausten jatkuvuutta yli vaalikausien. Valiokunnan eteen on tullut useita eri työryhmien ehdo-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 26

tuksia, joita ei ole toteutettu, vaan samasta asiasta perustetaan muutaman vuoden kuluttua uusi työryhmä. Valiokunta painottaa, että hallintoa tulee pystyä vähentämään myös tältä osin.

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 227,813 milj. euron määrärahaa, joka on 2,126 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Rajavartiolaitoksen toimintamenomäärärahoja on vähennetty edellisen ja kuluvaan vaalikauden aikana yhteensä noin 23 milj. euroa vuoden 2018 tasossa, mikä vastaa noin 500 henkilötyövuoden vähennystä. Toimintaa on sopeutettu pieneneviin määrärahoihin keventämällä organisaatiota, tehostamalla työprosesseja sekä hyödyntämällä entistä enemmän tekniikkaa. Itärajan partiointia on vähennetty yhteensä lähes kolmanneksella vuoteen 2007 verrattuna.

Rajavartiolaitoksen määrärahavähennyksistä on tähän saakka päätetty tilanteessa, jossa Suomen turvallisuusympäristö on ollut pitkään vakaa ja kehittynyt myönteisesti. Turvallisuusympäristö on kuitenkin muuttunut Ukrainan kriisin myötä. Tilanne on lisännyt jännitettä Euroopassa ja Itämeren alueella. Myös Suomen alueellista koskemattomuutta on loukattu toistuvasti. Tilanne itärajalla on ollut kuitenkin vakaa.

Talousarvioesityksen mukaisten määrärahaleikkausten toimeenpano tulee valiokunnan saaman selvityksen mukaan olemaan vaikeaa, kun huomioidaan Rajavartiolaitoksen jo tekemät ja suunnittelemat sopeutustoimet. Niitä ei ole mahdollista toteuttaa kokonaan kustannussäästöillä ja tuottavuutta parantamalla.

Valiokunta toteaa, että muuttuneessa turvallisuusympäristössä Suomen on tärkeää säilyttää uskottava ja itsenäinen ulkorajavalvonta sekä kyky alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen. Itärajalla tulee ylläpitää riittävät voimavarat, jotta Rajavartiolaitoksen toimintavalmius ja varautumistaso voidaan säilyttää. Henkilöstön lisävähennysten seurauksena Suomi olisi yhä riippuvaisempi naapurimaiden rajaviranomaisten kyvystä ja halusta estää Suomeen suuntautuva laiton maahantulo ja muu laiton toiminta.

Valiokunta pitää myönteisenä, että rajanylityspaikkojen kehittämistä itärajalla jatketaan vuonna 2015 ottamalla käyttöön Imatran, Nuijamaan ja Vaalimaan rajanylityspaikkojen laajennukset. Lisäksi suunnitellaan Raja-Joosepin rajanylityspaikan uudistamista, ja Kaakkois-Suomen ja pääkaupunkiseudun rajatarkastuksia on tarkoitus vahvistaa. Myönteistä on myös, että vartio- ja ilmalaskaluston uudistamista jatketaan sekä valmistellaan merellisen venekaluston uudistamista.

Valiokunta lisää momentille 2 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 229 813 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 26

(2. kappale kuten HE 247/2014 vp)

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti pelastustoimelle asetettiin 7,5 milj. euron säästötavoite. Tavoitteen saavuttamiseksi sisäministeriö on esittänyt, että pelastuslaitoksien kuntamaksuosuudet jäädytettäisiin vuoden 2014 tasolle vuoteen 2017 saakka. Toimenpiteen toteutumisen osalta näyttäisi kuitenkin siltä, että pelastustoimen kustannukset laskisivat koko maassa vain vajaat 200 000 euroa vuonna 2015. Tämä tarkoittaa sitä, että vuosina 2016 ja 2017 on löydettävä vielä 7,3 milj. euron säästöt.

Pelastustoimen palopäällystön koulutus. Pelastusopisto järjestää palopäällystön ammattikorkeakoulutusta yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Koulutuksen vuosikustannukset ovat noin 3 milj. euroa. Savonia-ammattikorkeakoulu on siihen kohdistuneiden säästöjen vuoksi päättänyt leikata osuuttaan yli 1,0 milj. euroa vuosina 2013—2018. Vuonna 2012 Savonian rahoitusosuus oli noin 1,982 milj. euroa, kun se vuonna 2015 on enää 1,284 milj. euroa. Sisäministeriö on käynnistänyt selvitystyön, jossa tutkitaan mahdollisuutta siirtää koulutus Savonia-ammattikorkeakoulusta Poliisiammattikorkeakoulun vastuulle.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ennen selvitystyön valmistumista ja mahdollisten toimenpiteiden aloittamista huolehditaan pelastustoimen päällystökoulutuksen jatkuvuudesta, ja lisää momentille 250 000 euroa pelastustoimen palopäällystön koulutukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 398 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 55,590 milj. euron määrärahaa, joka on 14,567 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2014. Määrärahan mitoituksessa merkittävin vähennys on rakennemuutokseen ja tietotekniikan kehitykseen liittyvälle Toti-hankkeelle vuonna 2014 myönnetyn 11,480 milj. euron poistaminen. Vuonna 2015 perustoiminnan määrärahat ovat noin 49 milj. euroa, kun vastaava rahoitus oli 55,5 milj. euroa vuonna 2014.

Hätäkeskuslaitoksessa on menossa mittava rakenneuudistus, jossa valtakunnallinen hätäkeskustoiminta organisoidaan kuuteen hätäkeskukseen. Osana uudistusta otetaan vuoden 2016 loppuun mennessä käyttöön uusi hätäkeskustietojärjestelmä (Erica). Vaiheittainen käyttöönotto edellyttää vanhan järjestelmän pitämistä toiminnassa päällekkäin uuden järjestelmän kanssa. Valiokunta pitää hyvänä, että hallitus täydensi esitystään ja esittää momentille 2,441 milj. euron lisämäärärahaa Erican käyttöönottoon liittyviin menoihin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 26

Valiokunta toteaa, että määrärahan väheneminen merkittävästi uuden järjestelmän käyttöönoton edellä aiheuttaa kuitenkin riskin laitoksen toimintakyvylle. Valiokunta pitää välttämättömänä, että häiriötön hätäkeskustoiminta turvataan vuonna 2015 ja varmistetaan myös uuden hätäkeskusjärjestelmän käyttöönotto vuoden 2016 loppuun mennessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 27

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään yhteensä noin 2,659 mrd. euron määrärahaa, joka on 91,472 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2014 varsinaisessa talousarviossa. Esitetyt menosäästöt perustuvat pääosin aiemmin tehtyihin päätöksiin ja kohdistuvat lähinnä puolustusvoimien toimintamenoihin ja materiaalihankintoihin sekä sotilaallisen kriisinhallinnan menoihin.

Toiminnan painopisteenä tulee vuonna 2015 olemaan puolustusvoimauudistuksen loppuunsaattaminen, puolustuksen pitkän aikavälin haasteisiin vastaaminen ja puolustusyhteistyön syventäminen ja laajentaminen. Puolustusvoimauudistuksessa otetaan käyttöön uusi poikkeusolojen joukkorakenne, joka sisältää operatiiviset, alueelliset ja paikalliset joukot. Suorituskyvyn kehittämisen painopiste on alueellisten joukkojen ja kaukovaikuttamiskyvyn kehittämisessä.

Valiokunta toteaa, että puolustushallinto on toteuttanut puolustusvoimauudistusta esimerkillisesti ja pysynyt myös aikataulussa. On erittäin hyvä, että vuonna 2015 puolustusvoimien toiminta pystytään suunnitelmien mukaisesti palauttamaan vuosien 2012—2014 madalletun tason jälkeen sodan ajan koulutusvaatimusten edellyttämälle tasolle. Erityisen tärkeää on, että kertausharjoituksissa koulutettavien reserviläisten määrä voidaan nostaa 18 000 henkilöön, kun vastaava määrä oli 6 000 reserviläistä vuonna 2014. Samoin maasto- ja alusvuorokausien sekä lentotuntien määrät nousevat.

Valiokunta pitää myös myönteisenä, että hallitus täydensi esitystään materiaalihankintojen osalta, mm. ilmatorjunnan kunnossapitotarpeita tarkennettiin sekä mahdollistettiin pitkän kantaman operatiivinen ampumatarvikehankinta ja Hawk Mk 51 -koneiden modifiointi. Valiokunta on kuitenkin kaiken kaikkiaan huolissaan puolustusvoimien materiaali-investointien tasosta. Niihin kohdistuu yli puolet hallinnonalalle esitettävistä säästöistä. Tavoite, jossa materiaalihankintoihin käytetään noin kolmannes kokonaispuolustusbudjetista, jää yhä kauemmas. Puolustusvoimauudistuksella saavutettavien toimintaedellytysten säilyttäminen edellyttää vanhenevan materiaalin korvaamista.

Valiokunta toteaa lisäksi, että puolustusvoimien toimintamenoihin (pl. palkkamenot) sekä sotilaallisen kriisinhallinnan menoihin sisältyy ennakollinen 1,5 prosentin kustannustasotarkistus. Sen sijaan materiaalihankintojen osalta kustannustasotarkistusta ei esitetä. Päätöksellä on vuosittainen noin 5—7 prosentin kumuloituva materiaalista ostovoimaa heikentävä vaikutus.

Materiaalihankintojen määrärahan pieneneminen vähentää väistämättä myös kotimaasta tehtäviä hankintoja ja vaikuttaa siten suomalaisen puolustusteollisuuden liikevaihtoon, osaamisen kehittymiseen ja työllistämismahdollisuuksiin. Suomessa toimiva puolustusteollisuus on oleellinen osa kansallisen puolustuskyvyn verkostoa, ja valiokunta pitää sen turvaamista erittäin tärkeänä. Huoltovarmuuskäsitelmä tulee siten ottaa täysimääräisesti huomioon tarjouspyyntöjä laadittaessa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 27

Valiokunta toteaa aiempien linjaustensa mukaisesti, että puolustusvoimauudistuksella saavutettavan tilan ja käytettävissä olevien resurssien välillä on epätasapaino. Valiokunta viittaa myös parlamentaarisen selvitysryhmän loppuraporttiin (Eduskunnan kanslian julkaisu 3/2014) ja toteaa, että sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn turvaaminen ja tehtävien täyttäminen edellyttävät puolustusvoimien rahoitusresurssien lisäämistä vuodesta 2016 alkaen.

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille esitetään 1,878 milj. euron määrärahaa. Valiokunta pitää valitettavana, että eduskunnan useana vuonna määrärahaan tekemää tasokorotusta ei ole tälläkään kerralla otettu huomioon.

Pääosa määrärahasta osoitetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistys ry:lle (MPK), joka on myös puolustushallinnon strateginen kumppani. Puolustusvoimien siltä tilaamaan sotilaalliseen koulutukseen osallistuu vuosittain noin 10 000 sodan ajan tehtäviin sijoittuvaa reserviläistä. Kaiken kaikkiaan MPK järjesti noin 76 000 koulutusvuorokautta vuonna 2013, joista kaksi kolmasosaa oli reserviläisille suunnattua koulutusta ja yksi kolmannes kaikille kansalaisille avointa varautumis- ja turvallisuuskoulutusta. Koulutuksiin osallistui yli 45 000 henkilöä.

Valiokunta pitää MPK:n toteuttamaa toimintaa erittäin kustannustehokkaana ja pitää hyvänä, että puolustushallinto suunnittelee sen roolin kasvattamista vapaaehtoisuuteen perustuvien joukkojen kouluttamisessa. Niukkenevien julkisten resurssien aikana vapaaehtoisten motivoituneiden henkilöiden työpanos tulee pystyä täysimääräisesti hyödyntämään kokonaisturvallisuuden varmistamiseksi. Vapaaehtoisella maanpuolustuksella lujitetaan kansalaisten maanpuolustustahtoa ja tuetaan sekä viranomaisten että kansalaisten kykyä selvittää erilaisista turvallisuustilanteista.

Valiokunta pitää lisäksi edelleen (kuten VaVM 34/2013 vp) tarpeellisena korostaa, että MPK:n kurseja tulee räätälöidä myös nuorille ja nuorille aikuisille. Samoin pelastustoimi voisi valiokunnan mielestä käyttää koulutettuja vapaaehtoisia henkilöitä apuna entistä järjestelmällisemmin yhteiskunnan häiriötilanteissa.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa Maanpuolustuskoulutusyhdistys ry:n toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 028 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin budjetointimenettelyä on muutettu siten, että huomioon otetaan vain ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomen tiedetään osallistuvan budjetointivuonna. Momentin liikkumavara käynnissä olevien operaatioiden muutoksiin sekä kohdennusvara mahdollisiin uusiin operaatioi-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 27

hin on lähes hävinnyt. Vastaava menettely koskee myös ulkoasiainhallinnonalalta maksettavia kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenoja (mom. 24.10.20).

Valiokunta korostaa, että käyttösuunnitelman varalla-kohdan määräraha tulee budjettivuoden aikana pitää sillä tasolla, että määrärahalla pystytään tarvittaessa aloittamaan kiireellinen uusi operaatio. Tällöin uusien operaatioiden rahoitus voidaan lähtökohtaisesti hoitaa normaalissa hallituksen esitysten antamis- ja käsittelyaikataulussa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 28

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Verotus ja tulli

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Tullin toimintamenoiksi esitetään 163,403 milj. euron määrärahaa, joka on lähes 3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2014. Muiden tehtävien ohella Tullin vuosittainen veronkanto on yhteensä yli 10 mrd. euroa.

Tullin henkilötyövuosimäärä on laskenut vuosina 2006—2013 yli 300 henkilötyövuodella. Säästöjä on saavutettu etenkin tullaus- ja verotustoimintojen sähköistämisellä ja siirtymällä riskiperusteiseen valvontaan. Vuoden 2013 alussa Tullissa saatettiin loppuun organisaatiomuutos, joka vastasi kyseisiin henkilöstövähennyksiin ja toimintamallien muutoksiin. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sähköistämisen keinot on pääosin hyödynnetty ja resurssiirtojen mahdollisuus muista tehtävistä on rajallinen.

Valiokunta on huolissaan siitä, että Tullin henkilötyövuosimäärän edelleen vähentäminen vaikeuttaa entisestään tehtävien hoitamista. Jo nyt osa valvontatehtävistä jätetään tekemättä henkilöstövajeen vuoksi, ja riittävien vahvuuksien ylläpitäminen vuorotyötehtävissä on hankalaa. Itärajan suurimmilla rajanylityspaikoilla käynnissä olevat yhteiset infrastruktuurihankkeet Rajavartiolaitoksen ja Liikenneviraston kanssa päinvastoin edellyttäisivät Tullin henkilöstömäärän lisäämistä. Myös paljastuneiden rikosten määrä on kasvanut voimakkaasti viime vuosina (130 prosenttia vuodesta 2007) johtuen erityisesti internetin kautta tilattavista huumeista, lääkkeistä ja muista laittomista tavaroista.

Vuonna 2015 EU:n tullilainsäädännön muutokset käynnistävät lisäksi tulliselvitys- ja niitä tukevien tietojärjestelmien kokonaisuudistuksen. Hyväksyessään lainsäädäntömuutokset Suomi on samalla sitoutunut niiden vaatimaan tietojärjestelmäkehitykseen. Tullin nykyiset resurssit eivät valiokunnan saaman selvityksen mukaan riitä uudistuksen läpivientiin.

Valiokunta pitää myönteisenä, että Tulli otti käyttöön EU:n määrittelemät oman käytön ohjerajat alkoholin matkustajatuonnissa 1.7.2014, ja lokakuussa matkustajatuontia valvottiin tehostetusti. Näillä toimenpiteillä matkustajatuonti on kääntynyt laskuun ensimmäistä kertaa vuosiin. Tulli-valvontaa on tarvetta tehostaa myös internetin kautta tapahtuvan alkoholijuomien tilaamisen osalta. Vaikuttavalla valvonnalla ja selkeillä valvonnan kriteereillä alkoholin matkustajatuontia voidaan vähentää ja kerätä myös kattavammin alkoholiverotuloja.

Valiokunta lisää momentille 600 000 euroa alkoholijuomien ja tupakan laittoman maahantuonnin valvonnan tehostamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 164 003 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 28

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusbaksu (arviomääräraha)

Valiokunta ehdottaa, että momentille lisätään 11 000 euroa.

Muutos johtuu verotulomomenteille 11.08.04 ja 11.08.07 tehdyistä lisäyksistä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 221 145 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

90. Kuntien tukeminen

20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus on rakennepoliittisessa ohjelmassa korostanut tietotekniikan hyödyntämistä ja edellyttänyt sähköisten palvelujen lisäämistä. Hallituksen linjaukset näkyvät myös talousarvioesityksessä, jossa on voimavaroja mm. kansallisen palveluarkkitehtuurin kehittämiseen. Valtionhallinnossa on myös käynnissä useita tietojärjestelmähankkeita, joiden tarkoituksena on monin eri tavoin kehittää tietohallintoa ja parantaa viranomaisten toimintaedellytyksiä sekä kansalaisten palvelujen laatua ja saatavuutta.

Valiokunta pitää hyvänä, että ensi vuonna saadaan päätökseen sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma (ns. SAdE-ohjelma), joka on yksi hallituksen kärkihankkeista ja ensimmäinen kokonaisvaltainen ja valtakunnallinen sähköisten palvelujen kehittämisohjelma. Sen tavoitteena on tuottaa asiakaslähtöisiä ja yhteentoimivia sähköisiä palvelukokonaisuuksia kansalaisten, yritysten ja viranomaisten käyttöön. SAdE-ohjelmassa tuotetaan 38 sähköistä palvelua, joista yli puolet on jo käytössä. Tärkeitä ovat myös hankkeet, joilla pyritään vahvistamaan kuntien tietohallinto-osaamista ja antamaan ICT-muutostukea kunta- ja palvelurakennemuutoksen eri vaiheissa.

Valiokunta korostaa tietojärjestelmien toimivuuden sekä yhteentoimivuuden parantamista, millä voidaan aikaansaada merkittäviä tuottavuushyötyjä julkiseen talouteen. Järjestelmien toimivuus ja helppokäyttöisyys ovat myös palveluiden saatavuuden ja laadukkuuden kannalta olennaisia asioita. Valiokunta pitää myös tärkeänä kokonaisuuksien hyvää koordinaatiota sekä sitä, että johdon rooli ja muiden toimijoiden vastuut ja toimivaltuudet ovat selkeät. On niin ikään tärkeää, että kunnat saavat avustusta ICT-toiminnan kehittämiseen kuntaliitostilanteissa sekä kuntien välisessä yhteistyössä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälluokka 28

Valiokunta pitää tärkeänä *kuntatalouden ohjausta parantavien tietojärjestelmien kehittämistä*. Valtiovarainvaliokunta edellytti jo kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään, että kuntapalvelujen kustannusseurantaa on kehitettävä siten, että palveluiden kustannuksista on saatavilla kuntakohtaiset, ajantasaiset ja vertailukelpoiset tiedot. Tämä on välttämätöntä, jotta kunnat voivat valita parhaat tavat tuottaa palveluja. Ajantasaiset ja läpinäkyvät kustannustiedot ovat myös keskeinen edellytys koko sote-uudistuksen onnistumiselle. Asiaa valmistellaan Kuntatieto-ohjelmassa, jonka keskeisten tulosten arvioidaan valmistuvan vuonna 2016.

Valiokunta on edellyttänyt myös toimenpiteitä terveyspalveluiden *laatua kuvaavien julkisten rekistereiden* laatimiseksi (VaVM 6/2014 vp). Saadun selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö on asettamassa työryhmän, jonka tehtävänä on tehdä ehdotukset laaturekisterien kehittämisestä kansalliselta pohjalta yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Valiokunta kiirehtii työn käynnistämistä, sillä kyseessä on laaja ja vaativa hanke, jonka toteuttaminen edellyttää myös muutoksia lainsäädäntöön.

Valiokunta pitää tärkeänä, että tiedonkeruuta kehitetään ja siihen liittyviä päällekkäisyyksiä poistetaan. Saadun selvityksen mukaan kunnat tuottavat tällä hetkellä raportointitietoa useille eri tahoille, mikä aiheuttaa päällekkäistä ja samoista lähtötiedoista kerättävää tietoa. Lisäksi kunnat tarvitsevat omia tarpeitaan palvelevia tietoja, jotka eivät ole välttämättä yhteydessä valtion tarvitsemiin tietoihin.

Sähköisillä palveluilla on sote-uudistuksen onnistumisen kannalta aivan keskeinen rooli, sillä asetettuja tavoitteita ei saavuteta, mikäli tietojärjestelmiä ja tiedonkulkua ei saada palvelemaan asiakkaiden ja ammattilaisten tarpeita nykyistä merkittävästi paremmin. Valiokunta painottaa myös valtakunnallisten ja alueellisten tietojärjestelmähankeiden sisällöllistä ja aikataulullista yhteensovittamista.

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Peruspalvelubudjettitarkastelun piirissä olevat kuntien valtionavut ovat vuonna 2015 yhteensä 9,9 mrd. euroa, joista laskennallisia valtionosuuksia on 9 mrd. euroa. Valtionavut vähenevät vuoden 2014 varsinaiseen talousarvioon verrattuna yhteensä 0,5 mrd. euroa, josta suurimmat valtionapuja vähentävät tekijät ovat peruspalvelujen valtionosuuden leikkaus (188 milj. euroa), ammatikorkeakoulujen rahoitusvastuun siirtäminen valtiolle ja useiden harkinnanvaraisten valtionavustusten leikkaukset. Kaikkiaan valtionosuuksia on leikattu vuoden 2015 tasossa vuoteen 2011 verrattuna noin 1,3 mrd. euroa.

Vuoden 2015 talousarvioesitykseen sisältyy myös kuntien valtionapuja lisääviä toimia, joita ovat mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseen ja vanhuspalvelulain toimeenpanoon suunnatut valtionosuuslisäykset. Kaiken kaikkiaan vuoden 2015 talousarvioesityksen arvioidaan kuitenkin heikentävän kuntatalouden rahoitusasemaa vuonna 2015 nettomääräisesti noin 218 milj. eurolla.

Valiokunta toteaa, että vuoden 2015 alusta voimaan tuleva kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistus (676/2014) ei vaikuta momentin määrärahan mitoittamiseen, mutta se alentaa kuitenkin valtionosuusprosenttia, kun painopistettä siirretään hieman laskennallisesta osasta verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen. Uudistuksessa muun muassa vähennetään valtionosuuden

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 28

määräytymisperusteita ja poistetaan niiden päällekkäisyyksiä. Kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosentti alenee ensi vuonna 25,62 prosenttiin.

Saadun selvityksen mukaan kuntatalouden tilan ei odoteta heikentyvän olennaisesti vielä vuoden 2014 aikana, mutta vuonna 2015 sen ennustetaan heikkenevän merkittävästi ja kuntatalouden tuloksen arvioidaan jäävän selvästi alijäämäiseksi. Kuntatalouden alijäämän arvioidaan kasvavan myös ensi vuoden jälkeen, mutta heikkenemisen ennustetaan hieman tasaantuvan. Ilman uusia toimenpiteitä menojen kasvun arvioidaan jatkuvan huomattavasti tulojen kasvua nopeampana ja kuntatalouden epätasapainon syvenevän noin 2,3 mrd. euroon vuoteen 2018 mennessä.

Kuntatalouden huonot näkymät lisäävät myös paineita kunnallisveroprosentin tuntuviin korotuksiin ja samalla kokonaisveroasteen nousuun. Jo nyt voidaan arvioida, että tuloveroprosentin ns. laskennallinen nousupaine lähes kaksinkertaistuu vuosina 2015—2018. Ensi vuodelle kunnallisveroprosenttiaan korottaa noin kolmannes kunnista (98 kuntaa), minkä arvioidaan kiristävän verotusta noin 100 milj. eurolla. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on lähes 20 (19,84), mutta erot kuntien välillä ovat suuria, sillä kunnallisveroprosentti vaihtelee 16,5 prosentista aina 22,5 prosenttiin. Euromääräisesti ero suurimman ja pienimmän kunnallisveroprosentin välillä on noin 1 900 euroa, jos kuukausipalkka on 3 000 euroa.

Vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevien kuntien asemaa vaikeuttaa myös se, että kevään 2014 kehyspäätöksen mukaisesti harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen myöntämiseen ei ole varauduttu ensi vuoden talousarviossa. Eduskunta on tosin päättänyt muuttaa kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamista koskevaa hallituksen esitystä mm. siten, että harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta koskevaa säännöstä ei kumota (HaVM 34/2014 vp – HE 133/2014 vp), mutta korotetun valtionosuuden rahoitukseen ei ole varauduttu momentin määrärahan mitoituksessa. Valiokunta pitää tilannetta valitettavana, sillä harkinnanvarainen valtionosuuden korotus on ollut toimiva väline pyrittäessä tukemaan nopeasti poikkeuksellisissa, tilapäisissä ja ennakoimattomissa talousvaikeuksissa olevien kuntien kykyä suoriutua palveluvoitteistaan. Sillä on voitu reagoida verotulojen laskuun verotuloihin perustuvaa valtionosuuksien tasausta nopeammin. Perustuslakivaliokunnan (PeVL 40/2014 vp) ja hallintovaliokunnan tavoin valtiovarainvaliokunta toteaa, että peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmään tulee kuntakohtaisten ongelmien lieventämiseksi sisältyä jatkossakin mahdollisuus harkinnanvaraiseen valtionosuuden korotukseen.

Valiokunta painottaa, että kuntatalouden kestävyys turvaaminen edellyttää rakennepoliittisen ohjelman täysimittaista toimeenpanoa ja uusia toimia sekä kunnilta että valtiolta talouden sopeuttamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi. Rakennepoliittisen ohjelman mukaan kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään siten, että kuntien toimintamenot vähenevät 1 mrd. eurolla vuoteen 2017 mennessä, minkä lisäksi mm. tuottavuutta parantamalla on tarkoitus saavuttaa 1 mrd. euron säästö vuoden 2017 tasolla.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kuntataloutta vahvistetaan tehtäviä karsimalla, mutta toteaa, että sote-uudistuksen onnistunut läpivienti on aivan ehdoton edellytys kuntatalouden vahvistamiseksi ja julkisen talouden kestävyysvajeen vähentämiseksi. On myös välttämätöntä luoda uusia kustannustehokkaita toimintatapoja, lisätä ennaltaehkäiseviä palveluja ja varhaista puuttumista, parantaa tietojärjestelmien hyväksikäyttöä sekä levittää parhaita käytäntöjä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 28

Valiokunta korostaa, että myös kuntien on entistä tiukemmin pidettävä huolta menokehityksestään, jotta ne saavuttavat omin toimin 1 mrd. euron säästön vuoden 2017 tasolla. Tämä on käytännössä haasteellista, sillä heikon taloustilanteen vuoksi kuntien verotulojen kasvu hidastuu, mutta samaan aikaan väestön ikääntymisestä aiheutuva sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän kasvu ja kuntien valtionosuuksien leikkaukset lisäävät painetta kuntatalouteen. Tässä tilanteessa on erityisen tärkeää, että hallitus osaltaan huolehtii siitä, että kuntien menokehitys pysyy hallinnassa, ja että se arvioi realistisesti ja huolellisesti ne kustannukset, jotka aiheutuvat kuntien menoja ja velvoitteita lisäävistä lainsäädäntöhankkeista ja muista uudistuksista.

Valiokunta painottaa samalla myös kuntien aktiivista elinkeinopolitiikkaa ja elinvoimaisuutta, jotta kunnat pystyvät jatkossa entistä selkeämmin rahoittamaan palvelunsa ja menonsa omilla verotuloillaan.

Valiokunta pitää myönteisenä ja tärkeänä, että hallitus päätti rakennepoliittisen ohjelman yhteydessä ottaa käyttöön uuden kuntatalouden ohjausjärjestelmän, jonka tavoitteena on turvata kuntatalouden kestävyys. Lisäksi hallituksen päätöksessä rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon vahvistamisesta (28.8.2014) päätettiin mm. valmistella pikaisesti julkisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kustannusten hallinnan toteuttava budjettikehysjärjestelmä. Sen tavoitteena on varmistaa menorajoitteen sekä tehtävien vähentämisen mahdollistamien säästöjen konkreettinen toteutuminen.

Momentin määräraha

Talousarvioesityksessä on oletettu, että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen HE 136/2014 vp laeiksi perusopetuslain 13 §:n ja lukiolain 9 §:n muuttamisesta. Lakiehdotuksen mukainen muiden kuin evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon sekä elämäntietämystiedon opetuksen miniryhmäkoon nostaminen olisi vähentänyt momentin määrärahatarvetta 127 000 euroa. Koska sivistysvaliokunta on perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 37/2014 vp viitaten lopettanut asian käsittelyn, momentille lisätään 127 000 euroa.

Talousarvioesitystä laadittaessa on myös oletettu, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi lasten päivähoitosta annetun lain muuttamisesta, mikä olisi vähentänyt momentin määrärahatarvetta 6 012 000 euroa. Koska hallituksen esitystä ei ole annettu, momentille lisätään 6 012 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 8 500 317 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Pääluokan määrärahat ovat 188 milj. euroa kuluvan vuoden varsinaista talousarviota suuremmat, mutta lisäys on pääosin laskennallinen johtuen ammattikorkeakoulujen rahoituksen siirtymisestä kokonaan valtion vastuulle. Muutoin pääluokkaan kohdistuu noin 100 milj. euron säästöt, jotka perustuvat hallitusohjelmaan ja kehyspäättöksiin. Vähennykset kohdistuvat laajalti eri toimintoihin, kuten lukiokoulutukseen, ammatilliseen peruskoulutukseen, ammatilliseen aikuiskoulutukseen, ammattikorkeakoulujen rahoitukseen, oppilaitosten perustamiskustannusten valtionosuuteen, vapaan sivistystyön rahoitukseen, kulttuurihallinnon virastoihin sekä valtionosuuden piiriin kuuluvien teattereiden, orkestereiden ja museoiden rahoitukseen.

Säästöpäätöksiä kompensoidaan eräillä lisäpanostuksilla, joita kohdistetaan mm. perusopetuksen laadun kehittämiseen (17,3 milj. euroa), erityisoppilaiden koulunkäyntiedellytysten parantamiseen (10 milj. euroa), koulupudokkuuden estämiseen ja perusopetuksen kehittämiseen (7,3 milj. euroa) sekä korkeakoulujen määräaikaiseen aloituspaikkojen lisäämiseen (18 milj. euroa) ja nuorisotakuun toteuttamiseen (10 milj. euroa).

Määrärahaleikkaukset sekä kuntatalouteen kohdistuvat kiristykset uhkaavat kuitenkin heikentää koulutuksen laatua ja saavutettavuutta. Valiokunta onkin jo keväällä käsitellessään julkisen talouden suunnitelmaa (VNS 4/2014 vp) koskevaa selontekoa edellyttänyt mietinnössään (VaVM 6/2014 vp), että hallitus arvioi koulutusta koskevien uudistusten vaikutukset etukäteen monipuolisesti ja huolellisesti ennen hallituksen esitysten antamista tai ennen muiden päätösten tekoa.

Koulutusresurssien vähentyessä hallitusohjelman mukainen tavoite nostaa suomalaiset maailman osaavimmaksi kansaksi vuoteen 2020 mennessä voi olla vaikeasti saavutettavissa. Kansalliset ja kansainväliset selvitykset ovat jo osoittaneet, että suomalaisten peruskoululaisten osaamistaso ja koulumotivaatio ovat heikentyneet.

Valiokunta korostaa, että korkea sivistystaso, toimivat päivähoitopalvelut ja laadukas varhaiskasvatus sekä laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta ja niistä on pidettävä kiinni myös taloudellisesti tiukkoina aikoina. Ennen muuta on turvattava perusopetuksen korkea laatu. Tämä edellyttää mm. hyvää opettajakoulutusta, monipuolisia oppimisympäristöjä ja korkeatasoista opetusmateriaalia. Myös oppilaiden innostusta opetusta kohtaan on lisättävä mm. uuden teknologian avulla.

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määrärahaan ehdotettiin noin 2,7 milj. euron vähennystä kuluvan vuoden talousarvioon verrattuna, mutta täydentävässä budjettiesityksessä momentin määrärahaa korotetaan noin 2 milj. eurolla, joka kohdennetaan säästötoimenpiteiden kertaluonteiseen jaksottamiseen. Määrärahaisäys katetaan momenteille 29.10.01 ja 29.30.20 tehtävillä vähennyksillä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

Määrärahan korotus on tärkeä, mutta Opetushallituksen perusrahoitus on siitä huolimatta edelleen kireä, sillä toimintamenoja on jo vuodesta 2007 lukien vähennetty nettomääräisesti 4,6 milj. eurolla. Pitkään jatkuneen niukan budjetoinnin vuoksi siirtyviä määrärahoja ei ole enää käytettävissä, mistä johtuen Opetushallituksen tulee edelleen sopeuttaa menojaan. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuoden 2005 tilanteeseen verrattuna Opetushallitus on vähentänyt henkilötövuosia lähes 30 prosentilla, minkä lisäksi se joutuu syksyllä 2014 käytyjen yt-neuvottelujen pohjalta irtisanomaan 21 henkilöä.

Valiokunta pitää Opetushallituksen tilannetta huolestuttavana, sillä parhaillaan valmistellaan suuria uudistuksia esimerkiksi toisen asteen koulutukseen. Opetushallitus vastaa käytännössä suuressa määrin koulutuspoliittisten uudistusten käytännön toteutuksesta siten, että ne toteutuvat laadukkaasti ja tasa-arvoisesti koko maassa. Opetushallituksella on myös laaja kehittämistehtävä, sillä se vastaa esi- ja perusopetuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan, lukiokoulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja aikuiskoulutuksen, vapaan sivistystyön sekä taiteen perusopetuksen kehittämisestä. Valiokunta painottaa, että koulutuksen kehittäminen ja laadun edistäminen on niukkojen voimavarojen aikana erityisen tärkeää.

Ensi vuoden talousarvioesitykseen tehty 2 milj. euron korotus on vain ensi vuotta koskeva ratkaisu, eikä se vielä poista rahoitukseen liittyviä ongelmia. Siksi on välttämätöntä, että Opetushallituksen tehtävät ja niiden vaatimat resurssitarpeet otetaan huomioon vaalien jälkeen laadittavassa, vuosia 2016—2019 koskevassa kehyspäätöksessä. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että seuraavassa kehyspäätöksessä Opetushallituksen resurssit turvataan niin, että se pystyy huolehtimaan pitkäjänteisesti sille kuuluvista kehittämis- ja muista lakisääteisistä tehtävistä.

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesityksen mukaan momentin määrärahasta saa käyttää enintään 4 225 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavan lainauskorvauksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin, mikä olisi 150 000 euroa kuluvaan vuoteen enemmän. Hallitus on kuitenkin täydentävässä budjettiesityksessään ehdottanut lainauskorvauksiin vielä 4 milj. euron korotusta, jolloin määräraha nousee 8 225 000 euroon.

Valiokunta on erittäin tyytyväinen hallituksen esitykseen, sillä lainauskorvausten taso on ollut hyvin matala ja tuntuvasti muita Pohjoismaita pienempi. Lainauskorvauksia koskeva tekijänoikeuslain muutos tuli voimaan vuoden 2007 alussa, ja alkuvuosina korvauksiin osoitettiin 2—3 milj. euroa. Tällä vaalikaudella korvaustaso on noussut noin 4 milj. euroon ja nyt siis 8,2 milj. euroon.

Määrärahataso ei vastaa vielä tämän korotuksen jälkeenkään muiden Pohjoismaiden tasoa, sillä Tanskassa, jossa lainauskorvauksia on maksettu jo vuodesta 1946 lukien, niihin osoitetaan vuodessa 22 milj. euroa, Ruotsissa noin 15 milj. euroa ja Norjassa noin 12 milj. euroa. Lainauksen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

määrässä Suomi on kuitenkin ylivoimaisesti muita Pohjoismaita edellä; Suomessa lainoja on vuosittain noin 100 miljoonaa, kun esim. Norjassa niitä on 40 miljoonaa. Epäkohta on edelleen myös se, että lainauskorvausjärjestelmä ei koske opetus- ja tutkimuskirjastoja, joiden kirjallaisista ei makseta lainkaan korvauksia kirjan tekijälle.

Valiokunta pitää tärkeänä, että lainauskorvausten tasoa korotetaan edelleen ja että se nostetaan seuraavalla hallituskaudella Pohjoismaiselle tasolle. Lisäksi järjestelmä on laajennettava myös tutkimus- ja opetuskirjastoista tapahtuvaan lainaamiseen. Mahdollisuus lainata kirjoja ilmaiseksi kirjastoista vähentää teosten myyntimääriä, jolloin kirjailijat menettävät myynnin perusteella maksettavia tekijänoikeuskorvauksia, jotka muodostavat tekijän työstään saaman palkan.

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että hallitus on ehdottanut momentille 250 000 euron lisäystä ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelman käynnistämistä varten.

Suomessa käytetään sekä suomalaista että suomenruotsalaista viittomakieltä. Suomenruotsalaisen viittomakielen tulkkeja ei kuitenkaan ole riittävästi, koska alalle ei järjestetä koulutusta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan suomenruotsalainen viittomakieli on luokiteltu vakavasti uhanalaiseksi ja sen arvioidaan katoavan noin 10 vuoden aikana, ellei pian ryhdytä toimenpiteisiin sen elvyttämiseksi.

Suomenruotsalaisen viittomakielen elvyttämiseksi on tarkoitus käynnistää ensin koulutuksen tutkimus- ja suunnitteluvaihe, minkä jälkeen aloitetaan varsinainen kouluttajakoulutus. Tavoitteena on, että tulkkitutkimus pääsisi käyntiin vuonna 2017.

Svenska Finlands folkting. Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa Svenska Finlands folkting-nimisen järjestön valtionavustuksiin, jolloin avustus säilyy kuluvan vuoden tasolla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 998 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	675 000
2.	Paasikivi-Seura	10 000
3.	Tammenlehvän perinneliitto	63 000
4.	Ruotsinkielisen viittomakielen elvytysohjelma	250 000
Yhteensä		998 000

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Uskonnolliset yhdyskunnat tekevät yhteiskunnallisesti tärkeää työtä mm. syrjäytymisen ehkäisemiseksi sekä lasten, nuorison ja lapsiperheiden tukemiseksi. Ne tarvitsevat toiminnassaan fyysisiä toimitiloja, kokoontumispaikkoja, kurssikeskuksia yms., joiden hankkiminen, ylläpitäminen ja kunnostaminen vaativat ilman verotusoikeutta toimivilta yhdyskunnilta suuria ponnistuksia. Rahoitus perustuu suurelta osin vapaaehtoistyöhön ja lahjoituksiin, jolloin rakennusten kunnossapitoon ym. liittyvät maksut voivat nousta tuloihin nähden varsin suuriksi.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille ja niiden paikallisyhteisöille myönnettäviin rakentamisavustuksiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 3 293 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 377 000
2.	Avustukset Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	566 000
	— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	452 000
3.	Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	350 000
Yhteensä		3 293 000

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Lukiokoulutus. Momentin määräraha on 734 milj. euroa, joka on noin 110 milj. euroa kuluvan vuoden varsinaista talousarviota vähemmän. Vähennys heijastuu erityisesti lukiokoulutuksen rahoitukseen, sillä ammattikorkeakoulujen rahoitusuudistuksesta johtuva valtion menojen kasvua vastaava osuus lisää kuntien lakisääteistä rahoitusosuutta toisen asteen ja peruspalveluiden rahoituksessa. Lukiokoulutuksesta kuntien rahoitusosuus kasvaa noin 81 milj. euroa. Kuntien rahoitusosuuden kasvu muuttaa valtion ja kuntien välistä kustannustenjakoa siten, että tosiasiallinen valtion rahoitusosuus lukiokoulutuksen rahoituksesta on jatkossa noin 31 prosenttia, kun se vuonna 2014 on noin 42 prosenttia.

Myös lukiokoulutuksen rahoituksen perusteena oleva yksikköhinta pienenee ensi vuonna 6,56 prosenttia (6 425,98 eurosta 6 004,44 euroon), mikä vähentää valtion rahoitusta noin 21,5 milj. euroa. Vuoteen 2013 verrattuna yksikköhinta alenee yli 10 prosenttia.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

Lukiokoulutukseen ja sen rahoitukseen kohdistuu lähivuosina vielä lisäpaineita, sillä rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti valmistellaan uudistusta, joka koskee niin järjestäjäverkkoa kuin rahoitusjärjestelmää. Vuonna 2017 voimaan tulevalla uudistuksella tavoitellaan toisen asteen koulutuksessa noin 260 milj. euron säästöjä. Myös ylioppilastutkinnon asteittainen sähköistäminen edellyttää lisäresursseja koulujen tieto- ja viestintäteknologian parantamiseen sekä opettajien täydennyskoulutuksen järjestämiseen.

Valiokunta toteaa, että lukiokoulutuksen säästöt vaarantavat koulutuksen laatua ja saavutettavuutta, sillä kuntien kyky ja mahdollisuudet kompensoida puuttuvaa valtion rahoitusta ovat heikentyneet. Lukiokoulutuksen säästöjen arvioidaan vaikuttavan opetukseen ja ryhmäkokoihin sekä kurssitarjontaan, mikä johtaa nopeasti alueellisten erojen kasvuun ja asettaa opiskelijat eri-arvoiseen asemaan. Muutokset lukioverkossa vaikuttavat myös nuorten koulutustakuun toteutumiseen, sillä lähilukio on ollut monelle varteenotettava vaihtoehto kauempana sijaitsevan toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja asuntolassa asumisen sijaan.

Valiokunta korostaa, että vireillä olevat lukiokoulutuksen järjestäjäverkon ja rahoitusjärjestelmän sekä lukion sisällöllisen uudistamisen valmistelut edellyttävät huolellista harkintaa. On myös välttämätöntä, että lukiokoulutuksen laatua, saavutettavuutta ja ryhmäkokoja seurataan ja että hallituksella on tarvittaessa valmiutta tehtyjen linjausten uudelleen arviointiin.

Erikoislukioiden rahoitus. Valiokunta on tyytyväinen siihen, että suunnitteilla ollutta lukiokoulutuksen erityisen tehtävän rahoitusta ei puoliteta vielä ensi vuonna, mutta toteaa, että asian mahdollinen jatkovalmistelu edellyttää huolellista vaikutusten arviointia ja harkintaa eri toteuttamismallien välillä. Erikoislukioiden ovat kansallisen osaamisen monimuotoisuuden ja korkeatasoisuuden kannalta olennainen tekijä, ja niillä on suuri vaikutus mm. kansainväliseen menestymiseen urheilussa, taiteessa ja tieteessä.

Perusopetuksen ryhmäkoot. Perusopetuksen opetusryhmien pienentämiseen on osoitettu viime vuosina erityisavustusta. Vuosina 2013 ja 2014 avustus oli 60 milj. euroa, mutta ensi vuodelle tähän tarkoitukseen osoitetaan vain 30 milj. euroa. Vuoden 2014 toisessa lisätalousarviossa momentille lisättiin 15 milj. euroa opetusryhmäkoon pienentämiseen ja yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen, mutta ensi vuoden määrärahataso jää tämän lisäyksen jälkeenkin noin 15 milj. euroa kuluvaan vuoteen pienemmäksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan rahoituksen väheneminen merkitsee noin 500 opettajan lomauttamista.

Valiokunta pitää rahoituksen alenemista valitettavana, sillä ryhmäkokojen pienentämisellä voidaan parantaa koulujen toimintaedellytyksiä ja opetuksen laatua sekä tukea oppilaiden ja opettajien hyvinvointia. Valiokunta toteaa, että oppivelvollisuusiän nostamiseen varattu valtionosuus 7,325 milj. euroa on kohdennettu uudelleen ja osoitettu nyt koulupudokkuuden estämiseen sekä perusopetuksen kehittämiseen. Tämä rahoitus kompensoi osaltaan muun rahoituksen pienene- mistä.

Koulun kerhotoiminnan rahoitukseen ehdotetaan 3,7 milj. euron määrärahaa, kun siihen on voitu vielä kuluvana vuonna käyttää 8 milj. euroa. Koulun kerhotoimintaa on kehitetty aktiivisesti vuodesta 2008, josta lähtien Opetushallitus on myöntänyt siihen liittyvää avustusta. Kerhotoiminta on tänä aikana laajentunut ja monipuolistunut voimakkaasti, ja sitä järjestää jo 95 prosenttia Man-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

ner-Suomen kunnista. Kerhojen määrä on kasvanut voimakkaasti, sillä alkuvaiheen 2 000 kerhon sijasta toiminnassa on jo 27 500 kerhoa, joissa on mukana arviolta 330 000 oppilasta.

Valiokunta toteaa, että koulujen kerhotoiminnan tavoitteena on monipuolinen lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä tukeva vapaa-ajan toiminta. Maksuton kerhotoiminta antaa myös niille lapsille mahdollisuuden harrastamiseen, joilla ei ole siihen mahdollisuutta esim. perheen vaikean taloudellisen tilanteen ja harrastusten kalleuden vuoksi. Kerhotoiminta on myös taloudellisesti kannattavaa, sillä se on perheille tärkeä tukipalvelu, joka ennaltaehkäisee osaltaan mm. syrjäytymistä.

Valiokunta lisää momentille 3 500 000 euroa koulujen kerhotoimintaan.

Talousarvioesityksessä on oletettu, että eduskunta hyväksyy hallituksen esityksen HE 136/2014 vp laeiksi perusopetuslain 13 §:n ja lukiolain 9 §:n muuttamisesta. Lakiehdotuksen mukainen muiden kuin evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon sekä elämäntietämystiedon opetuksen miniryhmäkoon nostaminen olisi vähentänyt momentin määräraha-arvetta 18 000 euroa. Koska sivistysvaliokunta on perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 37/2014 vp viitaten lopettanut asian käsittelyn, momentille lisätään 18 000 euroa.

Talousarvioesitystä laadittaessa on myös oletettu, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi lasten päivähoitolaista annetun lain muuttamisesta, mikä olisi vähentänyt momentin 28.90.30 määräraha-arvetta 6 012 000 euroa. Koska hallituksen esitystä ei ole annettu, valiokunta on lisännyt mainitun summan em. momentille. Jotta menokehystä ei ylitetä, valiokunta vähentää valtiovarainministeriön ehdotuksen mukaisesti nyt kyseessä olevalta momentilta 6 050 000 euroa, jolla katetaan myös niitä menoja, jotka aiheutuvat siitä, että edellä mainitun minimiryhmäkoon nostamista koskevan hallituksen esityksen käsittelystä on luovuttu. Vähennys kohdistetaan päätösojan 8-kohdan määrärahoihin, jotka on tarkoitettu yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen.

Ministeri Rinne on ilmoittanut valtiovarainvaliokunnalle, että hallituksen tarkoitus on antaa subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamista koskeva hallituksen esitys siten, että siitä aiheutuva noin 6 milj. euron säästö voidaan ottaa huomioon ensi vuoden ensimmäisessä lisätalousarviossa. Samoin tällöin nyt kehyssistä tehtyä yleissivistävän koulutuksen määrärahojen leikkausta voidaan arvioida uudelleen.

Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamista koskevan lakiesityksen eduskunnalle viimeistään tammikuun alussa, jotta eduskunta voi käsitellä ja hyväksyä esityksen hyvissä ajoin ennen ensi vuoden ensimmäisen lisätalousarvion hyväksymistä, ja että eduskunta voi tuossa yhteydessä arvioida uudelleen ja lisätä yleissivistävän koulutuksen laatua koskevien hankkeiden rahoitusta. Eduskunta korostaa, että yleissivistävän koulutuksen laatua koskevat hankkeet on voitava toteuttaa suunnitellulla tavalla.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukokka 29

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 731 212 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1.—6. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(7. kohta kuten HE 247/2014 vp)

8) enintään 11 275 000 euroa yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen

(9. kohta kuten HE 247/2014 vp)

(10. ja 11. kohta kuten HE 131/2014 vp)

12) enintään 7 245 000 euroa avustuksina koululaisten kerhotoiminnan tukemiseen

(13. kohta kuten HE 247/2014 vp)

(14.—19. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(3. ja 4. kappale kuten HE 131/2014 vp)

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentti ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta, sillä oppilaitosten perustamiskustannusten valtionavustukset siirretään kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin momentille 28.90.30. Laskennallinen lisäys em. momentille on 42,1 milj. euroa.

Valiokunta korostaa oppilaitosten ja päiväkotien sisäilma- ja kosteusvaurioiden korjaustarvetta. Tarkastusvaliokunnan mietinnön (TrVM 1/2012 vp) mukaan merkittäviä kosteusvaurioita esiintyy kouluissa ja päiväkodeissa arviolta 12—18 prosentissa niiden kerrosalasta. Tämän perusteella voidaan arvioida, että joka koulupäivä noin 62 000—94 000 peruskoululaista ja 12 000—18 000 lukiolaista altistuu kosteus- ja homevaurioille.

Kuntien tiukka talouden tilanne hidastaa korjausten tekemistä, ja vaarana on, että valtionosuudet ohjautuvat muihin tarpeisiin. Valiokunta painottaa suunnitelmallisia ja pitkäjänteisiä toimenpiteitä kosteusvaurioiden ja niiden aiheuttamien terveyshaittojen vähentämiseksi ja toteaa, että heikon suhdannetilanteen aikana on tarkoituksenmukaista toteuttaa sellaisia julkisia hankkeita, jotka olisi muutoinkin tehtävä.

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Etäkoulu Kulkuri kehittää perusopetusikäisten verkko-opetusta, joka on tarkoitettu erityisesti ulkomailla asuville lapsille ja nuorille. Lisäksi Kulkuri-verkkokoulua käytetään syrjäisten koulujen opetuksen ja yläkoulun erityisopetuksen tukena pilottihankkeissa. Koulutuksen alueellisen saavutettavuuden heikentyessä verkkokoulu tuo opetusta myös sinne, missä perinteistä koulua ei enää ole.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

Valiokunta korostaa opetuksen laadun sekä sen jatkuvan kehittämisen merkitystä myös verkko-opetuksessa ja lisää momentille 25 000 euroa Etäkoulu Kulkurin toimintaan.

Suomi-koulut. Suomi-koulujen tarkoituksena on tukea lasten suomen kielen ja kulttuurin oppimista tai hankitun kielitaidon säilyttämistä. Suomi-kouluja toimii 45 maassa, ja niissä on noin 4 000 oppilasta. Suomi-koulujen toiminta perustuu pääosin talkootyöhön sekä projektikohtaisiin apurahoihin.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa Suomi-koulujen avustuksiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 303 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

20. Ammatillinen koulutus

Valiokunta pitää tärkeänä, että ammatillisen koulutuksen tarjontaa on alueellisesti riittävästi, jotta sillä voidaan osaltaan edistää nuorisotakuun toteutumista. On myös tärkeää, että koulutus on työelämä- ja kysyntälähtöistä sekä vaikuttavaa ja laadukasta. Valiokunta painottaa joustavia, opiskelijan ja työelämän tarpeista lähteviä opintopolkuja ja pitää tärkeänä toimia, joilla vähennetään koulutuksen keskeyttämisistä.

30. Aikuiskoulutus

30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Valtio tukee vapaan sivistystyön oppilaitoksia valtionosuuksin ja valtionavustuksin noin 156 milj. eurolla, joka on 8,5 milj. euroa (5,1 %) kuluva vuotta vähemmän. Valtioneuvosto on päättänyt lähes samansuuruisesta leikkauksesta myös vuodelle 2017. Vastaavien kustannussäästöjen mahdollistamiseksi vapaan sivistystyön rakenteet uudistetaan vuosina 2014—2016, uudistuksen tavoitteena on mm. järjestäjäverkon tiivistäminen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että vapaan sivistystyön resursseista ja toimintamahdollisuuksista huolehditaan jatkossakin, sillä vapaa sivistystyö on ollut pitkään tärkeä osa ihmisten omaehtoista opiskelua, ja se on täydentänyt hyvin muuta koulutusjärjestelmäämme. Vapaa sivistystyö on myös lisännyt ihmisten henkistä, kulttuurista ja sosiaalista hyvinvointia. Vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat myös merkittäviä maahanmuuttajien kotoutumis-, kieli- ja kulttuurikoulutuksen järjestäjiä.

Valiokunta toteaa, että vapaan sivistystyön oppilaitoksilla on tärkeä rooli myös nuorisotakuun toteuttamisessa ja niiden osaamista on jatkossakin perusteltua hyödyntää nuorisotakuukoulutuksen järjestämisessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 29

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa opintokeskuksille, jotka tarjoavat monipuolista aikuiskoulutusta koko Suomessa ja joilla on tärkeä tehtävä myös kansalaisyhteiskunnan vahvistamisessa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 156 545 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1. kohta kuten HE 131/2014 vp)

2) enintään 6 038 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisiin avustuksiin.

(Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt kuten HE 131/2014 vp)

(3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Valtiontalouden tasapainottamiseksi tehty menosäästö vähentää myös oppisopimuskoulutuksen valtionosuutta, joka vähenee vuoteen 2016 mennessä noin 35 milj. euroa vuoteen 2012 verrattuna. Ammatillisen lisäkoulutuksen paikat vähenevät em. aikana 32 prosentilla, mikä vähentää erityisesti aikuisten mahdollisuuksia hankkia oppisopimuskoulutuksella lisäosaamista tai kouluttautua uudelle alalle.

Valiokunta on kuitenkin tyytyväinen siihen, että erityisesti nuorten oppisopimuskoulutusta on kehitetty tällä hallituskaudella monin eri tavoin ja oppisopimus on ollut myös eräs keino, jolla on edistetty nuorisotakuun toteutumista. Nuorten oppisopimuskoulutukseen kohdistetaan vuosina 2014—2017 lisäresursseja mm. oppisopimuskoulutuksen ennakkojaksoihin ja korotettuun koulutuskorvaukseen. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että oppilaitosmuotoisen ja oppisopimuskoulutuksen yhdistelmiä kehitetään ja luodaan joustavia ja yksilöllisiä oppimispolkuja, joissa yhdistetään oppilaitosmuotoista ja oppisopimuskoulutusta.

Oppisopimuskoulutuksen lisäämiseksi on erityisen tärkeää, että sekä opiskelijoiden että yritysten kiinnostus asiaan kasvaa. Sen vuoksi on vielä lisättävä tiedotusta, edistettävä toimivien yhteistyöverkkojen syntymistä ja parannettava käyttäjäystävällisiä sähköisiä palveluja ja työpaikkaohjaajien koulutusta. Oppisopimus on vaativa koulutusmuoto, joka onnistuakseen edellyttää vahvaa sitoutumista sekä opiskelijalta että työpaikalta.

53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Neuvontajärjestöjen työn tavoitteena on parantaa ihmisten hyvinvointia ja elinympäristöjen elinvoimaisuutta lisäämällä jokapäiväisen elämän taitoja, yhteisöllisyyttä, työllisyyttä, yrittäjyyttä sekä kansalaisaktiivisuutta. Neuvontajärjestöjen työ on valtakunnallista, ja niiden tarjoamille palveluille ja toiminnalle on paljon kysyntää.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa, josta osoitetaan

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

- 20 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
- 20 000 euroa Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle
- 20 000 euroa Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle
- 20 000 euroa Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä
- 20 000 euroa Karjalan Liitto ry:lle.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 7 366 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Tutkimus- ja kehitystoiminta (t&k). Hallitusohjelman mukaan t&k-menoissa tavoitellaan 4 prosentin osuutta bruttokansantuotteesta, mutta toiminnan rahoitus on laskenut viime vuosina. T&k-menojen osuus bkt:sta oli korkeimmillaan vuonna 2009, jolloin se oli 3,75 prosenttia, mutta sen jälkeen taso on alentunut 3,4 prosenttiin, ja lähivuosina se jää alle 3,3 prosentin, jos taloudessa ja yritysten uudistumiskyvyssä ei tapahdu käännettä parempaan.

Tähänastisen hallituskauden (2011—2014) aikana valtion t&k-rahoitus on laskenut reaalisesti 240 milj. euroa (-11,3 %). Valtionrahoituksen bkt-osuuden arvioidaan olevan 0,96 prosenttia vuonna 2014. Suomi on näin ollen jäänyt jälkeen myös siitä EU:ssa sovitusta tavoitteesta, jonka mukaan julkisen t&k-rahoituksen tulisi olla 1 prosentti bkt:sta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallitusohjelman mukaiseen 4 prosentin tavoitteeseen on vuonna 2014 matkaa arviolta yli 1,2 mrd. euroa.

Valiokunta viittaa myös Suomen Akatemian julkistamaan Tieteen tila 2014 -raporttiin, jonka mukaan Suomi on jäämässä jälkeen muista edistyneistä tiedemaista. Suomen tutkimusjärjestelmän keskeisiä ongelmia ovat mm. pieni yksikkökooko, kansainvälistymistoimien tehottomuus sekä tutkimusjärjestelmän hajanaisuus.

Valiokunta korostaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan merkitystä ja toteaa, että niillä edistetään yhteiskunnan uudistumista ja hyvinvointia ja vahvistetaan kestävä kasvun sekä kansainvälisen kilpailukykyyn edellytyksiä. Keskeistä on laadukas koulutus ja tutkimus sekä menestykselliset innovaatiot ja kasvuyrittäjyys. Julkisen rahoituksen on oltava myös pitkäjänteistä ja ennakoivaa, ja sen riittävyys on kyettävä varmistamaan myös taantuman oloissa.

Valiokunta pitää myönteisenä, että julkistalouden vaikeuksista huolimatta hallitus on pyrkinyt vahvistamaan tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kehittämistoimia mm. kompensoimalla yliopistojen indeksikorotuksen puolituksen kertaluonteisella määrärahalisäyksellä vuonna 2015. On myös perusteltua, että yliopistojen profiloitumista vauhditetaan siirtämällä niiltä Suomen Akatemialle 50 milj. euroa, joka palaa yliopistojen käyttöön vuonna 2015 Suomen Akatemian avaa-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

man kilpailun perusteella. Yliopistojen profiloitumisen lisäksi on myös edistettävä yliopistojen yhteistyötä ja yhteistyöhankkeita.

Myös Tekesin lainavaltuuksia korotetaan, joskin samanaikaisesti sen avustusvaltuuksia vähennetään. Tämän on valiokunnan asiantuntijakuulemisessa arvioitu heikentävän tutkimus- ja innovaatiotoimintaa, sillä lainat sopivat markkinoita jo lähellä olevan kehitystyön rahoitukseen, kun taas avustuksilla voidaan saavuttaa yhtä yritystä laajemmalle ulottuvia vaikutuksia.

Ensi vuonna toimintansa aloittaa strategisen tutkimuksen rahoitusväline (29.40.54), jolla tuetaan mm. korkeatasoista ja vaikuttavaa tutkimusta sekä tuotetaan päätöksentekoa tukevaa tietoa. Tutkimusrahoitukseen liittyvä myöntövaltuus on 55,6 milj. euroa, joka on siirretty Suomen Akateмиasta ja Tekesistä sekä valtion tutkimuslaitosten toimintamenoista.

Valiokunta pitää strategisen tutkimuksen rahoitusta hyvänä, mutta toteaa, että rahoitussiirrot ovat saattaneet kansainvälisesti laadukkaan tutkimuslaitoskentän vaikeaan tilanteeseen. Esim. VTT ja THL ovat korkeatasoista tutkimusta ja asiantuntemusta tuottavia organisaatioita, jotka ovat joutuneet irtisanomaan osaavaa henkilökuntaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että seuraavalla hallituskaudella arvioidaan, miten uudistukset ovat onnistuneet ja mitä uusia ja korjaavia toimenpiteitä mahdollisesti tarvitaan. Valiokunta viittaa myös jäljempänä momentin 33.60.32 kohdalla lausuttuun.

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää hyvänä ja perusteltuna, että momentille lisätään 2 milj. euroa yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa käynnistettävien muuntokoulutusohjelmien rahoittamiseen. Kysymys on koulutuksesta, jolla pyritään vauhdittamaan ICT-alan rakennemuutosta ja minimoimaan niitä haittavaikutuksia, joita alan äkillisestä rakennemuutoksesta on aiheutunut.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös koulutusviennin edistämiseen, sillä suomalaiselle koulutusosaamiselle on kasvavaa kysyntää erityisesti nousevissa talouksissa. Koulutusvientä on kehitetty vuodesta 2010 lähtien, jolloin valtioneuvosto hyväksyi asiaa koskevan periaatepäätöksen. Koulutusviennin vahvistamiseksi tarvitaan kuitenkin vielä lisäpanostuksia, jotta alan suomalaiset asiantuntijat voisivat toimia aiempaa aktiivisemmin tärkeimmissä kohdemaissa ja alueilla.

Lastentarhanopettajakoulutus

Eduskunta on lisännyt yliopistolliseen lastentarhanopettajakoulutukseen vuosille 2012—2014 yhteensä 4,8 milj. euroa, jonka turvin suomen- ja ruotsinkieliseen koulutukseen on otettu yhteensä 360 opiskelijaa. Koulutukset ovat käynnissä kaikissa seitsemässä lastentarhanopettajan koulutusta antavassa yliopistossa.

Yliopistollisen koulutuksen saaneista lastentarhanopettajista on edelleen pulaa, ja epäpäteviä lastentarhanopettajia arvioidaan olevan noin 1 500. Eniten epäpäteviä opettajia on ruotsinkielisessä päivähoitossa, pääkaupunkiseudulla ja pääkaupunkiseudun lähikunnissa. Tilannetta pahentaa nopea eläköityminen, sillä lastentarhanopettajista eläköityy 20 prosenttia vuosien 2012—2020 välillä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

Valiokunta pitää yliopistollisen lastentarhanopettajakoulutuksen lisäämistä välttämättömänä, sillä varhaiskasvatus on aiempaa vahvemmin liittymässä osaksi kasvatus- ja koulutusjärjestelmää, jolloin pedagogisen osaamisen tarve kasvaa. Lastentarhanopettajakoulutuksen tarvetta lisää myös hallituksen linjaus, jonka mukaan varhaiskasvatukseen osallistuvien määrä on 95 prosenttia neljävuotiaista vuoteen 2020 mennessä, kun vuonna 2011 neljävuotiaista oli päivähoidossa 74,2 prosenttia. Pedagogiikan osaamisen tarve on otettava huomioon myös varhaiskasvatuslain valmistelutyössä.

Valiokunta korostaa, että varhaiskasvatuslaissa on myös otettava huomioon pedagogiikan korostunut merkitys.

Valiokunta lisää momentille 1 500 000 euroa yliopistolliseen lastentarhanopettajakoulutukseen.

Sosiaalityöntekijöiden koulutus

Eduskunta on lisännyt myös sosiaalityöntekijöiden koulutusmäärärahoja, joiden avulla koulutetaan yli 200 uutta sosiaalityöntekijää. Tämäkään ei riitä paikkaamaan sosiaalityöntekijävajetta, joka johtuu sekä pitkään jatkuneesta riittämättömästä koulutuksesta että yhä kiihtyvistä eläköitymisistä. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksen mukaan eläkepoistuma ja muut vajeet huomioon ottaen vuosina 2012—2016 tarvitaan 1 665 uutta sosiaalityöntekijää. Vuonna 2016 sosiaalihuollon käytössä olisi kuitenkin 794 sosiaalityöntekijää vähemmän kuin vuonna 2012. Ellei koulutusta lisätä, tilanteen arvioidaan vielä vaikeutuvan 2020-luvulla.

Yliopistoihin kohdennettua ns. hakijasuman purkamisen rahoitusta on päätetty käyttää myös sosiaalityöntekijöiden koulutuksen lisäämiseen, ja tarkoitus on lisätä 70 aloituspaikkaa vuosina 2014—2015. Valiokunta pitää tätä perusteltuna, mutta vielä riittämättömänä toimenä sosiaalityöntekijävajeen poistamiseen.

Valiokunta painottaa, että koulutusta koskevien ratkaisujen tulee perustua riittävän pitkäkestoiisiin ratkaisuihin, joiden yhteydessä arvioidaan myös koulutuksen rakenteelliset kehittämistarpeet. Sosiaalityöntekijöiden koulutusmääriä arvioitaessa on otettava huomioon mm. sosiaalityön tarpeen voimakas kasvu ja erityisesti lastensuojelun asiakasmäärien nousu. Myös laadukkaiden ja kustannustehokkaiden kunnallisten palveluiden järjestäminen edellyttää riittävästi pätevää henkilökuntaa, joka pystyy kehittämään uusia ja kustannustehokkaita työtapoja.

Valiokunta lisää momentille 1 300 000 euroa sosiaalityöntekijöiden koulutukseen.

Suomen poliittista kulttuuria ja päättäjiä koskeva tutkimus

Valiokunta viittaa talousarvioaloitteeseen TAA 442/2014 vp ja lisää sen perusteella momentille 80 000 euroa Suomen poliittista kulttuuria ja päättäjiä 1960-luvun kylmän sodan maailmassa koskevan tutkimusprojektin kulujen kattamiseen. Kyseessä on yhdysvaltalaisen Karen Ericksonin vuonna 1960 tekemiin haastatteluihin liittyvä tutkimustyö ja sen julkistaminen. Haastattelujen tuloksena syntynyt aineisto on sekä kansallisesti että kansainvälisesti poikkeuksellisen laaja ja kattava, eikä sen julkistamiseen ole tässä vaiheessa enää lainsäädännöllistä estettä. Tutkimusprojektin toteuttaa Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulu, ja amerikkalaisena yhteistyökumppani-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 29

na on Washingtonissa sijaitseva Woodrow Wilson International Center. Projektin on arvioitu kestävän kaksi vuotta, ja sen kustannusarvio on noin 650 300 euroa.

Momentin määräraha

Momentille lisätään yhteensä 2 880 000.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 48 040 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1.—5. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(6. kohta kuten HE 247/2014 vp)

7) enintään 1 500 000 euroa avustuksiin yliopistolliseen lastentarhanopettajakoulutukseen ja enintään 1 300 000 euroa sosiaalityöntekijöiden koulutukseen

8) enintään 80 000 euroa Suomen poliittista kulttuuria ja päättäjiä 1960-luvun kylmän sodan maailmassa koskevaan tutkimukseen.

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Kehyspäättöksen linjausten mukaisesti yliopistojen valtionrahoituksen indeksikorotus puolite-taan, josta aiheutuva kustannusvaikutus yliopistojen toiminnan valtionrahoitukseen on 11,2 milj. euroa. Tämä indeksikorotuksen puolittamisen vaikutus kompensoidaan kuitenkin ensi vuonna kertaluonteisella määrärahalisäyksellä, jolloin puolittamisen vaikutus valtionrahoituksen tasossa näkyy vasta vuodesta 2016 lähtien.

Yliopistolain ja ammattikorkeakoululain väliaikaista muuttamista koskevan hallituksen esityk-sen (HE 242/2014 vp) mukaan indeksikorotuksen puolittamisen ei arvioida vaarantavan yliopis-tojen ja ammattikorkeakoulujen toiminnan pitkäjänteistä kehittämistä. Toiminnan kustannusten alentaminen esityksessä ehdotetulla tavalla edellyttää esityksen mukaan kuitenkin yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa strategisesti oikein kohdennettuja rakenteellisen kehittämisen toimenpi-teitä ja toiminnan tehostamista vuodesta 2016 alkaen.

Valiokunta pitää hyvänä, että indeksikorotuksen puolittamisen vaikutus kompensoidaan korkea-koulusektorille kertaluonteisella määrärahalisäyksellä, mutta korostaa pitkäjänteisen ja vakaan tutkimusrahoituksen tärkeyttä. Valiokunta painottaa, että resurssien supistuessa on entistä tär-keämpää, että opetuksen ja tutkimuksen laatua pystytään nostamaan ja että yliopistot profiloitu-vat aiempaa selkeämmin omilla vahvuusalueillaan ja vähentävät samalla toiminnan epätarkoituk-senmukaista päällekkäisyyttä.

Valiokunta toteaa, että talousarvioesityksen mukaan valtio on varautunut pääomittamaan yliopis-toja kolminkertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden, kuitenkin enintään 150 milj. eurolla. Valtion vastinrahoitukseen oikeuttava varainkeruu toteutetaan tarkemmin mää-riteltävällä tavalla vuosien 2014—2016 aikana siten, että vastinrahoituspäätökset tehdään yhdel-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

lä kertaan vuonna 2016. Ammattikorkeakoulujen osalta pääomittamiseen (50 milj. euroa) varaudutaan sen sijaan jo ensi vuoden talousarviossa (mom. 29.40.86).

80. Taide ja kulttuuri

Vuonna 2015 taiteen ja kulttuurin toimialan valtion rahoitus on yhteensä 463 milj. euroa, josta veikkausvoittovarojen osuus on 52,3 prosenttia eli noin 237 milj. euroa. Kuluvan vuoden varsinaiseen talousarvioon verrattuna luvun määrärahat kasvavat 7,919 milj. euroa. Kaikkien kulttuurin toimialan virastojen toimintamenoja supistetaan.

Vapaiden ammatillisten ryhmien, seurantaloiden korjausavustusten ja valistustyön sekä ystävyyseurojen valtionavustukset vastaavat kuluvan vuoden tasoa, ja niissä on otettu huomioon myös eduskunnan kuluvan vuoden talousarvioon tekemät määrärahalisäykset.

Kulttuuriin ja taiteeseen ei kohdistu vielä ensi vuonna dramaattisia leikkauksia, mutta hallituksen linjausten mukaan taiteen ja kulttuurin toimialan budjettirahoitukseen kohdistuu vuonna 2016 10 milj. euron lisäsäästö ja vuodelle 2017 15 milj. euron säästö. Valiokunta yhtyy asiantuntijakuulemisissa esille tulleeseen huoleen siitä, että veikkausvoittovaroilla rahoitetaan tulevana vuosina enenevässä määrin valtion talousarviosta rahoitettavia tehtäviä. Valiokunnan mielestä jatkossa on tarpeen selkeyttää, mitä toimintoja jatkossa rahoitetaan budjettivaroista ja mitä veikkausvoittovaroista.

Veikkausvoittovarojen tuottoarvio on 515,6 milj. euroa, minkä lisäksi jakamatonta rahastoitua voittoa puretaan 25,5 milj. euroa. Veikkausvoittovaroja on kaikille edunsaajille käytettävissä yhteensä 541,1 milj. euroa.

Veikkauksen tuen merkitys on noussut valtion budjettiin kohdistuvien säästöpainoiden vuoksi vuosi vuodelta yhä tärkeämpään asemaan taiteen, tieteen, liikunnan ja nuorisotyön rahoituksessa. Veikkausvoittovarot ovat myös kasvaneet huomattavasti viime vuosina; esim. vuonna 2004 edunsaajille jaettiin 380 milj. euroa, mutta ensi vuoden tuottoarvio on jo noin 515 milj. euroa, minkä lisäksi puretaan jakamattomien voittovarojen rahastoa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomessa pelataan ulkomaisten peliyhtiöiden pelejä noin 130 milj. eurolla vuosittain, mikä vähentää rahapeliyhtiöiden tuottoa. Pääasiassa kyse on erilaisista nopeatempoisista peleistä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että ulkomaisten peliyhtiöiden laittomaan markkinointiin puututaan mahdollisimman tehokkaasti, mikä edellyttää myös valvonnan lisäämistä. Edunsaajien ja niiden kautta koko suomalaisen yhteiskunnan kannalta laitton markkinoinnin torjunta on kuitenkin kannattavaa. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ulkomaisten peliyhtiöiden Suomessa tapahtuvan laitton markkinoinnin estämiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Taiteen edistämiskeskuksen ja sen edeltäjän Taiteen keskustoimikunnan toimintamääräraha on laskenut viidessä vuodessa yli 17 prosenttia, ja ensi vuoden vähennys on kuluvaan vuoteen nähden 2,9 prosenttia. Taiteen edistämiskeskus on käynyt yt-neuvottelut, ja se joutuu vähentämään henkilöstöään ja lakkauttamaan myös kaksi alueellista toimipistettään ensi vuoden alusta. Lisähaasteita tuovat mm. uudet tehtävät sekä erilaisista tietojärjestelmähankkeista johtuvat menot.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Taiteen edistämiskeskuksen rahoitus vakiintuu sellaiselle tasolle, että se pystyy suoriutumaan sille kuuluvista tehtävistä.

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Valiokunta lisää momentille 50 000 euroa viitaten momentin 29.80.52 kohdalla lausuttuun.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 38 401 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Ihmisoikeusliitto. Ihmisoikeusliiton toiminta-avustus on talousarvioesityksen arvion mukaan 90 000 euroa vuonna 2015. Ihmisoikeusliitto on ainoa Suomen ihmisoikeustilanteeseen kokonaisvaltaisesti keskittyvä järjestö, joka toimii aktiivisesti ihmisoikeuksiin liittyvissä kysymyksissä ja kansallisissa prosesseissa. Toimiakseen järjestö tarvitsee vakaan perusrahoituksen, jonka lisäksi se voi toimia erilaisissa projekteissa yms. hankerahoituksen avulla. Tällä hetkellä sen rahoitus koostuu monesta eri lähteestä.

Valiokunta lisää momentille 50 000 euroa Ihmisoikeusliiton toiminnan tukemiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 122 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Apurahoilla on vapaille taiteilijoille keskeinen merkitys, ja monelle ne ovat tärkein toimeentulolähde, mutta valtion taitelija-apurahan euromääräinen taso on kuitenkin jäänyt jälkeen yksityisten säätiöiden apurahoista. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on todettu, että apurahan reaalin taso on nyt alempi kuin koko järjestelmää luotaessa 1960—70-lukujen vaihteessa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että apurahojen tasoa pyritään korottamaan, niin että se vastaa nykyistä paremmin kustannustason nousua sekä yksityisten säätiöiden myöntämien apurahojen tasoa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Tanssitaiteen edistäminen. Tanssin talo -hanke on saanut 31.10.2014 Aatos ja Jane Erkon säätiöltä 15 milj. euron avustuksen talon uudisrakennusosan rakentamiseen, jonka alustava kustannusarvio on noin 28 milj. euroa. Alustavana ja ehdollisena myönnetyn avustuksen ehtona on, että hankkeen toteutuksesta sovitaan keskeisten rahoittajien kesken säätiön erikseen hyväksymällä puitesopimuksella vuoden 2015 loppuun mennessä. Hankkeen toteutumista on kaavailtu kaupungin, valtion ja yksityisten tahojen kolmikantahankkeena.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valtio arvioi omalta osaltaan mahdollisuudet hankkeen toteutukseen ja rahoitukseen.

Lukukeskus. Lukukeskuksella on tärkeä tehtävä lukemisen ja lukutaidon edistäjänä. Se on järjestänyt mm. kirjailijaesiintymisiä kouluihin ja kehittänyt sovelluksia sähköisten kirjojen lukemiseen. Lukukeskus toimii myös aktiivisesti mm. eurooppalaisessa lukutaitoverkossa. Valiokunta lisää Lukukeskukselle 50 000 euroa.

Valiokunta vähentää momentilta teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksiin tarkoitetuista määrärahoista 50 000 euroa; vastaava lisäys on tehty momentille 29.80.31.

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

90. Liikuntatoimi

Urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen ehdotetaan 189 milj. euroa, joka sisältää Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen kohdennettavan, valtion budjetista maksettavan 40 milj. euron määrärahan. Muutoin urheilun ja liikuntakasvatuksen menot (148 milj. euroa) katetaan lähes kokonaan veikkausvoittovaroista. Vuoden 2015 määrärahaan sisältyy myös jakamattomien veikkausvoittovarojen ylimääräistä tuloutusta, joka merkitsee liikunnan osalta 2,05 milj. euron lisäystä toimialan työllisyyttä edistäviin hankkeisiin. Stadionin perusparannushanketta lukuun ottamatta liikuntatoimen määrärahat nousevat 1,2 milj. euroa kuluvaan vuoteen verrattuna, ja mm. liikunnan kansalaistoimintaan ja liikuntapaikkarakentamiseen osoitetaan lisäresursseja.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että talouden tiukasta tilasta huolimatta liikunnan rahoitusta voidaan lisätä, sillä liikkumattomuus on yhä suurempi ongelma. Valtaosa väestöstä liikkuu suositukseen nähden riittämättömästi ja istuu liikaa, mistä johtuen väestön fyysinen kunto on keskimäärin heikentynyt ja elintapasairaudet ovat yleistyneet. Tästä aiheutuu kansantaloudelle erittäin suuria kustannuksia. Jo nyt liikkumattomuuden kustannusten arvioidaan olevan lähes 2 mrd. euroa terveydenhuollon vuotuisista kokonaiskustannuksista.

Valiokunta pitää myös hyvänä, että liikuntapolitiikalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita on vuoden 2015 talousarvioesityksessä muutettu siten, että liikunnan yhdenvertainen saavutettavuus on lisätty uudeksi vaikuttavuustavoitteeksi. Tämä heijastuu myös määrärahan arvioituun käyttöön.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 29

Terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan näkökulmaa on vahvistettu myös uudessa liikuntalaissa, jota koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle (HE 190/2014 vp) ja jonka on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2015. Lain tavoitteena on edistää mm. väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä fyysistä toimintakykyä, lasten ja nuorten kehitystä, liikunnan kansalais- ja seuratoimintaa sekä eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa. Valiokunta korostaa, että uuden liikuntalain tavoitteet on otettava huomioon urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen osoitetun määrärahan käytössä ja että rahoituksen vaikuttavuutta tulee seurata.

Valiokunta katsoo, että liikuntaharrastusten kustannuksiin tulee kiinnittää huomiota ja kehittää toimintamalleja, joilla edistetään etenkin lasten ja nuorten mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen perheiden varallisuudesta riippumatta. Esim. Liikkuva Koulu -ohjelma on hyvä keino koululaisten liikunnan edistämiseen; ohjelman tavoitteena on lisätä liikuntaa koulun arjessa ja tarjota koululaisille mahdollisuuksia osallistua erimuotoiseen liikuntatoimintaan alhaisin kustannuksin. On niin ikään tärkeää, että julkisten varojen käytöstä päätettäessä otetaan riittävästi huomioon eikilpailullisen harrastustoiminnan tarpeet, sillä monen nuoren liikuntaharrastus päättyy, kun seuratoiminnassa painottuvat vain kilpailulliset tavoitteet.

Valiokunta painottaa tiivistä poikkihallinnollista yhteistyötä liikunnan edistämiseksi ja pitää välttämättömänä, että liikunta integroidaan nykyistä vahvemmin osaksi päivittäistä toimintaa niin terveydenhuollossa kuin myös mm. päiväkodeissa, kouluissa, oppilaitoksissa, työpaikoilla ja vanhustyössä. Tätä voidaan edistää mm. jalkauttamalla ne toimenpiteet, jotka sisältyvät opetus- ja kulttuuriministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön laatimiin terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan linjauksiin (STM:n julkaisu 10:2013).

Valiokunta korostaa, että terveydenhuoltosektorin tulisi ottaa vielä vahvempi rooli liikuntaneuvonnassa. Liikuntaneuvontaa on jo alettu viedä osaksi perusterveydenhuoltoa ja erikoissairaanhoidon arkea, mutta toimintaa tulisi vielä lisätä ja laajentaa. Aktiivisella liikunnalla voidaan saavuttaa monia hyötyjä; se ennaltaehkäisee monien sairauksien syntymistä tai pahenemista, edistää työurien pidentymistä ja työhyvinvointia, ehkäisee syrjäytymistä ja parantaa ja ylläpitää vanhusien toimintakykyä.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että muun muassa terveydenhuollon ammattihenkilökunnan koulutukseen sekä lastentarhanopettajakoulutukseen sisältyy riittävästi terveysliikunnan ja terveyttä edistävän liikuntakyvyn koulutusta, sillä päiväkotien, koulujen ja perusterveydenhuollon henkilökunnalla on laaja kontaktipinta lapsiin ja nuoriin sekä terveydenhuollon asiakkaisiin.

91. Nuorisotyö

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Etsivän nuorisotyön ensisijaisena tehtävänä on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 29

Valiokunta pitää hyvinä ja toimivina ns. matalan kynnyksen toimintamalleja, joilla tavoitetaan erityisen vaikeassa asemassa olevia moniongelmaisia nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle ja jotka tarvitsevat kokonaisvaltaista tukea koulutukseen tai työmarkkinoille pääsemiseksi. Matalan kynnyksen toimintamalleilla edistetään osaltaan nuorisotakuun toteutumista, missä myös kolmannella sektorilla on vahva rooli. Toimintamallien keskeisiä elementtejä ovat nuoren oppimisvaikeuksien tunnistaminen, kokonaisvaltaisen tuen tarjoaminen sekä sopivan väylän löytäminen ammattiin ja työelämään. Valiokunta viittaa jäljempänä momentin 33.03.63 kohdalla lausuttuun.

52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määräraha on 400 000 euroa, joka on 150 000 euroa kuluva vuotta pienempi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kielipesätoimintaan on kuitenkin tarkoitettu suunnata veikkausvoittorahoista 200 000 euroa, minkä lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö osoittaa toimintaan 150 000 euroa harkinnanvaraisena avustuksena.

Valiokunta pitää esitettyä rahoitusta perusteltuna, sillä kielipesätoiminnalla on saavutettu hyviä tuloksia ja se on tärkeässä asemassa saamen kielten säilymisen ja elpymisen kannalta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 30

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Metsäntutkimuslaitos, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tilastotoimi yhdistyvät vuoden 2015 alussa Luonnonvarakeskukseksi. Tavoitteena on, että tiiviimpi laitosrakenne helpottaa tutkimusinfrastruktuurien ylläpitoa ja kehittämistä sekä tehostaa tietovarantojen hyödynämistä ja jalostamista.

Valiokunta toteaa, että pääsääntöisesti toiminnan käynnistämisestä muodostuu lisäkustannuksia ja yhdistymisen hyödyt toteutuvat vasta myöhemmin. Luonnonvarakeskuksen toimintamenoja esitetään kuitenkin vähennettäväksi noin 4,7 milj. euroa verrattuna yhdistyvien tahojen rahoitukseen vuonna 2014. Vuoteen 2019 mennessä rahoitusta leikataan yhteensä 24 prosenttia, josta tutkimusrahoituksen kokonaisuudistuksen (valtioneuvoston periaatepäätös 5.9.2013) vaikutus on 19,1 milj. euroa ja 3,7 milj. euroa koostuu valtion muista säästötoimenpiteistä.

Luonnonvarakeskus arvioi kompensoivansa kolmanneksen leikattavasta rahoituksesta kasvattamalla uusien ja perinteisten rahoitusinstrumenttien käyttöä. Määrärahaleikkaukset ovat kuitenkin niin suuria, että henkilöstöä arvioidaan vähennettävän noin 200 henkilöllä vuoteen 2017 mennessä. Myös toimipaikkaverkoston joudutaan supistamaan.

Valiokunta toteaa, että uuden tutkimuslaitoksen perustaminen yhdistettynä rahoituksen voimakkaaseen vähentämiseen on vaikea yhdistelmä. Valiokunta pitää tärkeänä, että Luonnonvarakeskuksen voimavaroista huolehditaan siten, että se pystyy vahvistamaan metsäsektorin, maa- ja elintarviketalouden sekä riista- ja kalatalouden tutkimusta ja vastaamaan osaltaan biotalouden kasvutavoitteiden saavuttamiseen.

Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota Helsingin yliopiston ja Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen muodostamaan tutkijaverkostoon, ns. Luomuinstituuttiin. Verkosto tukee toiminnallaan kotimaisen luomutuotannon vahvistamista koko elintarvikeketjussa monitieteisen tutkimuksen, koulutuksen, kehityshankkeiden ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen keinoin.

Valiokunta lisää momentille 50 000 euroa Luomuinstituutin toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 90 442 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 30

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Euroopan metsäinstituutti on kansainvälinen organisaatio, jonka jäseniä on 25 Euroopan maassa ja jolla on lähes 130 jäsenorganisaatiota. Sen tarkoituksena on vahvistaa kansainvälistä metsäntutkimusta Euroopassa. Instituutin kokonaisrahoitus vuodelle 2015 on 13 milj. euroa. Suomen perusrahoitusosuus on 1,0 milj. euroa, josta noin kolmannes on vuodesta 2013 alkaen käytetty Joensuun päämajan kohonneisiin vuokra- ja ylläpitokuluihin.

Valiokunta toteaa, että Euroopan metsäinstituutin rooli on kasvanut Euroopan metsiin kohdistuvien odotusten kasvaessa. Myös EU:n roolin myötä jäsenmaiden tarve koordinoida metsäntutkimusta ja siihen liittyvää politiikkatukea on selvästi lisääntynyt.

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa Euroopan metsäinstituutin rahoitusosuuden korottamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 3 714 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

10. Maaseudun kehittäminen

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 6,168 milj. euron määrärahaa, joka on 900 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Maaseudun elinkeinojen neuvontajärjestöt ovat kehittäneet määrätietoisesti toimintansa tehokkuutta mm. tiivistämällä keskinäistä yhteistyötä, uudistamalla palveluja ja henkilöstön osaamisrakennetta sekä ottamalla käyttöön yhä enemmän sähköisiä toimintamalleja. Näin on sopeuduttu myös momentin määrärahan alentumiseen yhteensä 30 prosentilla vuosina 2012—2014. Valtionavun osuus toiminnan rahoituksesta on enää esimerkiksi ProAgria ry:n rahoituksesta hieman yli 10 prosenttia.

Valiokunta toteaa, että vuosi 2015 on EU:n uuden ohjelmakauden ensimmäinen vuosi, mikä edellyttää panostusta uusien toimintamenettelyiden, ohjeistusten ja tukimuutosten perehdyttämiseen tilatasolla. Tässä tilanteessa on oleellista turvata maatilojen ja maaseutuyritysten neuvontaa tekevien järjestöjen koko maan kattava työ. Tilakoon kasvaessa ja vaikeassa markkinatilanteessa yritykset tarvitsevat apua myös laajemmin kannattavuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Valiokunta pitää valitettavana, että hallituksen esitys ei tälläkään kerralla sisällä valiokunnan siihen useana vuonna tekemää korjausta. Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa ProAgrian valtionapuun.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 30

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 6 568 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 3,82 milj. euron määrärahaa, joka on 400 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Suomessa on 2 700 4H-kerhoa, joiden jäseninä on noin 60 000 nuorta. 4H-nuorisotyö on kehittänyt määrätietoisesti toimintaansa siten, että se vastaa tämän päivän lasten ja nuorten sekä yhteiskunnan tarpeita. Kerhoissa omaksutaan sosiaalisia ja käytännön taitoja sekä kehitetään työelämäntaitoja ja yrittäjyyttä.

Valiokunta toteaa, että 4H-toiminta voi edistää osaltaan myös nuorisotakuun toteutumista mm. matalan kynnyksen työpaikoilla, työpajoilla ja työelämäkoulutuksilla. Valtionavulla on merkittävä vipuvaikutus toimintaan, sen avulla voidaan organisoida laajaa vapaaehtoistyötä nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Valtionapu on alle viidennes järjestön rahaliikenteestä.

Valiokunta toteaa, ettei hallitus ole ottanut huomioon eduskunnan tahtoa momentin määrärahaosan osalta. Valiokunta lisää momentille 350 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 170 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

20. Maa- ja elintarviketalous

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Maatalouden kokonaistulosta kaksi kolmasosaa on tuotteista saatavia myyntituloja ja noin kolmasosa tulee maataloudelle maksettavista tuista. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen (1.10.2014) julkaiseman maa- ja elintarviketalouden ennusteen mukaan maatalouden yrittäjätulo laskee vuonna 2014 noin 8 prosenttia. Vuonna 2015 sen arvioidaan laskevan edelleen noin 5 prosenttia. Vähenneminen johtuu pääosin tuottajahintojen alenemisesta.

Erityisen voimakkaasti laskevat viljatilojen tulot. Viljojen hinnat ovat laskeneet maailmalla runsaan tuotannon ja kasvavien varastojen takia. Maitotilojen tulot alenevat vuonna 2014 maltillisesti. Maitokiintiöiden poistumisen ja Venäjän tuontirajoitusten ennustetaan kuitenkin laskevan maidon tuottajahintaa selvästi vuonna 2015. Sianlihan tuottajahinta on alentunut vuoden 2013 alusta lähtien. Sen hintaan ei ole odotettavissa merkittävää nousua myöskään ensi vuonna. Broilerinlihan hinta seuraa sianlihan hintaa, ja naudanlihan hinnan arvioidaan hieman laskevan vuonna 2015.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 30

Valiokunta toteaa, että maatalouden tuet ovat toimineet tähän saakka turvaverkkona tuotannon jatkumiselle vaikeina aikoina. Vuonna 2015 maataloustuet laskevat kuitenkin kokonaisuudessaan noin 22 milj. euroa eli noin 1 prosentin verrattuna vuoteen 2014. Kansalliseen tukeen kohdistuu 55 milj. euron säästö kehyspäästösten mukaisesti, mistä noin 33 milj. euron osuus voidaan kompensoida EU:n tuotantosidonnaisten suorien tukien kautta. EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen seurauksena tukien määrä pienenee edelleen myös vuodesta 2015 eteenpäin. Viljelijöiden epävarmuutta lisää se, että kaikki merkittävät maataloutta koskevat EU:n ja kansalliset tukijärjestelmät uudistuvat vuonna 2015. Osa näistä uudistuksista on edelleen valmistelussa, joten kaikki viljelijöille asetettavat vaatimukset eivät ole vielä tiedossa.

Venäjän asettama elintarvikkeiden tuontikielto on lisäksi nopeasti vaikeuttanut markkinoita entisestään. Valiokunta painottaa, että EU:ssa ja Suomessa on varauduttava pakotteista aiheutuvien maatalouden markkinahäiriöiden jatkumiseen vuonna 2015. On myös välttämätöntä, että Suomi saa Venäjän tuontikielloista kärsiville maidontuottajille EU:n tukipaketin, jonka suuruus vastaa muille tuotannonaloille aiemmin maksettua tukia. Lisäksi on huomioitava (kuten VaVM 12/2014 vp), että Venäjän pakotteista kärsivät myös Suomessa muutkin sektorit, kuten sianlihan tuottajat.

Valiokunta pitää tilannetta erittäin vakavana. Kannattavuuden ylläpitäminen on hyvin vaikeaa tilanteessa, jossa sekä markkinahinnat että tuet laskevat. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen ennusteen mukaan 28 prosentille tiloista ei jää lainkaan yrittäjätuloa vuonna 2014. Valiokunta pitää välttämättömänä, että valtio luo mahdollisuudet maatalouden toimintaedellytysten säilymiseen tässä erittäin poikkeuksellisessa ja vaikeassa markkinatilanteessa. Koska myös valtion resurssit ovat rajalliset, tulisi löytää keinoja, joilla on toimintaan suuri vipuvaikutus. Maatilojen lukumäärän väheneminen ei saa kiihtyä siten, että elintarvikkeiden tuotanto Suomessa vähenee.

Valiokunta korostaa, että investointihalukkuutta tulee ylläpitää ja huolehtia investointituen saatavuudesta. Ruuan tuotannon tason ja omavaraisuuden säilyttämisen arvioidaan valiokunnan saaman selvityksen mukaan edellyttävän yli miljardin euron rakennusinvestointeja vuoteen 2020 mennessä. Nykyisellä kannattavuudella investointeihin tarvitaan yhteiskunnan apua. Maatalouden rakennekehityksellä parannetaan työn tuottavuutta, mutta kannattavuus paranee vasta viiveellä. Valiokunta korostaa, että rakennetukien jatkuvuus on ratkaistava ennen kuin määrärahojen puute estää niiden käyttöä. Tärkeää on myös etsiä investointihalukkuutta lisääviä uusia keinoja.

Viljelijän talouden suunnittelua vaikeuttaa myös kohtuuttomasti maataloushallinnon viesti vuoden 2015 tukimaksujen myöhentymisestä. Sen lisäksi, että maksatukset viivästyisivät tukivuoden aikana, vuodelle 2016 siirtyvien maksujen määrä olisi viimeisimmän arvion mukaan 200 milj. euroa eli noin 11 prosenttia viljelijätukien kokonaissummasta. Muutos maksujen aikataulusa johtuu tukikokonaisuuden rakenteen muuttumisesta. EU-tukien maksamisen perusehtona on, että valvonnat on saatava valmiiksi ennen kuin tukea voidaan maksaa.

Valiokunta edellyttää, että maa- ja metsätalousministeriö etsii edelleen yhdessä Maaseutuviraston kanssa keinoja maksujen aikaistamiseksi, ja pitää erittäin hyvänä, että hallitus täydensi esitystään lisäämällä Maaseutuvirastolle ja ELY-keskuksille resursseja viljelijätukien maksatusai-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 30

kataulun turvaamiseen. Muutenkin vaikeassa markkinatilanteessa tulojen myöhentäminen voi vaikeuttaa kohtalokkaasti viljelijöiden taloudenpitoa. Toimialan houkuttelevuuden ja jatkuvuuden sekä viljelijöiden jaksamisen kannalta olisi päinvastoin tärkeää, että kansallisessa maatalouspolitiikassa löydettäisiin toimintaa helpottavia ja hallinnollista taakkaa pienentäviä toimia. EU:n maatalouspolitiikassa tämä tavoite ei ole toteutunut asetetuista tavoitteista huolimatta.

Valiokunta painottaa lisäksi, että tilakoon kasvaessa maataloushallintoa tulisi pystyä pienentämään. Nykyinen kehitys kuitenkin monilta osin päinvastoin lisää hallintoa. Tukijärjestelmien monimutkaistuminen vaatii myös entistä enemmän esimerkiksi neuvontajärjestöjen työpanosta, vaikka tältäkin osin tilojen lukumäärän vähentymisen pitäisi vaikuttaa työmäärää vähentävästi.

Valiokunta lisää momentille 2 500 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 325 400 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valtuus

(kuten HE 131/2014 vp)

47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää edelleen tarpeellisina käynnissä olevia luomualan ja lähiruoan kehittämisohjelmia. Luomu- ja lähiruoka ovat lisänneet suosiotaan, mutta julkisten palveluiden ympäristövastuullisten ja paikallisten elintarvikkeiden hankinnat ovat edistyneet Suomessa hitaasti. Julkista hankintaosaamista tulee edelleen lisätä ja hankintamenettelyjä helpottaa käynnissä olevan hankintalainsäädännön uudistamisessa.

Tärkeää on myös kotimaisten luomuelintarvikkeiden tarjonnan monipuolistaminen. Vähittäiskaupan luomuväliköimän tuotemerkeistä noin 40 prosenttia on tuontia. Pienimuotoisen jalostuksen ja myynnin mahdollisuuksia tulee lisätä lainsäädännön ja neuvonnan keinoin. Ajantasainen tieto tehdyistä muutoksista tulee olla myös helposti saatavilla.

Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä huolehtia kuluttajien tietoisuudesta ruuan alkuperään liittyvissä kysymyksissä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan osa kuluttajista on irtautunut ruokaketjusta. Valiokunta pitää hyvänä, että maa- ja metsätalousministeriö on käynyt keskusteluja Opetushallituksen kanssa siitä, miten ruokakasvatusta saadaan vahvistettua opetuksessa. Yksittäisissä kunnissa ruokateemaa on viety eteenpäin esimerkiksi Ympäristökoulu-konseptissa.

Valiokunta toteaa, että maa- ja elintarviketalouden kehittäminen ja vahvistaminen kokonaisuudessaan ovat avainasemassa lähi- ja kotimaisen luomuruokatuotannon, ruokaturvan sekä viennin vahvistamisessa. Perusmaatalouden kannattavuus ja uusien yrittäjien alalle tuleminen on turvattava tästäkin näkökulmasta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukka 30

40. Luonnonvaratalous

22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Suomen biotalousstrategia julkaistiin toukokuussa 2014 osana valtioneuvoston periaatepäätöstä kasvun uusista kärjistä. Strategian tavoitteena on nostaa biotalouden tuotos nykyisestä 60 mrd. eurosta 100 mrd. euroon vuoteen 2025 mennessä ja luoda 100 000 uutta työpaikkaa. Maa- ja metsätaloussektorilla on suuri merkitys strategian toteutumisessa.

Suomen biotaloudesta yli puolet on metsiin perustuvaa biotaloutta. Myös agrobiotalouden, eli maatalouden ja elintarviketeollisuuden, sekä biotalouden palveluiden (kuten luontomatkailu, metsästys ja kalastus) työllistävä vaikutus on suuri. Biotalouden kasvutavoitteen saavuttaminen edellyttää noin 4 prosentin vuotuista kasvua. Tavoitteena on tuottaa myös muita kansantaloudellisia hyötyjä, kuten viennin kasvun ohella korvata fossiiliraaka-aineita kotimaisilla uusiutuvilla luonnonvaroilla ja siten parantaa Suomen vaihtotasetta ja vahvistaa huoltovarmuutta.

Biotalousstrategiaa toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön, maa- ja metsätalousministeriön ja ympäristöministeriön yhteistyönä. Toimeenpanoon osallistuu myös muita ministeriöitä ja vastuutahoja. Näin ollen strategian rahoituskin jakaantuu usealle eri momentille.

Käsittelyssä olevalle momentille esitettävästä määrärahasta arvioidaan käytettävän biotalousstrategian toimeenpanoon 2 milj. euroa. Momentilta rahoitetaan mm. biomassojen saatavuuteen ja käytettävyyteen liittyvää hanketta sekä useita kehittämis- ja kokeiluhankkeita. Valiokunta pitää määrärahaa pienenä, mutta erittäin oleellisena uusien innovaatioiden edistämiseksi ja markkinoille saattamisessa.

31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Maa- ja metsätalousministeriö on toteuttanut yhteistyössä ympäristöministeriön kanssa valtakunnallista viemäröintiohjelmaa. Vuonna 2014 laaditun väliraportin mukaan ohjelman perustavoite 20 000 haja-asutusalueen talouden liittämistä viemäriverkoston piiriin on toteutumassa. Siirtoviemäreiden lukumäärällä tarkasteltuna toteutumisaste on kuitenkin vain noin 40 prosenttia.

Kevään 2014 kehyspäätöksessä päätettiin vesihuollon tuen lopettamisesta vuonna 2016, jolloin haja-asutuksen jätevesiasetuksen (209/2011) toimeenpanon siirtymäkausi päättyy. Hallitus esittää näin ollen 2,6 milj. euron tukea käynnissä olevien vesihuoltohankkeiden loppuun saattamiseen. Viemäröintiohjelman pieneköjen vesihuoltotoimenpiteiden toteuttamiseen esitetään 8,0 milj. euron määrärahaa.

Valiokunta toteaa, että momentin määrärahoilla on edistetty vesihuoltoverkoston laajentamiseen liittyvää päätöksentekoa ja se on parantanut hankkeiden ennakoitavuutta myös asukkaiden kannalta. Hankkeilla on ollut lisäksi suuri työllistävä vaikutus.

Valiokunta lisää momentille 800 000 euroa vesihuoltotöihin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukka 30

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 12 679 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 4,3 milj. euron määrärahaa. Määrärahaa käytetään vuonna 2015 toteutuvien vahinkojen korvaamiseen, joiden tarkka määrä on tiedossa vasta vuonna 2016. Määrärahaa voidaan käyttää myös vahinkojen ehkäisemiseen 500 000 euroa.

Vuonna 2013 suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaustarve oli ennätykselliset 8,5 milj. euroa, josta porovahinkojen osuus oli 7,9 milj. euroa. Vuonna 2014 vahingot näyttäisivät arvioiden mukaan jäävän alhaisemmiksi kuin vuonna 2013. Niiden määrä ylitti kuitenkin jo syyskuun lopussa momentille osoitetun määrärahan.

Valiokunta pitää välttämättömänä (kuten VaVM 34/2013 vp), että suojeltujen petoeläinten aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisesti ja vahinkoja on myös pystyttävä selvästi vähentämään jo valtion varojen säästämiseksi. Poronhoitoalueella kyse ei ole kuitenkaan enää vain taloudellisesta ongelmasta. Menetettyjen tuotantoeläinten määrät ovat kohonneet sille tasolle, että elinkeinon harjoittaminen on paikoin uhattuna. Valiokunta on myös edelleen huolissaan metsäpeurakannasta ja pitää perusteltuna laatia suunnitelma kannan elvyttämiseksi. Tarpeen on lisäksi seurata metsäkauriin kannan kehitystä.

Valiokunta pitää hyvänä, että maa- ja metsätalousministeriön toimesta on valiokunnan toiveiden mukaisesti laadittu sudenhoitosuunnitelma, joka mahdollistaa susikannan hoidon suotuisan suojelutason saavuttamisen ehdoilla. Toimenpiteillä odotetaan myös olevan pelotevaikutus susien karkottamiseksi asutuksen sekä tuotanto- ja kotieläinten läheisyydestä. Valiokunta toteaa, että karhu- ja ilvestilannetta on jo pystytty ottamaan haltuun kannan hoitosuunnitelmien avulla. Valiokunta odottaa edelleen toimenpiteitä myös ahmavahinkojen osalta erityisesti poronhoitoalueella. Yleisen luottamuksen palauttamiseksi valiokunta pitää tärkeänä, että viranomaisilla on keinoja puuttua nopeasti petojen aiheuttamiin vahinkoihin tai eläinten häiriökäyttäytymiseen. Maa- ja metsätalousministeriön on edelleen entistä laajemmin tarkasteltava erilaisia vaihtoehtoja tilanteen parantamiseksi. Jos vahinkoja ei pystytä vähentämään vuonna 2015, momentille esitetty 4,3 milj. euron määräraha on riittämätön.

44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)

Biotalous on asetettu keskeiseksi painopistealueeksi elinkeinorakenteemme uudistamisessa. Metsiin ja puuhun perustuva metsäbiotalous on luontaisesti vahvin alueemme. Suomessa on osaavaa työvoimaa ja teknologian huippuosaamista. Metsäbiotaloudelle asetetaan erittäin kunnianhimoisia tavoitteita toukokuussa 2014 julkaistussa biotalousstrategiassa.

Biotalous kehittyminen edellyttää uusia investointeja Suomeen. Metsäteollisuudella on jo käynnissä olevia ja suunniteltuja investointihankkeita, esimerkiksi Äänekosken uusi biotehdas sekä Kymen, Pietarsaaren ja Varkauden tehtaille kohdistuvat investoinnit. Toteutuessaan ne nos-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 30

tavat raakapuun kysyntää noin 10 milj. kuutiometriä. Hakkuumääriä on mahdollisuus kestävästi lisätä vuositasolla nykyisestä noin 50—55 milj. kuutiometrin tasosta 15—20 milj. kuutiometriä. Lisääntyvät hakkuut tukevat myös energiakäytön tavoitteen saavuttamista.

Valiokunta toteaa, että investointien toteutumisen keskeinen edellytys on riittävä puun liikkeelle saaminen ja kilpailukykyisen kotimaisen puun saatavuuden varmistaminen pitkällä aikavälillä. Kestävän metsätalouden rahoituslain toimenpiteet ovat tässä merkittävässä roolissa. Puun saatavuutta pitää edistää pitkäjänteisellä työllä, jossa metsien hoitoon ja perusparannukseen tehtyjen investointien tuoma hyöty realisoituu vasta vuosikymmenien päästä. Samalla on huolehdittava myös infrastruktuurista. Siltojen ja teiden kunnossapito on varmistettava, jotta logistiikka toimii kaikkina vuodenaikoina tehokkaasti. Vaikeassa määrärahatilanteessa valiokunta pitää välttämättömänä turvata riittävät määrärahat metsäautoteiden rakentamiseen ja peruskorjaamiseen jatkosakin.

Valiokunta toteaa, että metsäalan kilpailukykyä ja investointimahdollisuuksia tulee parantaa mm. metsävaratietojen ajantasaisuudella ja niiden aktiivisella hyödyntämisellä, sähköisten palveluiden kehittämisellä, puukaupan toimivuuden parantamisella, tilarakenteen ja sukupolvenvaihdosten edistämällä sekä alaa uudistavalla tutkimuksella. Vaikka hakkuiden lisäämismahdollisuudet ovat Suomen metsistä hyvät, vain kannattava metsätalous tuottaa edellytykset puunjalostus- ja bioenergiateollisuudelle. Toteutuneen puunkäytön ratkaisee kysyntä lopputuotemarkkinoilla ja se, kuinka hyvin siihen pystytään vastaamaan kotimaan tarjonnalla.

Kestävän metsätalouden rahoituslain (Kemera) mukainen tuki

Momentille esitetään 51,23 milj. euron määrärahaa, joka on 8 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2014. Määräraha on kuitenkin käytettävissä lähes kokonaisuudessaan uusiin hankkeisiin, koska vuodelta 2014 ei arvioida siirtyvän maksatuksia vuodelle 2015. Myöntämisvaltuudeksi esitetään 25 milj. euroa.

Uuden Kemera-lainsäädännön (HE 138/2014 vp) mukaan vanhan lain mukaisia rahoituspäätöksiä voidaan tehdä 30.6.2015 saakka ja maksatuksia vuoden 2019 loppuun. Uusi laki astuu voimaan mahdollisimman pian EU:n komission notifiointin jälkeen, ja sen mukaisesti kaikista työlajeista tulee EU:n vaatimusten mukaisesti tehdä tukihakemus ennen työn aloittamista. Tämä voi lisätä valtuuden tarvetta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valtuus riittää myös uusien säädösten mukaiseen toimintaan, ja korottaa momentin valtuutta 10 000 000 eurolla. Tärkeää on myös varmistaa, että tukijärjestelmien uudistamisvaiheessa ei synny katkosta eikä epävarmuutta.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1.—3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valtuus

Vuonna 2015 saa tehdä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisia suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskevia tukipäätöksiä enintään 35 000 000 eurolla.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 30

46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 42,72 milj. euron määrärahaa, joka on 1,3 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2014.

Valiokunta toteaa, että Metsäkeskuksella on keskeinen rooli metsävaratietojen hyödyntämisen tehostamisessa. Käynnissä on edelleen mittavat sähköisen palvelun, mm. Metsään.fi ja toimintaprosessien kehittämishankkeet. Lisäksi Metsäkeskus on uudistamassa organisaatiotaan. Valiokunta pitää kuitenkin tarkoituksenmukaisena, että Metsäkeskuksen liiketoimintayksikön (Otso-metsäpalvelut) yhtiöittämistä siirretään vuodelle eteenpäin markkina- ja taloustilanteen takia. Tarpeen on myös huolehtia, että järjestelyihin liittyvät lisäeläkejärjestelmän maksuvelvoitteet tulevat hoidetuiksi asianmukaisella tavalla.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Metsäkeskuksen julkisten palveluiden määrärahatilanne on vaikea. Vuoden 2014 talousarvion ennakoidaan olevan yli 2 milj. euroa alijäämäinen, vaikka henkilöstökuluja leikattiin vuoden aikana 600 000 euroa yt-neuvotteluiden kautta. Alijäämä johtuu pääasiassa tietojärjestelmäinvestoinneista. Lisäksi vuonna 2015 Metsäkeskuksen työmäärää lisää uusi kestävä metsätalouden rahoituslaki (HE 138/2014 vp), joka laajentaa EU:n asettamien vaatimusten mukaisesti ennakosuunnittelun koskemaan kaikkia työlajeja. Hankekäsittelyn arvioidaan kasvavan noin 30 000 kappaleella/vuosi aiheuttaen noin 20 henkilötyövuoden lisätyöpanostarpeen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Metsäkeskuksen mahdollisuudet toimia uuden Kemera-lainsäädännön velvoitteiden mukaisesti ja uusien sähköisten palveluiden rakentamiseen tarvittavat resurssit turvataan.

47. Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 7 milj. euron määräraha. Lisäksi käytössä on noin 10 milj. euron siirtyvä erä. Määrärahaa käytetään vanhan Kemera-lain (1094/1996) mukaiseen energiapuun korjuutukseen. Myöhemmin varoja on tarkoitus käyttää uuden lain mukaisesti taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon yhteydessä kaadetun pienpuun keräämiseen. Keruutuki maksetaan pinta-alatukena. Valiokunta toteaa, että uusi tukijärjestelmä vaatii kuitenkin EU:n komission hyväksynnän, minkä jälkeen lisätalousarviossa tulee tehdä momentin käyttötarkoituksen muutos.

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta pitää myönteisenä, että hallitus on esityksessään ottanut huomioon valiokunnan tahdon ja sisällyttänyt siihen tuen Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry:lle. Ammattikalastajien itsensä harjoittamalla alan neuvonnalla ja tukitoiminnalla on tärkeä merkitys alan edistämisessä. Tärkeää on myös, että Suomen elinkeinokalatalouden toimintaohjelma vuosille 2014—2020 saadaan nopeasti käynnistettyä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 30

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää edelleen (kuten VaVM 34/2013 vp) poistokalastusta tehokkaana tapana edistää vesien tilan parantamista. Sen avulla on voitu vähentää sekä Itämeren että monien järvien rehevöitymistä. Valiokunta korostaa, että toiminnan tulee olla keskeytymätöntä ja riittävää, jotta sillä jo saavutettuja tuloksia vesistöjen fosfori- ja typpipitoisuuksien vähentymisestä ei menetetä.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa poistokalastukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 36 384 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

(3. kappale kuten HE 247/2014 vp)

(4. ja 5. kappale kuten HE 131/2014 vp)

70. Maanmittaus ja tietovarannot

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Maatalouden rakennemuutos jatkuu, ja viljelijät hankkivat peltolohkoja sieltä, missä niitä on tarjolla. Tämä pirstoo Suomen entisestäänkin pieniä peltotiluksia. Valiokunta toteaa, että maatilojen tilusjärjestelyillä voidaan tehostaa käytännön toimintaa ja alentaa kustannuksia tilatasolla. Samalla parannetaan myös liikenneturvallisuutta ja vähennetään hiilidioksidipäästöjä. Momentille esitettävällä 5,0 milj. euron määrärahalla arvioidaan uudelleen järjesteltävien peltoalueiden olevan noin 8 000 ha. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan Suomessa on noin 700 000 ha peltoalueita, jotka merkittävästi hyötyisivät tilusjärjestelyistä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentin nettomäärärahaksi ehdotetaan 917 milj. euroa, joka on noin 73 milj. euroa kuluvan vuoden varsinaista talousarviota vähemmän. Kevään kehyspääatöksen mukainen määrärahataso oli vielä matalampi, mutta syksyn budjettiriihessä momentille lisättiin 30 milj. euroa ja täydentävssä talousarvioesityksessä vielä 10 milj. euroa, joka on tarkoitus kohdentaa seutu- ja kantateiden päällysteiden, kriittisten siltojen ja väylärakenteiden parantamiseen, ja näin hillitsemään syntyneen korjausvelan kasvua.

Perusväylänpidon rahoitus on ollut jo pitkään liian niukka väylänpidon tarpeisiin ja kustannustason nousuun nähden, mistä johtuen korjaustarve on vähitellen kasvanut varsin suureksi. Talousarvioesityksen mukaan maanteiden, rautateiden ja vesiväylien ns. korjausvelka on yhteensä noin 2,3 mrd. euroa. Välttämätön korjaustarve on noin 1 mrd. euroa, joka edellyttää noin 100 milj. euron lisärahoitusta seuraavien 10 vuoden aikana.

Talousarvioesityksen mukaan keskeisen väylästäön kunto pysyy pääosin ennallaan. Muun väyläverkon kunto heikkenee sen sijaan selvästi, mikä johtaa lisääntyviin nopeus- ja painorajoituksiin. Erityisiä ongelmia ovat erittäin vähäliikenteiset tiet ja radat sekä ratapihat, joiden kunnan säilyttämiseen rahoitus ei riitä. Etenkin teiden kunto on heikentynyt jo niin laajalla osalla verkkoa, ettei niiden kattava kunnostaminen ole nopealla aikataululla mahdollista.

Määrärahojen niukkuuden vuoksi myös alueelliset, pienehköt rakennuskohteet jäävät suurelta osin toteuttamatta, vaikka niillä voitaisiin parantaa tehokkaasti liikenneturvallisuutta ja myös joukkoliikenteen sujuvuutta. Tarve kevyen liikenteen väylien rakentamiseen on suuri, sillä ne parantavat liikenneturvallisuuden ohella myös kansalaisten mahdollisuuksia liikunnan harrastamiseen.

Valiokunta pitää myönteisenä, että perusväylänpidossa kuitenkin jatketaan vuonna 2014 aloitettuja hankeohjelmia, joita ovat pääratojen routa- ja pehmeikkökorjaukset ja raskaan liikenteen massat ja mitat sekä raakapuuterminaalit. Näiden lisäksi jatketaan vuonna 2013 aloitettua hankeohjelmaa tie-, meri- ja rautatieliikenteen ohjausjärjestelmien uusimiseksi.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että suurimmalla kaupunkiseudulla jatkuu maankäytön, liikenteen ja asumisen (MAL) aiesopimusmenettely, johon liittyviä liikennehankkeita valtio on varautunut rahoittamaan 30 milj. eurolla vuosina 2014 ja 2015. On myös merkittävää, että 25.8.2014 tehdyllä valtion ja pääkaupunkiseudun kuntien välisellä sopimuksella kunnat sitoutettiin lisäämään asuntorakentamistaan liikennehankkeiden vastapainoksi. Valiokunta katsoo, että MAL/MALPE-sopimukset ovat hyvä keino edistää alueiden pitkäjänteistä ja tehokasta liikennesuunnit-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

telua ja asuntorakentamista, ja pitää perusteltuna laajentaa menettelyä myös mm. Lahden kaltaisille suurille kaupunkiseuduille.

Raskaan liikenteen massa- ja mittauudistuksen vaatimiin teiden ja siltojen parannuksiin on osoitettu kaikkiaan 55 milj. euroa, josta ensi vuonna on käytettävissä 10 milj. euroa. Kuten valiokunta on aiemminkin todennut, määräraha ei anna mahdollisuutta riittävien korjausten tekemiseen, jolloin uudistukseen liittyvät hyödyt jäävät osin saavuttamatta. Valiokunta pitää tärkeänä, että Liikennevirasto ja Liikenteen turvallisuusvirasto määrittelevät tiiviissä yhteistyössä yhdessä elinkeinoelämän ja kuntien kanssa ne reitit, joilla parhaiten voidaan hyödyntää uusien mittojen mukaisia ajoneuvoja. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että asetuksen toimeenpanoa ja vaikutuksia seurataan ja että asetuksen toimeenpano ei heikennä muuta tienpitoa.

Elinkeinoelämän kuljetuksia ja liikenneturvallisuutta parantavat pienehköt hankkeet

Valiokunta kiinnittää huomiota eräisiin teollisuuden käyttämiin kuljetusreitteihin, joiden kunto ei enää vastaa liikennemäärien kasvua ja joiden parantaminen on liikenneturvallisuuden kannalta tärkeää. Näiden kohteiden pienehköillä parannustoimilla voidaan lisätä liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta.

Vt 23 Varkaus—Karvio-osuus on osa aina Viinijärvelle ulottuvaa tieosuutta, joka toimii pääväylänä Pohjois-Karjalan alueen elinkeinoelämän raaka-aine- ja tavarakuljetuksille sekä Varkauden seudun puunjalostustehtaiden puuhuollolle ja muille tehtaita palveleville kuljetuksille. Tie on mutkainen, mäkinen ja kapea, mistä johtuen liikenteen sujuvuus ja liikenneturvallisuus ovat heikentyneet. Tilanne on pahenemassa, sillä metsäteollisuuden kuljetukset Varkauteen kasvavat tehtaiden prosessimuutosten vuoksi, minkä lisäksi Leppävirralle perustetaan Itä-Suomen jätteenpolttolaitos. Kiireellisintä on mm. ohituskaistaparin ja liittymäjärjestelyjen toteuttaminen välillä Varkaus—Karvio.

Valtatie 3 on Helsingin ja Vaasan välinen valtatiereitti, joka on Tampereen ja Vaasan välillä pääosin kaksikaistaista. Tien parantaminen on viivästynyt erityisesti osuudella Ylöjärvi—Parkano, jossa on mm. tien mäkisyyden vuoksi vain vähän turvallisia ohituspaikkoja. Kiireellisimpiä korjausta vaativia kohtia on Kyröskoskella (Osara—Kyröskoski) ja Parkanossa (Alaskylä—Parkano), jossa liikenteen sujuvuutta ja liikenneturvallisuutta voidaan edistää ohituskaistoilla sekä risteys- ja turvallisuusjärjestelyillä. Myös yksityisistä teistä johtuvia vaarallisia liittymiä on tarpeen vähentää.

Liikennepoliittisen selonteon hankkeista käynnistämättä on vain rataosuuden *Ylivieska—Iisalmi—Kontiomäki*-sähköistys hanke. Valiokunta viittaa jäljempänä momentin 31.10.77 kohdalla todettuun ja kiirehtii hankkeen käynnistämistä. Hankkeen liikkeellelähdon vauhdittamiseksi on perusteltua kunnostaa jo tässä vaiheessa Ylivieskan ratapihaa, joka tulee toimimaan solmukohtana Ylivieska—Kokkola-kaksoisraiteelle sekä pohjoiseen ja itään kulkevalle tavaraliikenteelle. Aseman tulee mm. soveltua myös pitkille tavarajunille.

Valiokunta lisäsi kuluvan vuoden talousarvioon 3 milj. euroa *Pietarsaaren satamatien* kunnostamiseen. Saadun selvityksen mukaan hankkeen loppuunsaattaminen edellyttää vielä 0,9 milj. euron lisärahoituksen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

Valiokunta lisää momentille 15 700 000 euroa, josta osoitetaan

- 7 000 000 euroa tieosuuden vt 23 Varkaus—Viinijärvi parantamiseen
- 3 300 000 euroa valtatie 3 parantamiseen Parkanossa
- 3 000 000 euroa valtatie 3 parantamiseen Kyröskoskella
- 1 500 000 euroa Ylivieskan ratapihan kunnostamiseen sekä
- 900 000 euroa Pietarsaaren satamatietä koskevan parannustyön loppuun saattamiseen.

Parlamentaarinen työryhmä

Valiokunta pitää myönteisenä, että liikenne- ja viestintäministeriö asetti 28.2.2014 parlamentaarisen työryhmän kartoittamaan ratkaisuvaihtoehtoja liikenneverkon korjausvelan vähentämiseksi. Suomen matalaa rahoitustasoa kuvaa mm. se, että kuljetussuoritteeseen nähden Ruotsin perusväylänpidon rahoitus on n. 30 prosenttia Suomea suurempi. Valiokunta pitää välttämättömänä, että työryhmän ehdotukset ja linjaukset etenevät ja että jatkuvasti kasvanutta korjausvelkaa ryhdytään vähentämään.

Maantielauttaliikenne

Valiokunta viittaa jäljempänä momentin 31.30.64 kohdalla todettuun ja lisää momentille 50 000 euroa maantielauttojen yöliikenteen parantamiseen.

Vesiväylät

Liikennevirastolla on hallinnassaan vesiväyliä yhteensä 16 250 km, joista rannikkoväyliä 8 250 km ja sisävesiväyliä 8 000 km. Rahoituksesta käytetään noin 75 prosenttia kauppamerenkulun väyliin. Alhainen rahoitustaso vaikeuttaa väylästä ja kanavien pitkäjänteistä kunnossapitoa ja kehittämistä, kun pääosa ylläpitoon käytettävissä olevasta rahoituksesta menee akuutteihin korjauksiin.

Valiokunta painottaa sisävesiväyliä tehokkaampaa käyttöä, sillä niitä voitaisiin hyödyntää selvästi nykyistä enemmän mm. metsäteollisuuden ja energiatuotannon vaatimissa kuljetuksissa. Myös matkailu voisi hyödyntää aiempaa enemmän sisävesiväyläverkoston mahdollisuuksia. Esim. Kimolan kanavan kunnostamisella on arvioitu olevan merkittävää hyötyä alueen matkailulle ja palvelutyöpaikkojen syntymiselle. Valiokunta katsoo, että liikenne- ja viestintäministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön tulee yhdessä selvittää kanavahankkeen kehittämiseen liittyvät mahdollisuudet.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 932 909 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valtuus

(kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Täydentävään talousarvioesitykseen sisältyy valtuus länsimetron jatkamiseen Matinkylästä Kivenlahteen. Hankkeen rakentamiskustannukset ovat noin 801 milj. euroa vuoden 2013 marraskuun maanrakennuskustannusindeksin (MAKU) mukaan. Valtion avustus on enintään 240 milj. euroa, mutta lopullinen euromäärä täsmentyy MAKU-indeksin kehityksen mukaan. Valtion avustus on kuitenkin enintään 30 prosenttia länsimetron jatkoon rakentamisen kustannuksista.

Valiokunta on tyytyväinen länsimetron jatkamista koskevaan päätökseen, sillä valiokunta edellytti kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään (VaVM 34/2013 vp), että metron jatkamisen aikatauluun on otettava kantaa jo kevään kehyspäätöksessä. Nyt esillä oleva ratkaisu syntyi kesäkuussa päätetyn hallitusohjelman linjausten ja sen pohjalta käytyjen hallituksen ja Helsingin seudun kuntien välisten neuvottelujen pohjalta. Sopimuksen (25.8.2014) mukaisesti asuntokaavoitusta lisätään vuosina 2016—2019 noin 25 prosentilla verrattuna voimassa olevan MAL-aiesopimuksen tavoitetasoon ja vastaavasti valtio sitoutuu avustamaan mm. länsimetron jatkamista.

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määrärahaksi ehdotetaan 3 milj. euroa, josta on tarkoitus käyttää noin 2 milj. euroa lauttojen käytön ja kunnossapidon tukemiseen ja noin 1 milj. euroa teiden parantamiseen. Avustettavia kohteita ovat vain liikennöitävyyden kannalta kiireellisimmät siltojen ja suurien rumpujen parantamiset tai tien vaurioitumisen korjaamiset.

Yksityisteiden avustamiseen ehdotettu avustus on niin vähäinen, ettei sillä ole enää sanottavaa käytännön merkitystä. Valtionavustukseen oikeutettuja teitä on noin 55 000 km, ja niiden hoitamista varten on perustettu noin 16 000 tiekuntaa, joten 1 milj. euron avustuspäärahasta saatava hyöty jää varsin vähäiseksi. Jo avustusten myöntämiseen tarvittavat hallinnolliset kulut nousevat suhteettoman korkeiksi avustusten määrään nähden. Avustusten tarve on luonnollisesti moninkertainen, sillä yksityisteiden kunnolla on keskeinen merkitys mm. puunhankinnan, biotalouden, maaseudun elinkeinojen sekä maaseutuasutuksen kannalta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valtio tukee yksityisteiden parannuksia yksityistieavustusten lisäksi myös kestävä metsätalouden rahoituslain nojalla. Saadun selvityksen mukaan näitä ns. Kembra-tukia myönnetään metsäteille nykyisin rahamääräisesti yksityistieavustuksia enemmän. Valiokunta katsoo, että avustusjärjestelmän läpinäkyvyyden ja selkeyden vuoksi on tärkeää, että yksityis- ja metsäteiden tukijärjestelmät ja niiden toimivuus arvioidaan kokonaisuutena yksityistielain uudistuksen yhteydessä. Valiokunnan mielestä yksityisteiden luokittelussa tulisi ottaa aiempaa paremmin huomioon mm. tien merkitys elinkeinoelämälle ja asutukselle.

Valiokunta pitää tärkeänä, että yksityisteiden hoitoon liittyvästä neuvonnasta ja osaamisesta huolehditaan, millä voidaan osaltaan edistää teiden asianmukaista hoitoa ja vähentää korjaustarpeita.

Valiokunta lisää momentille 2 000 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukka 31

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Uuden jäänmurtajan hankintaan on myönnetty 128 milj. euron tilausvaltuus, jonka käytöstä arvioidaan aiheutuvan 55 milj. euron menot vuonna 2015. Jäänmurtajan on määrä valmistua toimintakaudelle 2015—2016, ja siitä tulee maailman ensimmäinen nesteytetyllä maakaasulla sekä kevyellä polttoöljyllä toimiva jäänmurtaja.

Liikennevirasto on tilannut jäänmurtajan, mutta hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta on 25.11.2014 todennut, että jäänmurtajan omistaminen ei kuulu viraston ydintehtäviin, vaan talvimerenkulun edellytysten turvaaminen jäänmurtopalveluita tilaamalla. Liikenne- ja viestintäministeriö aloittaa valmistelut jäänmurtajan myymiseksi Arctic Shipping Oy:lle, jonka ydinliiketoimintaa on jäänmurtopalveluiden hoitaminen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ennen aluksen myyntiä selvitetään TEN-tukiin liittyvät kysymykset. Valiokunta muistuttaa, että jäänmurtajan hankintapäätöstä tehtäessä murtajalta edellytettiin myös öljyntorjuntaan liittyvää kapasiteettia. Mikäli uusi murtaja ei ole ympärivuotisesti käytettävissä Suomen merialueen öljyntorjunnassa, on huolehdittava siitä, että vastaava kapasiteetti turvataan muilla keinoin.

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määräraha on 340,1 milj. euroa, jota käytetään keskeneräisten hankkeiden ohella kuuden uuden kehittämishankkeen käynnistämiseen. Valtaosa momentin määrärahasta (326,4 milj. euroa) käytetään käynnissä olevien hankkeiden rahoitukseen. Uusien hankkeiden sopimusvaltuudet ovat yhteensä 246 milj. euroa, mutta niiden rahoitustarve ajoittuu pääosin myöhempisiin vuosiin. Edellä mainittujen lisäksi käynnissä on myös jälkirahoitus- ja elinkaarihankkeita, joiden rahoitus on momenteilla 31.10.78 ja 31.10.79. Liikenneverkon kehittämiseen (mom. 31.10.77, 31.10.78 ja 31.10.79) on siten osoitettu ensi vuodelle kaiken kaikkiaan lähes 460 milj. euroa.

Valiokunta pitää uusia hankkeita perusteltuina, ja ne vastaavat myös liikennepoliittisen selonteon linjauksia. Merkittävää on myös se, että jo vuoden 2014 toisessa lisätalousarviossa suunnattiin panostuksia työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistamiseen ja mm. neljän uuden kehittämishankkeen käynnistämiseen (mm. vt 3 Arolammen eritasoliittymä ja kt 77 Viitasaari—Keitele). Uudet hankkeet vastaavat myös eduskunnan viime vuonna hyväksymään lausumaan, jossa edellytettiin, että keskisuuret liikennehankkeet kootaan erilliseksi teemaohjelmaksi, jolla edistetään teollisuuden tarvitsemien logististen kuljetusketjujen toimivuutta.

Liikennepoliittisen selonteon hankkeet ovat käynnistyneet, lukuun ottamatta rataosuuden *Ylivieska—Iisalmi—Kontiomäki* parantamista ja sähköistystä, josta ei ole vielä käynnistyspäätöstä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hankkeen tavoitteisiin ja sisältöön on tullut uusia näkökulmia, sillä on mm. ehdotettu, että Vartiuksen transitoreitti nykyiseltä Kontiomäki—Oulu-reitiltä siirtyisi tälle reitille. Ratasuunnitelmaan ollaan lisäämässä myös liikennepaikkoja ja niiden pidentämisä, mikä nostaa hankkeen kustannuksia. Uudelleen arvioinnin vuoksi suunnittelu on tässä vaiheessa kesken, joten liikenne- ja viestintäministeriö ei ole voinut ehdottaa hanketta käynnistettäväksi.

Valiokunta kiirehtii hankkeen suunnittelua ja toteaa, että kyseessä on mm. metsä- ja kaivosteollisuuden raaka-ainekuljetusten kannalta tärkeä ratayhteys. Valiokunta on lisännyt 1,5 milj. euroa momentille 31.10.20 Ylivieskan ratapihan muutostöihin, jotka ovat kasvavan tavarajunaliikenteen ja aseman toimivuuden kannalta välttämättömiä.

Valiokunta viittaa myös Hanko—Hyvinkää-radan sähköistystä koskeviin kannanottoihinsa (mm. VaVM 39/2012 vp ja VaVM 34/2013 vp) ja pitää hankkeen käynnistämistä tärkeänä talouden ja työllisyyden edellytysten vahvistamiseksi. Valiokunta osoitti kuluvan vuoden talousarviossa myös rahoitusta hankkeen suunnittelu- ja toteutusvalmiuden nostoon.

Valiokunta toteaa, että ratojen sähköistystä koskevat ratkaisut vaikuttavat VR:n veturihankintoja koskeviin päätöksiin. Mikäli ratojen sähköistys siirtyy huomattavasti, VR:n on varauduttava uusien dieselvetureiden hankintaan.

Valiokunta pitää tarkoituksenmukaisena, että *Fennovoiman* tieyhteyksien suunnitteluun ja rakentamiseen on varauduttu siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 7,4 milj. euroa (31.10.78). Hanke rakennetaan jälkirahoitusmallilla, ja valtio maksaa kulut vasta tien rakennusurakan valmistuttua ja edellyttäen, että ydinvoimalan rakennustyöt ovat käynnissä.

Pisara-radan hankesuunnittelu käynnistettiin vuonna 2012, josta lähtien talousarviossa on varattu erillinen määräraha hankesuunnittelua varten. Liikennevirasto on arvioinut, että hankkeesta saatavat hyödyt ovat kustannuksia suuremmat (hyöty-/kustannussuhde 1,54), mutta marraskuussa 2014 valmistuneen hankearvioinnin mukaan hankkeen hyöty-/kustannussuhde on 0,5.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kannattavuuslaskelmat on tehty hyvin erilaisista lähtökohdista käsin, joten luvut eivät ole suoraan verrattavissa toisiinsa. *Pisara-radan* on katsottu olevan liikenteellisesti perusteltu, sillä sen arvioidaan mm. vähentävän huomattavasti Helsingin ratapihan ruuhkaisuutta, parantavan kauko- ja lähiliikenteen täsmällisyyttä ja lisäävän rataverkon kapasiteettia. Hankkeella on myös selkeitä yhdyskuntarakenteeseen ulottuvia vaikutuksia, sillä se on hallitusohjelmassa sovittu keskeinen kasvuhanke, joka on sidottu pääkaupunkiseudun kuntien ns. MAL-sopimukseen ja alueen asuntotuotannon lisäämiseen.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että EU:n TEN-rahoitukseen kohdistuvat hakemukset ohjelmakaudelle 2014—2020 on jätettävä vuoden 2015 alkupuolella.

Muita painopisteitä

Valiokunta painottaa toimivan väyläverkon merkitystä elinkeinoelämän kilpailukyvyllä ja koko kansantaloudelle ja kiinnittää huomiota siihen, että Suomessa toimivien yritysten logistiikkakus-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

tannukset ovat monia kilpailijamaita korkeammat. Liikenneväylien toimivuus on yrityksille merkittävä sijainti- ja investointipäätösten peruste, joten syrjäisen sijainnin, pitkien välimatkojen ja ilmaston vuoksi on pidettävä huolta siitä, että liikenneinfrastruktuuri ja liikennepalvelut edistävät osaltaan yritysten toimintaedellytyksiä. Liikennepolitiikka on kytkettävä kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti elinkeinoelämän, talouden, työllisyyden sekä alueiden kehittämisen kehykseen, mikä edellyttää tiivistä yhteistyötä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Valiokunta korostaa varautumista metsäteollisuuden kaavailemiin investointeihin, jotka toteutuessaan lisäävät kotimaisen puun vuotuista tarvetta noin 15 prosentilla vuoteen 2017 mennessä. Uusien investointien myötä kuljetusvolyymit niin rautateillä kuin maanteilla kasvavat tuntuvasti ja raakapuukuljetusten lisäksi myös tuotekuljetukset lisääntyvät ja edellyttävät toimivia yhteyksiä tuotantolaitosten ja satamien välillä. Esim. Äänekoskelle suunniteltuun biotuotetehtäaseen tulisi raakapuukuljetus rekalla joka viides minuutti, minkä lisäksi puuta kuljetettaisiin 70 junavuunnollista päivässä. Häiriötön puuhuolto edellyttää koko logistiikkaketjulta sujuvuutta ja toimintavarmuutta ympäri vuoden.

Valiokunta kiirehtii myös vt:n 4 korjaustarpeita ja nostaa esille erityisesti Oulun kaupungin alueella kulkevan ns. Pohjantien, joka on Perämerenkaaren raskaan teollisuuden ja Lapin matkailun pääväylä, sekä Mikkeli—Juva-osuuden kunnostamisen valtatiellä 5. Molempien hankkeiden pikainen käynnistäminen on välttämätöntä, sillä liikennemäärät ovat kasvaneet ja liikenteen sujuvuus ja liikenneturvallisuus heikentyneet. Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että vt 4 kuuluu TEN-T-asetuksen mukaiseen ydinverkkoon ja että vt 5 on toinen tärkeä pohjois-eteläsuuntainen päätie.

Valiokunta korostaa, että väyläverkon kehittämisessä on otettava aiempaa paremmin huomioon ne maakunta- ja ELY-rajat ylittävät kuljetusreitit, jotka ovat elinkeinoelämän kuljetusten kannalta keskeisiä. Valiokunta viittaa myös kuluvan vuoden talousarvioletintöön sisältyvään lausumaan, jossa edellytetään keskisuurten liikennehankkeiden kokoamista erilliseksi teemaohjelmaksi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi toimii aktiivisesti pohjoisten alueiden liikenneyhteyksiä koskevassa suunnittelutyössä ja että pohjoisten alueiden liikennepolitiikka perustuu selkeään strategiseen, Suomen kansalliset edut ja tulevaisuuden haasteet huomioon ottavaan näkemykseen. Mm. kaivannaisteollisuuden lisääntyminen sekä pohjoisten merireittien avautuminen merkitsevät huomattavia muutoksia kuljetustarpeisiin ja -reitteihin, mihin on varauduttava ajoissa.

Suomi toimii Arktisen neuvoston puheenjohtajamaana vuosina 2017—2018, joten Suomen tulee määrittää omat arktiset tavoitteensa hyvissä ajoin ennen puheenjohtajakautta.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös Suomen ja Venäjän välisen rajaliikenteen kehittämistarpeisiin. Vaikka rajaliikenne on viime aikoina vähentynyt talouden taantumasta ja Venäjän tilanteesta vuoksi, arvioidaan tilanteen muuttuvan ja pitkällä aikajänteellä liikenteen lisääntyvän.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 31

Edunvalvonta

Valiokunta korostaa vahvan ja ennakkollisen vaikuttamisen merkitystä EU:ssa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla tapahtuvassa liikennepoliittisessa päätöksenteossa. Erityisen tärkeää on varautua ajoissa TEN-T-asetuksen tarkistukseen vuonna 2023. Nykyinen TEN-T-verkko on harva, eikä se kata koko Suomea, sillä yhteydet mm. arktiselle alueelle puuttuvat.

Valiokunta korostaa myös aktiivista toimintaa kansainvälisessä merenkulkujärjestössä IMO:ssa, jossa sovitaan kansainvälisistä merenkulun säädöksistä. Tehokas edunvalvonta edellyttää, että Suomella on IMO:ssa pysyvä edustaja. On myös tärkeää, että Suomi ottaa tavoitteekseen hakea IMO:n neuvoston jäsenyyttä vuoden 2017 yleiskokouksessa, mihin valmistautuminen edellyttää näkyvää läsnäoloa järjestön toiminnassa.

Lisäksi valiokunta painottaa liikenne- ja viestintäministeriön, Liikenneviraston sekä Liikenteen turvallisuusviraston saumattoman yhteistyön ja hyvän koordinaation merkitystä ennakkollisessa vaikuttamisessa ja liikennepoliittisessa päätöksenteossa.

20. Liikenteen viranomaispalvelut

01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Ensi vuoden alussa Itämerellä tulee voimaan laivaliikennettä koskeva rikkidirektiivi, jonka valvontaa varten toteutettavien toimenpiteiden kokonaiskustannusten arvioidaan olevan noin 2 milj. euroa vuosina 2014—2017. Jo vuoden 2014 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyi 600 000 euron määräraha ilmakehän päästöjen seurantaan tarkoitettujen laitteiden (ns. nuuskijoiden) hankintaan. Tällainen laitteisto ilmoittaa, onko laivan pakokaasuissa liikaa rikkiä, jolloin tarkemmat valvontatoimet voidaan kohdistaa liikaa rikkiä päästäviin laivoihin, kun ne saapuvat satamaan. Myös majakoihin sijoitetaan kiinteitä monitorointilaitteita.

Valiokunta pitää valvonnan lisäämistä mm. Suomen kilpailukyyn näkökulmasta perusteltuna. On myös tärkeää, että rikkidirektiivin aiheuttamia lisäkustannuksia pyritään kompensoimaan alentamalla väylämaksuja ja poistamalla ratavero osittain vuosiksi 2015—2017. Myös vielä käyttämättä olevaa alusinvestointien ympäristötukea voidaan käyttää mm. rikkidirektiivistä johtuvien elinkeinoelämän kilpailukyyn kohdistuvien negatiivisten vaikutusten lieventämiseksi.

40. Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu (siirtomääräraha 2 v)

Täydentävään talousarviesitykseen sisältyy uusi momentti, jolle ehdotetaan 3 milj. euron määrärahaa ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilusta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen uuden vähäpäästöisen auton hankintaa varten (LiVM 26/2014 vp — HE 251/2014 vp). Kyseessä on määräaikainen romutuspalkkio-ohjelma, joka toteutetaan 1.7.—31.12.2015.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan laki mahdollistaa avustuksen myöntämisen CO₂-rajoitteen lisäksi myös silloin, kun auton käyttövoimana on joko kokonaan tai toisena käyttövoimana

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

jokin laissa mainittu polttoaine eli korkeaseosetanoli, sähkö tai metaanista koostuva polttoaine. Kokeilun arvioidaan lisäävän uusien vähäpäästöisten autojen myyntiä noin 3 000 autolla.

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määrärahaksi ehdotetaan noin 102 milj. euroa, mutta siitä osoitetaan noin 3 milj. euroa suurten kaupunkiseutujen raitiotiehankkeiden suunnitteluun, jolloin joukkoliikennepalveluihin on käytettävissä 98,9 milj. euroa. Tämä on 3,6 milj. euroa kuluva vuotta vähemmän. Joukkoliikennerahaa käytetään joukkoliikenteen peruspalvelutason turvaamiseen, suurten ja keskisuurten kaupunkien sekä junaliikenteen ostoihin, lentoliikenteen ja Merenkurkun liikenteen palveluihin sekä joukkoliikenteen kehittämiseen ja liikkumisen ohjaukseen.

Joukkoliikenteen rahoituksen reaalin arvo on laskenut jo useiden vuosien ajan mm. liikennöinnin kustannustason nousun myötä, mikä on lisännyt kuntien rahoitusvastuuta liikenteen järjestämisessä ja joukkoliikenteen palvelutason ylläpitämisessä. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla joukkoliikennepalvelut ovat viime vuosina vähentyneet tai loppuneet jo kokonaan.

Joukkoliikenteen järjestämistapa muuttui osassa maata 1.7.2014 lukien, mikä vaikuttaa myös joukkoliikenteen rahoitukseen. Valtio korvaa nyt liikenteen alueellisia ostoja pääsääntöisesti suoraan liikenteenharjoittajille eikä enää avusta kuntia. Momentin mitoituksessa on otettu huomioon valtion ns. bruttomallisesta liikenteestä saamat lipputulot, jotka budjetoidaan liikenneviraston tuloihin momentille 12.31.10.

Valiokunta pitää valitettavana, että momentille tehtävä 5 milj. euron säästöpäätös kohdennetaan kokonaan suurten ja keskisuurten kaupunkien joukkoliikennetukeen. Niiden saama valtion tuki on muutoinkin vähäinen. Suurten kaupunkien joukkoliikennetuki on ensi vuonna vain 9,75 milj. euroa, kun samaan aikaan suurten kaupunkien oma rahoitus on noin 300 milj. euroa. Pääkaupunkiseudun, Tampereen, Turun ja Oulun seutujen valtiontuen osuus on vain 1—3 prosenttia julkisen rahoituksen yhteismäärästä, kun se on keskisuurissa kaupungeissa 21—40 prosenttia ja pienissä kaupungeissa ja maaseudulla 44—48 prosenttia. Käytännössä kuitenkin vain suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen alueilla on todelliset mahdollisuudet lisätä joukkoliikenteen käyttöä ja siten edistää valtion liikenne- ja ilmastopoliittisia tavoitteita.

Valiokunta pitää tärkeänä, että henkilökuljetusten uudistaminen etenee joukkoliikennettä ja muilta julkisin varoin toteutettavia henkilökuljetuksia yhdistämällä. Matkojen yhdistämisellä voidaan saavuttaa merkittäviä taloudellisia säästöjä ja parempia tuloksia kuin yksittäisten matkojen kilpailuttamisella. Joukkoliikenteen helppokäyttöisyyttä ja houkuttelevuutta voidaan puolestaan lisätä mm. valtakunnallisella yhteiskäyttöisellä lippujärjestelmällä, jonka eteenpäinmeno tulee varmistaa.

Valiokunta painottaa myös palvelutaso-ohjauksen vahvistamista ja parempaa koordinaatiota, jotta joukkoliikenteen palvelut ovat kokonaisuutena paremmin yhteensopivia ja matkustajien tarpeita vastaavia.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

Lentoliikenne

Lentoliikenteen palvelujen ostoon ehdotetaan 1 milj. euron määrärahaa, jolla turvataan erityisesti elinkeinoelämälle tarpeellisia yhteyksiä. Myös paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat kyseisten liikenteiden rahoittamiseen, ja liikenteen laajuus riippuu alueellisten ja paikallisten tahojen rahoitusosuuden suuruudesta.

Kuluvan vuoden määräraha oli 1,7 milj. euroa. Se on kuitenkin vielä osin käyttämättä, sillä Varkaus vetäytyi pois lentoliikenteestä ja Savonlinna rahoitti osittain itse alkuvuoden lennot. Liikenne- ja viestintäministeriö kilpailutti Savonlinnan lentoliikenteen ajalle 1.10.2014—31.12.2015; sopimuksen arvo on noin 3 milj. euroa, josta valtio maksaa puolet. Ensi vuodelle ehdotettu 1 milj. euron määräraha ja tältä vuodelta säästyneet varat riittävät Savonlinnan lentoliikennesopimuksen edellyttämään valtion tukeen, minkä jälkeen määrärahaa on käytettävissä vielä noin 500 000 euroa.

Valiokunta katsoo, että kansainvälisen teollisuuden tarvitsemien lentoyhteyksien turvaamiseksi Varkauden lentoliikenteen tuki on edelleen perusteltu, mutta se edellyttää paikallisten ja alueellisten tahojen sitoutumista kustannuksiin sekä julkisen palvelun veloitteen asettamista. Varkauden lentoliikennekysymykset tulee selvittää jäljempänä olevan lausuman mukaista selvitystä tehtäessä.

Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota siihen, että kotimaisten lentoyhteyksien puute ja lentolippujen kalleus heikentävät alueiden saavutettavuutta ja elinkeinoelämän toimintamahdollisuuksia. Säännölliset lennot ovat elinkeinoelämän ja erityisesti kansainvälisillä markkinoilla toimivien työllistävien vientiyritysten kannalta elintärkeitä, sillä ne tarvitsevat toimivat yhteydet kansainvälisille lennoille. Lapin markkinointi matkailukohteena edellyttää myös säännöllisiä ja kohtuuhintaisia lentoja Pohjois-Suomeen.

Valiokunta korostaa, että maakuntien elinkeinoelämän ja alueen yritysten tulee sitoutua lentoliikenteen kustannuksiin, mutta myös valtion tulee luoda sellaiset olosuhteet, joissa kannattavan ja toimivan kotimaan lentoliikenteen kehittäminen on mahdollista. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että liikenne- ja viestintäministeriö selvittää yhdessä valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön sekä yritysten ja alueiden kanssa ne toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset kotimaan kentille suuntautuvan lentoliikenteen kehittämiseen, jotta se tukee aiempaa paremmin alueiden saavutettavuutta, kansainvälisen vientiteollisuuden toimintamahdollisuuksia ja matkailun kehittämistä.

Valiokunta toteaa, että vuodenvaihteessa valmistuvan lentoliikennestrategian pohjalta tehtävät ratkaisut on tehtävä vasta em. selvitystyön jälkeen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukka 31

Momentin määräraha

Valiokunta lisää momentille 1 200 000 euroa, josta osoitetaan

- 500 000 euroa joukkoliikenteen kehittämiseen
- 700 000 euroa Savonlinnan lentoliikenteen turvaamiseen sekä Varkauden ja tarvittaessa muidenkin kotimaan lentovuorojen tukemiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 103 159 000 euroa.

(2.—5. kappale kuten HE 131/2014 vp)

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesityksessä osoitetaan noin 48 milj. euroa maantielauttaliikenteeseen (31.10.20) sekä 17,5 milj. euroa yhteysalusliikenteeseen (31.30.64 ja 31.30.66).

Saadun selvityksen mukaan maantielautojen palvelutasoa on jouduttu rajallisen rahoituksen vuoksi supistamaan joiltakin osin, lähinnä liikenteellisesti hiljaisimpina ajankohtina. Muutoin rahoitus on riittävä ensi vuodelle, ja palvelutasoa on voitu jopa parantaa mm. uusimalla kalustoa. Jatkossa kustannuspaineita tuovat kuitenkin mm. uudet palo- ja esteettömyysmääräykset, jotka koskevat kaikkia matkustaja-aluksia.

Valiokunta painottaa saaristoliikenteen toimivuuden merkitystä niin paikallisten asukkaiden, elinkeinojen kuin myös matkailun tarpeiden näkökulmasta. Saariston kehittämiseksi rahoituksen on oltava pitkäjänteistä ja ennakoitavaa ja myös liikennöintisopimusten pitkäkestoisia.

Valiokunta on lisännyt 50 000 euroa momentille 31.10.20 maantielautojen yöliikenteen parantamiseen.

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Sanomalehdistön tuki on 500 000 euroa, ja sitä käytetään vähemmistökieliseen uutistuotantoon. Valiokunta pitää tukea tärkeänä, mutta pitää perusteltuna arvioida muutenkin, miten painetun sanomalehdistön toimintamahdollisuuksia voitaisiin vahvistaa. Painettujen sanomalehtien jakelumäärät ovat laskeneet tuntuvasti, ja näin suomalaisen sanomalehdistön merkitys moniarvoiselle tiedonvälitykselle sekä kansalliselle kulttuurille ja kielille on heikentynyt.

44. Median innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)

Kyseessä on uusi momentti, jolle ehdotetaan 20 milj. euron määrärahaa. Taustalla on kehyspäättöksen linjaus, jonka mukaan innovaatiotukeen osoitetaan 30 milj. euroa vuosina 2014—2016. Tuen tarkoituksena on edistää media-alan rakennemuutosta ja tukea uusien journalististen sisäl-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

töjen, palvelujen ja ratkaisujen luomista ja kehittämistä digitaalisessa toimintaympäristössä. Määrärahaa on tarkoitus käyttää myös media-alan innovaatiokilpailun palkintoihin.

Valiokunta toteaa, että media-alan suuri murros muuttaa voimakkaasti alan liiketoimintaympäristöä ja edellyttää alalta vahvaa panostusta toimintansa uudistamiseen. Valiokunta pitää tässä tilanteessa perusteltuna, että media-alan siirtymiseen digiaikakauteen osoitetaan väliaikaista tukea.

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Laajakaistahankkeen valtuuteen ehdotetaan 5,5 milj. euron korotusta, jolloin valtuus nousee 69,5 milj. euroon. Korotus on tärkeä, sillä saadun selvityksen mukaan nykyisestä 64 milj. euron valtuudesta on myönnetty noin 45,4 milj. euroa, minkä lisäksi tukihakemuksia on vireillä Viestintävirastossa eri puolilla Suomea oleviin laajakaistahankkeisiin noin 22 milj. euron edestä. Lisäksi Euroopan komission linjauksen mukaan EU:n maaseuturahaston varoja ei voida enää jatkossa käyttää Suomessa runkoverkkojen rakentamisen tukemiseen. Kuntien uudet EU:n tuen piirissä aiemmin olleet, ns. 22 prosentin maksuosuuden hankkeet siirretään 1.1.2015 lukien valtion tuen piiriin (HE 145/2014 vp — LiVM 18/2014 vp).

Valtioneuvoston asettaman tavoitteen mukaisesti vuoden 2015 loppuun mennessä ainakin 99 prosenttia vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista on enintään kahden kilometrin etäisyydellä nopeudella 100 Mbit/s toimivasta valokuitu- tai kaapeliverkosta. Hankkeen käynnistyminen oli kuitenkin varsin verkkaista, ja sen eteneminen on vasta viime aikoina vauhdittunut. Asetetusta tavoitteesta arvioidaan toteutuvan tähän mennessä myönnetyllä tukirahoituksella ja asetetussa aikataulussa vain hieman alle puolet.

Valiokunta pitää tärkeänä, että laajakaistahankkeiden lisärahoitusta tarkastellaan kevään 2015 kehyspäätöksen yhteydessä, jotta hankkeella saavutetaan sille alun perin asetetut tavoitteet.

50. Tutkimus

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Ilmatieteen laitoksen määrärahoihin ehdotetaan noin 2 milj. euron vähennystä. Säästöpäätösten rinnalla määrärahavähennykset johtuvat myös tietohallinnon keskittämisestä valtiovarainministeriön alaisuuteen sekä tutkimusrahoitusuudistuksesta, jossa tutkimuksen määrärahoja siirretään strategisen tutkimuksen yksikköön.

Valiokunta pitää määrärahakehitystä huolestuttavana ja toteaa, että Ilmatieteen laitoksen on pysyttävä huolehtimaan sille osoitetuista ydintehtävistä, kuten säähavaintojen sekä sääpalveluiden ja -varoitusten tuottamisesta, vuoden kaikkina päivinä ja kaikkina vuorokaudenaikoina. Määrärahojen supistaminen ei saa heikentää laitoksen kykyä tuottaa ja kehittää yhteiskuntaa palvelevaa tutkimusta, palveluita ja turvallisuustoimintoja. Ilmatieteen laitos on myös keskeisessä roolissa perustiedon tuottamisessa ilmastonmuutoksesta. Samanaikaisesti yhteiskunnan tiedontarve ajallisesti ja paikallisesti yhä tarkemmasta säätiedosta kasvaa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 31

Säätutkaverkosto ei edelleenkään kata koko maata kaikissa säätilanteissa, sillä erityisesti Lapissa ja Kainuu-Koillismaa-alueella on katvealueita. Valiokunta kiirehtii näiden katvealueiden saamista säätutkaverkoston piiriin ja korostaa, että säähavaintojen tarkentuminen parantaa paitsi sääpalvelua myös mm. liikenneturvallisuutta sekä matkailun tarvitsemia palveluja.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 32

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

ELY-keskusten toimintamenoihin kohdistuu vuonna 2015 noin 2 736 000 euron leikkaus. Kehyskaudella 2015—2018 toimintameno säästöjä on saatava aikaan noin 33 milj. euroa. Keskusten toimintamenoista yli 80 prosenttia on henkilöstömenoja. Näin ollen ELY-keskuksissa käynnistettiin syyskuussa 2014 yt-menettelyt, jotka tähtäävät noin 700 henkilötyövuoden vähentämiseen. Toistaiseksi henkilöstön poistumat ovat pääsääntöisesti tapahtuneet eläköitymisen kautta. Kun eläkkeelle jääneiden tilalle on vain harvoin voitu palkata uutta henkilöstöä, on syntynyt sattumanvaraisia ja alueellisesti epätasapainoisia osaamisaukkoja. Kuormittavuus ja resurssit eivät aina ole jakautuneet tasaisesti.

Valiokunta katsoo, että säästöjen hakeminen viranomaistoimintoja uudelleen järjestelemällä ja tehostamalla on välttämätöntä. Samoin valiokunta pitää prosessien sähköistämistä, asiantuntijaresurssien yhteiskäyttöä, toimintojen keskittämistä ja tiettyihin erityisosaamista vaativiin kysymyksiin erikoistumista myönteisenä kehityksenä. On lähtökohtaisesti järkevää, että esimerkiksi rakennerahastotehtävien ja yritystukien hallinnointi on keskitetty neljään ELY-keskukseen.

Keskittämisellä ja tehostamisella on kuitenkin rajansa. Kun keskuksen toiminta-alue laajenee ja henkilöstö jatkuvasti vähenee, voi esimerkiksi yritystuki- tai rakennerahastoasioissa tarpeellisten yrityskäyntien toteuttaminen tulla käytännössä lähes mahdottomaksi. Samoin saatetaan menettää esimerkiksi ympäristövastuualueella tarpeellinen fyysisen ympäristön ja paikallisten olosuhteiden tuntemus. Valiokunta on huolissaan siitä, että mikäli yritysten rahoitus- ja lupahakemusten käsittelyajat pidentyvät, ei jäljempänä luvun 32.20 yhteydessä käsiteltäviä kasvupanostuksia tai luvun 32.50 yhteydessä käsiteltäviä rakennerahastovaroja välttämättä saada täysimääräisesti hyödynnettyä. Esimerkiksi Tekesin rahoitustyöstä kolmasosa tehdään ELY-keskusten henkilöresursseilla.

Pahimmassa tapauksessa esimerkiksi ympäristövastuualueen voimavarojen vähentyminen voi johtaa yhtäältä lupamenettelyjen ruuhkautumiseen ja toisaalta ympäristölupien noudattamisen puutteelliseen valvontaan. Saavutettavat säästöt menettävät helposti merkityksensä, mikäli niiden johdosta ympäristön tila heikentyy ja elinkeinotoiminta sekä uusien investointien käynnistyminen hidastuvat.

ELY-keskusten toiminnan jatkuminen nykyisellä tehtävarakenteella ja toimintatavoilla ei näytä mahdolliselta. Tästä huolimatta keskuksille ollaan edelleen antamassa lisää tehtäviä esimerkiksi ympäristönsuojelulain ja -asetuksen uudistusten myötä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että tulevaisuudessa ELY-keskusten tavoitteet ja lakisääteisetkin tehtävät arvioidaan, määritellään uudelleen ja priorisoidaan tarkasti. Sääntelyn keventämistä sekä lupahallinnon virtaviivaistamista on harkittava ennakolluultomasti, ja tietyistä tehtävistä on myös voitava luopua kokonaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 32

Vähenevät resurssit tulee kohdistaa tarkoituksenmukaisesti ja varmistaa, että keskuksilla on tarvittava osaaminen, tehokkaat prosessit ja asianmukaiset organisaatorakenteet ydintehtäviensä hoitamiseksi.

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Talousarvioesitys on laadittu tilanteessa, jossa Suomen talous on laskussa jo kolmatta vuotta eikä varsinaista kasvua ole odotettavissa kuluvanakaan vuonna. Valiokunta katsoo, että määrärahojen kohdentamisessa on pyrittävä edistämään elinkeinotoimintaa ja investointeja, lisäämään työllisyyttä ja tätä kautta parantamaan kansantalouden tilaa. Talouskasvua vahvistamaan tarvitaan myös enemmän ulkomaisia investointeja. Onnistunut ulkomaisten investointien hankinta edellyttää aktiivista edistämistyötä myynnin ja markkinoinnin keinoin sekä yritystoimintaan kannustavaa liiketoimintaympäristöä, hyvää lainsäädännön ennustettavuutta ja yritysmuotoista maakuva.

Valiokunta on viimeaikaisissa kannanotoissaan (esimerkiksi VaVM 6/2014 vp — VNS 4/2014 vp) toistuvasti ilmaissut huolensa Suomen viennin tilasta ja peräänkuuluttanut tarvetta saada maahamme lisää innovatiivisia, kansainvälisillä markkinoilla kasvavia ja menestyviä yrityksiä, jotka työllistävät myös kotimaassa. Tässä mielessä valiokunta on tyytyväinen ehdotettuihin kasvupanostuksiin, joita voidaan pitää sekä luku- että rahamäärältään merkittävinä.

Erityisen tervetulleita ovat Suomen Teollisuussijoitus Oy:n pääomittamiseen varatut 80 milj. euroa sekä yritysten kansainvälistymisen vauhdittamiseen ja ulkomaisten investointien edistämiseen ehdotetut 19 milj. ja 10 milj. euron määrärahat Team Finlandille ja Finprolle. Myös Finnvera Oyj:n rahoituksen lisääminen ja riskinoton nostaminen tulevat parantamaan kasvuhakuisten yritysten rahoituksen saatavuutta. Valiokunta kehottaa vielä pohtimaan kaikkia käytettävissä olevia keinoja, joiden avulla tiedonkulkua rahoitusta myöntävien tahojen välillä voitaisiin entisestäänkin parantaa, jotta rahoituksen saatavuus olisi mahdollisimman saumatonta yrityksen elinkaaren kaikissa eri vaiheissa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että elinkeino- ja innovaatiopolitiikan edistämiseen on haettavissa myös runsaasti Euroopan unionin rahoitusta. Esimerkiksi jäljempänä momenttien 32.20.49 ja 32.50.64 yhteydessä käsiteltävät EU:n rakennerahasto- ja Horisontti 2020 -ohjelmat tarjoavat aiempaa enemmän rahoitusta myös pk-yritysten tarpeisiin. Samoin esimerkiksi komission tuoreen puheenjohtajan Jean-Claude Junckerin käynnistämän uuden investointiohjelman sekä Euroopan keskuspankin ns. TLTRO-ohjelman avulla pyritään vauhdittamaan yritysten investointeja ja talouskasvua. Valiokunta korostaa, että Suomen on huolehdittava aktiivisesti ja ennakkoivasti kansallisesta edunvalvonnastaan kaikissa eurooppalaisissa rahoitusohjelmissa.

Valiokunta katsoo, että yhtenä elinkeino- ja innovaatiopolitiikan keskeisenä tavoitteena täytyy olla yritysten uudistuminen. Asiantuntijakuulemisissa on esitetty, että eurooppalaisessa vertailussa suomalaisyritysten aktiivisuus tuotteidensa ja palvelujensa uudistamisessa on ollut viime vuosina vaatimatonta. Yritysten kehittämiselle ja innovoinnille on ollut ominaista varovaisuus ja suurten riskien välttäminen. Saadun selvityksen mukaan vain joka viides suomalaisyritys on viimeisen kahden vuoden aikana kehittänyt markkinoille uuden tuotteen tai palvelun.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 32

Pysyäkseen kilpailukykyisenä Suomi tarvitsee uusia innovaatioita ja niiden kanavoitinta käytännön toimintaan. Valiokunta toistaa vuoden 2014 talousarvioesitysmietinnössään (VaVM 34/2013 vp) esittämänsä huolen siitä, että euromääräinen kokonaispanostus tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiokeskustalle (TKI) pienenee edelleen. Tässä yhteydessä valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota erityisesti Tekesin ja VTT:n määrärahoihin, joissa on tapahtumassa merkittäviä muutoksia.

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Yhtäältä Tekesin lainavaltuuksia (momentti 32.20.83) korotetaan 60 milj. eurolla noin 167 milj. euroon, mutta toisaalta sen avustusvaltuuksia (momentti 32.20.40) vähennetään edelleen noin 40 milj. eurolla noin 359 milj. euroon. Tämä johtanee siihen, että Tekesin rooli tutkimusrahoittajana pienenee.

Tekesin myöntämät lainat sopivat sinänsä hyvin rahoitusmarkkinoilla vallitsevien puutteiden korjaamiseen ja voivat osaltaan turvata kasvuhakuisten ja kansainvälistyvien yritysten rahoituksen saamisen. Lainapainotteisuuden on kuitenkin asiantuntijakuulemisissa väitetty muuttavan yritysrahoitusta lyhytjänteisempään suuntaan. Avustusten on sen sijaan katsottu mahdollistavan pitkäjänteisemmän ja riskipitoisemman TKI-toiminnan käynnistämisen. Avustukset sopivat paremmin yritysten ja tutkimuslaitosten välisen yhteistyön tekemiseen tai esimerkiksi jo olemassa olevan yrityksen toiminnan uudistamiseen radikaalimmin ja suuremmalla riskillä. Asiantuntija-arvioiden mukaan avustusmuotoisella tutkimusrahoituksella saadaan myös helpommin aikaan yhtä yritystä laajemmalle ulottuvia vaikutuksia.

Samalla kun Tekesin rahoitusvaltuudet muuttuvat jatkuvasti yhä lainapainotteisempaan suuntaan, myös sen omat toimintamenot (momentti 32.20.06) pienenevät. Lisäksi Tekesin toimintaan vaikuttavat myös edellä momentin 32.01.02 yhteydessä käsitellyt ELY-keskusten laajamittaiset henkilöstövähennykset, sillä saadun selvityksen mukaan yli kolmasosa Tekesin rahoitustyöstä tehdään ELY-keskusten henkilöresursseilla.

Edellä sanotun valossa valiokunta pitää tärkeänä, että Tekesin määrärahojen riittävyttä ja myöntövaltuuksien painotuksen oikeasuhtaisuutta arvioidaan jatkossa säännöllisesti. Tämä edellyttää Tekesin rahoittamien hankkeiden luonteen ja vaikuttavuuden asianmukaista seuranta.

Valiokunta lisää momentille 700 000 euroa erityisesti pienten yritysten tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ja korottaa momentin myöntövaltuutta 1 milj. eurolla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 367 571 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2015 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 360 015 000 euron arvosta.

(valtuus-kohdan 2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 32

(1.—4. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(5. kohta kuten HE 247/2014 vp)

(6.—9. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(3.—7. kappale kuten HE 131/2014 vp)

41. Valtionavustus yritysten kansainvälistymisen ja kasvun edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Finpro on käynyt vuonna 2014 läpi mittavan muutosprojektin, jossa etenkin kansainvälistymis- palveluita tarjoavan Export-organisaation ydintehtävä ja strategia uudistettiin täysin. Samalla henkilöstöstä vähennettiin lähes 40 prosenttia. Valiokunta katsoo, että Finpro tarvitsee nyt työ- rauhan strategian ja rahoituksen suhteen, jotta uudistuksella tavoitellut hyödyt saadaan täysimää- räisesti toteutettua. Finpron ydinosaamista ja kattavaa vientikeskusten verkostoa, jossa yhdisty- vät paikallisten markkinoiden ja suomalaisen yritys-elämän tuntemus, ei pidä tarpeettomasti hei- kentää. Valiokunta on tyytyväinen, että talousarvioesitystä on 20.11.2014 täydennetty niin, että Finpro ry:n toiminnan turvaamiseen osoitetaan 2 000 000 euron lisäys.

Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä, että Suomeen saadaan enemmän ulkomaisia investointeja. Tämä stimuloi taloudellista kasvua, parantaisi markkinoiden toimivuutta ja liiketoimintaosa-amista, loisi uusia työpaikkoja ja lisäisi myös vientituloja. Investointien saaminen Suomeen edel-lyttää kuitenkin erittäin aktiivista ja pitkäjänteistä hankintatyötä. Suorien investointien ohella va- liokunta painottaa pääomien hankkimista sekä sijoittajien palvelemista erityisesti kasvuhakuis- ten ja kansainvälistyvien pk-yritysten pääomittamiseksi.

Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa Finpro ry:n Invest in Finland palvelu- ja asiantunti- jaorganisaatiolle Suomeen suuntautuvien ulkomaisten investointien edistämiseen.

Viexpo toimii Pohjanmaan ELY-keskuksen itsenäisenä kansainvälistymisyksikkönä, ja se tar- joaa pienille ja keski suurille yrityksille palveluja, jotka helpottavat kansainvälistymistä ja madal- tavat kynnystä kansainvälisen toiminnan aloittamiseen. Sen perustehtävä on auttaa yrityksiä vientiin ja kansainvälistymiseen liittyvissä kysymyksissä neuvonnan ja palveluiden avulla.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa Viexpon toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 51 792 000 euroa.

(2. kappaleen otsikko kuten HE 247/2014 vp)

(2. kappaleen kohdat 1.—4. kuten HE 131/2014 vp)

(3. kappaleen otsikko kuten HE 247/2014 vp)

(3. kappaleen kohdat 1. ja 2. kuten HE 131/2014 vp)

(4. kappaleen otsikko kuten HE 247/2014 vp)

(4. kappaleen kohdat 1.—4. kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 32

(5. ja 6. kappale kuten HE 131/2014 vp)

49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

VTT:stä tulee valtion kokonaan omistama voittoja tavoittelematon osakeyhtiö 1.1.2015 alkaen. Uudistus selkeyttää ja joustavoittaa VTT:n toimintaa monin tavoin. Valiokunta ilmaisee kuitenkin huolensa siitä, että osana tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistusta VTT:n budjettirahoitusta vähennetään asteittain vuoteen 2017 mennessä yli 21 milj. euroa. Määrärahaileikkauksen arvioidaan olevan noin 25—30 prosenttia rahoituksen nykyiseen tasoon verrattuna. Tutkimustoiminnan henkilötökeskeisyydestä johtuen tehokkain tapa reagoida leikkauksiin on henkilöstön määrän vähentäminen. Vähentämistarpeeksi arvioidaan noin 500 henkilötövuotta. VTT on käynnistänyt yt-menettelyn.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että VTT:n määrärahaileikkausten vaikutuksia elinkeinoelämän ja yhteiskunnan uudistumista tukevan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vaikuttavuuteen, määrään ja laatuun seurataan jatkossa asianmukaisesti.

Tässä yhteydessä valiokunta pitää tarpeellisena korostaa erityisesti VTT:n keskeistä roolia siinä, että Suomi on toistaiseksi ollut yksi EU:n tutkimusohjelmien selkeistä nettohyötyjistä. Suomen voidaan katsoa saaneen tutkimuksen 7. puiteohjelmaan sijoittamansa eurot 1,18-kertaisina takaisin. Puiteohjelmasta on varmistunut rahoitusta yli 900 milj. euroa, ja väkilukuun suhteutettuna Suomi on viidenneksi eniten puiteohjelmasta rahoitusta saanut valtio. Vuonna 2012 tuli 68 prosenttia suomalaisten yritysten ulkomaisesta TKI-rahoituksesta ja 8 prosenttia yritysten koko ulkoisesta rahoituksesta nimenomaan 7. puiteohjelmasta.

Saadun selvityksen mukaan yli 22 prosenttia Suomeen varmistuneesta puiteohjelmarahoituksesta on myönnetty nimenomaan VTT:lle, joka on myös koordinaattorina vetänyt useita suomalaisyrityksiä mukanaan puiteohjelman hankkeisiin. VTT on 7. puiteohjelmassa ollut mukana yhteensä 473 hankkeessa, joissa on ollut muista suomalaisista organisaatioista yhteensä 393 osallistumista. Tekes on puolestaan 7. puiteohjelman aikana maksanut suomalaisille osapuolille vastinrahoitusta keskimäärin noin 33 milj. euroa vuodessa.

Tutkimuksen 7. puiteohjelman seuraaja, Horisontti 2020 -ohjelma, käynnistyi 1.1.2014. Horisontti 2020:ssa tutkimuksen puiteohjelmaan yhdistettiin myös kilpailukyvyn ja innovoinnin puiteohjelman rahoitusinstrumentit. Horisontti 2020 -ohjelma painottaa nyt erityisesti yritysosallistumista ja innovaatioita. Tavoitteena on, että noin 20 prosenttia ohjelman budjetista kohdistuu pk-yrityksiin. Ohjelma on mittakaavaltaan ja tavoitelluilta vaikutuksiltaan selvästi 7. puiteohjelmaa laajempi. Jaossa on nyt noin 80 mrd. euroa. Samalla kansallisen vastinrahoituksen tarpeen voidaan olettaa edelleen kasvavan.

Valiokunta katsoo, että suomalaisten organisaatioiden ja yritysten aktiivisuutta ja menestymistä Horisontti 2020 -ohjelman hakuprosesseissa on seurattava tarkasti. Olennaista on varmistaa, että Suomeen saatava kansainvälinen TKI-rahoitus ja pääsy kansainvälisiin verkostoihin ei vaarannu edellä kuvattujen VTT:n ja Tekesin määrärahaileikkausten johdosta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 32

Valiokunta pitää tärkeänä, että erityisesti pienet yritykset saavat tarvitsemansa tuen etenkin hankkeissa, jotka tähtäävät kansainvälistymiseen, uudistumiseen ja liiketoiminnan sekä uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen. Erityistä huomiota on tässä yhteydessä kiinnitettävä kansallisen vastinrahan riittävyys ja saatavuuteen.

Valiokunta lisää momentille 2 000 000 euroa kansalliseen vastinrahoitukseen pienille yrityksille.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 111 020 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisavustuksena yhtiölle yhtiölain mukaisena rahoituksena seuraavasti:

(1. ja 2. kohta kuten HE 247/2014 vp)

(3. ja 4. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(3. ja 4. kappale kuten HE 247/2014 vp)

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämisen ja nuorisotakuun osalta valiokunta viittaa yleisperustelujen yhteydessä esitettyyn.

Valiokunta toistaa vuosien 2013 ja 2014 talousarvioesityksiä koskeneissa mietinnöissä (VaVM 39/2012 vp ja VaVM 34/2013 vp) esitetyn huolen TE-toimistojen voimavarojen riittävydestä. Valiokunta korostaa, että sähköisillä verkkopalveluilla ei voida menestyksekkäästi korvata henkilökohtaista palvelua läheskään kaikissa tilanteissa. Aktiivisen työvoimapolitiikan tekeminen vaikeutuu huomattavasti, mikäli TE-toimistojen henkilöstömäärät jatkuvasti laskevat.

Valiokunta kiinnittää myös vakavaa huomiota korkeasti koulutettujen työttömien määrän kohta kolme vuotta jatkuneeseen kasvuun, joka on ollut muita ryhmiä nopeampaa (15,6 % vuodessa). Korkeasti koulutettuja työttömiä oli syyskuussa 2014 yli 42 000. Valiokunta pitää tärkeänä, että jokaisessa TE-toimistossa olisi tämän ryhmän palvelutarpeisiin perehtynyt ja henkilökohtaista ohjausta antava vastuuhenkilö.

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (siirtomääräraha 2 v)

Talous- ja velkaneuvonnalla on tärkeä rooli yhteiskunnasta syrjäytymiseen johtavan ongelmakierteen katkaisemisessa, velallisten elämänhallinnan parantamisessa ja ylivelkaisten kannustamisessa takaisin työelämään.

Talous- ja velkaneuvonnan määrärahasi esitetään noin 4,7 milj. euroa, mikä on 280 000 euroa kuluva vuotta vähemmän.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 32

Talous- ja velkaneuvonnan tehtävät ovat kuitenkin lisääntymässä merkittävästi. Sekä yksityishenkilön velkajärjestelystä annettua lakia että talous- ja velkaneuvonnasta annettua lakia on muutettu niin, että yksityiset elinkeinon- ja ammatinharjoittajat voivat ensi vuonna hakeutua talous- ja velkaneuvontaan elinkeinotoimintaansa kuuluvien velkojen järjestelemiseksi. Talous- ja velkaneuvonta saa siis kokonaan uuden asiakasryhmän, mikä todennäköisesti lisää sen asiakasmäärää huomattavasti.

Valiokunta pitää ehdotettuja lakimuutoksia tervetulleena uudistuksena. Sen avulla voidaan parantaa vaikeuksiin joutuneiden elinkeinonharjoittajien mahdollisuuksia tervehdyttää taloudellista tilannettaan ja jatkaa elinkeinotoimintaansa. Valiokunta on kuitenkin huolissaan talous- ja velkaneuvontaan osoitettujen määrärahojen riittävydestä. Talous- ja velkaneuvonta on jo ennestään ylikuormittunut ja sille annettavat uudet tehtävät, kuten esimerkiksi elinkeinotoiminnan jatkamiskelpoisuuden arvioiminen, edellyttävät uudenlaista asiantuntemusta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että talous- ja velkaneuvonnan voimavarojen riittävydestä, neuvonnan alueellisesta saatavuudesta sekä talous- ja velkaneuvojien riittävästä kouluttamisesta huolehditaan asianmukaisesti. Valiokunta katsoo, että uudistuksella tavoiteltavat hyödyt eivät saa jäädä toteutumatta puutteellisten resurssien johdosta.

Valiokunta lisää momentille 1 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 5 731 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

50. Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)

Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry on kuluttajien riippumaton ja kaikille avoin etujärjestö, joka neuvoo kuluttajia ja jakaa tietoa kuluttajien oikeuksista ja velvollisuuksista. Valiokunta painottaa myös elinkeinonharjoittajille annettavan koulutuksen merkitystä. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kuluttajien oikeuksien ja velvollisuuksien tunteminen voi parantaa elinkeinonharjoittajien ja yritysten toimintaedellytyksiä ja kilpailukykyä.

Kuluttajaliitto antaa myös talousneuvontaa, jonka avulla voidaan ennaltaehkäistä kotitalouksien ylivelkaantumista ja neuvoa taloudelliseen ahdinkoon joutuneita kuluttajia. Samoin valiokunta pitää arvokkaana liiton antamaa elintarvike- ja ravitsemusneuvontaa, sillä ruokaan liittyvät valinnat vaikuttavat kuluttajan oman talouden, terveyden ja hyvinvoinnin ohella myös globaalisti.

Valiokunta katsoo, että Kuluttajaliiton viestintää tulisi kehittää entistä aktiivisempaan ja näkyvämpään suuntaan niin, että suomalaisten kuluttajien näkökulma tulee vieläkin paremmin esille julkisessa keskustelussa. Myös maksuttoman ja kaikille avoimen kuluttajaneuvonnan tulisi olla valtakunnallisesti mahdollisimman kattavaa. Edellä sanotun valossa valiokunta pitää etenkin Kuluttajaliiton maakunnallisten ja paikallisten rekisteröityjen kuluttajayhdistysten toiminnan vahvistamista tärkeänä ja lisää momentille 200 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 32

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 873 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerrahastopolitiikka

Valiokunta muistuttaa, että olennaista alueiden kehittämisessä on saavutettavuuden ylläpitäminen ja parantaminen. Maakunnat eivät menesty, mikäli logistiikkaan ja liikenteen infrastruktuuriin liittyvät asiat eivät ole kunnossa. Eri kuljetusmuotojen välisten yhteyksien, kuljetusketjujen ja tietoliikenneyhteyksien on toimittava moitteettomasti. Erityistä huomiota on kiinnitettävä mahdollisimman kattavaan kotimaan lentoasemaverkostoon ja riittäviin jatkolento-yhteyksiin.

43. Maakunnan kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Maakunnan kehittämisraha on vähentynyt vuosittain. Vuonna 2011 määräraha oli suuruudeltaan yli 32 milj. euroa. Vuonna 2012 se oli vielä noin 15 milj. euroa ja vuonna 2014 enää noin 6 milj. euroa. Nyt momentti ehdotetaan kokonaan poistettavaksi talousarviosta.

Valiokunta on vuosien 2013 ja 2014 talousarvioesityksiä koskeneissa mietinnöissään (VaVM 39/2012 vp ja VaVM 34/2013 vp) pitänyt maakunnan kehittämisrahaa ketteränä ja joustavana keinona käynnistää aluekehityksen kannalta tärkeitä selvityksiä ja hankkeita, jotka ovat edistäneet maakuntien omista lähtökohdista esiin nousseita kehittämistarpeita. Pienelläkin siemenrahoituksella on voitu saada liikkeelle vipuvaikutuksiltaan merkittäviä työllisyyttä, yrittäjyyttä ja elinkeinoelämää tukevia hankkeita. Parhaimmillaan rahoituspäätöksiä on tehty viikon sisällä hakemuksen saapumisesta.

Tämän kaltaista nopeaa ja tehokasta rahoitusinstrumenttia on tärkeää harkita myös jatkossa, etenkin äkillisen rakennemuutoksen alueilla.

62. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Kylätoiminta

Kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen on tarkoitus käyttää 1 025 000 euroa, mikä on 75 000 euroa kuluva vuotta vähemmän.

Kuntauudistuksen tavoitteena on muodostaa Suomeen selvästi aiempaa suurempia kuntia. Vuoden 2006 jälkeen kuntien lukumäärä on vähentynyt yli sadalla. Tämä lisää paikallisen toiminnan ja lähidemokratian tarvetta. Valiokunta pitää näin ollen kylätoiminnan vahvistamista sekä kuntien ja kylien välisen suhteen kehittämistä tärkeänä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 32

Suomessa on yli 3 000 rekisteröityä kyläyhdistystä ja 2 200 voimassa olevaa kyläsuunnitelmaa. Kyläyhdistyksillä on usein keskeinen rooli paikallisen yhteisöllisyyden ja identiteetin säilyttäjinä sekä kollektiivisen toiminnan organisoinnina. Kylätoiminnan avulla voidaan vauhdittaa paikallista taloudellista toimeliaisuutta ja liiketoimintaa. Sillä on myös merkitystä esimerkiksi lähipalvelujen turvaamisessa ja ihmisten arkiturvallisuuden luomisessa.

Valiokunta lisää momentille 75 000 euroa kylätoimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 698 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Määrähaa saa käyttää:

(1. ja 2. kohta kuten HE 247/2014 vp)

(3. ja 4. kohta kuten HE 131/2014 vp)

(5. kohta kuten HE 247/2014 vp)

(4. kappale kuten HE 131/2014 vp)

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio-politiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

EU:n rakennerahasto-ohjelmat ovat keskeisiä alue-, yritys- ja työllisyyspolitiikan toteuttamisen välineitä. Suomessa ohjelmakaudelle 2014—2020 on laadittu yksi ohjelma-asiakirja: ”Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020”. Tässä Suomen rakennerahasto-ohjelmassa on yhdessä kansallisen vastinrahoituksen kanssa haettavana julkista hankerahoitusta yhteensä noin 2,6 mrd. euroa. Tämä on 1 mrd. euroa vähemmän kuin edellisellä kaudella. Valiokunta panee kuitenkin tyytyväisenä merkille, että Suomen rakennerahasto-ohjelmalla on tarkoitus lisätä mm. uusiutuvan energian käyttöä ja energiatehokkuutta sekä edistää työllistymistä ja etenkin pk-yritysten kilpailukykyä, kasvua ja kansainvälistymistä. Tavoitteena on luoda ohjelman avulla 12 700 uutta työpaikkaa ja 1 200 uutta yritystä.

Valiokunta on lähtökohtaisesti tyytyväinen siihen, että ohjelmien hallintoa on kevennetty. Lisäksi hakemusten laatimisessa, käsittelyssä ja maksatuksissa on siirrytty sähköiseen asiointiin ja hallinnointitehtäviä on keskitetty neljään ELY-keskukseen. Samalla valiokunta on kuitenkin huolestunut siitä, saadaanko Suomelle neuvotellut rakennerahastovarat täysimääräisesti ja vaikuttavasti hyödynnettyä. Tältä osin valiokunta viittaa etenkin edellä momentin 32.01.02 ja luvun 32.20 kohdalla todettuihin ELY-keskusten ja Tekesin määrärahaileikkauksiin sekä asiantuntijakuulemisissa esitettyihin arvioihin siitä, että etenkin yritysten aktiivisuus ja halukkuus investointeihin vaihtaisi tällä hetkellä vähäiseltä.

Valiokunta pitää tarpeellisena, että ohjelmien hallinnointiin, tekniseen tukeen ja yritysten aktivointiin käytettävien resurssien riittävyyttä seurataan. Erityisesti yrityksille suunnattua rakennerahastoviestintää on syytä entisestään vahvistaa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määräraha on 17,3 milj. euroa, jota käytetään mm. uusien järjestelmäpalveluiden hankintaan, sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisten määrittelyjen tekemiseen sekä paikallisen ja alueellisen tietojärjestelmäinfrastruktuurin tehostamiseen.

Tietojärjestelmähankkeiden eteneminen ja toimivien järjestelmien kehittäminen on ollut monin osin hidasta, ja hankkeet ovat vaatineet merkittäviä taloudellisia panostuksia. Onkin myönteistä, että sähköisen reseptin käyttöönotto on edennyt hyvin, ja se on nyt julkisella sektorilla jo lähes kattavasti käytössä. Myös yksityisellä sektorilla etenkin suuret toimijat käyttävät sähköistä reseptiä. Potilastiedon arkiston piirissä on noin 2 milj. eli 36 prosenttia kansalaisista.

Tietojärjestelmähankkeet ovat toistaiseksi painottuneet terveydenhuollon järjestelmien kehittämiseen, mutta jatkossa painopiste siirtyy vähitellen sosiaalihuollon valtakunnallisten tietojärjestelmien kehittämiseen. Tämä edellyttää mm. sosiaalihuollon asiakasasiakirjojen yhdenmukaistamista.

Sote-uudistus merkitsee suuria muutoksia myös tietohallintoon, sillä rekisterinpitovastuu on tarkoitus siirtää sote-alueille, joiden tehtävänä on myös asiakas- ja potilastietojen käsittelyn yhteensovittaminen sekä alueellisen kokonaisarkkitehtuurin määrittely.

Valiokunta korostaa, että toimivat ja yhteentoimivat järjestelmät ovat edellytyksenä sosiaali- ja terveydenhuollon integraation onnistumiselle. Tietojärjestelmien ja tiedonkulun tulee palvella niin asiakkaita kuin työntekijöitä nykyistä merkittävästi paremmin ja tietojärjestelmien avulla tulee myös saavuttaa kustannustehokkuutta. Olemassa olevaa tietoa on myös pystyttävä hyödyntämään laaja-alaisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvissä toimissa. Valiokunta korostaa valtakunnallisen ohjauksen ja koordinoinnin merkitystä ja toteaa, että myös ohjaavien viranomaisien vastuiden ja toimivaltuuksien tulee olla selkeitä ja johdonmukaisia.

02. Valvonta

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentin määräraha on 10,9 milj. euroa, mutta valiokunnan saaman selvityksen mukaan sen ei arvioida riittävän, koska tiedossa on useita tulevia toiminnan kustannuksia nostavia tekijöitä. Kustannuksia lisäävät mm. alan kehittämistoimet, kuten uusien tilojen käyttöönotto ja uuden tek-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

nologian hyödyntäminen. Lisäksi oikeuslääkäripulasta johtuen suuri osa oikeuslääketieteellisistä ruumiinavauksista joudutaan teettämään määrärahasta maksettavina palkkioina.

Valiokunta pitää tärkeänä, että talousarvioon varataan riittävät määrärahat, jotta talousarvio antaa oikean kuvan toiminnan vaatimista resursseista. Myös oikeuslääkäripulaan on kiinnitettävä huomiota koulutuspaikkojen mitoituksessa.

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Päihdeäitien palvelut

Eduskunta on useita kertoja pitänyt välttämättömänä, että päihdeäitien hoidon rahoitus on saatava vakaalle pohjalle, mutta toistaiseksi rahoituksen jatkuvuutta ei ole turvattu. Tästä johtuen eduskunta on lisännyt talousarvioon erillisen määrärahan jo vuoden 2010 talousarviosta lähtien.

Pidä kiinni -hoitojärjestelmä on valtakunnallinen erityistason kuntoutusjärjestelmä päihdeongelmallisille odottaville äideille ja vauvaperheille, ja sen kokonaiskustannukset ovat noin 7,7 milj. euroa vuodessa. Raha-automaattiyhdistys (RAY) on rahoittanut Pidä kiinni -toimintaa vuodesta 1997 lukien, mutta vuodesta 2010 lähtien se on vähentänyt avustusta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan RAY:n ohjeellisessa avustussuunnitelmassa ei ole varauduttu avustamaan päihdeongelmaisten äitien hoitoa ensi vuonna, sillä koko toiminta on ollut tarkoitus siirtää julkisen rahoituksen piiriin.

Kunnille myönnetystä valtionosuudesta huolimatta kunnat eivät ole riittävässä määrin osoittaneet resursseja päihdeäitien hoitoon, eikä toiminnan rahoitusta ole muutoinkaan saatu kestäväälle pohjalle.

Valiokunta pitää Pidä kiinni -hoitojärjestelmän jatkuvuutta kuitenkin välttämättömänä, sillä avulla on saatu hyviä tuloksia, ja useimmissa tapauksissa on voitu välttää lapsen huostaanotto. Saadun selvityksen mukaan raskausaika on erityinen mahdollisuus kuntoutua vaikeistakin päihdeongelmista, mutta edellytyksenä on elämäntilanteeseen sopiva, tiivis ja riittävän pitkäkestoinen tuki ja kuntoutus. Hoito on myös lapsen kannalta ennaltaehkäisevää työtä, jonka avulla tuetaan lapsen kasvua ja kehitystä.

Valiokunta lisää momentille 1 500 000 euroa ja pitää tärkeänä, että myös RAY ottaa avustustarpeen huomioon päättäessään ensi vuoden avustuksista.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että valmisteilla olevassa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaissa otetaan huomioon päihdeongelmaisten raskaana olevien naisten tarvitsemat palvelut. On myös tärkeää, että uusi sosiaalihuoltolaki parantaa raskaana olevan henkilön oikeutta saada välittömästi riittävät päihdeettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukka 33

Valiokunnan lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että päihdeäitien hoidon turvaava rahoitus otetaan huomioon päätettäessä seuraavaa määrärahakehystä ja että sote-uudistuksen yhteydessä hoidon järjestämis- ja rahoitusvastuu osoitetaan selkeästi sosiaali- ja terveysalueille.

Näyttöön perustuvan hoitotyön tukeminen

Terveystieteiden henkilöstöstä valtaosa on hoitotyöntekijöitä, joiden vastuulla on merkittävä osa potilaan kokonaisuhoidosta ja ongelmien varhaisesta tunnistamisesta. On siksi tärkeää kehittää mm. vaikuttavia hoitotyön menetelmiä ja yhtenäisiä hoitokäytäntöjä.

Hoitotyön tutkimussäätiön perustehtävänä on näyttöön perustuvan hoitotyön edistäminen ja vaikiinnuttaminen. Tavoitteena on myös purkaa vanhentuneita, tehottomia ja turhia kustannuksia aiheuttavia toimintatapoja sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa Hoitotyön tutkimussäätiölle näyttöön perustuvan hoitotyön edistämiseen.

Perheasioiden sovittelu erotilanteissa

Suomen sovittelufoorumi ry toteutti vuosina 2009—2014 ns. Fasper-hankkeen, jossa selvitettiin sovittelun mahdollisuuksia perheiden konfliktien käsittelyssä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kokeilun tulokset ovat hyviä; erityisesti vanhemmat olivat tyytyväisiä sellaisiin toimintatapoihin, joissa sovittelijat ohjasivat vanhempia pois keskinäisestä syytelystä ja riitelystä. Perheasioiden sovittelu on myös ennaltaehkäisevää lastensuojelutyötä, joka vähentää mm. perheneuvolojen työpainetta, lastensuojeluilmoitusten määrää ja huoltoriitoja sekä erotilanteiden kärjistyksiä ja huostaanottoja. Sovittelu vähentää siten myös muiden viranomaisten ja tuomioistuinten työtä.

Yhden perheen sovitteluprosessin laskennalliseksi hinnaksi on arvioitu 1 500 euroa, mutta sovittelu ei edellytä kunnilta lisäresursseja, vaan olemassa olevien resurssien kohdentamista uudelleen. Sovittelun levittäminen valtakunnalliseen käyttöön edellyttää kuitenkin sovittelijakoulutuksen tehostamista, palvelujen organisoimista kunnissa sekä suunnittelu-, ohjaus- ja valvontakäytäntöjen kehittämistä.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa perheasioiden sovitteluun liittyvien suunnittelu-, koulutus-, ohjaus- ja valvontakäytäntöjen kehittämiseen.

Matalan kynnyksen toimintamallit

Eduskunta lisäsi kuluvan vuoden talousarvioon 400 000 euroa matalan kynnyksen toiminta- ja koulutusmallien levittämiseen ja ohjasi siitä 100 000 euroa Sininauhaliiton jäsenjärjestölle Valo-projektille. Loppuosa (300 000 euroa) myönnettiin kilpailutuksen jälkeen kolmelle hankkeelle, jotka toimivat eri puolilla Suomea ja jotka tarjoavat nuorille matalan kynnyksen palveluja mm. päihde-ongelmiin, syrjäytymiseen ja kuntouttavaan työtoimintaan liittyvissä kysymyksissä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukka 33

Valiokunta pitää matalan kynnyksen toimintamallien edistämistä tärkeänä, sillä niillä voidaan usein tavoittaa kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa Sininauhaliiton jäsenjärjestön Valo-projektin jatkamiseen ja valtakunnalliseen kehittämistyöhön.

Momentin määräraha

Momentille lisätään yhteensä 1 950 000 euroa, josta osoitetaan

- 1 500 000 euroa päihdeäitien palveluiden turvaamiseen
- 150 000 euroa Hoitotyön tutkimussäätiölle näyttöön perustuvan hoitotyön edistämiseen
- 150 000 euroa perheasioiden sovitteluun liittyvän suunnittelu-, koulutus-, ohjaus- ja valvontakäytäntöjen kehittämiseen (ns. Fasper-hanke)
- 150 000 Sininauhaliiton jäsenjärjestön Valo-projektille matalan kynnyksen toiminta- ja koulutusmallien kehittämiseen ja valtakunnalliseen levittämiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 7 562 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

50. Veteraanien tukeminen

51. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)

Eduskunta on 19.11.2014 hyväksynyt sotilasvammalain muutoksen, jolla kunnan tai kuntayhtymän järjestämistä sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluista aiheutuvat kustannukset voidaan korvata niille vuosien 1939—1945 sotien johdosta vahingoittuneille tai sairastuneille, joiden sotilasvammalain mukainen työkyvyttömyysaste on nykyisen 20 prosentin sijasta vähintään 15 prosenttia. Ehdotettu lainmuutos laajentaa korvauksen saajien piiriä ja edesauttaa ikääntyneiden so-
tainvalidien selviytymistä omassa kodissaan tukipalvelujen, omaishoidon tuen sekä avosairaanhoidon turvin. (LA 46/2014 vp — StVM 17/2014 vp).

Lainmuutos tulee voimaan 1.7.2015 ja sen arvioidaan lisäävän ensi vuoden määrärahatarvetta 3 milj. eurolla.

Valiokunta lisää momentille 3 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 125 902 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

57. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan osoitetaan yhteensä 29,6 milj. euroa (mom. 33.50.56 ja 33.50.57), joka on 5 milj. euroa kuluvaan vuoteen vähemmän. Kun otetaan huomioon veteraanien määrän väheneminen, veteraanikohtainen määräraha kuitenkin nousee kuluvaan vuoteen verrattuna. Veteraanipalveluihin ehdotetaan ensi vuodelle kaiken kaikkiaan noin 249 milj. euroa.

Vuoden 2013 talousarviossa veteraanikuntoutuksen määrärahoihin tehtiin yhteensä 10 milj. euron korotus, joka on ollut talousarvioesitysten lähtökohtana myös myöhempinä vuosina. Kuntoutusmäärärahoja korottamalla sekä sotainvalidien etuisuuksia parantamalla eduskunta halusi kunnioittaa veteraaneja Suomen itsenäisyyden 95-vuotisjuhlan kunniaksi.

Eduskunta on edellyttänyt, että veteraanikuntoutukseen osoitetaan riittävät määrärahat. Kuntoutusmääräraha on veteraanien vähentymisen vuoksi kuitenkin alentunut vuosittain, mutta määrärahan alenema on ollut pienempää kuin veteraanien määrän väheneminen olisi edellyttänyt. Tämä on perusteltua, koska ikääntymisen myötä avun ja kuntoutuksen tarve on aiempaa suurempaa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan veteraanikuntoutukseen osoitetuista määrärahoista jäi vuodelta 2013 käyttämättä noin 1,6 milj. euroa, mikä johtui mm. peruuntuneista kuntoutusjaksoista sekä siitä, että kaikki kunnat eivät toimi riittävän aktiivisesti kuntoutuksen järjestämisessä. Määräraha on kuitenkin käytetty sittemmin kokonaisuudessaan veteraanikuntoutukseen, sillä palautunut määräraha jaettiin uudelleen niille kunnille, joiden kuntoutusmäärärahat olivat loppuneet.

Määrärahan korotuksesta huolimatta veteraanikuntoutus ei edelleenkään toimi kaikilta osin moitteettomasti, ja valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille huoli siitä, että määräraha ei anna mahdollisuutta siihen, että kaikki veteraanit pääsisivät vuosittaiseen kuntoutukseen. Valiokunnan arvion mukaan keskeinen syy kuntoutuspalveluiden toimimattomuuteen on kuntien toimintatavoissa; kaikki kunnat eivät ole riittävän aktiivisia veteraanipalveluiden järjestämisessä. Lisäksi osa kunnista painottaa liiaksi laituskuntoutusta, jolloin määrärahat eivät riitä kaikkien veteraanien kuntoutukseen. Määrärahojen arvioidaan sen sijaan riittävän, jos noin puolet käytetään laituskuntoutukseen ja puolet avo- ja päiväkuntoutukseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kotiin vietäviä palveluja lisätään. Veteraanien keski-ikä on jo noin 90 vuotta, jolloin laitostyyppinen kuntoutus sopii enää harvalle. Kotona selviytymistä voidaan sen sijaan edistää monin eri palveluin, mikä helpottaa jokapäiväisistä toiminnoista selviytymistä. Onkin tärkeää, että laituskuntoutuksen sijaan kotiin vietäviä palveluja lisätään ja että niiden tarve arvioidaan kokonaisvaltaisesti muiden kunnallisten palvelujen kanssa.

Kuntoutuspalveluiden kysyntä saattaa kasvaa myös siitä syystä, että viime keväänä voimaantulleen lainmuutoksen myötä veteraanipalveluja koskeva tiedotus on parantunut, kun Kela voi toimittaa kunnille tiedot niiden alueella asuvista veteraaneista.

Valiokunta lisää momentille 1 000 000 euroa veteraanikuntoutukseen ja erityisesti kotiin vietävien palveluiden lisäämiseen. Tämän korotuksen jälkeen kuntoutusmäärärahaa arvioidaan ole-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

van käytettävissä veteraania kohden keskimäärin 1 530 euroa, mikä olisi 76 euroa kuluva vuotta enemmän.

Valiokunta korostaa, että veteraanikuntoutukseen on osoitettava riittävät määrärahat myös vaalien jälkeen laadittavassa kehyspäätöksessä.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 9 608 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Kuntatalouden tilan arvioidaan heikkenevän ensi vuonna selvästi, ja myös kuntien peruspalveluihin osoitetut valtionosuudet vähenevät. Kuntien järjestämään sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyy samalla monia uudistuksia, joilla tavoitellaan parempaa palvelujen laatua, mutta myös kustannussäästöjen aikaansaamista. Myös rakennepoliittisen ohjelman toimenpiteet kohdistuvat monilta osin kuntien vastuulla olevien tehtävien järjestämiseen, sillä tavoitteena on mm. vuoteen 2017 mennessä purkaa kuntien tehtäviä ja velvoitteita 1 mrd. euron kustannuksia vastaavasti.

Valiokunta pitää hyvänä, että kuntien valtionosuuksia korotetaan 126 milj. eurolla sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseksi. Lisärahoitus on tarkoitettu mm. sosiaalihuoltolain uudistukseen (16 milj. euroa), vanhuspalvelulain toimeenpanoon (82 milj. euroa), oppilas- ja opiskelijahuollon kehittämiseen (13,1 milj. euroa), omaishoidon tukipalvelujen kehittämiseen (10 milj. euroa) ja lastensuojelun kehittämiseen (3,4 milj. euroa).

Valiokunta painottaa, että palvelun parantamiseksi ja kustannusten hillitsemiseksi kaikessa sosiaali- ja terveydenhuollossa on edelleen lisättävä ennaltaehkäisevien ja matalan kynnyksen palvelujen tarjontaa. Ehkäisevien terveyspalvelujen järjestäminen on kunnille edullista, kun taas korjaavien palveluiden kustannukset ovat moninkertaiset ehkäisevien palvelujen kustannuksiin verrattuna, vaikka ne kohdistuvat usein melko pieneen ryhmään. Parhaita käytäntöjä ja kuntien kehittämisiä hyviä toimintamalleja on myös hyödynnettävä entistä tehokkaammin. Terveystieteiden tutkimusten avulla voidaan hillitä myös ottamalla painokkaammin huomioon liikunta kaikessa terveysneuvonnassa sekä lisäämällä oikea-aikaisen kuntoutuksen määrää hoitoketjussa.

Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut. Valiokunta on useita vuosia seurannut erityisesti lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden riittävyyttä. Saadun selvityksen mukaan palvelujen saatavuus on viime vuosina parantunut merkittävästi. Palvelutarjonta on monipuolistunut, ja matalan kynnyksen palvelut selvästi lisääntyneet. Hoidettujen potilaiden ja lähetteidensä määrään suhteutettuna hoidon tarpeen arviointi ja hoitoon pääsyä koskevat aikarajat ovat lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa toteutuneet joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta hyvin.

Valiokunta on tyytyväinen tapahtuneeseen kehitykseen, mutta toteaa, että lasten ja nuorten mielenterveystyön palvelujärjestelmä on edelleen varsin pirstaleinen. Saadun selvityksen mukaan palvelujen saatavuudessa on myös alueellista epätasaisuutta ja myös lastensuojelun asiakkaiden

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukko 33

mahdollisuudet mielenterveyspalveluiden saamiseen ovat useissa kunnissa heikot tai niitä ei ole ollenkaan saatavilla. Sote-uudistuksen yhteydessä onkin huolehdittava siitä, että palvelut integroidaan kustannustehokkaasti siten, että palvelujen laatu ja saavutettavuus paranevat. Ennaltaehkäisevän sekä perustason työn kehittämiseksi tarvitaan myös aiempaa enemmän tutkimusnäyttöön perustuvia malleja ja hoitomenetelmiä.

Lastensuojelu. Myös lastensuojelun kehittämiseen on kiinnitetty paljon huomiota viime vuosina, ja sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt useita kehittämistoimia. Tärkeänä pohjana on vuonna 2013 valmistunut raportti (STM:n raportteja ja muistioita 2013:19), joka sisältää 54 lastensuojelun kehittämistä koskevaa ehdotusta. Raportin valmistuttua on julkaistu mm. ensimmäinen lastensuojelun laatusuositus, ja lastensuojelun kehittäminen on keskeinen painopiste myös uudessa sosiaalihuoltolaissa. Lain tavoitteena on mm. lisätä matalan kynnyksen palveluja lapsille, perheille ja nuorille. Lasten kanssa toimivien viranomaisten ja ammattilaisten välisen tietojenvaihdon ja yhteistyön edistämiseksi laaditaan myös opas ja verkkokoulutus.

Valiokunta korostaa, että ennaltaehkäisevillä ja riittävän varhaisessa vaiheessa annetuilla tukitoimilla pystytään usein välttämään raskaat ja kustannuksiltaan merkittävästi kalliimmat erityispalvelut, mikä on myös lasten ja perheiden kannalta toivottavaa. Lastensuojelua on edistettävä poikihallinnollisesti lasten ja perheiden tavallisessa arjessa, kuten varhaiskasvatuksessa, päivähoitossa, koulussa, neuvoloissa ja kouluterveydenhuollossa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että uuden sosiaalihuoltolain tavoitteena on lisätä erityisesti lapsiperheiden kotiin annettavia palveluja, joilla voidaan vähentää erityispalvelujen ja lastensuojelun tarvetta. Uuden lain myötä myös osa lastensuojelun avohuollon tukitoimista siirtyy sosiaalihuoltolain mukaisiksi palveluiksi, jolloin lastensuojelun ennalta ehkäiseviä tukitoimia on mahdollista saada ilman lastensuojelun asiakkuutta. On myös tärkeää, että henkilökunnan osaamista vahvistetaan varhaisen puuttumisen edistämiseksi, minkä lisäksi tarvitaan vahvaa sosiaalityön johtamista uusien lastensuojelun toimintatapojen juurruttamiseksi.

Neuvola- sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat parantuneet selvästi neuvolatoimintaa ym. koskevan asetuksen tultua voimaan vuonna 2009 (380/2009, 338/2011). Valiokunnan saaman selvityksen mukaan määräaikaisten terveystarkastukset ovat toteutuneet aiempaa paremmin ja tarkastusten sisällöt ovat kehittyneet asetuksen suuntaisiksi. Myös henkilöstövoimavarat ovat parantuneet, mutta niissä on edelleen suuria puutteita. Vuodelta 2012 olevien tietojen mukaan pulaa on etenkin lääkäreistä; opiskelijaterveydenhuollossa lääkäreitä oli suositusten mukaisesti 17 prosentissa ja kouluterveydenhuollossa vain seitsemässä prosentissa terveyskeskuksista. Pulaa on myös terveydenhoitajista, joita oli lastenneuvoloissa riittävästi vain 42 prosentissa terveyskeskuksista.

Valiokunta pitää tärkeänä, että henkilöstömitoituksia seurataan ja että epäkohtiin puututaan. Valiokunta kiinnittää huomiota myös opiskeluterveydenhuoltoon, jonka suurimmat ongelmat ovat toisen asteen opiskelijoiden terveys- ja hyvinvointierot lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä. Lisäksi opiskeluterveydenhuollossa on kaksi eri järjestelmää (kunnallinen ja YTHS), mikä asettaa yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijat eriarvoiseen asemaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

Valiokunta pitää tärkeänä, että opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat tasapuolisia kaikille nuorille, sillä laadukas, kattava ja toimiva opiskeluterveydenhuolto on tärkeä niin opiskelijoiden hyvinvoinnin, opiskelukyvyn kuin myös opintojen sujuvan etenemisen kannalta.

Ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuollon osalta valiokunta viittaa sivistysvaliokunnan laatimaan ammattikorkeakoululakia ym. koskevaan mietintöön SiVM 10/2014 vp, ja sen yhteydessä hyväksyttiin lausumaan. Siinä eduskunta edellyttää hallituksen laativan viivytyksettä ehdotuksen, joka perustuslain vaatimukset täyttäen mahdollistaa pakollisen terveydenhoitomaksun keräämisen opiskeluterveydenhuollon palveluiden järjestämiseksi.

Päihdepalvelut. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan päihdepalveluiden tarve on kasvanut ja monitahoistunut viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vaikka alkoholin kokonaiskulutuksessa on nähtävissä pientä laskua, alkoholin kulutus on pysynyt kuitenkin varsin korkealla tasolla veronkorotuksista huolimatta. Alkoholisairauksista on tullut myös työikäisten naisten yleisin kuolemansyy, ja erityisen haitallisten huumeiden ongelmakäyttäjiä on huomattavasti enemmän kuin aikaisemmin on arvioitu. Asiakkaat ovat kaiken kaikkiaan aikaisempaa sairaampia, monipäihteiempiä ja sosiaalisesti huono-osaisempia, mutta tästä huolimatta vain vähemmistö päihdepalvelujen tarpeessa olevista on palvelujen piirissä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan alkoholi aiheuttaa julkiselle sektorille erittäin suuria kustannuksia, vuonna 2011 jopa noin mrd. (888—1 094 milj.) euron haittakustannukset. Päihdeongelmaisten palveluja on kuitenkin monissa kunnissa vähennetty eivätkä kunnat panosta niiden kehittämiseen vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että jo osittain vanhentuneen päihdehuoltolain uudistamishanke käynnistetään seuraavalla vaalikaudella ja että päihdetyöhön ja päihdehaittojen vähentämiseen panostetaan muutoinkin aiempaa enemmän.

Vanhuspalvelut ja omaishoito. Vanhuspalvelulaki tuli voimaan pääosin 1.7.2013 lukien, ja se on kaikilta osin voimassa 1.1.2015 lukien, jolloin astuvat voimaan mm. vastuutyöntekijää koskevat säädökset. Lain toimeenpanosta aiheutuvia lisäkuluja kompensoidaan kunnille normaalia korkeammalla, 54,3 prosentin mukaisella, valtionosuudella. Arvioiden mukaan kunnille aiheutuu lain toimeenpanosta 151 milj. euron kustannukset vuonna 2015, jolloin laki on kaikilta osin voimassa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lain toimeenpano kunnissa on edennyt melko hyvin ja useissa kunnissa laitoshoitopainotteinen hoito on jo vähentynyt ja kotihoito hieman lisääntynyt. Laitoshoidtoa on kuitenkin edelleen vähennettävä merkittävästi, sillä hallituksen rakennepoliittisen ohjelman mukaan vanhusten ympärivuorokautista hoitoa vähentämällä tulisi säästää 300 milj. euroa vuoteen 2017 mennessä. Vanhuspalvelulakia on siksi 1.1.2015 lukien muutettu siten, että iäkkäiden henkilöiden pitkäaikaisen hoidon kriteereitä kiristetään (HE 240/2014 vp — StVM 32/2014 vp).

Laitoshoidon vähentämiseksi tarvitaan vielä paljon monipuolisia toimia, joilla kehitetään ja lisätään kotiin vietäviä palveluja, parannetaan tehostettua palveluasumista sekä lisätään palveluasumisen tarjontaa ja laatua.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

Valiokunta pitää tärkeänä, että vanhuspalvelulain toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti ja että seurantatulokset ovat nähtävillä THL:n verkkosivuilla. Näin voidaan parantaa erityisesti ikäihmisten kotiin vietävien palveluiden sekä palveluasumisen kehittymistä ja edistää ikäihmisten hyvää ja turvallista arkea.

Valiokunta korostaa, että laitoshoidon vähentäminen edellyttää myös *omaishoidon* kehittämistä, mitä on käsitelty mm. viime keväänä valmistuneessa omaishoidon kehittämisohjelmassa (Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2014:2.). Kyseessä on ensimmäinen omaishoitoa koskeva kansallinen kehittämisohjelma, jossa linjataan omaishoidon kehittämisen strategiset tavoitteet ja kehittämistoimenpiteet aina vuoteen 2020 asti. Ohjelmassa kiinnitetään erityistä huomiota omaishoitajien aseman vahvistamiseen, yhdenvertaisuuteen ja jaksamisen tukemiseen.

Omaishoidon edullisuus on tunnettu tosiasia, mutta kunnat eivät useinkaan pidä sitä sellaisena vaihtoehtona, jolla voidaan vähentää kalliin laitoshoidon tarvetta. Em. kehittämisohjelmassa todetaan, että omaishoidon tuella tehdyn hoitotyön laskennallinen arvo on nykyisin noin 1,7 mrd. euroa ja omaishoidon tuen kustannukset ovat noin 450 milj. euroa vuodessa. Omaishoidon tuki vähentää julkisia palvelumenoja arviolta 1,3 mrd. euroa vuodessa. Taloudellisen näkökulman lisäksi on merkittävää, että omaishoito tarjoaa usein parasta inhimillistä hoivaa monelle vanhuk- selle, vammaiselle ja muutoin hoidon tarpeessa olevalle ihmiselle.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä osoitetaan kuntien valtionosuuksiin 4,8 milj. euron korotus, joka osoitetaan omaishoidon tuen kehittä- seen. Määrärahalla on tarkoitus käynnistää omaishoitajien terveystarkastukset sekä kehittää si- jaisapua.

Valiokunta toteaa, että omaishoidon kehittämisen tulee olla selvä painopiste seuraavassa hallitus- ohjelmassa ja erityisesti omaishoitajien jaksamista on tuettava nykyistä paremmin. Omaishoidon tarve kasvaa joka tapauksessa väestön ikääntyessä, minkä lisäksi sen tarvetta lisää hallituksen te- kemä periaatepäätös vammaispalvelujen uudistamisesta ja vammaisten laitoshoidon asteittaises- ta lakkauttamisesta vuoteen 2020 mennessä.

Valiokunta kiinnittää muutoinkin huomiota *vammaispalveluihin*, joiden saatavuudessa, riittävyys- dessä ja sisällössä on saadun selvityksen mukaan suuria kuntakohtaisia eroja. Kuntien heikenty- nyt taloustilanne on johtanut harkinnanvaraisten etuuksien karsimiseen ja vaikeuttanut myös sub- jektiivisiin oikeuksiin perustuvien palvelujen saamista.

Valiokunta korostaa vammaisten palvelutarpeiden selvittämistä sekä yksilöllisiä ja asiakasta ak- tivoivia vammaispalveluratkaisuja. On myös tärkeää arvioida mahdollisuudet virtaviivaistaa ja keventää palveluihin liittyviä hallinnollisia menettelyjä. Valiokunta viittaa myös uuteen sosiaali- huoltolakiin, jonka tavoitteena on parantaa myös vammaispalveluja, vähentää palvelujen sirpa- leisuutta sekä lisätä monialaista yhteistyötä.

Valiokunta korostaa, että laitoshoidon lakkauttamiseen on varauduttava ajoissa huolehtimalla mm. uusien asuntojen rakentamisesta ja lähipalvelujen kehittämisestä. On myös tärkeää, että sote-uudistuksen yhteydessä luodaan kestävä pohja yleisille ja niitä täydentäville sosiaali- ja ter-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukka 33

veyspalveluille, jotka parantavat myös vammaispalvelujen saatavuutta, yhdenvertaisuutta ja laatua.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että hallitus on antanut eduskunnalle 4.12.2014 esityksen vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen ym. voimaansaattamisesta (HE 284/2014 vp). Yleissopimus on tehty joulukuussa 2006 ja sen tarkoituksena on taata vammaisille henkilöille täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti kaikki ihmisoikeudet ja perusvapaudet, edistää ja suojella näitä oikeuksia ja vapauksia sekä edistää vammaisten henkilöiden ihmisarvon kunnioittamista.

32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (kiinteä määräraha)

Valtion korvaus lääketieteelliseen tutkimukseen on vähentynyt viime vuosina tuntuvasti ja määrärahaan esitetään edelleen tuntuvaa alennusta. Vielä vuonna 2010 määräraha oli 40 milj. euroa, vuosina 2013 ja 2014 noin 30 milj. euroa ja ensi vuodelle ehdotetaan enää 20 milj. euroa.

Saadun selvityksen mukaan Suomen kliinisen lääketieteen taso on ollut viime vuosina kansainvälistä huipputasoa. Esimerkiksi tutkijoiden tekemien viittausten perusteella suomalainen kliinisen lääketieteen tutkimus oli vaikuttavinta koko maailmassa vuosina 1998–2010. Suomi on myös syöpähoidossa aivan maailman kärkeä, mikä perustuu nimenomaan korkealaatuiseen syöpätutkimukseen. Kliinisen lääketieteen tutkimuksen taso on kuitenkin alkanut hiipua, mihin yhtenä syynä on tutkimusrahoituksen väheneminen.

Tutkimustyöllä on suuri vaikutus käytännön hoitotyöhön mm. tutkimusinnovaatioiden sekä tutkimustyön synnyttämän asiantuntemuksen kautta. Yliopistosairaaloista uudet menettelytavat leviävät nopeasti muihin sairaanhoitolaitoksiin ja koko suomalaiseen terveydenhuoltoon hyödyttämään koko maan potilaita ja väestöä. Tämän päivän tutkimus merkitsee hyvää hoitoa tulevaisuudessa.

Valiokunta toteaa, että muutos uhkaa vakavasti terveydenhuoltojärjestelmämme kykyä uudistaa ja kehittää potilaiden saamia hoitoja. Käytännössä rahoitusvastuu on siirtynyt kunnille, jotka maksavat tutkimuksen ja opetuksen kuluja osana yliopistollisten sairaaloiden tuottamien hoitopalveluiden laskutusta. Kilpailutuksen lisääntyessä terveydenhuollossa tämä on vakava uhka tutkimusta ja opetusta harjoittavalle sairaalalle, joka joutuu sisällyttämään näiden toimintojen kulut palveluhintoihinsa.

Valiokunta toteaa, että lääketieteellisellä tutkimuksella on ollut merkittäviä vaikutuksia myös Suomen talouteen, sillä viime vuonna terveysteknologia nousi Suomen suurimmaksi korkean teknologian ventialaksi. Ministeriöt (TEM, STM ja OKM) ovat myös valmistelleet yhteistyössä Terveysalan tutkimus- ja kasvustrategian (TEM raportteja 12/2014), jonka keskiössä ovat yliopistollisten sairaaloiden ja niiden ympärille syntyneiden osaamiskeskittymien kehittäminen mm. tutkimuksen näkökulmasta.

Valiokunnan mielestä uusi strateginen tutkimusrahoitus ei korvaa lääketieteellisen tutkimuksen perusrahoitusta, koska rahoituksen on oltava pitkäjänteistä ja ennakoitavaa. Valiokunta pitää

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

välttämättömänä, että lääketieteellistä tutkimusrahoitusta vahvistetaan ja että asia nostetaan esille seuraavassa hallitusohjelmassa ja vaalien jälkeen tehtävässä kehyspäätöksessä.

Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota myös *sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan sektoritutkimuksen* (THL, TTL, STUK, KELA) rahoitukseen. Keväällä 2013 tehdyn linjauksen mukaisesti tutkimusmäärärahoja vähennetään noin 30 milj. eurolla, minkä lisäksi rahoitukseen kohdistetaan myös muita säästöpäätöksiä. Määrärahojen vähentäminen on merkinnyt tutkimuslaitoksissa laajoja irtisanomisia ja toiminnan supistamista, mistä johtuen kansainvälisesti laadukas tutkimuslaitoskenttä on saatettu erittäin vaikeaan tilanteeseen. Mahdollisuudet sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämiseen ovat heikentyneet ja mm. terveys- ja sosiaalipolitiikan, väestötutkimuksen, tartuntatautien ja ympäristöterveyden tutkimusta joudutaan supistamaan. Saadun selvityksen mukaan mm. säteilyturvallisuuden tutkimus- ja kehitystyö loppuu Suomessa kokonaan. Leikkaukset heikentävät myös mahdollisuuksia hakea ulkoista rahoitusta ja sitoutua yhteisrahoitteisiin hankkeisiin.

Valiokunta korostaa vahvan tutkimuspohjan merkitystä päätöksenteon perustana ja katsoo, että laitosten toimintaedellytykset on turvattava, jotta tulevien sosiaali- ja terveystieteiden ratkaisujen vaikuttavuutta voidaan asianmukaisesti seurata ja arvioida. Valiokunta pitää myös välttämättömänä, että seuraavalla hallituskaudella arvioidaan, miten toteutetut uudistukset ovat onnistuneet ja mitä uusia ja korjaavia toimenpiteitä mahdollisesti tarvitaan.

Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että yliopistotasaisen terveydenhuollon tutkimuksen sekä sektoritutkimuksen rahoitus ja toimintamahdollisuudet turvataan ja että seuraavalla hallituskaudella arvioidaan laaja-alaisesti tutkimusrahoitusuudistuksen vaikutukset mm. tutkimuksen laatuun. Samalla on arvioitava minkälaisia korjaavia toimenpiteitä mahdollisesti tarvitaan korkeatasoisen tutkimuksen turvaamiseksi ja kestävän rahoitustason saavuttamiseksi.

Valiokunta lisää momentille 1 700 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 21 700 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

50. Valtionavustus valtakunnallista julkista terveydenhoitoa antavan lastensairaalan perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että valtio osallistuu lastensairaalan rakentamiskustannuksiin ja että tarvittava määräraha on otettu huomioon kehyspäätöksessä, kuten eduskunta on valtiovarainvaliokunnan mietinnön (VaVM 39/2012 vp) pohjalta edellyttänyt. Hankkeen kustannusarvio on 160 milj. euroa, josta valtionavustuksen osuus on 40 milj. euroa. Ensi vuonna valtionavustuksen tarve on 15 milj. euroa, joka sisältyy talousarvioesitykseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

52. Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin (siirtomääräraha 2 v)

Talousarvioesitykseen sisältyy uusi momentti, jolle ehdotetaan 8 milj. euron määrärahaa turvakotitoiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Vastaava määräraha sisältyy määräraha-kehkeykseen koko kehyskaudella 2015—2018. Taustalla on rakennepoliittisen ministeriryhmän marraskuussa 2013 tekemä päätös, jonka mukaan turvakodit siirretään valtion vastuulle. Turvakotitoiminnan valtakunnallinen järjestämisvastuu keskitetään Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle, mutta palvelun tuottajina toimisivat mm. kunnat ja järjestöt kuten nykyisinkin.

On tärkeää, että turvakotien rahoitus siirtyy valtion vastuulle ja että asiaa koskeva laki (Laki valtion varoista maksettavasta korvauksesta turvakotipalvelun tuottajalle) tulee voimaan vuoden 2015 alussa. Turvakotitoiminnan kehittäminen liittyy läheisesti Euroopan neuvoston yleissopimukseen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (ns. Istanbulin sopimus), jonka voimaansaattamista koskevan esityksen (HE 155/2014 vp) hallitus on antanut eduskunnalle.

Suomessa on 20 turvakotia, joissa on yhteensä noin 120 perhepaikkaa, mutta paikkamäärä ei vastaa vielä Euroopan neuvoston suosituksia, joiden mukaan Suomessa tulisi olla noin 500 perhepaikkaa. Istanbulin sopimuksen voimaan saattamista koskevassa hallituksen esityksessä todetaan, että Suomen tavoitteena on kehittää turvakotijärjestelmä Euroopan neuvoston suositusten edellyttämälle tasolle asteittain vuoden 2017 loppuun mennessä. Tämä edellyttää kuitenkin lisäresursseja, sillä valiokunnan saaman selvityksen mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on arvioinut, että turvakotien määrän lisääminen Euroopan neuvoston suosituksia vastaavalle tasolle eli runsaaseen 500 paikkaan vaatisi noin 40 milj. euron vuosittaisen määrärahan.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan nyt esitetty 8 milj. euron vuosittainen määräraha ei riitä kattamaan edes nykyistä palvelutarjontaa, minkä vuoksi valtion kustantama turvakotitoiminta rajoitetaan akuuttiin kriisiapuun turvakodissa. Kuntien vastuulla olisi huolehtia normaalina sosiaalipalveluna avohuoltana annettavasta avusta ja tuesta.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että ensi vuoden talousarvioon sisältyy määräraha, joka riittää ainakin olemassa olevien turvakotipaikkojen aiheuttamiin menoihin. On myös huolehdittava siitä, että turvakotipaikkojen määrää lisätään vähitellen Euroopan neuvoston suosituksia vastaavalle tasolle, mikä on otettava huomioon määräraha-kehkeyksessä.

Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa turvakotien resurssitarpeet huomioon vuoden 2015 ensimmäisessä lisätalousarviossa ja huolehtii siitä, että määräraha-kehkeykseen sisältyvät myös riittävät resurssit Istanbulin sopimuksen mukaisten velvoitteiden toimeenpanoon ja erityisesti turvakotipaikkojen asteittaiseen lisäämiseen Euroopan neuvoston suositusten mukaiselle tasolle.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 33

63. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentin määrärahaksi ehdotetaan 2 milj. euroa, mikä merkitsee yli 30 prosentin leikkausta kuluvan vuoden määrärahaan. Sosiaalialan osaamis- ja kehittämiskeskusten valtionavustusta leikattiin jo kuluvan vuoden talousarviossa 14 prosenttia.

Valiokunta toteaa, että osaamiskeskusten rahoituksen huomattava supistaminen heikentää niiden mahdollisuuksia selviytyä lakisääteisistä tehtävistään. Se vaikeuttaa myös sosiaali- ja terveydenhuollon laajan integraation toteutumista, sillä sote-uudistuksen onnistuminen edellyttää vahvaa kehittämistä, missä osaamiskeskuksilla on keskeinen rooli yhdessä sote-alueiden kanssa.

Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 400 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

Ympäristöministeriön hallinnonalan talousarvioesitys on 201,1 milj. euroa. Ympäristötehtävien toimeenpanon edellyttämät toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELYt) osalta ja valtiovarainministeriön hallinnonalalle aluehallintoviranomaisten (AVIt) osalta.

Valiokunta toteaa, että ympäristöministeriön toimialan tavoitteiden, tehtävien ja käytettävissä olevien resurssien välillä on epäsuhtaa ja kokonaisresurssit ovat niukat. Erityisen huolissaan valiokunta on aluehallinnon resursseista. ELY-keskuksissa aloitettiin syyskuussa 2014 yt-neuvottelut, joiden taustalla on 700 henkilötyövuoden vähennystarve. Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueen (Y) osuus kaikista 3 150 henkilötyövuodesta on 27 prosenttia. Y-vastuualueella lähi-vuosina ennakoitu eläköityminen on lisäksi hieman suurempaa kuin tehtävissä keskimäärin.

Myös ympäristölupaviranomaisen eli aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueen voimavarat ovat vähentyneet. Ympäristöluparuuhkan on kuitenkin varsinaisesti muodostanut aluehallinnon uudistus ja lainsäädännön muutokset. Vireille tulevien asioiden määrä on kasvanut, ja muuttunut lainsäädäntö edellyttää aiempaa enemmän erilaisia selvityksiä. Erityisen ruuhkan ovat muodostaneet turvetuotantoa koskevat lupahakemukset ja Talvivaaran kaivoksen päästöistä tehdyt sadat korvaushakemukset (YmVL 19/2014 vp). Valiokunta pitää myönteisenä, että hallitus talousarvioesitystä täydentävässä esityksessään esittää 700 000 euron määrärahalisäystä AVIen ympäristölupavastuualueelle. Tämä on kuitenkin vain noin puolet tarvittavasta ruuhkanpurkuresursista.

Valiokunta pitää tärkeänä, että ympäristöhallinnon toimintakyky turvataan. Asiakkaiden palvelutason säilyttäminen on hyvin vaikeaa ja edellyttää työ- ja elinkeinoministeriön mukaan valmiutta vanhojen toimintatapojen uudistamiseen, kuten erikoistumisen ja keskittämisen piirissä olevien tehtävien lisäämiseen, päätösten ristiin esittelyyn ja prosessien uudistamiseen. Erityistä huomiota on myös kiinnitettävä osaamisen säilymiseen eläköitymisen yhteydessä.

Valiokunta korostaa, että tehtävien priorisointi ei saa jäädä yksittäisen virkamiehen vastuulle ja voimavaroja kohdistettaessa tulee arvioida päätösten kokonaisvaikutukset. Ympäristöhallinnon voimavarojen vähentäminen heijastuu yrityksiin, kansalaisiin ja alueiden kehitysmahdollisuuksiin. Lupien joutuissa käsittely on sekä toiminnanharjoittajan kannalta tarpeellista että myös haitankärsijöiden intressissä.

65. Avustukset järjestöille ja ympäristöhoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 2 milj. euron määrärahaa. Siitä on vähennetty eduskunnan vuonna 2014 lisäämä 160 000 euroa. Määrärahalla tuetaan lähinnä ympäristöjärjestöjä, asunto- ja rakennusalan järjestöjä, saariston ja tunturialueiden ympäristön hoitoa sekä ympäristökasvatusta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

Valiokunta toteaa, että momentin määräraha on pieni, mutta sillä saadaan aikaan hyvin vaikuttavaa ja koko yhteiskuntaa palvelevaa toimintaa. Vapaaehtoisten henkilöiden työpanoksen hyödyntäminen on erinomainen tapa lisätä suomalaisten ympäristötietoisuutta ja tehdä konkreettisia ympäristön suojelutoimenpiteitä. Järjestöjen rooli on kasvanut myös esimerkiksi asunto-, rakennus- ja ympäristöneuvonnassa viranomaisten resurssien niukentuessa.

Valiokunta pitää hyvänä, että määrärahan jaossa vuonna 2014 huomioitiin pienellä summalla myös Pidä Saaristo Siistinä ry:n jätehuoltokaluston uudistamistarve. Valtion tuella on alushankinnalle suuri merkitys, vaikka rahoitusta yritetään järjestää yhdistyksen jäsenten ja yritystukijoiden avulla. Myös Pidä Lappi Siistinä ry on vakiinnuttanut keskeisen aseman Lapin ympäristötoiminnan kehittämisessä. Valiokunta pitää myös edelleen tarpeellisena painottaa lasten ja nuorten ympäristökasvatusta sekä metsästysjärjestöjen tekemää ympäristön suojelua.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha)

Suomen ympäristövahinkojen torjuntavalmiutta on kehitetty valiokunnan mielestä määrätietoisesti vastaamaan merikuljetusten määrän ja meriliikenteen kasvun tuomia haasteita. Uudet ja rakenteilla olevat monitoimialukset öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntaan ovat merivoimien Louhi, Rajavartiolaitoksen Turva, Liikenneviraston jäänmurtaja, Kemin satamamurtaja sekä yhteysalukset Stella ja Otava. Lisäksi merivoimien alus Halli on peruskorjattu ja Hylje peruskorjataan. Suomen ympäristökeskuksen johtamaan torjuntalaivastoon kuuluu 19 alusta, ja lisäksi kapasiteetin mitoituksessa otetaan huomioon myös kansainvälinen yhteistyö.

Merenkulun ohjausjärjestelmät ovat kehittyneet siten, että riski merellisen öljy- tai kemikaalivahingon sattumiselle on pysynyt lähes ennallaan kasvaneesta meriliikenteen volyymistä ja aluskoosta huolimatta. Toisaalta kuitenkin ”läheltä piti” -tapahtumia kirjataan runsaasti. Merkittävin uhka öljypäästölle aiheutuu edelleen Venäjän öljyterminaalien kuljetuksista, tankkereiden vuotuihin kuljetusvolyyymi on noin 160 milj. tonnia.

Valiokunta toteaa valtiontalouden tarkastusviraston tavoin, että riittävä harjoittelu on oleellinen osa ympäristövahinkojen torjuntaa. Huomioon on näin ollen otettava, että torjunta-alusten lukumäärän kasvaessa myös valmius-, käyttö- ja ylläpitokulut kasvavat.

Valiokunta kiinnittää huomiota lisäksi Liikenneviraston rakenteilla olevan jäänmurtajan mahdolliseen myyntiin. Kiinteiden torjuntavarusteiden osuus laivan hinnasta on noin 5 milj. euroa. Vuoden 2016 kehykseen sisältyy myös 1,5 milj. euroa siirrettävien, jääolosuhteissa toimivien keräi-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

lylaitteiden eli niin sanottujen jääharjojen hankintaan. Valiokunta korostaa, että mahdollista myyntiä harkittaessa tulee ottaa huomioon myös vaikutukset Suomen öljyntorjuntavalmiuteen.

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Itämeren suojele

Itämeren suojeleluun esitetään 3,84 milj. euron määrärahaa. Määrärahaa on tarkoitus kohdentaa erityisesti Saaristomeren tilan parantamiseen, vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointityöhön ja merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman suunnitteluun. Tarkoitus on edelleen toteuttaa mm. ravinnekierrätysohjelman kehittämishankkeita ja suojelutoimenpiteitä.

Valiokunta toteaa, että konkreettisten hankkeiden tulee tuottaa käytännössä hyödynnettäviä ja monistettavia menettelytapoja, teknologioita ja innovaatioita sekä vesien kuormitusta vähentäviä toimenpiteitä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuonna 2015 resursseja tarvitaan mm. valtakunnalliseen lantahankkeeseen ja Kohti ravinneneutraalia kuntaa -hankkeeseen. Veneilyn jätevesiasiaa ei ole saatu edistettyä toivotusti ja maatalouden vesiensuojelun tehostamishankkeita tarvitaan lisää. Lisätoimia vaatii myös kierrätysravinteiden tuotteistaminen ja kehitys kannattavaksi liiketoiminnaksi.

Valiokunta korostaa, että Itämeren tilaan vaikuttavat kaikki sen rantavaltiot. Vaikuttavinta toimintaa saadaan siten aikaan kansainvälisellä yhteistyöllä. Suomi koordinoi yhdessä Puolan kanssa ravinteiden vähentämiseen tähtäävää Itämeren alueen strategian toimintaohjelmaa (NUTRI). Valiokunta pitää tarpeellisena, että Suomi voi jatkaa koordinoititehtävää myös vuonna 2015.

Hyviä tuloksia on saatu aikaan myös Venäjän, Viron ja Suomen välisellä yhteistyöllä Suomenlahti 2014 -teemavuoden aikana. Suomenlahden tilasta ja tilan kehityksestä on tuotettu merkittävää uutta tietoa. Valiokunta pitää tärkeänä, että näiden kolmen rantavaltion yhteisesti laatiman toimenpidesuunnitelman konkreettiset toimet saadaan myös käynnistettyä.

Valiokunta painottaa lisäksi, että kokonaisrahoituksen lisäämiseksi myös Suomen edustajien EU-parlamentissa tulisi lisätä painetta EU:n Itämereen kohdistuvien määrärahojen nostamiseksi. Samoin on syytä huomioida, että Itämeren suojelutavoitteiden saavuttamiseen vaikuttaa oleellisesti myös vesienhoitosuunnitelmien täysimääräinen toteuttaminen ja siirtoviemäreiden rakentaminen (mom. 35.10.61).

Valiokunta lisää momentille 1 100 000 euroa, josta osoitetaan 800 000 euroa Itämeren suojeleluun, 200 000 euroa Suomenlahden rantavaltioiden ympäristönsuojeluyhteistyöhön ja 100 000 euroa NUTRI-hankkeeseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 13 760 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 34,098 milj. euron määrärahaa, joka on 4,543 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2014. Valiokunta pitää myönteisenä, että määräraha sisältää kehyspäättöksen mukaisesti 5 milj. euron määrärahan kansallispuistojen perustamiseen (Etelä-Konnevesi ja Teijo), palveluiden ja palveluvarustuksen parantamiseen sekä luonto- ja kulttuurikohteiden perustamiseen (mm. Örn saari ja Vallisaari-Kuninkaansaari).

Luontopalvelut vastaavat Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä. Se hoitaa Suomen arvokkaimpia luontokohteita, kuten kansallispuistoja, ja on maamme merkittävin retkeilypalveluiden ja valtion maiden erä- ja kalastuspalveluiden tuottaja. Sen hoidossa on yli 7 milj. hehtaaria valtion maa- ja vesialueita. Luontopalveluiden kokonaisrahoitus on 61,8 milj. euroa, josta ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön osuus on yhteensä noin 65 prosenttia.

Metsähallituksen erityisalueille tehtiin noin 5,4 milj. käyntiä vuonna 2013. Kansallispuistojen kävijöiden arvioitiin lisäävän paikallistalouden kokonaistuloa 115,5 milj. euroa ja työllisyyttä 1 484 henkilötyövuotta. Lisäksi luonnossa liikkumisen terveysvaikutukset ovat merkittävät. Alueiden vetovoima syntyy hyvin hoidetuista ja varustelluista alueista.

Valiokunta pitää hyvänä, että kansallispuistoista on tehty kansainvälistä brändiä, mm. venäjänkielisten matkailijoiden palveluita on parannettu ja kiinankielisille matkailijoille suunnattuja palveluja pilotoidaan. Erittäin tärkeää on myös palveluiden aktiivinen markkinointi. Suomen kansallispuistoja on mahdollista tuotteistaa ja markkinoida nykyistä laajemminkin eurooppalaisille ja aasialaisille matkailijoille.

Valiokunta toteaa, että Luontopalvelut on merkittävä työllistäjä koko maassa, yksikössä tehtiin noin 580 henkilötyövuotta vuonna 2013. Erillismäärärahoilla se on työllistänyt noin 400 nuorta viimeisten neljän vuoden aikana. Nuorten työllistäminen on koettu erittäin hyödylliseksi, ja se on tarjonnut työttömille nuorille mahdollisuuden saada arvokasta työkokemusta erityisesti harvaan asutulla maaseudulla.

Valiokunta lisää momentille 500 000 euroa nuorten työllistämiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 34 598 000 euroa.

(2.—4. kappale kuten HE 131/2014 vp)

(5. kappale kuten HE 247/2014 vp)

61. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Ympäristöministeriö on yhdessä maa- ja metsätalousministeriön kanssa toteuttanut valtakunnallista viemärointiohjelmaa. Vuonna 2014 laaditun väliraportin mukaan ohjelman perustavoite 20 000 haja-asutusalueen talouden liittämistä viemäriverkoston piiriin on toteutumassa. Siirtoviemäreiden lukumäärällä tarkasteltuna toteutumisaste on kuitenkin vain noin 40 prosenttia.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

Siirtoviemärihankkeet ovat keskeisiä toimenpiteitä vesienhoitosuunnitelmissa. Niiden avulla jätevedet voidaan johtaa tehokkaasti toimiville keskuspuhdistamoille. Siirtoviemäriin liitetään niiden varrella olevaa haja-asutusta, jolloin jätevesistä aiheutuva kokonaiskuormitus pienenee ja vesialueita vapautuu kokonaan yhdyskuntajätevesikuormituksesta.

Kevään 2014 kehyspääatöksessä päätettiin lopettaa siirtoviemäriin kohdistuva tuki vuonna 2016, jolloin haja-asutuksen jätevesiasetuksen (209/2011) toimeenpanon siirtymäkausi päättyy. Vuodelle 2015 hallitus esittää ympäristötyöhankkeisiin 5,7 milj. euron määrärahaa, joka riittää keskeneräisten sopimuksella sidottujen hankkeiden loppuun saattamiseen. Kolmen suurimman hankkeen osalta tukea on sidottu ainoastaan rakennustöiden ensimmäiselle vaiheelle.

Valiokunta toteaa, että momentin määrärahoilla on edistetty siirtoviemäreiden rakentamiseen liittyvää päätöksentekoa ja se on parantanut hankkeiden ennakoitavuutta myös asukkaiden kannalta. Lisäksi hankkeilla on ollut suuri työllistävä vaikutus. Myös hajajätevesineuvonta on osoittautunut tulokselliseksi, ja siitä saatu palaute on ollut myönteistä. Valiokunta toteaa, että neuvonnalle on erityinen tarve haja-asutuksen jätevesiasetuksen toimeenpanon siirtymäkauden päättymiseen vuoteen 2016 saakka.

Valiokunta lisää momentille 1 100 000 euroa, josta osoitetaan 400 000 euroa Sastamalan—Huitisten ja 400 000 euroa Ylivieskan—Kalajoen siirtoviemäriin rakentamiseen sekä 300 000 euroa haja-asutuksen jätevesineuvontaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 10 242 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 131/2014 vp)

(3. kappale kuten HE 247/2014 vp)

(4. kappale kuten 3. kappale HE 131/2014 vp)

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

Työvoiman liikkuvuuden, elinkeinoelämän toimivuuden ja talouden kasvun kannalta on välttämätöntä, että pääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa on tarjolla riittävästi kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja.

Suomen kokonaisasuntotuotanto vastaa VTT:n arviota asuntorakentamistarpeesta. Ongelmana on kuitenkin pitkään jatkunut riittämätön asuntorakentaminen suurimmilla kaupunkiseuduilla. Pääkaupunkiseudulla uusien asuntojen tarpeen arvioidaan kasvavan jopa 200 000 asunnolla vuoteen 2030 mennessä. Myös valtion tukema vuokra-asuntotuotanto on jäänyt alle tavoitteiden. Vuonna 2014 rakennettavien ARA-asuntojen määrän ennakoidaan olevan suurin piirtein vuoden 2013 tasolla, 6 500 asuntoa.

Valiokunta toteaa, että etenkin pääkaupunkiseudulla kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen puute on eräs talouskasvun este. Pelkästään Helsingissä vuokra-asuntoja jonottaa 30 000 ihmistä, mikä

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

vaikeuttaa monien alojen työvoimapulaa. Asuntotilanne on muodostunut matalapalkkaisilla aloilla työskenteleville kestävämmäksi.

Valiokunta pitää viime vuosina tehtyjä toimenpiteitä oikeasuuntaisina, mutta ongelman mitta-kaavan vuoksi valtion on edelleen lisättävä aktiivisuuttaan asuntomarkkinoilla ja pyrittävä löytämään toimivia ratkaisuja asuntotuotannon lisäämiseksi. Esimerkiksi neljällä isoimmalla kaupunkiseudulla (Helsinki, Tampere, Turku ja Oulu) käyttöön otetulla maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) aiesopimusmenettelyllä on parannettu seutujen yhteistä suunnittelua ja asetettu tavoitteita asuntotuotannolle, tonttien tarjonnalle ja maapolitiikalle. Aiesopimuksiin on liittynyt valtion tukitoimenpiteitä kunnallistekniikka-avustuksien, asuntorakentamisen käynnistämisavustuksien sekä Helsingin seudulla liikenneinvestointien muodossa.

Valiokunta korostaa, että sopimusmenettelyn avulla valtiolla on mahdollisuus nopeuttaa kaavoitusta. Sopimusten sitovuutta tulee valiokunnan mielestä edelleen lisätä kytkeillä valtion tukitoimenpiteitä kaavoituksen vauhdittamiseen ja tonttitarjonnan merkittävään kasvuun. Samalla tulee myös harkita sopimusmenettelyn laajentamista muihin kasvukeskuksiin. Valiokunta pitää lisäksi tarpeellisena tarkastella mahdollisuuksia kaavavalitusten käsittelyn keventämiseen siten, etteivät aiheettomat valitukset turhaan viivytä hankkeiden etenemistä.

Valiokunta nostaa esiin myös täydennysrakentamisen edistämisen ja pitää hyvänä, että vuonna 2015 selvitetään mahdollisuuksia laadukkaana täydennysrakentamisen parantamiseen. Vaikka vastuu kaavoituksesta onkin pääasiassa kunnilla, valtio voi edesauttaa riittävää asuntotarjontaa edistämällä myös olemassa olevien alueiden yhdyskuntarakenteen tiivistymistä. Täydennysrakentamisella voidaan päästä nopeampaan ja edullisempaan asuntotuotantoon kuin rakentamalla kokonaan uusia asuinalueita, mm. alueilla jo olemassa olevan infran vuoksi. Hyvänä kuntaesimerkkinä voidaan mainita Jyväskylä, jossa kaikki uudet kerros- ja rivitalokohteet vuosina 2014—2024 ovat täydennysrakentamista.

Valiokunta painottaa (kuten VaVM 34/2013 vp), että nykyisessä taloustilanteessa valtion maksamien tukien määrä on rajallinen, ja pitää näin ollen välttämättömänä toimenpiteitä, joilla tukien sijaan pienennetään rakentamisen ja asumisen kustannuksia kohtuuhintaisuuden saavuttamiseksi. Kustannuksia nostavat erilaiset kaava- ja rakentamismääräykset, kuten energia-, esteettömyys-, autopaikka- ja väestönsuojamääräykset sekä kuntien ja valtion veropäätökset. Rakentamisen kokonaiskustannuksista on jo noin 40 prosenttia veroja. Valiokunta odottaa myös ympäristöministeriön asettaman työryhmän selvitystä asumisen verotuksen ja tukijärjestelmän vaikutavuudesta ja tehokkuudesta. Kehittämis ehdotusten on tarkoitus valmistua vuoden 2015 alussa.

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Talousarvioesityksen ulkopuolisen valtion asuntorahaston varoja arvioidaan käytettävän noin 250 milj. euroa asuntotoimen avustusten ja korkotukien maksamiseen, mikä on enemmän kuin koko hallinnonalan talousarvioesitys. Lisäksi asuntorahastosta tuloutetaan talousarvioon 66 milj. euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

Valtion tukema vuokra-asuntotuotanto

Valiokunta toteaa, että hallituksen budjettilaiksi tarkoitettua esitystä uudesta 20 vuoden korkotukimallista ei ole annettu eduskunnalle. Valiokunta poistaa näin ollen momentin päätösoasasta viittaukset uuteen lakiin ja vähentää korkotukivaltuutta 80 milj. euroa. Vuokra- ja asumisoikeustalojen korkotukilainavaltuudeksi jää siten 1 170 milj. euroa, joka mahdollistaa 7 500 asunnon rakentamisen. Vuokra-asuntojen ja asumisoikeusasuntojen välisen määrällisen kytköksen purkamista valiokunta pitää aiempien kannanottojensa (kuten VaVM 34/2013 vp) mukaisesti tarpeellisenä. Asumisoikeusasuntojen rakentaminen kiinnostaa toimijoita, ja niiden määrän kasvu vapauttaa vuokra-asuntoja uusien asukkaiden käyttöön ja helpottaa siten osaltaan asuntopulaa kasvukeskuksissa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että asuntotuotantoa saadaan lisättyä myöntövaltuuden täyteen määrään, mutta toteaa samalla, että valtuuden suuruus ei todennäköisesti muodostu edelleenkään asuntotuotannon esteeksi. Ongelmana on se, että normaalien vuokra-asuntojen rakentamiseen ja omistamiseen halukkaita tahoja ei nykyisillä ehdoilla juurikaan ole. Tuotanto on jäänyt viime vuosina lähinnä kuntien vastuulle. Toimijoiden lisäämiseksi valtio pääomitti 30 milj. eurolla A-Kruunu Oy:tä vuonna 2013. A-Kruunu Oy on kohdannut kuitenkin samat ongelmat kuin muutkin toimijat mm. tonttitarjonnan suhteen. Sille asetettu tavoite rakentaa 1 500 valtion tukemaa kohtuuhintaista vuokra-asuntoa Helsingin seudulla on vielä kaukana.

Valiokunta pitää tarpeellisenä uutta pääkaupunkiseudulle kohdistettua rakennusten käyttötarkoituksen muutosavustusta, jonka valtuus on 2 milj. euroa. Tyhjillään olevia toimisto- ja teollisuusrakennuksia sijaitsee hyvien liikenneyhteyksien varrella, ja niiden saaminen vuokra-asuntokäyttöön on kannatettavaa. Rakennusten käyttötarkoitusten muutoksilla asuntotarjontaa voidaan lisätä nopeammin kuin uudisrakentamisella. Tarpeen on myös harkita, tulisiko samalla joustavoittaa kaavoitusta siten, että kohteissa voidaan käyttää niihin parhaiten soveltuvia toteutustapoja.

Valiokunta korostaa, että ARA-asuntokannan asumiskustannusten tulee pysyä kohtuullisina, ja pitää hyvänä, että esimerkiksi vanhojen korkeiden lainakorkojen ongelmaa on helpotettu. Kyseiset korot ovat kuitenkin edelleen markkinakorkoa korkeammalla tasolla, kun valiokunnan mielestä lähtökohtana tulee olla, että tuettu korko on alempi kuin markkinakorko.

Valiokunta pitää myös tärkeänä huolehtia ARA-asuntokannan käytön tehokkuudesta. Käyttöasteongelmat ovat lisääntyneet väestöltään vähenevien kuntien lisäksi jopa kasvukeskusten reuna-alueilla, jotka ovat jääneet kasvun ulkopuolelle keskusta-alueiden tiivistyessä. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että tervehdyttämis- ja purkuavustusten sekä akordien määrät pidetään vastaavalla tasolla kuin vuonna 2014. Asuntokantaa on myös pystyttävä nopeassa tahdissa kehittämään vastaamaan kysyntää, esimerkiksi kokonsa osalta.

Korjausrakentaminen

Korjausrakentaminen kannattelee heikossa suhdannetilanteessa koko talonrakennusalaan. Korjausrakentamisen arvo ylitti uudisrakentamisen arvon vuonna 2013, jolloin se oli yhteensä 11,3 mrd. euroa. Lisääntynyt korjaustarve kohdistuu suurelta osin 1960-, 70- ja 80-luvuilla rakennet-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

tuun lähiöissä sijaitsevaan rakennuskantaan. Vuonna 2014 korjausrakentamisen arvioidaan kasvavan noin 3 prosenttia ja kasvu kohdistuu pääasiassa asuntojen korjaamiseen.

Koko rakennuskannan korjaustarpeeksi on arvioitu 30—50 mrd. euroa. Käynnissä on VTT:n tarkempi selvitys korjaustarpeen jakautumisesta kiinteistötyypeittäin ja alueellisesti. Teknisen korjaustarvearvion ohella on syytä laskea korjaustarpeen määrä myös taloudellisin perustein. Korjaamista kustannustehokkaampi ratkaisu voi olla kiinteistön purkaminen.

Vuonna 2014 valtion myöntämä perusparannusten käynnistämisavustus on osaltaan vauhdittanut korjausrakentamista. Avustuksen suuruus on 10 prosenttia hankkeen esitetyistä kokonaiskustannuksista, ja tarkoitukseen on käytettävissä yhteensä 140 milj. euron valtuus. Kokonaisuutena korjausavustusten arvioidaan lisäävän korjausrakentamista lähes 1,5 mrd. eurolla.

Hallitus esittää, että vuonna 2015 asunto-osakeyhtiötalojen perusparannuksen korkotukilainoituksen korvaa perusparannuslainojen takauslainavaltuus, jonka suuruudeksi ehdotetaan 100 milj. euroa. Tarkoituksena on parantaa erityisesti lähiöissä sijaitsevien asunto-osakeyhtiötalojen perusparannuksen rahoitusedellytyksiä sekä edistää pitkäjänteistä ja suunnitelmallista kiinteistönpitoa. Lisäksi on perusteltua, että asuinalueiden elinvoimaisuuden lisäämiseen ja segregaaation ehkäisemiseen esitetään 8 milj. euron avustusvaltuutta. Lähiöiden kehittäminen yhdessä asukkaiden kanssa ottaen huomioon myös tarjottavat palvelut edistää oleelliselta osaltaan asuinalueiden viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta.

Aiemmin valtion talousarviosta myönnetty asuntojen korjausavustukset on siirretty myönnettäväksi valtion asuntorahastosta. Myöntövaltuudeksi esitetään 40 milj. euroa ja se kohdennetaan eniten apua tarvitseville. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että avustuksia myönnetään edelleen vanhusten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen, hissien rakentamiseen ja liikuntaesteiden poistamiseen asuinrakennuksissa. Myös energia-avustuksia myönnetään jatkossakin pienituloisille kotitalouksille pientaloissa.

Valiokunta toteaa, että kiinteistönomistajien ja kuntien on tiedostettava rakennusten ja asuinalueiden valtava korjaustarve. Ns. remonttiryhmän ehdotusten (ympäristöministeriö, loppuraportti 18.3.2014) mukaisesti Suomeen on juurrutettava uusi lähiöiden ja niiden kiinteistöjen korjaus- ja ylläpitokulttuuri.

Erityisryhmien asuminen

Valtion asuntorahaston varoista esitetään myönnettäväksi avustuksia erityisryhmille tarkoitettujen asuntojen investointeihin enintään 120 milj. euroa. Myöntövaltuus on samansuuruinen kuin vuonna 2014.

Pitkäaikaisasunnottomat ovat asumisen suhteen syrjäytynein ryhmä. Vuoden 2013 lopussa asunnottomia oli 7 500, joista pitkäaikaisasunnottomia oli noin 2 500. Valiokunta pitää tarpeellisena jatkaa käynnissä olevaa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmaa myös vuoden 2015 jälkeen. Vaikka ohjelman määrällinen tavoite asuntojen tuottamisesta on saavutettu, pitkäaikaisasunnottomuutta ei ole pystytty poistamaan johtuen sen samanaikaisesta kasvusta. Erityisen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Päälukokka 35

huolestuttavana valiokunta pitää nuorten pitkäaikaisasunnottomuuden lisääntymistä. Joka neljäs asunnoton on alle 25-vuotias.

Valiokunta korostaa, että pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen edellyttää ennen kaikkea riittävää kohtuuhintaisten pienten vuokra-asuntojen kantaa. Tarpeen on myös painottaa asunnottomuuden riskien varhaista tunnistamista ja ennaltaehkäisyä. Valiokunta pitää hyvänä, että asunnottomuutta ehkäisevän asumisneuvonnan määrärahaa esitetään korotettavaksi 900 000 euroon. Summa ei ole suuri, mutta sillä voidaan merkittävästi vaikuttaa vuokratästä, asunto-ongelmien ja häätöjen ehkäisemiseen. Neuvonta koskee asunnottomuusuhan alla olevien lisäksi myös muita asumisessa tukea tarvitsevia ryhmiä, kuten maahanmuuttajia, mielenterveyspotilaita ja ikääntyviä.

Erityisryhmien investointiavustuksista noin puolet on viime vuosina kohdistunut vanhuksille. Ikääntyneiden asumisen kehittämissuhtelman mukaan vuoteen 2030 mennessä muistisairaille vanhuksille tarvitaan arviolta 1 500—2 000 tehostetun palveluasumisen paikkaa vuosittain. Valiokunta toteaa, että tarvetta lisää myös valtion rakennepoliittisen ohjelman tavoite laitospaikkojen, lähinnä sairaaloiden ja terveyskeskusten vanhusten pitkäaikaispaikkojen, vähentämisestä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan myös asumisoikeusasuntojen rakentamisesta senioreille on saatu hyviä kokemuksia. Valiokunta pitääkin tärkeänä tarjota laajasti erilaisia vaihtoehtoja ikäihmistien asumisen ja niihin liittyvien palveluiden turvaamiseksi.

Avustuksia myönnettäessä etusijalla ovat kaikkein vaikeimmassa asuntotilanteessa oleville erityisryhmille tarkoitettut asuntohankkeet. Edellä mainittujen ryhmien lisäksi niihin kuuluvat mm. kehitysvammaiset ja mielenterveyspotilaat. Asuminen edellyttää näissä tapauksissa tukipalveluiden järjestämistä. Valiokunta toteaa, että myös mahdollisuus yksilöllisiin henkilökohtaisiin palveluihin tulee turvata ja pitää siten edelleen (kuten VaVM 34/2013 vp) tarpeellisenä selvittää mahdollisuus irrottaa vammaisten henkilöiden välitön tuen tarve hankintalain kilpailuttamissäännöksistä.

Valiokunta pitää hyvänä, että korkotukilainojen omavastuukorko laskettiin 1 prosenttiin myös erityisryhmien osalta. Jatkossakin on syytä huolehtia siitä, että rakentamisen lainoitukseen osoitettava tuki on myös alemman investointiavustuksen tukiluokkiin kuuluvissa opiskelijoille ja nuorille tarkoitetuissa hankkeissa vähintään samalla tasolla kuin ARA-vuokra-asuntohankkeissa.

Valiokunta toteaa, että tarve erityisryhmien investointiavustukselle on erittäin suuri, ja pitää hyvänä, että myöntövaltuus on pidetty aiemmin nostetulla korkeammalla tasolla. Valiokunta pitää kuitenkin edelleen tarpeellisenä seurata tarkasti valtuuden riittävyyttä ja tarvittaessa korottaa sitä. Avustusjärjestelmän on todettu olevan toimiva, ja sen vaikuttavuuden arvioidaan olevan merkittävä erityisryhmien asumisen kustannusten kohtuullistamisessa ja kohteen laadun varmistamisessa (ympäristöministeriön raportteja 14/2014).

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Pääluokka 35

Korkotukilainat ja valtiontakaukset

Vuonna 2015 saa valtion asuntorahaston varoista tuettaviksi korkotukilainoiksi hyväksyä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) mukaisia lainoja (*poist.*) yhteensä enintään 1 170 000 000 euroa.

(3.—6. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valtion asuntorahaston varoista maksetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain, vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain (867/1980), asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (1205/1993), korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetun lain, (*poist.*) omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain, asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain ja oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun lain (639/1982) mukaiset korkotuet, korkohyvitykset ja luottovarauskorvaukset. Lisäksi asuntorahaston varoista katetaan vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain 9 ja 9 a §:ssä, asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 10 §:ssä, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa, vuokratalojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetussa laissa, korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetussa laissa, (*poist.*) valtiontakauksesta aravalainan takaisin maksamiseksi annetussa laissa, omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetussa laissa sekä asunto-osakeyhtiötalojen perusparannuslainojen valtiontakauksesta annetussa laissa tarkoitetut valtionvastuut.

Lykkäykset, velkajärjestelyt ja akordit

(1.—4. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Avustukset

(1.—4. kappale kuten HE 131/2014 vp)

(5. kappale kuten HE 247/2014 vp)

(6.—9. kappale kuten HE 131/2014 vp)

(10. kappale kuten HE 131 ja 247/2014 vp)

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

(kuten HE 131/2014 vp)

Varainhankintavaltuudet

(kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Osasto 11

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

08. Valmisteverot

04. Alkoholijuomaverot

Talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä on oletettu, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 9 §:n muuttamisesta. Muutos lisäisi pienpanimoiden alkoholiveron alennuksia ensi vuonna noin 400 000 euroa.

Koska hallituksen esitystä ei anneta tänä vuonna, momentille lisätään 400 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän 1 384 000 000 euroa.

07. Energiaverot

Talousarvioesitystä täydentävässä esityksessä on oletettu, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain muuttamisesta. Muutos koskisi piensähkötuotannon tukea, ja sen on arvioitu vähentävän verotuottoja ensi vuonna noin 2 000 000 euroa.

Koska hallituksen esitystä ei anneta tänä vuonna, momentille lisätään 2 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille arvioidaan kertyvän 4 581 000 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Osasto 15

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Valiokunta ehdottaa momentille lisättäväksi 49 688 000 euroa nimellisarvoiseen nettolainanottoon, jolloin nimellisarvoinen nettolainanotto on 4 770 839 000 euroa.

Lisäys johtuu valiokunnan tulo- ja menomomenteille ehdottamista muutoksista.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille merkitään nettotuloa 4 720 839 000 euroa.

(2.—4. kappale kuten HE 131/2014 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Yhteenveto

YHTEENVETO

Valiokunnan ehdotuksen mukaan sekä tuloarviot että määrärahat päätyvät 53 864 078 000 euroon.

Valiokunta on lisännyt verotuloja 2 400 000 euroa sekä määrärahoja 52 088 000 euroa. Näiden erotusta vastaava lisäys on tehty tuloarvioihin momentille 15.03.01.

Tuloarvioiden eroavuudet esitysten ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys €	Valiokunta €
Os. 11	39 908 910 000	39 911 310 000
Os. 12	6 049 829 000	6 049 829 000
Os. 13	2 767 600 000	2 767 600 000
Os. 15	5 085 651 000	5 135 339 000
Yhteensä	53 811 990 000	53 864 078 000

Määrärahojen eroavuudet esitysten ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys €	Valiokunta €
Pl. 21	164 129 000	164 169 000
Pl. 22	19 150 000	19 150 000
Pl. 23	186 460 000	186 460 000
Pl. 24	1 211 386 000	1 211 586 000
Pl. 25	897 171 000	899 771 000
Pl. 26	1 223 486 000	1 226 036 000
Pl. 27	2 658 639 000	2 658 789 000
Pl. 28	16 948 754 000	16 955 504 000
Pl. 29	6 771 376 000	6 772 549 000
Pl. 30	2 656 193 000	2 660 593 000
Pl. 31	2 878 552 000	2 897 502 000
Pl. 32	3 518 550 000	3 522 975 000
Pl. 33	12 710 958 000	12 719 008 000
Pl. 35	201 086 000	203 886 000
Pl. 36	1 766 100 000	1 766 100 000
Yhteensä	53 811 990 000	53 864 078 000

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että ehdotus valtion talousarvioksi vuodelle 2015 hyväksytään hallituksen esityksen ja sitä täydentävän esityksen mukaisesti edellä todetuin muutoksin,

että edellä ehdotetut 10 lausumaa hyväksytään,

että talousarvioaloitteet TAA 442 ja 468/2014 vp hyväksytään,

että talousarvioaloitteet TAA 1—441, 443—467 ja 469—538/2014 vp hylätään ja

että talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2015 alkaen.

Helsingissä 12.12.2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kimmo Sasi kok
varapuheenjohtaja Pentti Kettunen ps
jäsen Leena Harkimo kok
jäsen Pertti Hemmilä kok
jäsen Jouko Jääskeläinen kd
jäsen Timo Kalli kesk
jäsen Sampsa Kataja kok
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Mats Nylund r
jäsen Heli Paasio sd
jäsen Kari Rajamäki sd
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Matti Saarinen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Jouko Skinnari sd
jäsen Osmo Soininvaara vihr
jäsen Kauko Tuupainen ps
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Risto Kalliorinne vas
varajäsen Johanna Karimäki vihr
varajäsen Esko Kurvinen kok
varajäsen Maria Lohela ps
varajäsen Marjo Matikainen-Kallström kok

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp

varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Mikaela Nylander r
varajäsen Raimo Piirainen sd
varajäsen Antti Rantakangas kesk
varajäsen Leena Rauhala kd
varajäsen Eero Reijonen kesk
varajäsen Janne Sankelo kok
varajäsen Ismo Soukola ps
varajäsen Tapani Tölli kesk
varajäsen Raija Vahasalo kok
varajäsen Harry Wallin sd
varajäsen Anne-Mari Virolainen kok
varajäsen Juha Väättäin ps
varajäsen Tuula Väättäin sd

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen
valiokuntaneuvos Mari Nuutila
valiokuntaneuvos Johannes Leppo

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

VASTALAUSE 1 ps

Yleisperustelut

Kuluvasta vuodesta on useimpien ennusteiden mukaan tulossa jo kolmas peräkkäinen taantumavuosi. Ensi vuonnakin talouden ennustetaan kasvavan vain prosentin kymmenyksinä — jos sitäkään. Maamme työttömyys kasvaa tällä hetkellä hälyttävää tahtia, ja mikä huolestuttavinta, pitkäaikais- sekä nuorisotyöttömyys ovat räjähtämässä käsiin. Asiantuntijat puhuvat avoimesti jo massatyöttömyydestä. Taloustilanteemme on sanalla sanoen synkkä.

Perussuomalaiset pitävät hallituksen yleistä talouspoliittista linjaa virheellisenä. Useat talouden arvostetut asiantuntijatahot ovat suositelleet välttämään taantumassa etupainotteista julkisen talouden sopeutusta. Hallitus on tästä huolimatta taantumassa kiristämässä tuntuvasti finanssipolitiikkaa. Onkin selvää, että hallituksen talouspolitiikan vaikutus sekä työllisyyteen että talouskasvuun on hyvin negatiivinen. Työttömän ahdinko ei näytä kiinnostavan.

Perussuomalaiset haluavat johtavana vastuullisena oppositiopuolueena auttaa maamme takaisin kasvu-uralle. Tarjoamme paremman vaihtoehdon hallituksen epäonnistuneelle politiikalle. Vaihtoehtobudjettimme keskeinen tavoite on samaan aikaan sekä saada julkisen sektorin syömävelanotto kuriin että investoida tulevaan kasvuun. Ottaisimme syömävelkaa noin puoli miljardia euroa hallitusta vähemmän, mutta samalla panostaisimme kertaluonteisesti kasvua tukeviin investointeihin 750 miljoonaa euroa hallitusta enemmän. Erotuksen rahoittaisimme suuntaamalla tähän osan jo päätetyistä valtionomaisuuden myyntituloista.

Laskelmissamme emme varovaisuusperiaatteen mukaisesti ole ottaneet huomioon vaihtoehtomme talouskasvua parantavaa vaikutusta. Koska pääasialliset säästömme kohdistuisivat maasta ulos suuntautuviin rahavirtoihin ja koska emme leikkaisi eläkeindeksejä, vaihtoehtomme panostaisi Suomeen yhteensä melkein miljardin hallitusta enemmän. Tämä lisäpanostus lisäisi valtion verotuloja sekä alentaisi pienemmän työttömyyden kautta sosiaalikuluja varovaisestikin arvioiden yhteensä sadoilla miljoonilla euroilla. Ja jos käytämme Kansainvälisen valuuttarahaston Suomen maaraportissa käyttämiä oletuksia, parannus valtiontalouteen olisi jopa 300—400 miljoonaa euroa ja koko julkiseen sektoriin vielä suurempi. Tämän verran olemme siis tahallaan aliarvioineet vaihtoehtomme positiivisia vaikutuksia.

Vaihtoehtomme koostuu seuraavista kuudesta paketista:

350 miljoonan euron työllisyys- ja yrittäjyyspakettimme tavoitteena on nostaa työllisyysasteemme muiden Pohjoismaiden tasolle sekä parantaa pk-yritysten asemaa. Heikko työllisyysasteemme johtuu ennen kaikkea yli 55-vuotiaiden huonosta työllisyydestä. Työuratakuumme tarkoituksena on edesauttaa työkykyisten ja -haluisten ikääntyneiden työuran jatkumista eläkeikään saakka. Pk-yrityksiä tukisimme nostamalla alv:n alaisen toiminnan alarajaa nykyisestä 8 500 eurosta 20 000 euroon ja toteuttaisimme työllistävien pk-yritysten Viron mallin mukaisen yritysverotuksen. Lisäksi nostaisimme kotitalousvähennyksen vähennyskelpoisen työkorvauksen määrää 45 prosentista takaisin 60 prosenttiin. Purkaisimme turhaa sääntelyä ja ketteröittäisimme lupabyro-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

kratiaa. Lisäisimme myös aktiivisen työllisyyspolitiikan resursseja sekä panostuksia oppisopimuskoulutukseen.

Yli puolen miljardin euron energiapakettimme tavoitteena on kääntää energiapolitiikkamme suunta. Johdonmukainen, kohtuuhintaiseen ja kotimaiseen energiaan tähtäävä energiapolitiikka tukee työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä ja ostovoimaa sekä edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Niinpä energiaomavaraisuuden tuntuva nostaminen on syytä ottaa energiapolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi. Alentaisimme energiaverotusta 450 miljoonalla eurolla. Teollisuuden kuljetuskustannusten alentamiseksi poistaisimme myös väylämaksut. Lisäksi panostaisimme korjaus- ja energiatehokkuusinvestointeihin sekä purkaisimme fiksun energiapolitiikan tekemistä estävää lainsäädäntöä.

800 miljoonan euron turvallisuus- ja hyvinvointipakettimme tarkoituksena on turvata kansalaisten perusturvallisuus. Olisimme valmiita korottamaan perusturvaa ja omaishoidon tukea sekä panostamaan lisää lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen. Emme leikkaisi lapsilisiä emmekä eläkeindeksejä. Antaisimme kunnille 200 miljoonaa euroa hallitusta enemmän peruspalveluiden järjestämiseen. Katsomme myös, että tasa-arvoinen ja laadukas opetus on maamme menestyksen perusta, joten lisäisimme resursseja peruskoulun ryhmäkokojen pienentämiseen ja kattavan kouluverkon ylläpitoon. Emme myöskään ole hallituksen tavoin valmiita tinkimään sisäisestä tai ulkoisesta turvallisuudesta edes syrjäseuduilla. Emme suostu hallituksen suunnittelemaan puolustusvoimiemme alasajoon. Vaadimme myös lisää resursseja poliisille, rajavartiolaitokselle, tullille sekä oikeuslaitokselle, jotta ne pystyvät hoitamaan tehtävänsä mm. harmaan talouden torjunnassa. Lisäksi katsomme, että puhdas kotimainen ruoka vaatii maaseudun elinvoimaisuuden turvaamista.

750 miljoonan euron investointipakettimme kantava voima on usko siihen, että Suomeen investoimalla saamme maan nousuun. Katsomme, että nykyisessä taloustilanteessa on syytä panostaa tieverkkoon, julkisten rakennusten homekorjauksiin, kohtuuhintaiseen asumiseen sekä kasvuyritysten rahoitukseen. Sen lisäksi, että tällä olisi suhdanteita tasaava vaikutus, tämä olisi myös järkevää julkisen rahan käyttöä, koska matalasuhdanteessa näiden investointien teko on halvempaa kuin korkeasuhdanteessa.

800 miljoonan euron säästöpakettimme leikkaisi julkisia menoja ilman mainittavia vaikutuksia maamme kansalaisten hyvinvointiin. Selvää on, että pelkillä veronkorotuksilla ei velkaantumista katkaista. Joudumme myös leikkaamaan. Mielestämme leikkaukset on aloitettava kohteista, joilla on vähiten merkitystä maamme hyvinvointiin, työllisyyteen ja kilpailukykyyn. Tällöin leikkaukset kannattaa mielestämme kohdistaa maamme ulkopuolelle suuntautuviin rahavirtoihin sekä menoihin, joiden vaikuttavuus on huono tai jopa negatiivinen. Säästäisimme uudistamalla kehitysavun rahoituksen ja yritystukijärjestelmän. Leikattavaa riittää myös puoluetuessa, maahanmuutossa sekä luonnonsuojelualueiden hankinnassa. Emme myöskään hyväksy euroalueen kriisimaiden tukemista suoraan budjetistamme.

Veropakettimme uudistaisi verotustamme oikeudenmukaisempaan ja kannustavampaan suuntaan. Vapauttaisimme 1 000 euron kuukausitulot ansiotuloverotuksesta ja nostaisimme suurituloisten tuloverotusta. Uudistaisimme osinkoverotusta oikeudenmukaisella ja kasvua tukevalla tavalla verottamalla pieniä osinkoja kevyemmin ja suuria osinkoja ankarammin. Palauttaisimme

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

yhteisöveron Ruotsin 22 prosentin tasolle ja laajentaisimme veropohjaa verottamalla myös suursäätiöiden pääomatuloja. Vaihtoehdossamme verotuksen kokonaistaakka pysyisi lähes muuttumattomana, kun otamme huomioon uuden kehitysapumalliimme sisältyvän 250 miljoonan euron veroporkkanan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin tarpeettoman hallintobyrokratian vähentämiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus teettää selvityksen pakkoruotsin valtion- ja kansantaloudellisista kokonaiskustannuksista.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin turvapaikka- ja perheen yhdistämismenettelyn tiukentamiseksi sekä kotouttamista tarvitsevan maahanmuuton hillitsemiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii siten, että koko Suomi säilyy asuttuna ja että tarvittavat palvelut ovat kaikkien saatavilla asuinpaikasta riippumatta.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta toteaa, että haja-asutusalueiden jätevesiasetus on miljardiluokan lainsäädäntövirhe. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimiin asetuksen purkamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta toteaa, että eläkejärjestelmän oikeudenmukaisuuden parantamiseksi sekä pienten eläkkeiden korottamisen mahdollistamiseksi on Suomessa otettava käyttöön eläkekatto. Eduskunta edellyttääkin, että hallitus aloittaa valmistelut eläkekaton käyttöönottamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta toteaa, että hallitus on epäonnistunut talouspolitiikassaan. Eduskunta katsoo, että hallitus on jatkuvasti kautensa aikana laiminlyönyt työllisyyden ja talouskasvun edis-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

tämisen. Näin ollen eduskunta vaatii, että hallitus tuo välittömästi eduskunnan käsiteltäväksi uusia korjaavia esityksiä maamme taloudellisen tilan parantamiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Olemme vaikeassa taloustilanteessa, jossa valtio pyrkii säästämään kaikessa mahdollisessa. Suomalaisia johdetaan edestä ja esimerkin voimalla, ja siksi puolueiden tulisi näyttää esimerkkiä ja osallistua yhteisiin säästötalkoihin, varsinkin kun puoluetukijärjestelmämme on kansainvälisesti katsoen edelleen poikkeuksellisen antelias. Saksalaisen talouslehti Wirtschaftswochen mukaan Suomessa maksetaan EU-maista toiseksi eniten puoluetukea äänestäjää kohden. Perussuomalaisten jatkuvan painostuksen ansiosta puoluetukea on hiukan leikattu. Katsomme kuitenkin, että puoluetukea voitaisiin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa leikata lisää. Perussuomalaiset ehdottavat puoluetukeen 15 prosentin leikkausta vuoden 2014 tasosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 23.20.50 vähennetään 3 100 000 euroa puoluetoiminnan tukemiseen osoitetusta määrarahasta.

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Kansainvälisen finanssikriisin seurauksena Suomen taloudellinen tilanne on tunnetusti heikentynyt. Maamme kaipaa kipeästi monia rakenteellisia uudistuksia, joista yksi voisi hyvin olla uusi malli kehitysyhteistyön rahoittamiseen. Kehitysavussa on kyse tulonsiirroista maan rajojen ulkopuolelle, joten sitä ei voi pitää valtion ydintehtävänä.

Perussuomalaiset esittää uutta mallia kehitysyhteistyön rahoittamiseen. Yksi sen keskeisimmistä elementeistä on ulkoasianministeriön hallinnon alle perustettava kehitysapurahasto. Vastuun sen rahoittamisesta ottavat ensisijaisesti yksittäiset kansalaiset. Vuosittaisessa veroilmoituksessa ve-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

ronmaksajien odotetaan sijoittavan kehitysapurahastoon keskimäärin 200 euroa. Valtio puolestaan antaa rahastoon 250 miljoonan euron perusrahoituksen ja kannustaa kansalaisia tukemaan kehitysyhteistyötä tarjoamalla rahastoon sijoittaville veronmaksajille veroporkkanan: osallistuminen kehitysapurahaston tukemiseen on verovähennyskelpoista 200 euroon saakka. Tämä porkkana maksaa valtiolle ja kunnille n. 250 miljoonaa euroa. Kun Suomen antaman kehitysavun määrä on tällä hetkellä yli miljardi euroa, mallimme toisi valtion budjettiin yli 500 miljoonan euron vuosittaisen säästön.

Rahastomallin tavoite on Suomen tämänhetkisen kehitysaputason säilyttäminen ja onnistuessaan jopa sen nostaminen. Valtion ja yksittäisten kansalaisten lisäksi uusi malli antaa myös yritykselle mahdollisuuden osallistua kehitysapurahaston tukemiseen. Yritys, joka siirtää tietyn osan vuosittaisesta liikevaihdostaan kehitysapurahastoon, saa oikeuden käyttää joutsenmerkin kaltaista tunnusta osoituksena vastuullisuudesta. Se voi olla selkeä kilpailuvaltti asiakkaiden silmissä.

Moni on esittänyt huolensa siitä, ettei Suomi kykene täyttämään tavoitetta, jonka mukaan kehitysyhteistyön osuus maan bruttokansantulosta tulisi olla 0,7 prosenttia. On selvää, että nykyisessä taloustilanteessa tavoitteeseen ei nykymallilla päästä vuosikausiin. Sen sijaan uuden kehitysapumallin avulla 0,7 prosentin tavoitteen saavuttaminen on ainakin teoriassa mahdollista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 24.30.66 vähennetään 500 000 000 euroa varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitetusta määrärahasta ja hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo eduskunnan käsiteltäväksi uuden kehitysapurahastoon perustuvan mallin kehitysavun rahoittamiseksi, joka siirtää vastuun kehitysavun rahoittamisesta Suomen valtiolta ensisijaisesti yksittäiselle kansalaiselle.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaisten mielestä oikeusministeriön hallinnonalalle osoitettavat riittävät määrärahat ovatärkevän yhteiskuntapolitiikan yksi tärkeä perusta. Riittävä ja vakaa rahoitus on olennaista oikeusturvan laadun kannalta ja ylipäänsä oikeusvaltion ylläpitämiseksi. Katsommekin, että hallituksen tekemät talouspoliittiset päätökset tällä alueella merkittävästi vaarantavat oikeusjärjestelmän vakaan ja luotettavan toiminnan yhteiskunnan ja kansantalouden suotuisan kehityksen perusedellytyksinä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Hallituksen vuosikertomuksesta 2013 tarkastusvaliokunnalle antamassaan lausunnossa (PeVL 20/2014 vp — K 12/2014 vp) perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota säästöjen vaikutuksiin oikeusvaltion toimivuuteen. Valiokunta on huolissaan säästöjen vaikutuksista erityisesti oikeudenhoidon laatuun, käsittelyaikoihin ja henkilöstön jaksamiseen. Valiokunta korostaa, että tuomioistuinten pitkäjänteinen toiminta tulee turvata riittävän perusrahoituksen avulla (PeVL 20/2014 vp, s. 4).

Perussuomalaisten mielestä tuomioistuimien toimintamenoihin osoitettuja määrärahoja tulisi lisätä merkittävästi. Tuomioistuimissa ja syyttäjänvirastossa suurin kustannuserä ovat työntekijöiden palkat. Henkilöstövähennysten myötä käsittelyaikojen ennakoidaan pitenevän entisestään nykyisen tuomioistuinten resursoinnin seurauksena. Yksin Helsingin käräjäoikeudessa on vireillä lähes 600 rikosasiaa, joissa esitutinnan aloittamisesta on kulunut yli kolme vuotta. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on antanut Suomelle langettavia tuomioita eniten juuri oikeudenkäyntien kohtuuttomasta pitkittymisestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 25.10.03 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa muiden tuomioistuinten toimintamenoihin.

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Syyttäjälaitos on yksi tärkeä lenkki siinä monialaisessa viranomaistoiminnassa, jonka tehokkaiden ja koordinoitujen järjestelyiden laajamittaiseksi paisunutta harmaata taloutta voidaan merkittävästi karsia. Ne rikosoikeudenkäynnit, joissa valtiolla on tilaisuus saada "harmaata" rahaa miljoonienkin eurojen edestä, ovat usein erittäin vaativia sekä laajuutensa että talousrikossyyttäjille tarpeellisen erityiskoulutautumisen osalta.

Talousarvioesityksessä syyttäjälaitokselle ehdotettu toimintaresursointi ei ota yllä mainittuja erityistarpeita riittävällä tavalla huomioon. Syyttäjistön talousrikoskoulutuksen ja yleisen kapasiteetin osalta on asianmukaisesti varauduttava siihen talousrikosprosessien lisääntymiseen, mitä hallituksen lupaama harmaan talouden vastainen kärkihanketoiminta tuo tullessaan vuonna 2015.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 25.30.01 otetaan lisäyksenä 1 000 000 euroa syyttäjälaitoksen toimintamenoihin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Poliisin toimintamenoihin on kahdesta syystä saatava enemmän resursseja kuin mitä talousarvioesityksessä on ehdotettu: 1) harmaan talouden torjunta; 2) poliisin kenttätoiminnan näkyvyyden ja viivytyksettömyyden/vasteajan parantaminen. Harmaan talouden ongelmiin puuttuminen nopeasti ja tehokkaasti ei ole mahdollista talousarvioesityksessä ehdotetuin resurssein. Nyt luvattut resurssit eivät myöskään vastaa hallitusohjelmassa lupailtua kärkihankepanostusta. Poliisin esitutkintavoimavarojen välitön vahva lisäys on olennainen edellytys harmaan talouden torjunnassa tarvittavan monialaisen viranomaisyhteistyön tehokkaassa käynnistymisessä. Nopeastikin saavutettavissa oleva nettohyöty on laskettavissa sadoissa miljoonissa euroissa, jos tuntuva lisäresursointi toteutetaan jo vuonna 2015.

Hallituksen toiminnan myötä poliisille laissa säädettyjen tehtävien suorittaminen on käynyt yhä vaikeammaksi. Liikkuvan poliisin lakkauttaminen ja poliisin arjen resurssipula näkyvät varsinkin maaseudulla sekä suurten kaupunkien ulkopuolella. Rikostapauksissa ja muissa kriisitilanteissa tarvittava konkreettinen poliisiapu viipyy usein liian kauan. Näiden epäkohtien vähentämiseksi poliisin kenttätoiminta vaatii lisärahoitusta, koska kenttätoiminnan tehostamiseen ei voida riittävästi päästä poliisin sisäisiin siirtoihin, joilla paperitöitä tekevien "konttoripoliisien" vakansseja siirretään varsinaiseen kenttätoimintaan.

Maamme nykyiseen yleiseen turvallisuustilanteeseen vaikuttaa heikentävästi myös kansainvälinen tilanne ja siihen liittyvät haasteet. Nämä vaikuttavat vääjäämättömästi myös Suojelupoliisin (Supo) tehtäväkenttään. Julkisuudessa esiintyneiden tietojen mukaan Suomestakin on lähtenyt fanaattisia islamisteja Lähi-idän kriisipesäkkeisiin. Kun nämä kiihkoilijat aikanaan palaavat Suomeen, osa heistä on radikalisoitunut. Tämä jos mikä vaarantaa kansalaisten turvallisuuden tunnetta. Supon toimintaan sekä voimavaroihin tuleekin panostaa nykyistä enemmän, jotta se pystyy vastaamaan kaikkiin tulevaisuuden haasteisiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.10.01 otetaan lisäyksenä 25 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin.

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaisten mielestä myös Rajavartiolaitoksen toimintaedellytyksistä tulee huolehtia. Rajavartiolaitoksella on kasvava merkitys Suomen ja myös muun EU-alueen turvallisuuden kannalta kansainvälistyvän ja monipuolistuvan ns. rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa, myös ihmis-kauppa sekä eräät harmaan talouden ilmenemismuodot mukaan lukien. Lisäksi Rajavartiolaitok-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

sen merkitys on korostunut maahan turvapaikan hakijoina pyrkivien valvonnassa. Myös meritoiminnan (meripelastuspalvelut, öljypäästöjä koskeva toiminta) voidaan arvioida vaativan lisääntyviä voimavaroja.

Talousarvioesityksessä 2015 ei ole asianmukaisella tavalla huomioitu yllä sanottua Rajavartiolaitoksen monipuolisen tehtäväkentän laadullista ja määrällistä kasvua. Toimintojen tyydyttävä taso saati kehittäminen ovat vaarantumassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.20.01 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin.

40. Maahanmuutto

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Maahanmuuton väärinkäytökset aiheuttavat Suomelle mittavia kustannuksia, jotka olisi perussuomalaisten mielestä tarkemmin selvitettävä. Mielestämme maahanmuuton kustannuksista löytyy useita säästökohteita. Katsomme, että kiintiöpakolaisten määrä on syytä sopeuttaa yleiseen taloudelliseen kehitykseen. Jos julkisia menoja ja palveluita leikataan, myös pakolaiskiintiötä on leikattava. Lisäksi väärinkäytösten ehkäiseminen toisi säästöjä useilla hallinnonaloilla. Säästöjä ei kuitenkaan tule kohdentaa turvapaikkahakemusten käsittelyyn, koska tämä lisää ruuhkia ja kustannuksia vastaanottokeskuksissa.

Suomen tulisi entisestään tiukentaa turvapaikka- ja perheen yhdistämismenettelyä, sillä jonossa on tällä hetkellä runsaasti hakemuksia. Uusien selvitysten ja ohjelmien tekeminen ei riitä, vaan perheen yhdistämisyjärjestelmän hyväksikäyttöön on puututtava konkreettisella tavalla. Perheen yhdistämistä hakevilta on esimerkiksi Ruotsin ja Tanskan tapaan edellytettävä pitävää näyttöä henkilöllisyydestä ja väitetyistä sukulaisuussuhteista. Ruotsissa uusi käytäntö on johtanut perheen yhdistämistapausten romahdukseen. Riittävän kielitaidon hankkiminen on maahanmuuttajan sopeutumisen kannalta erittäin tärkeä seikka, ja siksi siihen tulee kannustaa karsimalla loputtomista tulkkauspalveluista ja ohjaamalla maahanmuuttajat suomen kielen kursseille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 26.40.21 vähennetään 10 000 000 euroa turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen osoitetusta määrärahasta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Puolustusvoimat on ollut tällä vaalikaudella hyvin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa samaan aikaan ajoittuvien puolustusvoimauudistuksen ja mittavien budjettileikkausten takia. Pelkonamme on, että ilman lisäpanostuksia puolustuksemme uskottavuus rapautuu.

Puolustusvoimien toiminnan ja rakenteiden uudistuksen lähtökohtia ovat Puolustusvoimien nykyisten tehtävien jatkuminen, yleisen asevelvollisuuden toimivuuden varmistaminen sekä puolustusperiaatteen kehittäminen alueellisen puolustuksen pohjalta. Valtion ensi vuoden talousarvioon esitetyt menovähennykset uhkaavat kuitenkin näitä yleisesti hyväksyttyjä pyrkimyksiä. Lisäksi ei sovi unohtaa, että mittavia menoleikkauksia on tehty kolmena edellisenäkin vuonna.

Ukrainan kriisi on osoittanut, että sotilaallinen selkkaus ei ole mahdottomuus nykypäivän Euroopassa. Itsenäinen valtio tarvitsee oman armeijan, joka kykenee tositilanteessa torjumaan vihollisen hyökkäykset. Tilanne on sama niin sotilaallisesti liittoutuneen kuin liittoutumattoman maan kohdalla. Suomen tulisi liittoutuneenakin pitää huolta omasta puolustuskyvystään.

Koska Suomen taloudellinen tilanne on hankala, on selvää, että myös puolustuksen hallinnonalan on osallistuttava säästötalkoisiin. Leikkaaminen sotilaallisesta kriisinhallinnasta on osin perusteltu. Sen sijaan Puolustusvoimat on jo kantanut oman osuutensa menosäästöistä moninkertaisesti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 27.10.01 otetaan lisäyksenä 38 400 000 euroa sotilaallisen maanpuolustuksen toimintamenoihin.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (kiinteä määräraha)

Perussuomalaiset eivät voi mitenkään hyväksyä sitä, että euroalueesta on tullut tulonsiirtounioni, joten vastustamme Suomen Pankin sijoitustuottojen siirtoa Kreikan valtiolle. Pidämme täysin käsittelemättömänä, että hallitus on tähän järjestelyyn suostunut. 27 miljoonaa euroa on tietysti pieni summa verrattuna eurokriisin kymmenien miljardien kokonaisvastuisiin, mutta on syytä huomata, että kolmen vuoden aikana olemme tukeneet Kreikkaa suoraan budjetistamme yli 100 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

nan euron edestä. Kaiken lisäksi nämä tulonsiirrot eivät ihan heti lopu. EKP:n hallussa on edelleen miljardikaupalla Kreikan velkapapereita, joten tällaiset tulonsiirrot ovat vasta lämmittelyä.

Perussuomalaiset haluavat lisäksi muistuttaa, että Kreikan velkataakkaa tullaan lähitulevaisuudessa leikkaamaan lisää. Tämä tulee vääjäämättä tekemään loven myös Suomen valtiontalouteen. Näitä kustannuksia ei syntyisi, jos perussuomalaisten neuvoja olisi kuunneltu jo vuonna 2010 ja euroalueen pelastuspaketteihin ei olisi osallistuttu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi tarvittaviin toimiin Suomen Pankin sijoitustuottojen siirron lopettamiseksi Kreikan valtiolle.

10. Verotus ja tullitoimi

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaisten mielestä Suomen on tiukemmin puututtava yritysten siirtohinnoittelun, konserniavustusten ja konsernin sisäisen lainoituksen avulla tapahtuvaan keinotekoiseen verokeploteluun. Suomi on pitkään nukkunut asian suhteen ruusun unta ja kansainvälisesti katsottuna herännyt ongelman laajuuteen hyvin myöhään. Muualla ongelmiin on puututtu lainsäädännöllä jo aiemmin. Esimerkiksi Saksassa sääntelyä kiristettiin jo 1990-luvulla ja Ruotsissa sekä Tanskassa 2000-luvun puolivälissä. Sen lisäksi, että yhteisöverotuksen porsaanreikien tukkiminen toisi lisää verotuloja, parantaisi se myös suomalaisten pk-yrittäjien mahdollisuuksia kilpailla tasapäisesti kansainvälisten suuryritysten kanssa, jotka voivat nykyään polkea hintoja, koska kotiuttavat voittonsa veroparatiiseissa.

Pelkät lakien kiristykset eivät riitä, vaan verottajalle on myös annettava lisäresursseja asianmukaisen valvonnan suorittamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 28.10.01 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa verohallinnon toimintamenoihin.

02. Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Tullilaitoksella on kasvava merkitys Suomen ja myös muun EU-alueen kannalta kansainvälistyvän ja monipuolistuvan ns. rajat ylittävän rikollisuuden ja harmaan talouden torjunnassa.

Talousarvioesityksessä 2015 ei ole asianmukaisella tavalla huomioitu yllä sanottua tullilaitoksen monipuolisen tehtäväkentän laadullista ja määrällistä kasvua. Toimintojen tyydyttävä taso saati kehittäminen ovat vaarantumassa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 28.10.02 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa tullilaitoksen toimintamenoihin.

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaisten ajamien uudistusten listan kärjessä on ollut jo pitkään pöhöttäneen lupabyrokratiamme ketteröittäminen. Elinkeinoelämän keskusliiton arvion mukaan lupaprosesseissa seisoo tällä hetkellä yli 3,5 miljardin euron edestä investointeja, joten ongelma on taloudellisesti erittäin merkittävä. Ongelmaa kuvaa hyvin se, että Suomessa on noin 20 000 erilaista lupaa ja Ruotsissa alle 5 000. Lupien määrää voitaisiin vähentää tuntuvasti siirtämällä niistä valtaosa rekisteröintimenettelyyn sekä muun valvonnan piiriin. Myös viranomaisyhteistyötä ja lupien käsittelyn keskittämistä on syytä lisätä. Lupaprosessit kestävät nykyään pahimmillaan jopa vuosia, joten myös lupien käsittelyyn on saatava lisää resursseja, jotta käsittelyajat saadaan nykyisestä selvästi lyhyemmiksi. Olemmekin valmiita panostamaan 3 miljoonaa euroa lupaprosessien jouduttamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 28.40.01 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa aluehallintoviraston toimintamenoihin ja hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta on erittäin huolestunut siitä, että lupaprosesseissa seisoo miljardien edestä investointeja. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimiin lupabyrokratiamme yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi.

90. Kuntien tukeminen

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Kuntatalouteen suunnitellut valtionosuusleikkaukset osuvat kipeästi kuntien talouteen. Tällä hetkellä kuntien tehtävät ja käytettävissä olevat rahat eivät ole tasapainossa. Valtiovalta on vuosi vuoden jälkeen sysännyt kunnille lisää tehtäviä ja vaatimuksia ilman asianmukaista rahoitusta.

Perussuomalaiset haluavat muistuttaa, että julkiset palvelut vaikuttavat eriarvoisuuteen tällä hetkellä jopa enemmän kuin 1990-luvulta lähtien kasvaneet tuloerot. Julkisten palveluiden saataavuus on yksi tärkeimmistä yhteiskunnallisen tasa-arvon mittareista, ja Suomen terveydenhuolto on viime vuosina luisunut OECD:n tutkimuksen mukaan kohti suurempaa epätasa-arvoa. Rikkaiden ja köyhien terveyserot ovat Suomessa jo nyt länsimaiden jyrkimpiä. Hallituksen leikkaukset tulevat vain pahentamaan tilannetta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Lisäksi kuntien valtionosuuksien leikkaukset yhdistettynä väestön ikääntymisestä johtuviin kustannuspaineisiin ja kuntien tehtävien lisäämiseen aiheuttavat kunnille painetta sekä nostaa veroprosenttejaan että leikata palveluistaan. Kuntien palveluita eniten tarvitsevat vähäosaiset, lapset, nuoret ja vanhukset. Päätöksillään hallitus tietoisesti vaikeuttaa heidän asemaa tietäessään, että kunnilta loppuvat vaihtoehdot talouspaineiden edessä.

Perussuomalaiset olisivat valmiita panostamaan kuntien valtionosuuksiin 200 miljoonaa euroa hallitusta enemmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin kuntien rahoituksen vahvistamiseksi peruspalveluiden tasavertaisen saatavuuden turvaamiseksi.

92. EU ja kansainväliset järjestöt

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Suomi maksaa Euroopan unionille jäsenmaksua, joka perustuu arvonlisäveropohjaan ja bruttokansantuloon. Ensi vuonna jäsenmaksuosuutemme on 2 015 000 000 euroa. Osan Suomi saa erinäköisinä byrokraattisina tukina takaisin, mutta lähes koko jäsenyysaikamme on niin sanottu nettomaksuosuutemme ollut satoja miljoonia. Tämä nettomaksuosuus on kasvanut viime vuosina räjähdysmäisesti, ja tänä vuonna sen arvioidaan olevan jo yli 1 000 miljoonaa euroa. Maksamme siis tänä vuonna EU:lle yli miljardin enemmän kuin mitä sieltä saamme. Tätä voi pitää aivan käsittämättömänä summana, sillä se on enemmän kuin esimerkiksi autoveron tuotto tai oikeusministeriön hallinnonalan budjetti. Tähän on saatava pikainen muutos, sillä taloutemme ei kestä näin raskasta lisätaakkaa.

Oman jäsenmaksunsa lisäksi Suomi osallistuu muutamien varakkaiden EU-maiden maksuosuuksien helpottamiseen. Suurin osa maksualennuksien kustannuksista syntyy Yhdistyneelle Kuninkaskunnalle myönnettävästä EU-maksuhelpotuksen rahoitusosuudesta, josta Suomen osuus on ensi vuonna 136 000 000 euroa. Tämän lisäksi Suomi helpottaa Saksan, Hollannin, Itävallan, Ruotsin ja viimeisimpänä myös Tanskan maksuosuuksia, mikä on täysin käsittämätöntä.

Näin ollen kun vuonna 2016 EU:n budjetin niin sanottu puolivälin tarkastelu tehdään, Suomen tulee mielestämme vaatia oman taakkansa kohtuullistamista. Taakkaa voidaan keventää poistamalla kaikki jäsenmaksualennukset. Toinen vaihtoehto on jäsenmaksuhelpotuksen neuvottelemineen myös Suomelle. Luonnollisesti myös EU:n budjetin tuntuva leikkaus helpottaisi Suomen asemaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta huomauttaa, että EU:n budjetin puolivälintarkastelun neuvottelut ovat pian alkamassa. Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin, jotta Suomen järjestelmäksi paisunutta EU-jäsenmaksuosuutta saadaan tällöin alennettua.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Tasa-arvoinen ja laadukas opetus on ollut Suomen kivijalka ja maamme menestyksen perusta. Valitettavasti hallitus on rapauttanut omilla toimillaan kansainvälisestikin kunniaa niittänyttä koulutusjärjestelmäämme.

Koulujen sijainnin merkitys on suuri asukkaiden kannalta. Jotta syrjäseuduillakin voi elää ja asua, täytyy siellä myös voida käydä kouluja. Lasten ja nuorten koulumatkojen pituutta ei saa venyttää kohtuuttoman pitkiksi harkitsemattomilla koulujen lakkauttamisilla, vaan ihmisille tulee antaa mahdollisuus elää ja asua muuallakin kuin suurimmissa kaupungeissa. Perussuomalaiset esittävät 50 miljoonaa euroa lisää resursseja kattavan kouluverkon ylläpitoon. Kyläkoulut on pyrittävä säilyttämään.

Perussuomalaiset pitävät opetusryhmien koon pienentämistä erityisen tärkeänä ja ovat siksi valmiita korottamaan tähän varattuja resursseja 50 miljoonalla eurolla. Opetusryhmien koolla on vaikutusta paitsi oppilaiden ja opettajien hyvinvointiin myös oppimistuloksiin. Ryhmäkokojen pienentämiseen ja oppimisen tukemiseen ei ole suunnattu riittävästi resursseja, joten moni oppilas joutuu opiskelemaan sellaisissa ryhmissä, joissa oppimismahdollisuudet eivät ole riittävän hyvät. Suuret ryhmäkoot ja liian vähäinen henkilökunta kuormittavat myös opetustyötä tekeviä. Monissa kouluissa erityisopettajia ja koulunkäyntiavustajia on liian vähän, eikä yhden opettajan aika voi riittää erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden auttamiseksi. Oppilaiden opintomenestyksen ja hyvinvoinnin sekä opetushenkilökunnan jaksamisen turvaamiseksi esitämme lisää resursseja ryhmäkokojen pienentämiseen ja oppimisen tukemiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 29.10.30 momentille otetaan lisäyksenä 50 000 000 euroa ryhmäkokojen pienentämiseen ja hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa riittävät resurssit koko maan kattavan kouluverkon ylläpitämiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Julkisten rakennusten home- ja sisäilmakorjauksiin tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Perussuomalaisten mielestä kenenkään ei tulisi joutua asumaan, elämään tai muutoin olemaan tiloissa, jotka altistavat kosteus- ja homevauriohaitoille. Korjauksissa voitaisiin myös hyödyntää nykyistä enemmän ns. fotokatalyyttistä ilmanpuhdistusta. Perussuomalaiset näkevät, että rakennuskannasta huolehtiminen tulisi nostaa poliittisen agendan kärkipäähän, koska rakennukset ovat iso osa kansallisvarallisuuttamme.

Katsommeakin aiheelliseksi aikaistaa 25 miljoonan euron edestä pakollisia investointeja oppilaitosten ja päiväkotien sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin. Sen lisäksi, että tällä olisi suhdanteita tasaava vaikutus, olisi tämä myös järkevää julkisen rahan käyttöä, sillä matalasuhdanteessa näiden pakollisten investointien teko on halvempaa kuin korkeasuhdanteessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 29.10.34 momentille otetaan lisäyksenä 25 000 000 euroa avustuksena yleissivistävien oppilaitosten ja päiväkotien sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin.

20. Ammatillinen koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Tasa-arvoinen ja laadukas opetus on ollut Suomen kivijalka ja maamme menestyksen perusta. Valitettavasti hallitus on rapauttanut omilla toimillaan kansainvälisestikin kunniaa niittänyttä koulutusjärjestelmäämme.

On myös huomioitava koulujen merkitys paikallisen yritystoiminnan näkökulmasta. Esimerkiksi ammatti- ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat jäävät monesti omaan kuntaan töihin, joten paikalliset yritykset hyötyvät koulujen kanssa tehdyn yhteistyön lisäksi myös osaavan työvoiman saamisesta. Esitämme 25 miljoonan euron lisäystä ammatillisen koulutuksen laadun parantamiseen, sillä laadukas opetus on paitsi opiskelijoiden myös ammattitaitoisia työntekijöitä tarvitsevien yritysten etu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin ammatilliseen koulutukseen suunnattujen määrärahojen korottamiseksi, jotta nuorisotakuun toteutuminen suunnitellussa laajuudessa voidaan varmistaa.

30. Aikuiskoulutus

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Oppisopimuskoulutus on Suomessa vielä lapsen kengissä, vaikka se sopisi pätevyitymisväyläksi moniin ammatteihin. Oppisopimuskoulutus tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden tulla alansa ammattilaiseksi käytännön työn kautta, teoriaopintojen tukemana. Tämä on sekä opiskelijan että työnantajan etu. Opiskelija pääsee heti soveltamaan oppimaansa käytännössä, ja työnantaja puolestaan saa mahdollisuuden tulevan työntekijänsä perehdyttämiseen jo opiskeluvaiheessa. Perussuomalaiset haluavat panostaa oppisopimuskoulutukseen ja esittävät näin ollen siihen 25 miljoonan euron lisämäärärahaa.

Katsomme myös, että 10. luokan tulisi olla ammattipainotteinen ja useaa eri ammattia tutuksi tekevä. Sen jälkeen nuori jatkaisi oppisopimuksella tai siirtyisi opiskelemaan joko ammattiopistossa tai lukiossa. Oppisopimuksen voisi solmia jo 10. luokan aikana, heti kun sopiva työpaikka ja ala löytyisivät. Tämä olisi joustava malli ammattiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 29.30.32 momentille otetaan lisäyksenä 25 000 000 euroa oppisopimuskoulutukseen.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNONALAN

01. Hallinto ja tutkimus

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaiset kannattavat maassamme GMO-vapautta, sillä uskomme sen olevan maallemme hyvä vientivaltti tulevaisuudessa. Emme hyväksy GMO-lajikkeiden viljelemistä, emmekä myöskään GMO-tuotteiden tuontia, jalostusta tai käyttöä maassamme. Haluamme tukea kotimaista puhdasta valkuaisrehutuotantoa ja sitä tukevaa tutkimustoimintaa entistä enemmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.01.05 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa Luonnonvarakeskuksen toimintamenoihin.

10. Maaseudun kehittäminen

42. (30.20.45) Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaiset tahtovat nähdä Suomen maaseudun voimavarana ja sekä monimuotoisena että elinvoimaisena asuinympäristönä myös tulevaisuudessa. Siksi emme kannata sitä, että peltojen myynnistä luopumistapana luovutaan ensi vuodesta alkaen. Haluamme puolustaa suomalaista maaseutua ja yrittäjyyttä säilyttämällä pellon myymisen vaihtoehtona uudessakin luopumistukijärjestelmässä. Tällaisin hallinnollisin keinoin hallitus käytännössä pakottaa vähäosaisemman viljelijäväestön luopumaan suvuissa mahdollisesti jo hyvinkin pitkään olleista perintötiloista

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

aiempaa heikommin ehdoin, ainoastaan vaaditun suurtilalinjan toteuttamiseksi. Suurempi viljelijäväestön määrä turvaa maatalouden jatkuvuuden Suomessa myös tulevaisuudessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.10.42 otetaan lisäyksenä 22 000 000 euroa luopumistukiin ja hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy sekä voimallisemmin ajamaan maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamista ja kehittämistä koko maassa että tarvittaviin toimiin lähi- ja luomuruuan tuottajien markkinoillepääsyn helpottamiseksi.

55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Kaikissa varteenotettavissa tutkimuksissa on todettu, että suomalaiset arvostavat maaseutua suuresti. Moni olisi myös halukas muuttamaan — tai ainakin harkitsemaan muuttoa — maalle, jos se vain olisi taloudelliset näkökannat huomioiden mahdollista. Tästä syystä on äärimmäisen tärkeää, että maaseudun elinvoimaisuus huomioitaisiin päätöksenteossa paremmin. Juhlapuheissa hallitus on nostanut asian esiin, mutta käytännössä teot ovat olleet vaatimattomia. Hallitus on vahvalla keskittämispolitiikallaan ennemminkin kurjistanut maaseudun asukkaiden tulevaisuutta ja heikentänyt heidän asumismahdollisuuksiaan. Katsommekin, että 4H-toimintaan on varattava riittävät resurssit, sillä se on merkittävä nuorten työllistäjä maaseudulla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.10.55 otetaan lisäyksenä 1 000 000 euroa valtionapuun 4H-toimintaan.

40. Luonnonvaratalous

31. (30.50.31) Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Viimevuotiset poikkeuksellisen kovat tulvat Pohjanmaalla ja Satakunnassa ovat hyvin osoittaneet, että on syytä varata selvästi nykyistä runsaammat resurssit tulvien aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Perussuomalaiset ovat hyvin huolestuneita siitä suunnasta, johon alan lainsäädäntöä maassamme nyt ollaan EU:n lainsäädännön johdosta muokkaamassa. On olemassa todellinen vaara, että tulevaisuudessa valtion vastuita ollaan hallituksen toimesta siirtämässä muille toimijoille kuten vakuutusyhtiöille. Perussuomalaiset näkevät, että tällainen kehityssuuntaus on hyvin haitallinen, emmekä voi olla sitä tukemassa. Mielestämme on kohtuullista, että kansalaiset voivat jatkossakin suuren hädän hetkellä luottaa saavansa valtiolta taloudellista tukea.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.40.31 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa vesihuollon ja tulvasuojelun tukemiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Viime aikoina on maamme petopolitiikasta puhuttu runsaasti julkisuudessa. Vastakkain ovat olleet tahot, jotka haluavat suojella petoja, ja toisaalta tahot, jotka haluavat riittävästi kaatolupia, jotta voisivat poistaa omasta pihapiiristään häiritsevästi käyttäytyvät petoeläimet. Perussuomalaiset kannattavat riittävien kaatolupien myöntämisestä. Mielestämme ei voi olla niin, että esimerkiksi Pohjois-Suomessa poroelinkeinonharjoittajille aiheutuu isoja tappioita sen johdosta, että sudet tai ahmat ovat tappaneet ja raadelleet poroja. Perussuomalaiset haluavat, että petovahinkokorvauksiin panostetaan nykyistä enemmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.40.42 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

44. (30.60.44, osa) Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Perussuomalaisten mielestä metsäsektori on ala, jolla on paljon mahdollisuuksia menestymiseen, jos sille annetaan sille kuuluva arvo. Esimerkiksi kotimaisen puunkäytön lisääminen tulee huomioida. Puurakentaminen sisältää mielestämme oikein käytettynä mittaamattomat mahdollisuudet maallemme.

Jotta kaikki metsäsektorilla oleva potentiaali saataisiin jatkossa hyödynnettyä, on myös talousmetsien elinvoimaisuus turvattava. Perussuomalaisten mielestä tämä tapahtuu parhaiten tukemalla taimikonhoitoa, nuoren puuston harvennusta sekä pystypuiden karsintaa. Taloudellisesti kasvatuskelpoisten alueiden kunnostusojitusta ja metsäteiden rakentamista yms. metsätalouden tarpeisiin tarkoitettuja toimenpiteitä ei tule unohtaa. Tehokas ja järkevä metsänhoito luo taloudellista kestävyyttä ja mahdollistaa metsäteollisuuden säilymisen sekä kehittämisen Suomessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.40.44 otetaan lisäyksenä 8 000 000 euroa puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen.

47. (30.60.47) Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaiset näkevät, että nykyinen politiikka ei riittävässä määrin huomioi metsäsektoria ja sen mahdollisuuksia. Mielestämme metsäperusteinen biotalous on tulevaisuuden kasvuala. Uusiutuvana raaka-aineena puu on myös ympäristöystävällinen vaihtoehto. Kotimaisen turpeen ja puunkäytön lisääminen sekä sen käyttö eri tarkoituksiin tulee huomioida voimallisemmin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.40.47 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa pienpuun energiatukeen.

**Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps**

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen maassa hyväkuntoinen tieverkosto on edellytys kansalaisten tasa-arvoiselle kohtelulle. Näin luodaan toimintaedellytyksiä yrityksille, jotta ne pystyvät toimimaan maamme jokaisessa kolkassa, ja samalla pidetään nykyistä paremmin koko Suomi asuttuna.

Maamme hallitukset ovat vuosia laiminlyöneet tarvittavat investoinnit tie- ja rata liikenteeseen, eikä Stubbin istuva hallitus tee tässä poikkeusta. Asiantuntijoiden mukaan olisi edullisempaa hoitaa ylläpito kunnolla nyt kuin ryhtyä isompiin korjaustalkoisiin tulevaisuudessa. Yhden euron säästö teiden kunnossapidossa aiheuttaa kolmen euron vahingon. On siis kansantalouden kannalta hölmöläisten hommaa säästää väärässä paikassa ja kasvattaa laskua lastemme maksettavaksi.

Erityisesti siltojen korjauksiin on panostettava kiireisesti nykyistä enemmän, sillä lukuisat sillat ympäri Suomea ovat erittäin huonossa kunnossa. Lisäksi maamme maanteillä liikkuu pian runsaasti mitoiltaan ja massoiltaan kasvaneita kuorma-autoja, jotka aiheuttavat silloille erityistä lisärasitusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.20 otetaan lisäyksenä 300 000 000 euroa perusväylänpitoon ja kunnossapitoon ja hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 16

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin perusväylänpidon ja yksityisten teiden kunnossapidon määrärahojen korottamiseksi, jotta kansallispääomamme rapautuminen voidaan pysäyttää.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Innovaatiopolitiikka ja yritysten kansainvälistyminen

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Perussuomalaiset kantavat huolta Suomen työllisyydestä ja talouskasvusta. Mielestämme valtion tulisi nykyistä paremmin tukea pk-yritysten kasvua, sillä viimeisen vuosikymmenen aikana käytännössä kaikki uudet työpaikat ovat syntyneet pk-sektorille ja ennen kaikkea pieniin alle 5 hen-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

kilön yrityksiin. Suomen nykyinen suoriin tukiin perustuva yritystukijärjestelmä on tutkitusti hyvin tehoton, ja järjestelmän suurimmat hyödynsaajat ovat Nokian kaltaisia suuryrityksiä, jotka saisivat helposti markkinoilta rahoitusta projekteihinsa. Nykyiset yritystuet ovat kietoutuneet mutkikkaisiin hankerahoituksiin, joita osaavat käyttää hyväkseen vain isot ja vahvat yritykset, kun taas pienet ja keskisuuret yritykset jäävät helposti tukien ulkopuolelle. Yritystukien tehotteisuus on havaittu myös tuoreessa työ- ja elinkeinoministeriön raportissa, jonka mukaan yritystukijärjestelmän toimivuutta voidaan parantaa merkittävästi poistamalla tehotteomat tuet ja kohdistamalla ne elinkeinopolitiikan kannalta keskeisiin kohteisiin. Raportin suositusten toteuttamisen arvioidaan pienentävän valtion tukimenoja 200—250 miljoonalla eurolla, joten yritystukijärjestelmän tehostamisella voidaan saavuttaa huomattavasti suurempia säästöjä kuin mitä hallitus on nyt toteuttamassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 32.20.40 vähennetään 200 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ehdotetusta määrärahasta.

87. Pääomalaina Finnvera Oyj:lle (siirtomääräraha 3 v)

Perussuomalaiset katsovat, että hallituksen päätös pääomittaa lisää Finnvera Oyj:tä on kannatettava tilanteessa, jossa yritysrahoituksessamme on ongelmia.

Pidämme kuitenkin ehdotettua summaa täysin riittämättömänä. Suomen kasvuyritysten rahoituksessa on puutteita erityisesti aloittavien kasvuyritysten kohdalla, joten tämän toiminnan rahoittamiseen tulisi panostaa selvästi nykyistä enemmän. Suomalaisten kasvuyritysten menestys ei saa olla kiinni rahoituksen pullonkauloista, joten julkisen sektorin on syytä pääomittaa lisää jo luotuja rahoitusinstrumentteja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.20.87 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa pääomalinaan Finnvera Oyj:lle.

88. Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Perussuomalaiset katsovat, että hallituksen päätös pääomittaa lisää Suomen Teollisuussijoitus Oyj:tä on kannatettava tilanteessa, jossa yritysrahoituksessamme on ongelmia.

Pidämme kuitenkin ehdotettua summaa täysin riittämättömänä. Suomen kasvuyritysten rahoituksessa on puutteita erityisesti aloittavien kasvuyritysten kohdalla, joten tämän toiminnan rahoittamiseen tulisi panostaa selvästi nykyistä enemmän. Suomalaisten kasvuyritysten menestys ei saa olla kiinni rahoituksen pullonkauloista, joten julkisen sektorin on syytä pääomittaa lisää jo luotuja rahoitusinstrumentteja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

että momentille 32.20.88 otetaan lisäyksenä 90 000 000 euroa pääomasijoitukseen Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle.

89. Pääomasijoitus alkavien yritysten pääomasijoitustoimintaan (kiinteä määräraha)

Perussuomalaiset kannattavat lisäpanostuksia Tekesin pääomasijoitustoimintaan ja pk-yritysten kansainvälistymisen ja viennin vauhdittamiseksi käyttöön otettavaa uutta rahoitusinstrumenttia.

Pidämme kuitenkin ehdotettua summaa täysin riittämättömänä. Suomen kasvuyritysten rahoituksessa on puutteita erityisesti aloittavien kasvuyritysten kohdalla, joten tämän toiminnan rahoittamiseen tulisi panostaa selvästi nykyistä enemmän. Suomalaisen kasvuyritysten menestys ei saa olla kiinni rahoituksen pullonkauloista, joten julkisen sektorin on syytä pääomittaa lisää jo luotuja rahoitusinstrumentteja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.20.89 otetaan lisäyksenä 50 000 000 euroa pääomasijoitukseen alkavien yritysten pääomasijoitustoimintaan.

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

51. Työllistämis-, koulutus- ja erityistoimet (kiinteä määräraha)

Perussuomalaisten työuratakuun tarkoituksena on edistää työkykyisten ja -haluisten ikääntyneiden työuran jatkumista eläkeikään saakka. Tämä on erityisen tärkeää nyt, kun Suomessa on sovitettu eläkeiän asteittaisesta nostamisesta 65 vuoteen. Ilman uusia toimia yli 55-vuotiaiden työurien pidentämiseksi on olemassa suuri vaara, että eläkeiän alarajan nostolla ei ole haluttua vaikutusta työurien kestoon.

Työuratakuun ensimmäinen osa on mestari-kisällimalli. Mestari-kisällimallissa eri alojen seniorit kouluttavat työkokemusta vailla olevia nuoria alansa ammattilaisiksi. Mestareiksi voidaan valita sellaisia alansa ammattilaisia, joiden työuria voidaan pidentää vaihtamalla työtehtäviä kevyemmiksi. Hiljaisen tiedon merkitys osaamisen kehittämisessä on suuri, ja tätä tietoa mestari voi välittää kisälleille, vaikka ei enää työn fyysisistä vaatimuksista itse täysin selviäisikään.

Työuratakuun toinen osa on automaattinen palkkatukijärjestelmä yli 55-vuotiaille työttömille alanvaihtajille. Yksi este rakennemuutoksen kourissa olevilta aloilta työttömiksi jäävien ikääntyneiden työllistymiselle on se, että heidän todennäköinen työuransa uudessa työpaikassa on kohtuullisen lyhyt. Näin ollen työnantajat eivät usein ole halukkaita palkkaamaan iäkästä alanvaihtajaa ja kouluttamaan häntä uuteen tehtävään mahdollisesti vain muutaman vuoden työsuhteen takia. Automaattinen palkkatukijärjestelmä pienentää tätä ongelmaa, sillä järjestelmässä yhteiskunta korvaisi työntantajalle osan iäkkään työntekijän uudelle alalle kouluttamisen kustannuksista.

Työuratakuun kolmas osa on työeläkemaksujen ikäporrastus. Se kannustaisi työnantajia palkkaamaan nykyistä enemmän alhaisen työllisyysasteen yli 55- ja alle 30-vuotiaita. Eläkemaksujen porrastus tapahtuisi niin, että yli 55- ja alle 30-vuotiaiden eläkemaksuja laskettaisiin selvästi ja

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

tämä kompensoitaisiin korottamalla paremman työllisyysasteen ikäluokkien maksuja. Uudistus ei näin vaikuttaisi eläkejärjestelmämme kestävyYTEEN. Ja koska 31—54-vuotiaita on työelämässä selvästi enemmän kuin yli 55- ja alle 30-vuotiaita, ei huomattavaakaan — usean prosenttiyksikön — eläkemaksujen alennusta näille ikäluokille tarvitsisi kompensoida kovin suurella muiden ikäluokkien maksukorotuksella.

Perussuomalaiset ovat tyrmistyneitä siitä, että hallitus on leikkaamassa työllisyysmäärärahoista aikana, jolloin maotamme uhkaa massatyöttömyys. Emme voi mitenkään hyväksyä näin edesvastuutonta päätöstä ja vaadimme, että leikkaus perutaan ja työllisyysmäärärahoja lisätään.

Perussuomalaiset haluavat muistuttaa, että Tanskassa on muun muassa työttömien nopeaan aktivointiin panostamisella saavutettu hyviä tuloksia työttömyyden torjunnassa. Suomessa työttömien aktivointiin panostetaan tällä hetkellä huomattavasti Tanskaa vähemmän. Siksi Suomen on syytä ottaa Tanskasta oppia ja lisätä aktiivisen työvoimapolitiikan resursseja. Lisäksi kaikki toimijat on ohjeistettava mahdollisimman selkeästi, jotta työttömien tasavertainen kohtelu toteutuu myös käytännössä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.30.51 otetaan lisäyksenä 100 000 000 euroa, josta 75 000 000 euroa aktiiviseen työvoimapolitiikkaan, 15 000 000 euroa mestari-kisälli-toimintamallien kehittämiseen ja 10 000 000 euroa yli 55-vuotiaiden alanvaihtajien palkkatukeen, sekä hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 17

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin työnantajan eläkemaksujen porrastamiseksi iän mukaan.

60. Energiapolitiikka

Perussuomalaisten mielestä kotimaisten energialähteiden, kuten turpeen ja pienpuuenergian, asemaa tulee vahvistaa. Maassamme on 8,5 miljardin euron edestä kysyntää energiatuotteille, jota emme verotuksen, tukipolitiikan, sääntelyn ja infrastruktuurin puutteellisuuden takia pysty kotimaisin voimin täyttämään. Hyödyntämällä kotimaista energiaa ja kehittämällä siihen perustuvaa vientiteollisuutta voimme oikaista merkittävästi kauppasettamme. Energiantuotannon kotimaisuusasteen tuntuva nostaminen edistää myös maamme talouskasvua ja tuottaa kymmeniätuhansia uusia työpaikkoja. Nämä työpaikat syntyisivät pääasiassa haja-asutusalueille, mikä mahdollistaisi osaltaan maaseudun pitämisen elinvoimaisena ja asuttuna. Lisäksi viimeaikainen kv-politiikan epävarmuus on varmasti palauttanut kaikkien mieliin energiaomavaraisuuden tärkeyden myös huoltovarmuutemme näkökulmasta.

Hallituksen tuore ilmoitus siitä, että se on laskemassa ensi vuonna turpeen verotusta ja nostamassa puuhakkeen tukea, on erittäin kannatettava. Valitettavasti vahinko on jo tapahtunut, sillä useat energiayhtiöt ovat jo tehneet investointeja, joilla korvataan kotimaista bioenergiaa kivihiilellä. Jotta turpeen asema Suomen energiapaletissa voidaan turvata, on turpeen verotus ja puuhakkeen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

tuki palautettava pikaisesti vuoden 2012 tasolle. Samoin uuden ympäristönsuojelulain 13 §:n toimivuutta on tarkkailtava ja oltava valmiita sen kumoamiseen, jos se muodostuu esteeksi uusien turvesoiden käyttöönottamiselle. Näemme myös huomattavasti potentiaalia hajautetussa pien-energiatuotannossa, joten hajautetun energiatuotannon käytännön ja lainsäädännölliset esteet on ensitilassa purettava.

Näemme myös, että Suomeen on perustettava valtion Energiaomavaraisuusrahasto, joka edistäisi lainojen ja takauksien muodossa erityisesti julkisen sektorin energiatehokkuusinvestointeja sekä erilaisia energiaomavaraisuutta parantavia cleantech-sektorin demonstraatio- ja pilottihankkeita. Suomella on paljon vientikelpoista osaamista näillä aloilla, mutta valitettavasti esimerkiksi kuntasektori ei syystä tai toisesta uskalla juurikaan investoida edes nopean takaisinmaksuajan energiatehokkuusinvestointeihin. Ilman kotimaisia referenssejä suomalaisten yritysten on vaikea edetä vientimarkkinoilla. Kaiken lisäksi kuntien energia- sekä resurssitehokkuuden lisääminen säästäisi pitkällä aikavälillä myös kuntien varoja. Energiaomavaraisuusrahaston alkupääoma on osa investointipakettiamme. Katsomme myös, että tulevaisuudessa päästökauppatulot on syytä ohjata tähän rahastoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 18

Eduskunta toteaa, että hallituksen epäonnistuneen energiapolitiikan johdosta kotimaisen bioenergian kilpailukyky on heikentynyt ratkaisevasti suhteessa kivihiileen. Tämän kehityksen kääntämiseksi eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimiin turpeen verotuksen ja metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen palauttamiseksi vuoden 2012 tasolle.

Vastalauseen lausumaehdotus 19

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin Energiaomavaraisuusrahaston perustamiseksi, joka edistäisi lainojen ja takauksien muodossa erityisesti julkisen sektorin energiatehokkuusinvestointeja sekä erilaisia energiaomavaraisuutta parantavia cleantech-sektorin demonstraatio- ja pilottihankkeita.

Vastalauseen lausumaehdotus 20

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkailee uuden ympäristönsuojelulain 13 §:n toimivuutta ja ryhtyy välittömästi tarvittaviin toimiin pykälän kumoamiseksi, jos se muodostuu esteeksi uusien turvesoiden käyttöönottamiselle.

70. Kotouttaminen

30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)

Perussuomalaisten mielestä maahanmuuton kustannuksista voitaisiin löytää jo ehdotettujen vähennysten lisäksi säästökohteita. Säästöjä ei kuitenkaan tule kohdentaa turvapaikkahakemusten

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

käsittelyyn, koska tämä lisää ruuhkia ja kustannuksia vastaanottokeskuksissa. Sen sijaan säästöjä pitäisi hakea turvapaikka- ja perheen yhdistämismenettelyn tiukentamisella. Myös maahanmuuttajan sopeutumiselle tärkeään riittävän kielitaidon hankkimiseen tulee kannustaa karsimalla loputtomista tulkkauspalveluista ja ohjata maahanmuuttajat suomen kielen kursseille.

Suomen tulisi entisestään tiukentaa turvapaikka- ja perheen yhdistämismenettelyä. Suomen harjoittama politiikka on huomattavasti leppompaa kuin muiden EU-maiden. Uusien selvitysten tekeminen ei riitä, vaan järjestelmän hyväksikäyttöön on puututtava konkreettisella tavalla. Perheen yhdistämistä hakevilta on esimerkiksi Ruotsin ja Tanskan tapaan edellytettävä pitävää näyttöä henkilöllisyydestä ja väitetyistä sukulaisuussuhteista. Ruotsissa uusi käytäntö on johtanut perheen yhdistämistapausten romahdukseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 32.70.30 vähennetään 40 000 000 euroa valtion maahanmuuton kustannuksista kunnille maksamiin korvauksiin ehdotetusta määrärahasta.

Pääluku 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Perhe- ja asumiskustannusten taseus ja erät palvelut

Omaishoitajat tekevät tärkeää työtä, joka mahdollistaa lukuisten suomalaisten kotona asumisen laitostumisen sijaan. Tällä hetkellä Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000 omaishoitotilannetta, joista noin 60 000:n kohdalla hoidettava olisi laitoshoidossa ilman omaishoitoa. Sairaanhoidollisissa toimenpiteissä läheistään auttaa päivittäin noin 30 000 omaista. Työelämässä on noin 250 000 omaistaan samanaikaisesti hoitavaa henkilöä. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan omaishoidon tukea sai esimerkiksi vuoden 2010 aikana kuitenkin vain 37 500 henkilöä.

Omaishoitajista vain joka kymmenes hakee reilun kolmensadan euron rahallista korvausta työleen. Niinpä omaishoidon kustannukset koko maassa ovat edelleen vajaat sata miljoona euroa, kun kaikkien näiden hoidettavien ihmisten sijoittaminen laitoksiin maksaisi arvioiden mukaan noin 2,8 miljardia euroa. Yksittäiselle kunnalle jokainen omaishoidettava tuo säästöä 30 000—50 000 euroa vuodessa.

Ikääntyvässä Suomessa omaishoidon merkitys kasvaa eikä sen inhimillistä ja taloudellista arvoa ole täysin haluttu ymmärtää. Vaikka toimiva omaishoito on koko yhteiskunnan etu, hallitukset ovat toistuvasti laiminlyöneet sen kehittämisen ja tukemisen. Omaishoidon tuki on aivan liian alhaisella tasolla, ja siihen on saatava tasokorotus viipymättä. Perussuomalaiset esittävätkin lisäresursseja omaishoidon tuen korottamiseksi. Nykyisellään omaishoitoa tuetaan kunnissa hyvin vaihtelevan tasoisesti, minkä vuoksi omaishoitajat ja -hoidettavat ovat eriarvoisessa asemassa asuinkunnasta riippuen. Jos omaishoidon tuki olisi Kelan vastuulla, kansalaisten tasa-arvoinen kohtelu voitaisiin nykyistä paremmin taata koko maassa. Perussuomalaiset ovatkin pitkään vaatineet hallitukselta toimia tuen siirtämiseksi Kelan vastuulle ja edellyttävät, että asiaa ryhdytään aktiivisesti selvittämään.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Omaishoitajan arki on usein vaativaa ja raskasta. Työntekijäryhmänä omaishoitajat ovat kuitenkin väliinputoajia, joiden asemassa on huomattavasti parantamisen varaa. Omaishoitajilla tulee olla oikeus säännöllisiin vapaisiin ja terveystarkastuksiin sekä nykyistä paremmat mahdollisuudet toimintakyvyn ylläpitämiseen liikunnan ja virkistystoiminnan avulla. Perussuomalaiset esittävätkin lisää resursseja omaishoitajien toimintakyvyn tukemiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 21

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin omaishoidon tuen siirtämiseksi Kelan vastuulle sekä varaa riittävät resurssit omaishoidon tuen tasokorotukseen sekä omaishoitajien toimintakyvyn tukemiseen.

51. Lapsilisät (arviomääräraha)

Lapsissa ja nuorissa on Suomen tulevaisuus, ja heidän arvonsa tulisi nähdä myös poliittisessa päätöksenteossa. Lapsilisä on yksi tärkeimmistä lapsiperheiden tulonsiirroista. Eduskunnan tietopalvelun arvion mukaan lapsilisien reaaliarvo on vuonna 2015 ensimmäisen lapsen osalta lähes 30 prosenttia pienempi ja toisen lapsen osalta jo lähes 40 prosenttia pienempi vuoden 1994 tasoon verrattuna. Lapsilisien reaaliarvo on tällä hallituskaudella painettu leikkausten ja indeksijäädystysten avulla alemmas kuin kahteenkymmeneen vuoteen. Lapsiperheiden taloudellisesta pärjäämisestä huolehtiminen on yhteiskuntamme velvollisuus, ja esitämmekin lapsilisäleikkausten perumisen lisäksi myös indeksikorotusten toteuttamista. Samalla jättäisimme verotustamme monimutkaistavan lapsivähennyksen tekemättä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 22

Eduskunta on huolissaan lapsiperheiden taloudellisesta asemasta ja edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin lapsilisien tason säilyttämiseksi nykyisellä tasolla. Lisäksi eduskunta edellyttää, että hallitus antaa esityksen verotustamme monimutkaistavan lapsivähennyksen poistamisesta.

Vastalauseen lausumaehdotus 23

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa tarvittavat resurssit lapsilisien indeksikorotuksen toteuttamiseksi vuonna 2015.

20. Työttömyysturva

Perusturvaa korotettava

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Hallitus on epäonnistunut tavoitteissaan parantaa työllisyyttä, ja pitkittynyt heikko työllisyystilanne onkin pudottanut enenevissä määrin kansalaisia peruspäivärahan ja työmarkkinatuen varaan. Moni työtön on tilanteessa, jossa tulot eivät riitä elämiseen.

Esitämme perusturvan korottamista 100 eurolla kuukaudessa, jotta erityisesti pienituloiset työttömät saavat tilanteeseensa helpotusta. Tiukkoina taloudellisina aikoina niukat varat on syytä ohjata mahdollisimman tehokkaasti niitä eniten tarvitseville. Hallituksen vuoden 2012 alussa voimaan tullut perusturvan korotus johti käytännössä siihen, että hyviltä palkoilta ansiosidonnaisille korvauksille jääneet työttömät saivat uudistuksesta euromääräisesti suurimman hyödyn. Näin ollen olisimme kustannussyistä valmiita korottamaan vain peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea mutta emme ansiopäivärahan perusosaa.

Sen lisäksi, että uudistus pienentäisi tuloeroja ja nostaisi erityisesti pienituloisten tulotasoja, se purkaisi myös sosiaaliturvaamme liittyviä kannustinloukkuja. Uudistus vähentäisi työttömien tarvetta saada asumis- ja toimeentulotukea, joiden voimakas leikkaantuminen ansiotason kasvamisen yhteydessä saattaa muodostaa työttömälle taloudellisen esteen työn vastaanottoon. Perusturvan korotus yhdessä veropakettimme ehdotuksen 1 000 euron kuukausitulojen verovapaudesta parantaisikin selvästi työttömän taloudellisia kannusteita ottaa vastaan myös osa-aikaista työtä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 24

Eduskunta on huolissaan pienituloisten työttömien taloudellisesta asemasta. Eduskunta edellyttääkin, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korottamiseksi 100 eurolla kuukaudessa niin, että ansiopäivärahan perusosa jää nykyiselle tasolle.

40. Eläkkeet

Työkyvyttömyyseläkejärjestelmää on uudistettava kannustavampaan ja oikeudenmukaisempaan suuntaan

Työkyvyttömyyseläkkeellä on maassamme noin 260 000 henkilöä. Näistä arvioidaan jopa 60 000 henkilön olevan työkykyisiä ja -haluisia. Työkyvyttömyysjärjestelmämme huomattava kannustinloukku kuitenkin vaikeuttaa heidän työllistymistään. Nykyjärjestelmässä työkyvyttömyyseläke leikkautuu kerralla kokonaan pois, jos ansaintaraja ylittyy. Näin ollen vaikka työkyvyttömyyseläkkeellä olevalla olisikin halua ja kykyä ottaa työtä vastaan, ei se ole useinkaan taloudellisesti kannattavaa. Työkyvyttömyyseläkejärjestelmämme joustavuutta on parannettava niin, että eläkkeen maksu ei ansaintarajan ylityksen jälkeen loppuisi kokonaan, vaan eläke pienenesi liukuvasti palkkatulojen lisääntymisen mukaan. Tällöin työkyvyttömyyseläkkeellä olevan olisi aina niin halutessaan taloudellisesti kannattavaa tehdä myös osa-aikaista työtä. VATES-säätiön laskelmien mukaan tämänkaltaisen muutoksen työkyvyttömyyseläkejärjestelmässämme kohentaisi julkista talouttamme pitkällä aikavälillä potentiaalisesti jopa 800 miljoonalla eurolla.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Toinen ongelma työkyvyttömyyseläkejärjestelmässämme liittyy yli 55-vuotiaiden kohonneeseen riskiin joutua työkyvyttömyyseläkkeelle. Työnantajat karttavat tällaisten henkilöiden palkkaamista, sillä he maksavat nousevien vakuutusmaksujen muodossa työntekijöidensä työkyvyttömyyseläkkeet käytännössä itse. Työnantajan vastuuttamisella työkyvyttömyyseläkkeen kustannuksista kannustetaan työnantajaa panostamaan työntekijöiden hyvinvointiin ja työterveyshuoltoon, mutta se vaikeuttaa myös iäkkäiden työllistymistä. Erityisesti tämä vaikeuttaa yli 55-vuotiaiden työttömien työllistymistä. Tilannetta voitaisiin parantaa muuttamalla järjestelmää niin, että valtio kompensoisi yli 55-vuotiaan työttömän palkanneelle yritykselle tämän mahdollisen työkyvyttömyyden aiheuttaman vakuutusmaksujen nousun.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 25

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin työkyvyttömyyseläkejärjestelmämme joustavuuden parantamiseksi niin, että työkyvyttömyyseläkkeellä olevan olisi aina niin halutessaan taloudellisesti kannattavaa tehdä myös osa-aikaista työtä.

Vastalauseen lausumaehdotus 26

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin työkyvyttömyyseläkejärjestelmämme uudistamiseksi niin, että valtio kompensoi yli 55-vuotiaan työttömän palkanneelle yritykselle tämän mahdollisen työkyvyttömyyden aiheuttaman vakuutusmaksujen nousun.

Eläkeläisiä tuettava

Perussuomalaiset haluavat Suomesta maan, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä vanhenemista. Näin ollen eläkeläisten köyhdyttämisen on loputtava. Heille on turvattava normaali eläminen, ja vähintä mitä elintason turvaamiseksi voidaan tehdä ovat täysimääräiset indeksikorotukset. Eläkeindekseihin on sidottu myös monia muita etuuksia, kuten opintoraha ja rintamalisät, ja pidämme tärkeänä, että kaikki eläkeindekseihin sidotut etuudet nousevat samassa suhteessa, sillä pienituloisten ihmisryhmien taloudellisesta toimeentulosta on huolehdittava.

On myös syytä huomioda, että indeksikorotusten alentaminen leikkaa enemmän ostovoimaa kuin tuo säästöjä, sillä julkinen sektori säästää indeksileikkauksilla 125 miljoonaa euroa, mutta kansalaisten ostovoima heikkenee noin 230 miljoonan euron edestä. Julkisen sektorin ja kansalaisten näkökulmasta päätös indeksikorotusten alentamisesta on käsittämätön. Siksi tekisimme kansaneläke- ja työeläkeindekseihin täysimääräisen 1,1 prosentin korotuksen, sillä säästötoimenpiteenä kaavailtu 0,4 prosentin korotus vaikeuttaa monien pienituloisten mahdollisuutta pärjätä taloudellisesti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 27

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin eläkeindekseihin sidottujen määrärahojen korottamiseksi täyden indeksin mukaan myös vuonna 2015.

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Kokonaisvaltaista perhepolitiikkaa

Lapsissa ja nuorissa on Suomen tulevaisuus, ja heidän arvonsa tulisi nähdä myös poliittisessa päätöksenteossa. Tilanne on tällä hetkellä kuitenkin se, että Suomessa ei ole selkeää ja kestävää lapsi-, nuoriso- ja perhepoliittista ohjelmaa, joka ohjaisi pitkäjänteisesti päätöksentekoa. Perussuomalaiset ovat tästä syvästi huolissaan.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ja niiden vaikuttavuuden kokonaiskuvasta ei kenelläkään ole tietoa saati vastuuta. Palvelut on jaettu useille eri sektoreille, toimijoille, hallintokunnille ja rahoituskanaville. Palveluja säädellään lukuisilla eri laeilla ja asetuksilla, joita lukuisat eri ammattilaiset pyrkivät parhaansa mukaan tulkitsemaan ja toteuttamaan — aivan liian usein toisistaan irrallaan. Totaalisesti pirstaloitunut järjestelmä vaatisi perusteellisen remontin.

Lapsiperheköyhyys ja sen suorat sekä välilliset vaikutukset näkyvät ja kuuluvat. Yhä useampi nuori jää eläkkeelle tai putoaa kaikkien turvaverkkojen ulkopuolelle. Ylisukupolvinen pahoinvointi ja syrjäytyminen lisääntyvät. Puhumme kymmenistä tuhansista nuorista, joista ei tiedetä, mitä he tekevät ja missä he ovat — eivät ainakaan osana yhteiskuntaa. Lasten ja nuorten mielialälääkkeiden käyttö jatkaa sekin kasvuaan. Koulumaailmassa on vaikeuksia niin oppilailla kuin opettajilla ja muullakin henkilökunnalla. Myös päiväkotikiäisten ongelmat kasvavat. Kuitenkin hallitus entisestään kurjistaa tilannetta sen sijaan, että aidosti pyrittäisiin kestäviin ratkaisuihin, joilla lapset, nuoret ja perheet voisivat yhteiskunnassamme paremmin.

Lastensuojelu on Suomessa kriisissä, sillä viimesijaisista toimenpiteistä, eli huostaanotoista ja kodin ulkopuolisesta sijoittamisesta, on tullut ensisijaisia toimenpiteitä. Perussuomalaisten mielestä tilanne on täysin kestämaton. Perussuomalaiset ovat esittäneet lastensuojelukertoimen muuttamista varhaisen puuttumisen kertoimeksi, joka painottaisi nimenomaan varhaista puuttumista ja ennaltaehkäisevää työtä. Lisäksi katsomme, että lastensuojelun määrärahat tulisi jatkossa osin korvamerkitä. Ennaltaehkäisevänä, varhaiseen puuttumiseen perustuvana toimintamallina lastensuojelussa tulisi tarjota avohuollon tukitoimia, joilla perheiden tilanteeseen ja ongelmiin voitaisiin puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Eräänä merkittävänä ongelmana nostamme esiin päihdeitien hoitoon tarvittavat resurssit, joiden avulla voitaisiin vaikuttaa niin lasten kuin koko perheidenkin tulevaisuuteen positiivisella tavalla. Päihdeongelmat ovat suuri ongelma niin inhimillisesti yksilön tasolla kuin koko yhteiskunnan mittakaavassa.

Lapsille ja nuorille on myös turvattava nykyistä paremmat mielenterveyspalvelut, jotta ongelmiin voidaan puuttua riittävän ajoissa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämisen lähtökohdan tulee olla ennaltaehkäisevässä työssä, sillä epäkohtiin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on sekä inhimillisesti että taloudellisesti kestävin ratkaisu. Lastensuojelun Keskusliiton ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaiseman selvityksen mu-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

kaan pitkäaikaisen kodin ulkopuolelle sijoittamisen kustannukset ovat kymmenkertaiset verrattuna lastensuojelun avopalveluihin.

Oppilashuollon ja koulujen sosiaalityön resursseja tulisi myös lisätä etenkin nyt, kun oppilashuoltolaisia ollaan uudistamassa. Uusi laki tuo lisävelvoitteita myös kunnille, ja niihin on varattava riittävät määrärahat. Oppilashuoltolain tavoitteet ovat kannatettavia, mutta saavuttamattomia, mikäli niihin ei varata riittäviä resursseja.

Perussuomalaiset myös edellyttävät, että määrärahojen käyttöä ja vaikuttavuutta kunnissa seurataan jatkossa huomattavasti aiempaa tarkemmin, samoin kuin muidenkin rahoituskanavien kautta tulevaa rahoitusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 33.60 uudelle momentille otetaan lisäyksenä 25 000 000 euroa perhepalveluiden kehittämiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin lisäpanostuksia

Julkisten rakennusten home- ja sisäilmakorjauksiin tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Perussuomalaisten mielestä kenenkään ei tulisi joutua asumaan, elämään tai muutoin olemaan tiloissa, jotka altistavat kosteus- ja homevaurioille. Korjauksissa voitaisiin myös hyödyntää nykyistä enemmän ns. fotokatalyyttistä ilmanpuhdistusta. Perussuomalaiset näkevät, että rakennuskannasta huolehtiminen tulisi nostaa poliittisen agendan kärkipäähän, koska rakennukset ovat iso osa kansallisvarallisuuttamme.

Katsommeikin aiheelliseksi aikaistaa pakollisia investointeja sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin. Sen lisäksi, että tällä olisi suhdanteita tasaava vaikutus, olisi tämä myös järkevää julkisen rahan käyttöä, sillä matalasuhdanteessa näiden pakollisten investointien teko on halvempaa kuin korkeasuhdanteessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 28

Eduskunta edellyttää, että vuoden 2015 ensimmäiseen lisätalousarvioon sisältyy 25 000 000 euron määräraha avustuksena kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Tiukassa talosutilanteessa säästöt on syytä suunnata niin, että ne vahingoittavat mahdollisimman vähän työllisyyttä ja talouskasvua. Tällöin on syytä miettiä, onko luonnonsuojelualueiden laajentaminen järkevintä valtion verovarojen käyttöä. Perussuomalaiset olisivat valmiita leikkaamaan hiukan myös uusien luonnonsuojelualueiden ostosta, jotta lapsilisät ja eläkkeet saadaan maksettua täysimääräisesti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 35.10.63 vähennetään 20 000 000 euroa luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenoihin ehdotetusta määrärahasta.

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

Lisää panostuksia korjausrakentamiseen sekä vuokra-asuntotuotantoon

Tulevaisuuden asuntorakentamisen sekä -tuotannon haasteet ovat suuret. Erityisen haasteellinen tilanne on pääkaupunkiseudulla sekä sen kehyskunnissa, joissa asuntojen hinnat ja vuokrat ovat jo niin korkeat, että ne toimivat esteenä matalapalkkaisen työn vastaanottamiselle. Järjettömän korkeat asuntojen hinnat kasvukeskuksissa ovat merkittävä este talouskasvun ja työllisyyden parantamiselle. Pidämme tärkeänä sitä, että kohtuuhintaiseen asumiseen panostetaan nykyistä huomattavasti enemmän. Myös kaavoitusta ja rakennusmääräyksiä on syytä miettiä tietyin osin uudestaan, jotta asuntorakentamisen kustannuksia voidaan alentaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 29

Eduskunta edellyttää, että vuoden 2015 ensimmäiseen lisätalousarvioon sisältyy 150 000 000 euron lisäpanostus kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon.

55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Perussuomalaiset pitävät tärkeänä sitä, että hallinnonalan korjausavustusten painopisteenä ovat hissien rakentaminen ja vanhusten sekä vammaisten henkilöiden asuntojen korjaaminen kotona asumisen mahdollistamiseksi. Määräraha on erittäin tarpeellinen, jotta voidaan tukea sekä inhimillisesti että taloudellisesti ajatellen kannatettavana pidettävää vanhusten ja vammaisten henkilöiden kotona asumista. Hallituksen esittämä määräraha on kuitenkin tähän tärkeään kohteeseen aivan liian pieni.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentti 35.20.55 palautetaan talousarvioon ja että sille osoitetaan 20 000 000 euroa vanhusten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen kotona asumisen mahdollistamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

Varallisuusveron palautus

Varallisuusvero on yksinkertainen tapa saada valtiolle huomattavia lisätuloja niiltä kansalaisilta, joiden kokonaisvarallisuus on poikkeuksellisen suuri. Varallisuusveron verokanta oli 0,9 prosenttia vuodesta 1989 vuoteen 2005. Vuonna 2005 varallisuusvero tuotti noin 85 miljoonaa euroa ja verotuksen piiriin kuului liki 30 000 varakasta suomalaista. Perussuomalaiset ehdottavat veron palautusta oikeudenmukaisuussyistä. On vain kohtuullista, että yhteiskunnan parempiosaiset kantavat suuremman vastuun myös yhteiskunnan kustannuksista. *Perussuomalaiset ehdottavat, että 300 000 euroa suuremmasta verotettavasta omaisuudesta maksetaan vuosittain 0,8 prosenttia veroa.* Tällä tavalla arvioimme valtion kassaan kertyvän noin 150 miljoonaa euroa, ottaen huomioon yleisen varallisuuden kasvun vuoden 2005 jälkeen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 30

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen suurten varallisuuksien verottamisesta.

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Kotitalousyrittäjyys turvattava — ei harmaalle taloudelle

Perussuomalaiset katsovat, että kotitalousvähennyksen korottaminen on oiva keino tukea yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Kotitalousvähennys on synnyttänyt uutta yritystoimintaa ja on monen pienen palveluyrittäjän liiketoiminnan elinehto. Tämän lisäksi kotitalousvähennyksen korotus torjuu harmaata taloutta, kun se kannustaa kotitalouksia teettämään pienet työt rehellisillä yrittäjillä. Perussuomalaiset ovatkin tyytyväisiä siihen, että hallitus on tämän vuoden alusta korottanut kotitalousvähennyksen enimmäismäärää 2 400 euroon. Pidämme kuitenkin tätä riittämättömänä ja ehdotamme, että kotitalousvähennyksen vähennyskelpoisen työkorvauksen määrä nostetaan 45 prosentista takaisin 60 prosenttiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 31

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalla esityksen kotitalousvähennyksen vähennyskelpoisen työkorvauksen määrän nostamisesta 45 prosentista takaisin 60 prosenttiin.

Verot maksukyvyyn mukaan

Perussuomalainen veropolitiikka perustuu sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Jokaisen työhön kykenevän Suomen kansalaisen on maksukykynsä mukaan maksettava veroja, jotta valtio pystyy kaventamaan tuloeroja ja rahoittamaan palveluja. Emme kannata tasaverokehitystä, jota sekä edellinen että nykyinen hallitus ovat edistäneet.

Jo nyt on havaittavissa, että valtion verokertymästä yhä suurempi osa tulee erilaisista tasaveroista, kuten arvonlisä- tai energiaveroista. Monet verovähennyksetkin, kuten esimerkiksi vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen vähennysoikeus, hyödyttävät lähinnä suurituloisia, ja niiden elinkeinopoliittinen merkitys on kyseenalainen. Taloustieteellisissä tutkimuksissa on havaittu, etteivät suurituloisten veronkorotukset johda heidän työn tarjontansa alenemiseen, mutta pientuloisten verotuksen alentaminen sen sijaan nostaa kannustetta ottaa vastaan myös osa-aikaista työtä. Lisäksi riippumattomat suomalaiset asiantuntijat ovat laskeneet, että ottaen huomioon suomalaisen hyvinvointivaltion tulonjaolliset tavoitteet Suomen suurituloisia olisi aiheellista verottaa selvästi ankarammin kuin mitä viimeisten 15 vuoden aikana on tehty.

Edellä mainituista syistä perussuomalaiset ehdottavat, että 1 000 euroa kuussa voisi ansaita ansiotuloverosta vapaasti. Tämä tarkoittaisi sitä, että 12 000 euroa vuodessa ansaitseva ei maksaisi valtion tuloveroa eikä kunnallisveroa. Sen lisäksi, että tämä olisi oikeudenmukainen uudistus, se tekisi myös työn vastaanottamisesta nykyistä kannattavampaa. Yhdessä turvallisuus- ja hyvinvointipakettiimme sisältyvän perusturvan korotuksen kanssa tämä uudistus pienentäisi merkittävästi niin sanottua tuloloukkuongelmaa eli tilannetta, jossa työttömällä ei ole taloudellisesti kannattavaa ottaa työtä vastaan. Muutos toteutettaisiin kustannusneutraalisti niin, että 40 000 euroa ja sitä vähemmän vuodessa ansaitsevien verotus kevenisi ja sitä suurempituloisten kiristyisi. Muutoksen ansioista 12 000 euroa vuodessa ansaitsevan käteen jäävät tulot nousisivat melkein 400 euroa ja kaikkien suurituloisimpien verotaakka kasvaisi noin 500 euroa.

Tämän lisäksi ehdotamme valtion tuloveron 4. portaan (yli 71 400 euroa vuodessa) ja 5. portaan (yli 90 000 euroa vuodessa) marginaaliverojen korottamista. 4. portaan marginaalivero korotetaan 29,75 prosentista 32 prosenttiin ja 5. portaan 31,75 prosentista 36 prosenttiin. Tämän niin sanotun Wahlroos-veron jälkeenkin korkein marginaaliveroprosenttimme olisi kansainvälisessä vertailussa varsin kohtuullinen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 32

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverotuksen 5. portaan marginaaliveron nostamisesta 36 prosenttiin ja 4. portaan marginaaliveron nostamisesta 32 prosenttiin.

Vastalauseen lausumaehdotus 33

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen vapaaehtoisten eläkevaakuutusmaksujen verovähennysoikeuden poistamisesta.

Vastalauseen lausumaehdotus 34

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverotuksen muuttamisesta niin, että 1 000 euroa kuukaudessa ansaitseva ei maksa valtion tuloveroa eikä kunnallisveroa. Lisäksi eduskunta edellyttää, että muutos totutetaan kustannusneutraalisti niin, että 40 000 euroa ja sitä vähemmän vuodessa ansaitsevan verotus kevenee ja sitä suurempituloisten kiristyy.

Järkeä yritys- ja osinkoverotukseen

Perussuomalaiset pitävät vuoden alussa voimaan tullutta osinkoverouudistusta epäonnistuneena. Uudessakin osinkoveromallissa on porsaanreikiä, ja se suosii kohtuuttomasti suurituloisia. Uudistaisimme osinkoverotusta oikeudenmukaisemmaksi ja kasvua paremmin tukevaksi, sillä verottaisimme pieniä osinkoja hallitusta kevyemmin ja suuria osinkoja hallitusta ankarammin. Tuokeaksemme pienyrittäjiä haluamme kuitenkin jättää listaamattomille pk-yrityksille selvän verokannustimen.

Mallissamme listattujen yhtiöiden osingoista 50 prosenttia olisi veronalaista pääomatuloa 1 000 euroon asti ja 100 prosenttia veronalaista siitä ylöspäin. Listaamattomien yritysten osingot taas olisivat huojennetun verotuksen piirissä siltä osin, kun ne eivät ylitä 6 prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta. Tämän tuottoasteen ylittävät osingot olisivat 75-prosenttisesti veronalaista ansiotuloa. Huojennetun verotuksen piirissä olevat osingot olisivat 10 prosenttia veronalaista pääomatuloa 10 000 euroon saakka, 35 prosenttia veronalaista pääomatuloa välillä 10 000—40 000 euroa, 50 prosenttia veronalaista pääomatuloa välillä 40 000—100 000 euroa, 75 prosenttia veronalaista pääomatuloa välillä 100 000—150 000 euroa ja 100 prosenttia veronalaista pääomatuloa 150 000 euroa suurempien osinkojen osalta. Edellä mainittu uudistus siis keventäisi kaikkien muiden paitsi kaikkein suurituloisimpien verotusta. Uudistuksemme myös alentaisi lähes kaikkien yrittäjien verotusta, sillä Suomen Yrittäjien mukaan yli 75 prosenttia yrittäjistä sai vuonna 2012 alle 10 000 euroa osinkoa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 35

Eduskunta on huolissaan 1990-luvulta lähtien räjähdysmäisesti kasvaneista tuloeroista. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen osinkoverotuksesta, jossa suuria osinkoja verotetaan nykyistä ankarammin ja pieniä nykyistä kevyemmin.

Harmaa talous ja talousrikolliset kuriin

Harmaa talous aiheuttaa Suomelle vuodessa valtavat, jopa 2—3 miljardin euron verotulojen menetykset. Pidämme hallituksen panostuksia harmaan talouden torjumiseksi riittämättöminä. Hallituksen harmaan talouden torjuntaohjelma tulee ilmeisesti ilman merkittäviä lisätoimia jäämään historiaan epäonnistumisena.

Erityisesti EU:n vapaa työvoiman liikkuvuus on syössyt ravintola- ja rakennusalamme harmaan talouden kierteeseen ulkomaisen halpatyövoiman vuoksi. Tämän kitkemiseksi ulkomaiset työnantajat on veloitettava toimittamaan ennakonpidätys tai perimään lähdevero Suomessa tehdystä työstä maksamistaan palkoista silloinkin, kun yrityksellä ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa. Myös rekisteriasioissa ulkomaisia yrityksiä pitäisi käsitellä niin kuin suomalaisia, jos ne tarjoavat Suomessa työpalveluja. Veroneuvos Markku Hirvonen on arvioinut, että pelkästään edellä mainittujen ulkomaalaisia yrityksiä suosivien epäkohtien takia maamme menettää vuosittain jopa 600—700 miljoonan euron verotulot.

Lisäksi perussuomalaiset esittävät sakotusoikeutta AVI:n ulkomaalaisvalvonnan tarkastajille sekä niin sanottua Hollannin mallia ketjuvastuusta. Myös julkinen rekisteri alihankintaketjuuttamisella veroja laiminlyövästä yrityksestä olisi tehokas keino painostaa yrityksiä toimimaan vastuullisesti. Ja juuri uudistetun tilaajavastuulain nykyinen sakko olisi muutettava siten, että lain rikkoja maksaisi kokonaisurakasta laskettuna 15 prosenttia. Perussuomalaiset eivät voi sallia taloudellisella dynamiikalla perusteltua verorikollisuuden suojelua.

Kun tarvittavat lakimuutokset on toteutettu, vaaditaan vuonna 2015 torjuntatoimiin luonnollisesti lisämäärärahoja, mutta jo vuosina 2016 ja 2017 voidaan päästä huomattaviin verotulojen kasvulukuihin. Harmaan talouden torjumisella saavutetaan myös merkittävää työllisyyden kohentumista.

Määrätietoisemmat toimenpiteet harmaan talouden kitkemiseksi toisivat valtiolle lisätuloja useissa veroluokissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 36

Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää resursseja harmaan talouden torjuntaan ja ryhtyy tarvittaviin toimiin, jotta ulkomaiset työnantajat ovat veloitettuja toimittamaan ennakonpidätys tai perimään lähdevero Suomessa tehdystä työstä maksamistaan palkoista silloinkin, kun yrityksellä ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 37

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin sakotusoikeuden antamiseksi AVI:n ulkomaalaisvalvonnan tarkastajille sekä niin sanotun Hollannin mallin ketjuvas-
tuun käyttöönottamiseksi myös Suomessa.

02. Yhteisövero

Hallituksen yhteisöveropäätös kiihdyttää verokilpailua

Perussuomalaiset pitävät myös hallituksen päätöstä alentaa vuoden alusta yhteisöveromme kan-
taa 24,5 prosentista 20 prosenttiin hätiköitynä ratkaisuna. Katsomme, että hallituksen tekemän
yhteisöveroalan hyöty on kyseenalainen, ja kuvaavaa on, että esimerkiksi Stora Enson toimitus-
johtaja Karl-Henrik Sundström on todennut, ettei yhteisöveron tasolla ole yhtiölle suurta merki-
tystä. Ymmärrämme hyvin, että maamme on vastattava lähimpien kilpailijamaidemme aloitta-
maan verokilpailuun, mutta emme hallituksen tavoin olisi valmiita kiihdyttämään verokilpailua
edelleen. Verokilpailun kiihtymisestä onkin jo merkkejä, sillä Ruotsissa yritysverotusta pohtinut
työryhmä on ehdottanut verokannan alentamista 16,5 prosenttiin. Näin ollen mielestämme yhteis-
övero on syytä asettaa samalle 22 prosentin tasolle kuin se on nykyään Ruotsissa. Tästä säästy-
neet varat käyttäisimme maamme työllisyyden ja talouskasvun selkärangan, pk-sektorin, tukemi-
seen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 38

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin yhteisöverokannan saattami-
seksi 22 prosentin tasolle.

Vastalauseen lausumaehdotus 39

Eduskunta pitää tärkeänä, että kaikille yritysmuodoille varmistetaan tasapuolinen verokoh-
telu. Tämän takia eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin elinkeinon-
harjoittajien ja henkilöyhtiöiden verotuksen keventämiseksi.

Yrityksiä kannustettava työllistävään kasvuun

Perussuomalaisten mielestä tällä hetkellä keskeistä on luoda uusia työpaikkoja. Uudet työpaikat
tuovat valtiolle lisää verotuloja, joten työllistäviä kasvuyrityksiä on syytä kannustaa. Tarvitsem-
me uusia toimia erityisesti pk-yrittäjyyden tukemiseen, sillä viimeisen vuosikymmenen aikana
käytännössä kaikki uudet työpaikat ovat syntyneet pk-sektorille ja ennen kaikkea pieniin alle 5
henkilön yrityksiin. Mielestämme nykyisten tehottomien yritystukien sijaan pitäisi käyttää vero-
kannustimia. Ehdotammekin mallia, jonka avulla kasvuyritykset voisivat saada käyttöpääomaa
yrityksen tuloksesta. Mallissamme pk-yritys, joka kahtena peräkkäisenä vuonna palkkaa vähin-
tään kaksi uutta kokopäivästä työntekijää ja jonka työntekijämäärän lisäys on vuosittain vähin-
tään 10 prosenttia, olisi vapautettu yhteisöverosta niin kauan kuin ei jaa omistajilleen osinkoja.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Tämä kannustaisi kasvuyrittäjyyteen sekä säilyttämään yrityksen voitot toiminnan edelleen kehittämiseen ja työllistämiseen. Vastaavaa veroetua tulee pyrkiä soveltamaan myös toiminimille ja muille yhtiömuodoille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 40

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen Viron mallisesta yhteisöverouudistuksesta, jossa työllistävä pk-yritys olisi vapautettu yhteisöverosta niin kauan, kun se ei jaa omistajilleen osinkoa.

Yritysten verokeplottelu kuriin

Perussuomalaisten mielestä Suomen on tiukemmin puututtava yritysten siirtohinnoittelun, konserniavustusten ja konsernin sisäisen lainoituksen avulla tapahtuvaan keinotekoiseen verokeploteluun. Suomi on pitkään nukkunut asian suhteen Ruususen unta ja kansainvälisesti katsottuna herännyt ongelman laajuuteen hyvin myöhään. Muualla ongelmiin on puututtu lainsäädännöllä jo aiemmin. Esimerkiksi Saksassa sääntelyä kiristettiin jo 1990-luvulla ja Ruotsissa sekä Tanskassa 2000-luvun puolivälissä. Sen lisäksi, että yhteisöverotuksen porsaanreikien tukkiminen toisi lisää verotuloja, parantaisi se myös suomalaisten pk-yrittäjien mahdollisuuksia kilpailla tasapäisesti kansainvälisten suuryritysten kanssa, jotka voivat nykyään polkea hintoja, koska kotiuttavat voittonsa veroparatiiseissa.

Siirtohinnoittelun perustana on markkinaehtoperiaate, jonka mukaan konsernin sisäisissä liike-toimissa on käytettävä samoja hinnoitteluehtoja kuin jos nämä liiketoimet tehtäisiin toisistaan riippumattomien yritysten välillä. Kuitenkin kansainväliset yritykset saattavat käyttää siirtohinnoittelussa markkinaehtoperiaatetta korkeampaa hintaa ja näin siirtää suomalaisen tytäryhtiön tuloksesta osan tai jopa tuloksen kokonaan veroparatiisimaassa sijaitsevaan konserniyritykseen. Edellä mainittu käytäntö on ilmeisen yleinen, sillä Verohallinto arvioi Suomen menettävän vuosittain verotuloja yli 300 miljoonaa euroa siirtohinnoittelun väärinkäytösten takia. Perussuomalaiset vaativatkin lisäpanostuksia siirtohinnoittelun valvontaan. Nämä lisäpanostukset maksavat takuulla itsensä takaisin moninkertaisesti. Samalla on myös syytä tarkentaa lainsäädäntöä ja veroviranomaisen ohjeita siirtohinnoittelun osalta, sillä verottajan tulkinta ei paikoin ole vastannut lain kirjainta.

Toinen keino alentaa suomalaisen tytäryhtiön verotusta on konsernin sisäinen lainoitus. Tavallisesti tämä tehdään siten, että Suomessa sijaitseva tytäryritys ottaa samaan konserniin kuuluvulta ulkomaalaiselta yritykseltä lainaa. Tämän lainan korkokulut voi suomalainen tytäryritys vähentää verotuksessaan. Korkotulon saava emoyritys taas sijaitsee veroparatiisissa, jossa sitä verotetaan hyvin kevyesti, jolloin konsernin kokonaisveroaste kevenee huomattavasti. Hallitus on tiukentanut konsernin sisäisten lainojen korkokulujen vähennysoikeutta, mutta mielestämme lainsäädäntöä olisi syytä kiristää siten, että kulloisenkin markkinakoron yli menevien korkojen vähennysoikeus poistettaisiin. Vähintään olisi syytä tiukentaa vähennysoikeutta silloin, kun konserniyritys sijaitsee veroparatiisimaassa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Konsernin sisäisen lainoituksen avulla tapahtuvaan verokeplotteluun liittyy keskeisesti myös niin sanottu alikapitalisointi. Se tarkoittaa tilannetta, jossa suomalainen tytäryhtiö ottaa ulkomaalaiselta emoyhtiöltään erittäin suuren velan, ja tämän korot vähennetään sitten täysimääräisesti suomalaisen yhtiön yhteisöverotuksessa. Näin yhteisöveroa ei makseta Suomessa lainkaan. Täällä syntynyt tulos menee korkojen muodossa verottamattomana sen ulkomaalaiselle emoyhtiölle. Perussuomalaisten mielestä Suomessa tulisi säätää alikapitalisointia koskeva laki, jossa koron verovähennysoikeuden maksimimäärä perustuisi velan ja oman pääoman suhteeseen 3 (velka) : 1 (oma pääoma). Esimerkiksi jos yrityksen oma pääoma on 1 milj. euroa, sillä saisi olla velkaa enintään 3 milj. euroa, jotta yrityksen ulkomaille maksamat korot olisivat vähennyskelpoisia menoja Suomen verotuksessa. Mikäli koronmäärä ylittäisi 3:1-suhteen, ylimenevä osuus rinnastuisi ulkomaille maksettuihin osinkoihin ja olisi siten vähennyskeltoton meno Suomen verotuksessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 41

Eduskunta edellyttää, että hallitus puuttuu tarmokkaammin Suomelle haitalliseen yritysten verosuunnitteluun ja antaa eduskunnalle esitykset korkomenojen vähennysoikeuden tiukemmasta rajaamisesta sekä alikapitalisoinnin kieltävästä laista.

Suursäätiöille pääomaverovelvollisuus

Perussuomalaiset haluavat laajentaa veropohjaa oikeudenmukaisella tavalla ottamalla verotuksen piiriin suurten säätiöiden ja yhdistysten saamat pääomatulot, kuten osingot, vuokratulot ja myyntivoitot. Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on arvioinut, että pelkästään viiden suurimman säätiön vuosittainen veroetu oli 29—45 miljoonaa euroa vuosina 2004—2005. Säätiöiden varallisuudeksi VTV arvioi 12—15 miljardia euroa.

Nykyinen verojärjestelmä on luonut suursäätiöille eräänlaisen veroparatiisin, jonka puitteissa varakkaat yksilöt voivat paeta verotusta lähes kokonaan, ja suursäätiöiden kautta he voivat harjoittaa merkittävää yhteiskunnallista valtaa. On kohtuutonta, että pienetkin yritykset, jotka toimivat markkinariskin alaisina, joutuvat maksamaan pääomaveroa, kun todella vauraat yhdistykset ja säätiöt saavat vakaat pääomatulonsa verottomina.

Perussuomalaisten kaavailema uudistus koskisi ainoastaan suurimpia säätiöitä ja hyvin varakkaita yhdistyksiä. Suomessa on lukuisia pieniä yhdistyksiä ja säätiöitä, joiden toiminta riippuu verottomista pääomatuloista, joten niiden pääomatulot voitaisiin jättää verovapaiksi esimerkiksi 100 000 euroon asti. Verokanta voisi myös olla yleistä pääomaverokantaa alempi, esimerkiksi 15 prosenttia.

Säätiömuotoisia yliopistoja emme asettaisi pääomaverotuksen piiriin. Uudistus ei myöskään koskettaisi lainkaan valtaosaa suomalaisista yhdistyksistä ja säätiöistä. Se ei esimerkiksi haittaisi ns. Linnanmäki-tyyppin yleishyödyllisiä säätiöitä ja yhdistyksiä, joiden tulot koostuvat muista kuin pääomatuloista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 42

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin veropohjan laajentamiseksi oikeudenmukaisella tavalla ottamalla verotuksen piiriin suurten säätiöiden ja yhdistysten saamat pääomatulot.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Perussuomalaisten mielestä verotuksessamme on tuettava kasvavia ja aloittavia pk-yrityksiä nykyistä paremmin.

Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan nosto on tehokas keino harmaan talouden torjunnassa ja yrittäjyyteen kannustamisessa. Uudistus parantaisi erityisesti pienyritysten kannattavuutta ja mahdollisuuksia työllistää. Tämä soveltuisi parhaiten palveluliiketoiminnan puolella, sillä toimintansa luonteen vuoksi näillä yrityksillä ei ole juurikaan mahdollisuutta tehdä ALV-vähennystä ostoistaan. Tällainen arvonlisäverovelvollisuuden rajan nostaminen madaltaisi myös yrityksen perustamisen kynnystä merkittävästi ja lisäisi näin pienyrittäjien määrää. Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan noston avulla saataisiin myös yrittäjien tulot paremmin verotuksen piiriin, sillä tällöin ei olisi järkevää tehdä "pimeitä pikkutöitä". Uudistus vähentäisikin tehokkaasti harmaan talouden toimijoiden määrää ja siten lisäisi muuta verokertymää. Perussuomalaiset ehdottavat, että arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajaa nostettaisiin nykyisestä 8 500 eurosta 20 000 euroon ja samalla ALV:n niin sanottu huojennusalueen katto nostettaisiin 22 500 eurosta 40 000 euroon. Tällöin arvonlisäveron alaista olisi vain sellainen liiketoiminta, jonka liikevaihto ylittäisi 20 000 euroa vuodessa, ja 20 000—40 000 euron liikevaihdolla ALV:sta saisi huojennuksen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 43

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan nostamisesta 20 000 euroon ja huojennusalueen katon nostamisesta 40 000 euroon.

08. Valmisteverot

07. Energiaverot

Kohtuuhintainen energia taattava

Perussuomalaisten mielestä energiapolitiikan järjeistämisen pitää olla tehtävälisan kärjessä, kun etsimme ratkaisuja vientiteollisuutemme kilpailukykyongelmaan. Johdonmukainen, kohtuuhintaiseen ja kotimaiseen energiaan tähtäävä energiapolitiikka tukee työllisyyttä, talouskasvua, kil-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

pailukykyä ja ostovoimaa sekä edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Niinpä energiaomavaraisuuden tuntuva nostaminen on syytä ottaa energiapolitiikan keskeiseksi tavoitteeksi.

Suomi sijaitsee kylmässä Pohjolassa, ja teollisuutemme on energiantensiivistä. Maamme kilpailuvuon turvaaminen edellyttää kustannustehokasta energiasektoria, joka kykenee tuottamaan energiaa kilpailukykyiseen hintaan. Emme voi hyväksyä hallituksen päätöstä korottaa jälleen energiaverotusta, vaan meidän mielestä sitä olisi tuntuvasti alennettava. Mielestämme myös energiapolitiittisten tavoitteiden tukemisessa pitäisi hiljalleen siirtyä syöttötariffeista investointitukiin.

Haluamme muistuttaa, että energiapolitiikalla on myös tulonjaollinen ja sosiaalipoliittinen ulottuvuus. Energia on välttämättömyyshyödyke, jonka hinnannousu rankaisee eniten pienituloisia. On hälyttävää, että Suomesta löytyy yhä enenevässä määrin niin sanottuja energiaköyhiä eli ihmisiä, joiden on vaikea suoriutua lämmitykseen ja sähkölukutukseen liittyvistä kustannuksista. Suomessa energiaköyhyys uhkaa ennen kaikkea taajama-alueen ulkopuolella asuvia yksinhuoltajia sekä eläkeläisiä, joiden energiakulut saattavat ylittää jopa 20 prosenttia käytettävissä olevista tuloista. Perussuomalaiset vaativat hallitukselta pikaisia toimia energiaköyhyyden torjumiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 44

Eduskunta on erittäin huolissaan vientisektorimme kilpailuvuonystä sekä energiaköyhyyden hälyttävästä kasvusta. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisiin toimiin energiaverotuksen alentamiseksi.

Teollisuutemme kuljetuskustannuksia alennettava

Perussuomalaisten mielestä liikennepolttonesteisiin kohdistuvaa verotusta on alennettava. Viime vuosien rajut veronkorotukset rankaisevat niitä ihmisiä, jotka ajavat paljon joko työnsä tai asuinpaikkansa vuoksi. Haluamme pitää autoilevien suomalaisten elintason sellaisena, että eläminen koko maassa — myös maaseudulla — on mahdollista. Verotuksen lasku tukisi osaltaan myös alati nousevien kustannusten kanssa kamppailevaa suomalaista kuljetusalaa ja pienentäisi tuntuvasti suomalaisten yritysten logistiikkakustannuksia.

Vastalauseen lausumaehdotus 45

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin liikenteen polttonesteverotuksen keventämiseksi.

19. Muut veronluonteiset tulot

06. Väylämaksut

Katsomme että hallituksen päätös puolittaa väylämaksut ensi vuoden alusta on oikeansuuntainen ratkaisu. Tämä ei kuitenkaan riitä, vaan Suomen lähihistorian suurimman teollisuuspolitiittisen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

virheen eli rikkidirektiivin kompensointi vaatii lisätoimia. Perussuomalaisten mielestä väylämaksuista olisi syytä luopua kokonaan. Erityisen otollinen ajankohta olisi nyt siitäkkin syystä, että Venäjällä pohditaan parhaillaan ulkomaantuontiin liittyvien reittien mahdollista uudelleenorganisointia. On hyvä huomata, että transitoliikenteestä Suomen kanssa kilpailevissa Baltian maissa ei väylämaksuja peritä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 46

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin väylämaksujen poistamiseksi.

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. Osuus Suomen Pankin voitosta

Perussuomalaiset katsovat valtion talouden tasapainotuksen olevan perusteltu syy nostaa Suomen Pankin voitosta tilitettävä määrä samalle tasolle kuin mitä se oli esimerkiksi vuonna 2010 eli 250 miljoonaa euroon. Lain mukaan Suomen Pankki tilittää puolet voitostaan valtion tarpeisiin. Pankkivaltuusto voi kuitenkin perustellusta syystä vaatia Suomen Pankkia tilittämään suuremman osuuden voitostaan valtion käyttöön. Hallitus on esittänyt tilitettäväksi 150 miljoonaa euroa, vaikka tilitetty määrä on useana aikaisempina vuonna ollut tätä korkeampi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 13.04.01 arvioitua tuottoa Suomen Pankin voitto-osuudesta korotetaan 100 000 000 eurolla.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 talousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 46 lausumaa hyväksytään.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 1 ps

Helsingissä 12.12.2014

Pentti Kettunen
Maria Lohela
Ismo Soukola
Kauko Tuupainen
Ville Vähämäki
Juha Väätäinen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

VASTALAUSE 2 kesk

Yleisperustelut

Suomi kuntoon

1. Hallitus on epäonnistunut

Suomi on epäkunnossa, monissa kohdin jopa rikki.

Talous ei kasva, työttömyys pahenee, velkaantuminen jatkuu, palvelut heikkenevät ja eriarvoisuus syvenee. Maalla ei ole neljään vuoteen ollut toimintakykyistä hallitusta. Uudistukset ovat tekemättä.

2. Tarvitaan suunnanmuutos

Keskustan vaihtoehto on ollut koko ajan enemmän kuin vain vaihtoehto hallituksen budjetille.

Suomen suunta on muutettava. Apatian tilasta — lamasta, suurtyöttömyydestä sekä leikkausten ja veronkorotusten kierteestä — on päästävä uudelleen luovuuden tilaan.

On tehtävä rohkeita ratkaisuja ja poikkeuksellista yhteistyötä. Tarvitaan Suomea uudistava yhteiskuntasopimus. Asioista voidaan sopia, jos yhteiskunnassa on luottamusta ja sopimisesta hyötyvät koko Suomi ja kaikki suomalaiset.

Keskusta on myös valmis aloittamaan erilaisia kokeiluja siitä, miten uudistukset toimivat käytännössä.

3. Lisää työpaikkoja

Suomeen tarvitaan 200 000 työpaikkaa lisää tulevina vuosina. Muutoin emme selviydy kestävyysvajeesta emmekä mistään muustakaan vajeesta. Vain työpaikat ovat kestävä ratkaisu Suomen ongelmiin.

Yhteiskuntasopimuksen tavoitteeksi on asetettava työllisyyden parantaminen ja työttömyyden vähentäminen.

Kiireellisintä on:

- 1) lisätä varsinkin pienten ja keskisuurten yritysten kannusteita investoida ja työllistää,
- 2) vähentää yrittämistä ja työntekoa hankaloittavaa byrokratiaa
- 3) parantaa työllistävän, kotimaisen energian kilpailukykyä.

Kolmikanta on ollut ja on osa suomalaista yhteiskuntaa. Tulevina vuosina tarvitaan palkka- ja muutakin malttia. Vastakkainasettelun kärjistymiseen Suomella ei ole varaa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Sopimisen tapaa ei tarvitse muuttaa, mutta sisällön on voitava muuttua. Valtion on voitava olla kolmikannassa nykyistä aloitteellisempi osapuoli. Neuvotteluissa on oltava enemmän tilaa paikalliselle sopimiselle.

Keskusta katsoo, että valtio voi tehdä paljon Suomen tilanteen kohentamiseksi.

Yksi ratkaisu työpaikkojen luomiseksi hiipuville, mutta Suomen kannalta elintärkeille aloille ja kokonaan uusille aloille on kasvurahasto.

Siinä valtion omistusta muutetaan uuteen, kasvua ja työpaikkoja luovaan muotoon ja helpotetaan yritysten rahoituksen ongelmia. Kasvurahasto tekisi sijoituksia esimerkiksi biotalouden alalla toimiviin yrityksiin ja olisi osaltaan edesauttamassa 200 000 työpaikan tavoitteen saavuttamista.

Kotimaiset luonnonvarat ja biotalous laajemmin ovat mahdollisuus työpaikkoihin, joita kansainvälinen kilpailu ei vie Suomesta pois.

Myös esimerkiksi matkailu, kaivannaisteollisuus, hyvinvointi sekä tietotekniikan soveltaminen ovat tulevaisuuden aloja luoda työpaikkoja.

Työpaikat, uusi nousu ja Suomen kuntoon laittaminen ovat mahdollisia vain, jos koko maan voimavarat saadaan käyttöön. On rakennettava hajautettua kilpailukykyä ja tuettava yhteiskunnan kehittämistä alhaalta ylöspäin. Keskittämiskäytännöt on tullut tiensä päähän.

Työllistämiseksi ja työn tekemiseksi on luotava edellytykset koko Suomeen. Liikenne- ja muita investointeja on tehtävä tasaisesti eri puolille maata, koulutuksen tasa-arvosta on huolehdittava ja turvattava lähipalvelut kaikille suomalaisille.

4. Velkaantumisen loputtava

Edessä olevista päätöksistä hankalimmat liittyvät tulojen ja menojen tasapainottamiseen. Velkaantumisen on loputtava kohtuullisessa ajassa.

Kun yhteiskunnassa on luottamusta, myös hankalat päätökset voidaan hyväksyä. Toinen vaatimus on oikeudenmukaisuus.

Keskustan vaihtoehdossa tulot ja menot ovat tasapainossa vuonna 2022. Työpaikkojen lisäksi tarvitaan tervettä säästäväisyyttä ja suoranaista menokuria kaikilla hallinnonaloilla sekä uudistuksia etenkin tuottavuuden parantamiseksi.

Esimerkiksi tietojärjestelmien yhtenäistämisessä ja laajemmin yhteiskunnan digitalisoimisessa Suomi on pahasti jälkijunassa. Asioita on pystyttävä tekemään paremmin ja luopumaan samalla turhasta.

Työtön on vapautettava työllistymään, yrittäjä yrittämään, hoitaja hoitamaan ja opettaja opettamaan. Tämä parantaa tuottavuutta. Keskusta on valmis käyttämään uudistuksiin myös valtion omaisuutta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

5. Oikeudenmukaisempaa politiikkaa

Keskusta esittää, että lapsilisien leikkaus perutaan, omaishoidon tuki siirretään Kelan hoidettavaksi ja kaikista pienituloisimpien eläkeläisten takuueläkkeeseen tehdään korotus. Myös kotihoidontuen pakkojakamisesta on luovuttava.

Nämä ovat oikeudenmukaisuutta lisääviä täsmätoimia, jotka eivät vaaranna budjetin tasapainoa. Esimerkiksi lapsilisien leikkauksen peruminen voidaan rahoittaa tupakkaveroa korottamalla.

Keskusta alentaisi pieni- ja keskituloisten verotusta ja kiristäisi suurituloisten, yli 60 000 euroa vuodessa tienaaavien verotusta. Kokonaisveroaste ei voi nousta, vaan muutokset tehdään nykyisen verotuksen sisällä.

6. Suomi ansaitsee parempaa

Kohta satavuotias Suomi ansaitsee parempaa. Maa tarvitsee uuden suunnan. Se on työllistävämpi, oikeudenmukaisempi ja sitä kautta turvallisempi Suomi.

Suunnanmuutos on mahdollinen eduskuntavaalien kautta, kokonaan uuden hallituksen ja pääministerin johdolla sekä uudistuksista laajassa yhteistyössä sopimalla.

Keskustan talousvaihtoehto vuodelle 2015

Eduskunnan työskentelytavoista johtuen oppositio voi esittää vastalauseen yksityiskohtaisessa käsittelyssä momenttikohtaisia määrärahalisäyksiä ainoastaan harkinnanvaraisiin budjettimomentteihin, kuten erilaisiin avustuksiin.

Lakisidonnaiset määrärahamuutokset tai tuloarviomuutokset tulee sen sijaan esittää vastalauseen lausumaehdotuksina, koska eduskunta ei ole hyväksynyt muutosten edellyttämää lainsäädäntöä. Tästä johtuen keskustan vastalauseen muutosehdotukset ovat vastalauseen pääluokkakohtaisissa esityksissä pääsääntöisesti lausumaehdotuksina.

Tässä yleisperusteluosiossa on keskustan budjettiesitykset ilmaistu ilman eduskunnan työskentelyrajoitetta, joten esitykset on kohdennettu niille momenteille, joille keskusta olisi halunnut tehdä muutoksia.

Vuoden 2015 budjettiin suoraan liittyvien lausumaehdotusten lisäksi keskustan vastalauseessa esitetään yksityiskohtaisessa käsittelyssä pääluokittain myös useita yleisempiä lausumaehdotuksia, jotka liittyvät esimerkiksi toimintatapojen muutokseen tai erilaisiin laajempiin tavoitteisiin, kuten kasvurahaston perustamiseen, mutta joilla ei ole välittömiä budjettivaikutuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskustan talousvaihtoehdon staattinen tasapaino hallitukseen verrattuna	
Verotulot	18
Määrärahat	-1,8
Yhteensä	19,8

Keskustan esittämiä kasvua ja työllisyyttä parantavia toimenpiteitä (pl. verotukselliset keinot, jotka on esitelty myöhemmin):

- Uuden kasvun kasvurahasto
- Kasvuyritysten rahoitusvaihtoehtojen muu kehittäminen
- Biotalous nostaminen kansalliseksi kärkihankkeeksi
- Ensimmäisen työntekijän palkkatuki; rahoitetaan olemassa olevista työllisyysmäärärahoista
- Maakunnan kehittämisrahan korottaminen
- Oppisopimuskoulutuksen muuttaminen koulutusopimukseksi
- Nuorisotakuun puutteiden korjaaminen
- Byrokratian- ja normienpurkamiseen liittyvä paketti; tämä kokonaisuus on esitelty yksityiskohtaisemmin myöhemmin tässä paperissa
- Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen leikkausten estäminen.

Infrarakentaminen

- Liikennehankkeiden tehostamaan suurten infrahankkeiden läpivientiä
- Perusväylänpito
- Yksityistiet
- Yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteet
- Suomalaisten kuljetusyritysten kilpailuasetelmaa parantavan raskaan liikenteen kauttakulun Vinjetti-maksujärjestelmän käyttöönotto; samaan aikaan otettaisiin käyttöön polttoaineveron palautusjärjestelmä kotimaisille kuljetusyrityksille
- Julkisen sektorin tietojärjestelmien yhteensovittaminen — avaa mahdollisuuden satoihin miljooniin euroihin nouseviin säästöihin; tähän investoitava raha maksaa itsensä takaisin (vrt. vero.fi)
- Aravarahoituslain ehtojen väljentäminen ja omistusoikeusasukkaan päätösvallan turvaaminen.

Muita esityksiä:

- Siirretään omaishoidon tuki Kelan hoidettavaksi
- Tehostetaan yritysten käyttämän siirtohinnoittelun valvontaa ja kartoitetaan lainsäädännölliset uudistustarpeet
- Korotetaan takuueläkettä
- Korotetaan harkinnanvaraista kuntien valtionosuutta
- Perutaan lapsilisäleikkaus: hallituksen esittämä verotuksen lapsivähennys perutaan ja tämä rahoitetaan korottamalla tupakkaveroa (31 snt/aski)
- Perutaan kustannuksia (= byrokratiaa) lisäävä kotihoidon tuen pakkokiintiöittämisshanke
- Perutaan yliopistojen pääomittaminen
- Helsingin ratapihaan liittyvät ongelmat ratkaistaan Pisararataa kustannustehokkaammalla tavalla; tällöin säästetään sekä kaupunkilaisten että kaikkien suomalaisten veroeuroja.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

	Menolisäykset	Momentti	Kustannukset hallitukseen verrattuna (milj. euroa)	Rahoituskeino/lisätietoa
1	Lapsilisäleikkauksen torjuminen	33.10.50	113	Hallituksen lapsilisäleikkauksen 113 milj. € peruminen. Aloitteeseen sisällytetään myös 70 milj. € verotuksen lapsivähennyksen peruminen. Nettorahoitustarve on näin ollen 40 milj. €. Loppuosa leikkauksesta rahoitettaisiin tupakkaveroa korottamalla siten, että hallituksen esittämän 38 senttiä/aski korotuksen päälle tehtäisiin vielä 31 sentin korotus/aski. Yhteensä korotus on 69 senttiä. Tällä tupakkaveron lisäkorotuksella kerättäisiin tuo puuttuva 40 milj. €.
2	Perusväylänpito	31.10.20	50	Perusväylänpitoon osoitettavan 50 milj. €:n lisämäärärahan rahoituksen keinoina ovat mm. valtion liikenne rahaston perustaminen, joka mahdollistaa suurten liikennehankkeiden tehokkaamman läpiviennin, kun ne voidaan toteuttaa yhtäjaksoisesti ilman pelkoa vuotuisesta budjettirahoituksesta (vähintään + 35 milj. €).
3	Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki	30.20.40	37,5	Keskusta esittää lisäyksenä 37,5 milj. €, jolla paikataan hallituksen tekemää leikkausta.
4	Omaishoidon tuen siirto Kelalle	33.10 uudelle momentille	30	Voimaan vuoden viimeiselle kvartaalille eli alkaen 1.10.2015, koska tietojärjestelmämuutosten tekeminen kestää aikansa. Rahoitustarve on 30 milj. €.
12	Lukiokoulutus	29.10.30	22	Lisäyksesityksellä torjutaan hallituksen esittämät leikkaukset lukiokoulutukseen.
5	Maakunnan kehittämisraha	32.50.43	16	Lisäyksenä aiempiin käytettyihin perusteluihin, että hallitus on lakkauttamassa määrärahan kokonaan, jolloin koko momentti uhkaa poistua.
6	Takuueläke	33.40.60	13	Takuueläkkeeseen tehdään korotus 10 €/kk.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

	Menolisäykset	Momentti	Kustannukset hallitukseen verrattuna (milj. euroa)	Rahoituskeino/lisätietoa
7	Puuhakkeen tuotantotuen korottaminen	Puuhakkeen tuotantotuen korottaminen	10	Metsähakesähkön tuottajille maksettava, päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuva tuotantotuen korottaminen vuoden 2012 tasolle nostaa budjettimenoja 10 milj. € hallituksen kaavailemaan esitykseen verrattuna. Hallitus tekee vain puolittaisen korotuksen. Keskustan esitykseen sisältyy turveveron laskeminen vuonna 2012 voimassa olleelle 1,9 €/MWh tasolle. Uudistuksen bruttokustannus on tällöin yhteensä n. 22 milj. € hallituksen kaavailemaan esitykseen verrattuna (turvevero -12 milj. €, hakkeen syöttötariffi +10 milj. €). Rahoitus (25 milj. €). kerätään kohdistamalla kivihiileen erityinen haattavero. Uudistus vahvistaa myös kotimaisen energian tuotantotoketjun työllisyyttä hallituksen kaavailemaa esitystä vahvemmin, jolloin saadaan lisää ansio- ja pääomatuloveroja sekä alennettua työttömyysmenoja. Työllisyyden kautta tuloja lisääväksi ja menoja pienentäväksi vaikutukseksi on arvioitu 12 milj. €.
8	Harkinnanvarainen kuntien valtionosuuden korotus	28.90.30	10	Hallitus aikoo yleisten VOS-leikkausten lisäksi luopua kokonaan kuntien harkinnanvaraisesta valtionosuuden korotuksesta, joten lainsäädäntöpohja tältä uhkaa poistua. Keskusta ei hyväksy tätä.
9	Yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin	35.10.61	4,2	Hallituksen esitys ei mahdollista yhtään uutta käynnistettävää vesihuoltotoimenpidettä vuonna 2015. Muutoin rahaa on ainoastaan neuvontaan ja aiemmin käynnistettyjen töiden loppuun saattamiseen. Tämä on käsittämätöntä, koska jätevesiasetuksen siirtymäaika on päättymässä maaliskuussa 2016.
10	Yksityisteihin	31.10.50	3	Hallituksen vuodelle 2015 kohdistaman leikkauksen torjuminen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

	Menolisäykset	Momentti	Kustannukset hallitukseen verrattuna (milj. euroa)	Rahoituskeino/lisätietoa
11	Ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatuki	32.30.51	0	Momentin 32.30.51 julkiset työvoima- ja yrityspalvelut päätösosaa muutettaisiin siten, että määrärahaa saa käyttää enintään 10 miljoonaa euroa ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatukeen. Momentille ei varata tämän vuoksi lisämäärärahaa, vaan rahoitus otetaan momentin sisältä.
	Menolisäykset yhteensä		308,7	

Budjettimenoja lisäävät keskustan esitykset, milj. €

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

	Menosäästöt	Momentti	Kustannukset hallitukseen verrattuna (milj. euroa)	Rahoituskeino/lisätietoa
1	Kotihoidon tuen pakkokiintiöittä-mishankkeen peruminen	33.60	-100	Stubbin hallitusohjelmassa luvataan, että <i>"hallitus pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että se päättää samalla vastaavansuuruisista tehtävien ja velvoitteiden karsimisesta tai uusien annettavien tehtävien ja velvoitteiden täysimääräisestä rahoitamisesta. Tätä periaatetta sovelletaan kevään 2013 kehyspäätökseen nähden uusiin hankkeisiin."</i> Kotihoidontuen pakkokiintiöittämisestä päätettiin budjettiriihessä elokuussa 2013 rakennepoliittisen ohjelman yhteydessä eli Stubbin hallitusohjelman mainitseman aikarajan jälkeen. Valtio on siis veloitettu kompensoimaan reformin kustannukset täysimääräisesti kunnille. Kotihoidon tuen kiintiöitämisestä nettokustannukset kasvaisivat asteittain ja olisivat arviolta yhteensä noin 100 milj. € vuonna 2018. (Päivähoitomenot kasvavat +130 milj. €, työttömyysmenot kasvavat +45 milj. €, kotihoidontukimenot vähentyvät -64 milj. €, verotulot lisääntyvät +15 milj. €).
2	Perutaan yliopistojen pääomittaminen	29.40.50	-75	Hallituksen talousarvioesitys 2015: <i>"Valtio on varautunut pääomittamaan yliopistoja kolminkertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden, kuitenkin enintään 150 milj. eurolla. Valtion vastinrahoitukseen oikeuttava varainkeruu toteutetaan tarkemmin määriteltävällä tavalla vuosien 2014—2016 aikana siten, että vastinrahoituspäätökset tehdään yhdellä kertaa vuonna 2016."</i> Vaikka hallituksen lupaama pääomitus ei näykään vielä vuoden 2015 budjetista, voit tästä kuitenkin sanoa, että laskennallisesti 1/2 eli 75 milj. € summasta kohdistuu vuodelle 2015. Kyseessä on siirtovelka, joka maksetaan vuonna 2016. Tilanteessa, jossa koko yhteiskuntaan ja erityisesti muun muassa koulutukseen tehdään rajuja määrärahaileikkauksia, ei tällaiseen uuteen lisämenoerään ole edellytyksiä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

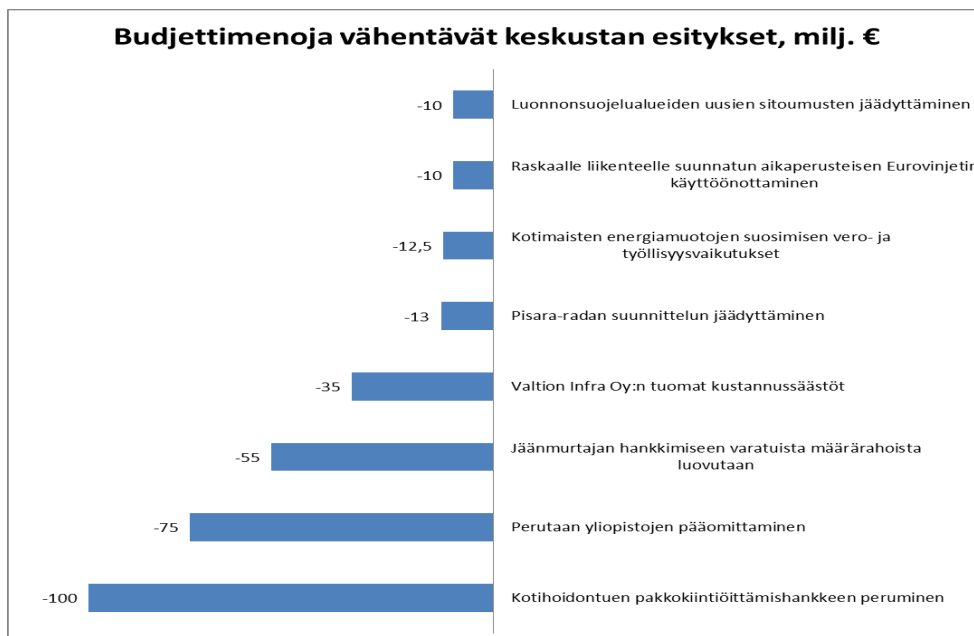
	Menosäästöt	Momentti	Kustannukset hallitukseen verrattuna (milj. euroa)	Rahoituskeino/lisätietoa
3	Jäänmurtajan hankkimiseen varatuista määrärahoista luovutaan	31.10.70	-55	Vuodelle 2015 esitetään talousarviossa 55 milj. €:n määrärahaa jäänmurtajan hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen. Jäänmurtajan kokonaiskustannukset ovat 128 milj. €, josta 123 milj. € on perusjäänmurtajan hankintakustannuksia ja 5 milj. € öljyntorjuntalaitteiston varustamiskustannuksia. Määrärahalle ei ole perusteita, koska liikenne- ja viestintäministeriö on määrätty aloittamaan valmistelut Liikennevirastolle tilatun erityisesti Itämeren oloihin sopivan jäänmurtajan myymiseksi.
4	Valtion Infra Oy:n tuomat kustannussäästöt		-35	Perusväylänpitoon osoitettavan 70 milj. €:n lisämäärärahan rahoituksen keinoina ovat mm. valtion liikennehastan perustaminen, joka mahdollistaa suurten liikennehankkeiden tehokkaamman läpiviennin, kun ne voidaan toteuttaa yhtäjaksoisesti ilman pelkoa vuotuisesta budjettirahoituksesta (vähintään +35 milj. €).
5	Pisara-radnan suunnittelun jädtyttäminen	31.10.77	-13	Pisara-rataan ollaan sitomassa ainakin mrd. euroa valtion ja helsinkiläisten veronmaksajien rahoja. Liikenneviraston arvion mukaan Helsingin ratapihaan liittyvät ongelmat voidaan ratkaista Pisara-rataa kustannustehokkaammalla tavalla. Tässä tilanteessa Pisara-radnan suunnittelu on keskeytettävä. Tämä säästää suoraan vuoden 2015 määrärahana 2 milj. € ja tulevien vuosien myöhempanä määrärahatarpeena 11 milj. €. Yhteensä säästö on suunnitteluvaiheen osalta 13 milj. €.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

	Menosäästöt	Momentti	Kustannukset hallitukseen verrattuna (milj. euroa)	Rahoituskeino/lisätietoa
6	Kotimaisten energiamuotojen suosimisen vero- ja työllisyysvaikutukset		-12,5	Yhden uuden työttömän synnyttämä kustannus on yhteensä noin 20 000 euroa vuositasolla. Tästä 50 % aiheutuu menetetyistä verotuloista (ansiotulo- verojen ja arvonnäiväverojen pienentynyt tuotto sekä pienempi sosiaalivakuutusmaksukertymä). Toinen 50 % kustannuksista aiheutuu puolestaan kasvavista menoista (työttömyysturva, asumistuki, toimeentulotuki). Vastaavasti yksi uusi työllinen vahvistaa julkista taloutta 20 000 eurolla vuodessa. Mikäli turpeen- ja hakkeen tuotannon ketjuihin syntyisi 625 uutta työpaikkaa hallituksen esitykseen verrattuna, parantaisi uudistus julkisen talouden asemaa 12,5 milj. eurolla.
7	Raskaalle liikenteelle suunnatun aikaperusteisen Eurovinjetin käyttöönottoaminen	11.19.09	-10	Suomi voi ryhtyä laskuttamaan ulkomaista raskasta liikennettä tiestön käytöstä aikaperusteisella tie- maksulla (Eurovinjetti). Ulkomaiset kuljetusliik- keet saavat nykyisellään kilpailuedun suomalaisiin yrityksiin verrattuna, koska ne voivat hyödyntää Suomen maksutonta tieverkostoa, mutta eivät osal- listu sen rahoittamiseen suomalaisten yritysten tapaan autoihin ja polttoaineisiin liittyvän verotuk- sen kautta. Eurovinjet on ollut käytössä EU:ssa vuodesta 1999 alkaen. Siihen kuuluu useita EU- maita. Eurovinjetin käyttöönottoaminen on kohtuul- lisen vaivatonta, koska maksujärjestelmä on jo ole- massa. Vinjettejä voi nykyin ostaa määrätyiltä suomalaisilta huoltoasemilta ja internetistä. Vin- jetti-maksujen tuotto ohjataan ensi vuonna valtion budjettiin, mutta sen jälkeen perustettava valtion lii- kengerahasto saa tuloutukset.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

	Menosäästöt	Momentti	Kustannukset hallitukseen verrattuna (milj. euroa)	Rahoituskeino/lisätietoa
8	Luonnonsuojelualueiden uusien sitoumusten jäädyttäminen	35.10.63	-10	Taloudellisen tilanteen vuoksi uusien luonnonsuojelualueiden hankinta jäädytetään. Hallitus on varannut 10 milj. € vuonna 2015 tehtäviin uusiin luonnonsuojeluohjelmia (Natura 2000 -verkosto ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimitaohjelma METSO) koskeviin sitoumuksiin. Kulut näistä uusista sitoumuksista kirjautuvat vuoden 2015 jälkeiseen aikaan, mutta perumalla sitoumusten tekeminen nyt, voidaan säästää tulevana vuosina yhteensä 10 milj. €.
	Säästötoimenpiteet yhteensä		-310,5	
	Talousarvion menoarviot yhteensä (Menonlisäykset - säästötoimenpiteet)		-1,8	

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskustan verolinja vuodelle 2015

Keskusta muuttaisi verotuksen painopistettä tukemaan yrittäjyyttä, pieni- ja keskituloisten ostovoimaa sekä kansankapitalismia:

Yrittäjyyttä tukemaan:

- yrittäjätulovähennys
- arvonlisäverovelvollisuuden alarajan huojennusalueen korottaminen
- kotitalousvähennyksen korvausosuuksien sekä sinkkotalouksien enimmäiskorvauksen korottaminen
- työvoimavaltaisten alojen alv:n alennus
- polttoaineverotuksen palautusjärjestelmä raskaalle liikenteelle
- estetään sukupolvenvaihdoksia vaikeuttava perintö- ja lahjaveron kiristäminen
- turpeen verotuksen kevennys suoraan vuoden 2012 tasolle, hakkeen tukeen vastaava muutos; samalla ulkomaiselle kivihiilelle asetetaan erityinen haittavero
- First North -listan osinkoverotuksen uudistaminen
- tuotannollisten investointien vapaa poisto-oikeus
- bisnesenkelilain korvaaminen luovutustappion vähennysoikeudella.

Pieni- ja keskituloisten työssäkäyvien ostovoimaa lisäämään:

- veronkevennykset alle 60 000 euroa vuodessa tienaa-ville
- työtulovähennyksen korottaminen
- työmatkavähennyksen säilyttämien ennallaan.

Kansankapitalismia:

- pienten osinkotulojen verovapaus.

Keskusta keräisi lisää verotuloja harmaasta taloudesta sekä oikeudenmukaisella tuloverouudistuksella.

Harmaan talouden torjunta:

- Estetään konsernilainojen vähennysoikeus EU- ja ETA-maiden ulkopuolella sijaitseviin veroparatiiseihin.
- Asetetaan suomalaiset ja ulkomaiset yritykset samalle viivalle siten, että velvoitetaan ulkomainen työnantaja toimittamaan ennakonpidätys tai perimään lähdevero Suomessa tehdystä työstä maksetuista palkoista riippumatta siitä, onko yrityksellä täällä kiinteä toimipaikka.

Hyvätuloisten ansiotulon verotus:

- Keskusta nostaisi verotusta kolmessa portaassa (yli 60 000 euroa, yli 90 000 euroa ja yli 160 000 euroa). Ottamalla huomioon työtulovähennykseen tehtävä korotus, kiristyisi verotus noin 68 500 euroa tai enemmän verotettavia tuloja ansaitsevilta.

Kivihiilelle erityinen haittavero.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Lisäksi keskusta peruisi hallituksen esittämän 113 milj. euron lapsilisäleikkauksen. Tämän keskusta rahoittaisi kiristämällä tupakkaveroa 40 milj. eurolla (31 senttiä / 20 kpl aski) sekä perumalla kaavaillun verotuksen lapsivähennyksen.

Keskustan esitys keventäisi kotimaisten toimijoiden veroastetta jonkin verran. Veronkevennykset rahoitettaisiin valtaosin tehostamalla verotulojen perimistä. Näin pienennettäisiin verovajetta.

Keskustan esittämät veromuutokset v. 2015 budjettiin	Verotusta keventävät toimenpiteet	Verokertymä hallitukseen verrattuna (milj. euroa)
Yrittäjätulovähennys	Yrittäjätulovähennys 5 %. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, että elinkeinotoiminnan jaettava yritystulo tulee lukea näin vain 95 %:n osuudelta elinkeinonharjoittajien, maa- ja metsätalouden harjoittajien ja henkilöyhtiöiden osakkaiden veronalaiseksi tuloksi, joka jaetaan yrittäjän ansio- ja pääomatuloksi voimassa olevien sääntöjen mukaisesti.	-129
Ansiotuloveroasteikkoreformi ja työtulovähennys	Keskustan esitys ansiotuloveroasteikoksi Ansiotuloverojen muutos - Veroasteikon ylimpien luokkien kiristykset (60 000—) +305 (kiristykset 60 000 €:n, 90 000 €:n ja 160 000 €:n kohdilla) - Veroasteikon alimpien luokkien kevennykset (—60 000) -316 (-0,75 % -yksikköä kahteen ensimmäiseen luokkaan ja -0,50 % -yksikköä kolmanteen luokkaan aina 60 000 euroon saakka) - Veroasteikko yhteensä -11 milj. € - Työtulovähennys -83 milj. € - Kaikki muutokset yhteensä -94 milj. €. Verotus olisi keskustan esityksessä kevyempää noin 68 500 euron tuloihin saakka (noin 5 500 €/kk lomakorvauksineen) ja kiristyisi asteittain tämän tulotason ylittäviltä. Yrittäjillä kevennykset jatkuisivat käytännössä kuitenkin korkeammille tulotasoille, koska yritystulovähennys laskisi verotettavan tulon määrää. Vaikutusarvio on eduskunnan tietopalvelun tekemä.	-94
ALV-velvollisuuden alarajan nostaminen ja huojenusalueen korottaminen	ALV:n alarajan nostaminen 10 000 euroon ja huojenusalueen korottaminen 40 000 euroon. (Nykyiset rajat 8 500 € / 22 500 €). Vaikutusarvio on eduskunnan tietopalvelun tekemä.	-93

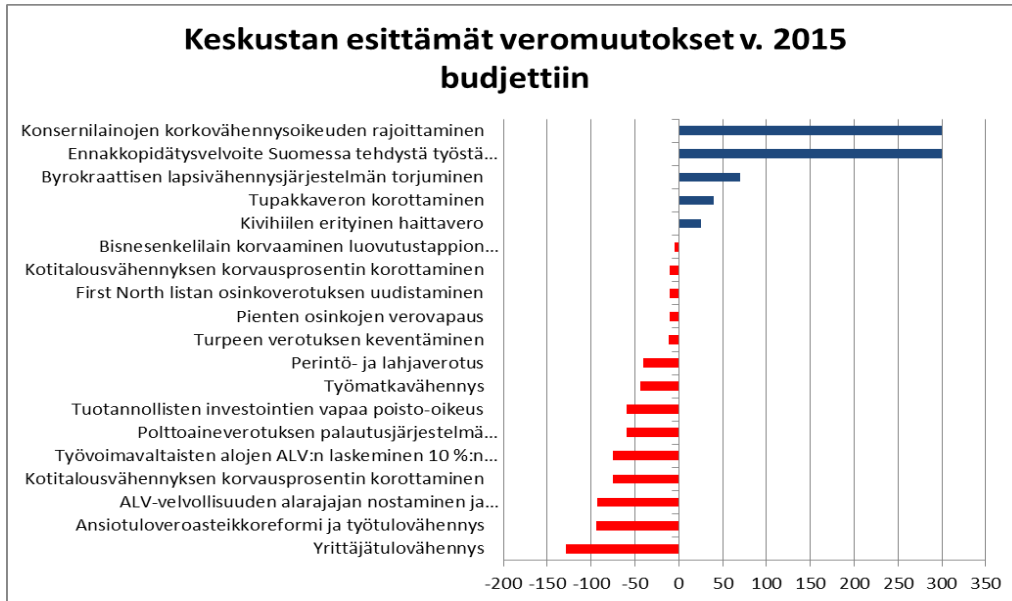
Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskustan esittämät veromuutokset v. 2015 budjettiin	Verotusta keventävät toimenpiteet	Verokertymä hallitukseen verrattuna (milj. euroa)
Työkorvauksesta myönnettävä vähennys nostetaan 60 prosenttiin 45 prosentista ja kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksetusta palkasta vähennyskelpoista olisi 15 %:n sijaan 30 %.	Staattisen laskelman perusteella verot ja veroluonteiset maksut vähenisivät reformin seurauksena arviolta -75 milj. euroa. Korvausprosenttien nostaminen lisäisi kotitalousvähennyksen käyttöä nykyisestä, jonka vuoksi staattinen kustannusarvio todennäköisesti aliarvioi reformin johdosta aiheutuvan veromenetyksen. Vaikutusarvio on eduskunnan tietopalvelun tekemä.	-75
Työvoimavaltaisten alojen ALV:n laskeminen 10 %:n tasolle (parturit, pienkorjaamot)	Työvoimavaltaisten alojen arvonlisäveron alentaminen 10 %:n tasolle (parturit, pienkorjaamot) Vaikutusarvio on eduskunnan tietopalvelun tekemä.	-75
Polttoaineverotuksen palautusjärjestelmän palautusjärjestelmä kuljetusyrittäjille	Polttoaineverotuksen palautusjärjestelmä raskaalle liikenteelle. Tarkoitukseen kohdennettu 60 milj. euroa riittäisi keskustan arvion mukaan noin palautukseen, joka olisi suuruudeltaan n. 5 c/litra.	-60
Tuotannollisten investointien vapaa poisto-oikeus	Tuotannollisten investointien vapaa poisto-oikeus.	-60
Työmatkavähennys	Työmatkavähennyksen säilyttäminen ennallaan	-44
Perintö- ja lahjavero-	Perintö- ja lahjaveroon esitettyjen sukupolvenvaihdoksia vaikeuttavien kiristysten torjuminen	-40
Turpeen verotus	Turpeen veron alentaminen	-12
Pienten osinkojen verovapaus	Pienten pörssiosinkojen verovapaus 1 000 euroon saakka (-50 milj. euroa). Yli 1 000 euron osingoista täysi pääomatulovero (+40 milj. euroa). Uudistuksesta hyötyy 500 000 osakesäästäjää, ja 74 000 suurempaa sijoittajaa joutuisi puolestaan maksamaan nykyistä korkeampaa veroa. Vaikutusarvio on eduskunnan tietopalvelun tekemä.	-10

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskustan esittämät veromuutokset v. 2015 budjettiin	Verotusta keventävät toimenpiteet	Verokertymä hallitukseen verrattuna (milj. euroa)
First North -listan osinkoverotuksen uudistaminen	First North -listan yhtiöiden osinkoverotuksen säilyttäminen lisätaamattoman yrityksen asemassa.	-10
Kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottaminen 4 800 euroon yksinelävillä	Staattisen laskelman perusteella verot ja veroluonteiset maksut vähenisivät reformin seurauksena arviolta -10 milj. euroa. Laskelma on tehty korottamalla niiden henkilöiden, joilla ei ole verotuksessa määritetty puolisoa, kotitalousvähennyksen enimmäismäärää 4 800 euroon. Enimmäismäärän nostamisella olisi todennäköisesti käyttäytymisvaikutuksia, jonka vuoksi staattinen laskelma todennäköisesti aliarvioi reformin kustannusvaikutusta. Vaikutusarvio on eduskunnan tietopalvelun tekemä.	-10
Bisnesenkelilain korvaaminen luovutustappion vähennysoikeuden kehittämisellä	Bisnesenkelilaki kumotaan ja tuloverolakia muutetaan siten, että pääomatulolajin tappioon luetaan myös omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio.	-5
	Veroesitykset yhteensä	18

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskustan aloitteet byrokratian purkamiseksi ja normien karsimiseksi

Keskustan talousvaihtoehtoon sisältyy myös noin 30 laki- ja toimenpidealoitteen kokonaisuus normien purkamiseksi ja byrokratian karsimiseksi.

Tähän kokonaisuuteen liittyvät toimenpidealoitteet ovat numeroilla TPA 30/2014 vp — TPA 46/2014 vp. Lakialoitteet ovat puolestaan numeroilla LA 78/2014 vp — LA 88/2014 vp.

Lakialoitteet

1. Ansiosidonnaisen päivärahan saaminen yrityksen starttirahaksi enintään vuoden ajaksi.
2. Kauppojen aukiolo: Kauppa, parturi- ja kampaamoliike saisi harjoittaa liiketoimintaa korkeintaan viitenä päivänä vuodessa muina kuin liikeaikalain sallimina aikoina.
3. Energiatodistus: Ennen vuotta 2008 rakennettujen rakennusten osalta riittää näyttö toteutuneesta energiankulutuksesta kolmen vuoden ajalta, eikä silloin tarvita laskennallista energiatodistusta.
4. First North -listayhtiöiden verotuksen säilyttäminen listaamattomien yhtiöiden osana.
5. Henkilökortin voimassaoloajan pidentäminen 5 vuodesta 10 vuoteen.
6. Ilmoitusmenettelyyn siirtyminen rakentamisessa koko maassa, kun on kyse vähäisistä toimenpiteistä, kuten esimerkiksi maalämpöputkien tai aurinkopaneeleiden rakentamisessa.
7. Kuljettajayrittäjän ei tarvitsisi pitää työaikakirjanpitoa.
8. Lapsilisä maksettaisiin ilman eri hakemusta Suomessa syntyneen, lapsilisään oikeutetun lapsen äidille.
9. Kunta voisi rakennusjärjestyksessä määrätä, että rakennetulle asunto- ja mökkitontille voidaan rakentaa korkeintaan 25 m² lisärakennus ilmoitusmenettelyä käyttäen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

10. Starttirahaa voi saada, vaikka henkilö olisi perustanut yrityksen jo ennen työttömäksi jäämistään, jollei starttirahan hakija ole ollut päätoiminen yrittäjä.

11. Pankit velvoitettaisiin antamaan asiakkaalle verkkopankkitunnukset, joilla hän voi maksaa laskuja ja käyttää sähköisiä palveluja. Maksuhäiriömerkintä ei olisi riittävä peruste verkkopankkitunnusten epäämiselle.

Toimenpidealoitteet:

1. Kansallisella päätöksellä voidaan poistaa karjatiloilta vaatimus eläinten merkinnän ja rekisteröinnin kaksinkertaisesta kirjanpidosta sekä muuttaa kaikkien tuotantoeläinten laskenta rekisteriperusteiseksi.
2. Ympäristöluvitus: Normaalin maatilakokoluokan investoinnin ympäristölupajärjestelmä on asetettava oikeisiin mittasuhteisiin, nykyisen kaltainen todella vaativa lupaprosessi pitäisi kohdistaa vain suuriin kotieläintiloihin. Ympäristöluvan uusimisvelvoite pitää rajoittaa koskemaan vain tiloja, joiden toiminnassa tapahtuu uuden luvan hakemista vaativia toiminnallisia muutoksia. Lupa- ja neuvontaprosesseja on myös kehitettävä kohti "yhden luukun periaatetta" ja samojen tietojen moninkertaisesta toimittamisvaatimuksesta eri viranomaisille on päästävä eroon.
3. Viljelijän oikeusturvaa on välttämätöntä parantaa selkeyttämällä sekä tukiehtoja että niiden valvontoja. Keskusta edellyttää, että tukien valvontaseurauksia kohtuullistetaan, jos rike on ollut vähämerkityksellinen ja tahaton eikä tavoitteena ole ollut taloudellisen hyödyn tavoittelu.
4. Oppisopimuskoulutuksen kehittämiseksi työsuhteesta koulutussuhteeksi.
5. Sosiaali- ja terveystalouden rahoituksen uudistamiseksi monikanavaisesta rahoituksesta kohti yksikanavaisuutta.
6. Tilapäisten, keveiden opastekylttien pystyttämiseen riittäisi viranomaisohjeistus, luovutaan lupamenettelystä.
7. Koko ikäluokkaa koskevien tulevaisuuskutsuntojen järjestäminen kutsuntaikäisille nuorille.
8. Vapaaehtoistyöstä tehtävien tulkintojen selkeyttämiseksi ja pienimuotoisen vapaaehtoistyön mahdollistamiseksi myös elinkeinotoiminnassa.
9. Viranomaisten velvoittamiseksi perustelemaan päätöksensä selkeästi.
10. Yrityksen pääsy ennakkoperintä- ja ALV-rekisteriin muutettava ilmoitusmenettelyksi.
11. Irtisanomiskorvauksen kohdistaminen suoraan työntekijän perustamaan yritykseen ilman, että irtisanomiskorvausta verotetaan työntekijän ansiotulona.
12. Vapaa-ajan asunto tulisi voida kunnan päätöksellä muuttaa vakituiseksi asunnoksi, eikä ELY-keskuksilla olisi oikeutta valittaa päätöksestä.
13. Rahankeräyslain uudistamiseksi siten, että lupamenettelystä siirrytään ilmoitusmenettelyyn.
14. Valvontaviranomaisen määräämiä sakkorangaistuksia ei jatkossa tarvitse vahvistaa syyttäjällä.
15. Mahdollistettava tekijänoikeuskorvauksien maksaminen taiteilijan yritykselle yrityksen tulona, jos taiteilija tekee työtään yrittäjänä.
16. Viranomaisen valitusoikeuden rajoittamiseksi toisen viranomaisen tekemiin päätöksiin.
17. Yhteispalvelupisteiden perustamiseksi, jolla turvataan valtion paikallispalvelut jokaiselle koko maassa vähintään kuntien ja valtionhallinnon yhteispalvelupisteissä tai etäpalveluina.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin byrokratian purkamiseksi ja normien karsimiseksi lakialoitteissa LA 78/2014 vp — LA 88/2014 vp sekä toimenpideoitteissa TPA 30/2014 vp — TPA 46/2014 vp esitetyillä tavoilla.

Vastalauseen epäluottamusehdotus

Hallitus on epäonnistunut kaikissa keskeisissä taloustavoitteissaan. Kuluva vaalikauden perintönä Suomessa on massatyöttömyys, joka koskettaa suoraan jo 450 000 suomalaista. Valtion velka on ylittämässä 100 miljardin euron rajan, ja velan suhteellinen osuus bruttokansantuotteesta on kasvanut koko vaalikauden ajan. Suomi on menettänyt parhaan mahdollisen luottoluokituksen. Keskittämiskeskittämisen seurauksena sekä ihmisten että alueiden eriarvoistumiskehitystä on voimistettu. Kuntatalous ja sitä kautta lähipalvelut on ajettu ahdinkoon. Hallitus ei ole kyennyt toimiin, joilla olisi luotu Suomeen uutta kasvua nopealla aikataululla. Näköpiirissä ei myöskään ole ratkaisuja, joilla kasvua vauhditettaisiin pidemmällä ajanjaksolla. Suomi on ajautunut vaalikauden aikana alati syvenevään näivettymiskiarteeseen. Kohta satavuotias Suomi ansaitsee parempaa. Maa tarvitsee uuden suunnan. Se on työllistävämpi, oikeudenmukaisempi ja sitä kautta turvallisempi Suomi. Tämän johdosta eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Sisäinen turvallisuus ja oikeudenhoito

Hallituksen sisäisen turvallisuuden ohjelmassa asetetut kehittämistavoitteet ovat murenemassa kuntien valtionosuusleikkausten, koulutuspaikkojen karsimisen sekä turvallisuusviranomaisiin tehtyjen rakennemuutosten ja keskittämisen sekä määräraha-leikkausten seurauksena. On vaarana, että hallitus säästää seurauksista piittaamatta.

Oikeusvaltion peruseriaatteiden mukaan mm. lain tulee olla kaikille sama, lakia soveltavat viranomaiset, lakia tulkitsevat tuomioistuimet, ja jokaisella on oikeus saada viipymättä asiansa tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Oikeushoidosta vastaavien viranomaisten, kuten poliisi, syyttäjät ja tuomioistuimet, toimintaedellytykset ovat vaikeutumassa huomattavasti. Poliisi joutuu entistä enemmän jättämään ns. ta-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

vanomaisia rikoksia tutkimatta, syyttäjät tuntevat uupumusta, ja käräjäoikeuksien ruuhkan takia tuomiot venyvät entisestään.

Ensi vuodelle hallitus perui budjettiriihessä kevään kehysriihessä suunniteltuja leikkauksia. Kevään asiantuntijakuulemisten perusteella tilanne on käymässä sen jälkeen kestävämmäksi.

Kaikesta huolimatta hallitus ei ole suostunut antamaan sisäisen turvallisuuden selontekoa tällä vaalikaudella, vaan se siirsi asian seuraavalle hallitukselle. Selonteko olisi tulossa vasta vuonna 2017.

Hallitus päätti perustaa marraskuussa 2014 oikeudenhoidon resurssitarpeita kartoittavan työryhmän, jonka toimikausi ulottuu helmikuun loppuun 2015. Keskustan mielestä työryhmä olisi tarvinnut työnsä tueksi kattavan tilannekuvan esim. sisäisen turvallisuuden selonteon muodossa.

Poliisihallinnon uudistus

Poliisi on läpikäynyt muutaman vuoden sisällä jo kolme poliisihallinnon uudistusta. Tämä on aiheuttanut poliisien keskuudessa jatkuvaa epävarmuutta sekä muutosväsymystä. Se on heijastunut poliisien työhyvinvointiin.

Kentältä tulleiden tietojen mukaan vuoden alusta voimaan astunut PORA III -uudistus, jolla mm. liikkuva poliisi lakkautettiin, on vaikuttanut kielteisesti liikenteen valvontaan. Poliisihallinnon johto kiistää tämän vetoamalla liikenteen valvonnasta tehtyihin tilastoihin. Julkisuudessa olleiden tietojen mukaan tilastointikäytäntöihin olisi tehty muutoksia, jotta uudistuksen yhteydessä annetut lupaukset liikenteen valvonnan tason säilymisestä toteutuisivat.

Keskustan mielestä tilastointiin liittyvä väite on vakava ja se pitää selvittää riippumattomalla taholla. Edellyttämme myös, että sisäministeriö antaa vuoden loppuun mennessä hallintovaliokunnalle selvityksen PORA III -hankkeen vaikutuksista, kuten eduskunta on edellyttänyt.

Rajavartiosto

Valiokuntakuulemisissa on käynyt ilmi, että rajavartiosto on tehnyt jo vuosia oma-aloitteista kehittämistyötä. Toiminnasta on otettu niin sanotusti "kaikki löysät pois". Hallituksen säästöpäätökset Rajavartiolaitoksen osalta on tehty tilanteessa, jossa Suomen turvallisuusympäristö oli ollut pitkään vakaa ja kehittynyt myönteisesti. Ne ovat jo johtaneet siihen, että rajavalvonnan painopistettä on keskitetty Kaakkois-Suomen rajavalvonta-asemille, jolloin rajavalvonta muualla on heikentynyt. Yhdessä varuskuntien lakkauttamisen kanssa tämä on mm. heikentänyt laajalla alueella mahdollisuuksia myös esim. PTR-yhteistyöhön.

Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut perusteellisesti, ja nopeatkin muutokset ovat mahdollisia.

Rajavartioston toimintamenoihin kohdistuvat säästöt vaikuttavat suoraan rajavalvontaa suorittavien henkilötöyvuosiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskusta on huolissaan rajavalvonnan kehityksestä. Sillä on merkitystä Suomen kriisivalmiuden ylläpitämisessä erityisesti itärajalla. Henkilöstön lisävähennysten seurauksena Suomi olisi yhä riippuvaisempi naapurimaiden rajaviranomaisten kyvystä ja halusta estää Suomeen suuntautuva laiton maahantulo ja muu laiton toiminta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että kenttäpoliisien määrä turvataan vähintään 7 500 htv:n tasolla.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin sen varmistamiseksi, että poliisitehtävien tilastointi saadaan koko maassa yhdenmukaiseksi ja läpinäkyväksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että vaalikausittain laaditaan sisäisen turvallisuuden ohjelma sekä sisäisen turvallisuuden selonteko.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää hankkeen, jolla kartoitetaan mahdollisuudet uudistaa poliisin virkatehtävät.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii koko maan turvallisena pitämisestä ja takaa poliisille, tullille, pelastustoimelle ja rajavartiolaitokselle riittävät voimavarat.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Puolustusministeriön pääluokkaan kohdistetut leikkaukset uhkaavat rapauttaa Suomen uskottavan puolustuskyvyn ja koko maan puolustamisen periaatteen. Vuoden 2015 talousarviossa puolustusministeriön pääluokka on 62,7 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2014. Koko kehyskaudella puolustusministeriön hallinnonalalta leikataan 10 prosenttia, keskimäärin kaksi kertaa enemmän kuin miltään muulta hallinnonalalta.

Puolustusvoimien rahoitukseen kohdistetut leikkaukset ovat merkinneet maastovuorokausien, lentotuntien, alusvuorokausien ja kertausharjoitusten vähentämistä, mikä on heikentänyt pitkävaikutteisesti Suomen puolustusvoimien suorituskykyä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Vuoden 2015 talousarviossa kohdistuu jälleen leikkauksia materiaalihankintoihin. Materiaalihankinnoissa on vähennystä 23,5 miljoonaa euroa (-5 %).

Valtiontaloudessa tarvitaan säästöjä, mutta puolustusvoimiin kohdistetut toimenpiteet olisi tullut mitoittaa ja ajoittaa niin, että puolustusvoimat pystyy uskottavasti toteuttamaan tehtävänsä ja toimimaan vastuullisen työnantajapolitiikan mukaisesti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että vuoden 2015 jälkeen puolustuksen rahoitus nostetaan parlamentaarisen seurantaryhmän esittämälle tasolle.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

Kuntatalouden tila

Keväällä julkistetun kuntien peruspalveluohjelman mukaan kuntatalouden näkymät vuosille 2015—2018 ovat erittäin vaikeat. Kuntatalouteen on syntymässä menojen ja tulojen pysyvä epätasapaino. Kuntatalous ei ole lähivuosina tasapainossa millään mittarilla arvioituna. Hallituksen harjoittamalla kunta- ja talouspolitiikalla kuntien taloudelliset vaikeudet vain syvenevät.

Painelaskelmien mukaan kuntatalouden velkaantuminen kiihtyisi tarkastelujaksolla keskimäärin 2,2 miljardiin euroon vuodessa. Kuntatalouden bruttovelka olisi vuonna 2018 jopa lähes 27 mrd. euroa, joka vastaa jo 12:ta prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Jotta kuntatalous olisi kuntalain tarkoittamassa tasapainossa vuonna 2018, merkitsisi se keskimääräiseen kunnallisveroprosenttiin 1,5 prosenttiyksikön korotuspainetta eli kutakuinkin saman verran, millä hallitus on leikannut kuntien peruspalveluiden valtionosuuksia tällä vaalikaudella. Jotta vuosikate riittäisi kattamaan poistot, merkitsee tämä laskennallista jopa yli kahden prosenttiyksikön korotusta keskimääräiseen kunnallisveroprosenttiin.

On käsittämätöntä, kuinka surutta hallitus on käyttänyt kuntien talouksia ja kuntalaisten peruspalveluiden rahoitusta valtiontalouden sopeuttamiskohteena. Ensi vuoden budjetti ei, kuten eivät sen edeltäjätäkään, millään tavalla vahvista kuntien toimintakykyä. Päinvastoin, uusimpana temppunaan hallitus on lakkauttamassa kuntien harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen.

Kuntien harkinnanvarainen rahoitusavustus

Hallituksen kunta- ja talouspolitiikan kovuutta kuvaa myös, että se ehdotti harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen poistamista valtionosuuslaista. Perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella hallintovaliokunta kuitenkin päätti säilyttää asiaa koskevan pykälän.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskustan mielestä kuntien harkinnanvarainen avustus on säilytettävä ja siihen on osoitettava määrärahoja. Se on ollut toimiva väline erityisesti yllättäviin suuriin talousvaikeuksiin joutuneiden kuntien tilanteessa. Hallituksen lakkauttamisesitys oli myös tarpeeton, koska tähänkin asti sen suuruus on riippunut valtion talousarvioon osoitetusta määrärahasta. Näin ollen hallituksen esitys oli luonteeltaan täysin poliittinen eikä millään muulla perusteltavissa.

Harkinnanvaraisen rahoitusavustuksen tarve on kasvussa paitsi ensi vuoden alussa voimaan tulevan valtionosuusuudistuksen ja siinä suurten kuntakohtaisten menetysten takia yhdistettyinä valtionosuusleikkauksiin, niin myös hallituksen päättämien kriisikuntien pakkoliitosten taloudellisten vaikutusten tasaamiseksi, jotta uudesta kunnasta ei tulisi heti uutta kriisikuntaa.

Keskusta esittää 10 milj. euroa kuntien harkinnanvaraisen rahoituslisän maksamista varten.

Kuntien peruspalveluiden rahoitus

Kuntapolitiikallaan hallitus on koetellut vuosittain perustuslaista johdettua ns. rahoitusvastuun periaatetta: valtiovallan on huolehdittava, että sen määrätessä kunnille uusia velvoitteita kunnilla on tosiasialliset mahdollisuudet selviytyä niistä.

Hallitus on ensi vuonna leikkaamassa kuntien vastuulla olevien peruspalveluiden valtionosuuksia, tällä kertaa noin 290 miljoonalla eurolla. Hallitus on korottamassa kiinteistöverojen ala- ja ylärajoja sekä kuntien asiakasmaksuja. Näistä kunnille koituvat lisäeurot, yhteensä noin 90 milj. euroa, hallitus on leikkaamassa pois kuntien valtionosuuksista. Kunnallisen itsehallinnon ja kuntien verotusoikeuden kannalta tilanne on erittäin ongelmallinen. Tällainen välistä veto, vieläpä näin suuressa mittakaavassa, on ennen kokematon.

Kaiken kaikkiaan hallitus on tehnyt kuntapalveluiden rahoituksesta leikkauspäätöksiä vuosina 2012—2017 yhteensä noin 6,9 miljardilla eurolla. Käytännössä hallitus on lakaissut valtiontalouden alijäämiä kuntatalouden harteille, vaikka molemmat ovat luottoluokittajien seuraamaa julkista taloutta. Koko julkisen talouden kestävyysvajeen hoidon kannalta kustannusvastuun siirrolle ei ole merkitystä.

Hallituksen kuntapolitiikalla kuntien rahoitusosuus valtiovallan määräämistä lakisääteisistä velvoitteista on kasvanut huolestuttavaa vauhtia. Kun peruspalveluiden valtionosuusprosentti oli vielä vuonna 2011 34,11, on se ensi vuonna enää 25,44. Kuluvaan vuoteen verrattuna kuntien rahoitusvastuu kasvaa jopa 4,13 prosenttiyksiköllä. Samaan aikaan hallitus on säilyttämässä kunnille uusia ja entistä raskaampia velvoitteita alimitoitetuilla kustannusarvioilla ja rahoituksella.

Keskustan mielestä kuntien tehtävät ja niihin osoitettu rahoitus ovat vakavassa epäsuhdassa. Kuten edellä on todettu, kohdistuu kunnallisveroon valtava, keskimäärin jopa noin kahden prosenttiyksikön korotuspaine. Kuntapolitiikallaan hallitus välillisesti nostaa veroastetta pakottaessaan kunnat nostamaan kunnallisveroa selvittääkseen edes alati kasvavista lakisääteisistä velvoitteista. Se murentaa kansalaisten ostovoimaa ja on haitallista yhä enemmän kotimarkkinoihin nojaavan talouskasvun kannalta. Kuntapolitiikallaan hallitus on ajanut Suomen näivettymiskiarteeseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Kuntien eriarvoistuminen

Hallituksen valtionosuusjärjestelmään tekemät päätökset ovat syventäneet rajusti kuntien ja kuntalaisten eriarvoistumista. Eniten tästä ovat kärsineet keskisuuret ja sitä pienemmät maaseutukunnat ja harvan asutuksen kunnat, joissa verotulopohja on kapea ja kunnallisverorasitus keskimääräistä korkeampi.

Tällä vaalikaudella hallitus on leikannut noin 80 kunnalta valtionosuuksia jopa kolmella eri tavalla: kiinteistöveron poistaminen verotulojen tasauksesta, valtionosuusleikkaukset ja valtionosuusuudistus. Kaikki ovat alle 20 000 asukkaan seutukaupunkeja tai maaseutukuntia.

Valtionosuusjärjestelmään tehtyjen muutosten seurauksena on kuntia, joissa kunnallisveroon kohdistuu pahimmillaan jopa seitsemän prosenttiyksikön korotuspaine. Ne kohdistuvat erityisesti vähävaraisiin kuntien asukkaisiin, jotka tarvitsevat eniten mm. kunnallisia sosiaali- ja terveyspalveluja. Hallituksen kuntapolitiikka syrjii vähävaraisia. Tällaista kuntapolitiikkaa ei Keskustan valiokuntaryhmä voi hyväksyä. Niin ikään hallitus ei ole päätöksissään huomionnut, että kunnallisveroerojen merkittävä kasvu näivettää taloudellista toimeliaisuutta niin yleisesti kuin erityisesti maakuntien ja yksittäisten kuntien näkökulmasta tilanteessa, jossa Suomi tarvitsee talouskasvua sekä koko maan taloudelliset ja henkiset voimavarat tarvittaisiin hyötykäyttöön.

Kuntien tehtävien karsiminen

Hallituksen lupaus kuntien tehtävien keventämisestä miljardilla eurolla jää toteuttamatta. Tällä vaalikaudella hallitus lisää nettomääräisesti kuntien velvoitteita, vaikka tarkoitus on ollut vähentää niitä. Hallitus on toiminut vastoin rakennepoliittisen ohjelmansa henkeä keventää julkisen sektorin kuormaa.

Kuntien kannalta karua tilannetta kuvaa hyvin se, että hallitus on lisäämässä ensi vuonna kuntien velvoitteita enemmän kuin hallituksella on olemassa täsmennettyjä toimenpiteitä tehtävien vähentämiseksi, ja velvoitteet tulisivat voimaan vasta viiveellä. Hallituksen rakennepoliittisessa ohjelmassa kuntiin kohdistettu koko kahden miljardin euron savotta on jäämässä kokonaan kuntien harteille.

Kuntien uudet velvoitteet ja niiden rahoitus

Hallituksen kuntapolitiikka osoittaa karulla tavalla myös sen, että hallitukselta puuttuu kriisitie-toisuus. Kuntapalveluiden rahoitusleikkausten ohessa hallitus on lisäämässä surutta kunnille uusia ja raskaita velvoitteita, kuten ensi vuonna mm. pitkäaikaistyöttömien rahoitusvastuun kasvataminen ja kotihoidon tuen pakkojakaminen. Toisin sanoen tällä hetkellä hallitus määrää kunnille lisävelvoitteita, joihin ei valtiolla eikä kunnilla ole varaa.

Valtiontalouden menokehyksissä pysymisen takia hallitus on joutunut alimitoittamaan uusien tehtävien laskennallisia kustannuksia ja niihin osoitettuja valtionosuuksia. Erot kustannusarvioissa Kuntaliiton vastaaviin arvioihin verrattuna ovat huomattavan suuria, ensi vuoden uusien tehtävien osalta jopa yli 300 miljoonaa euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Hallitus jopa kiertää valtiontalouden menokehyksiä verotuksellisilla taikatempuillaan. Esimerkiksi "valtionosuus" pitkäaikaistyöttömien rahoitusvastuun kasvattamisesta kunnille toteutetaan nostamalla yhteisöveron kunnille maksettavaa jako-osuutta, ei siis valtionosuuksien lisäyksenä. Keskusta ei hyväksy tällaista verokikkailua.

Lisäksi hallitus ei ole kantamassa vastuuta kunnille mää rä ä miensä uusien tehtävien rahoituksesta loppuun saakka. Esimerkiksi 1.8.2015 voimaan tulevasta kotihoidontuen pakkojakamisesta kunnille aiheutuvat 130 miljoonan euron kustannukset on hallitus luvannut rahoittaa kokonaan. Ensi vuodeksi ei tähän osoiteta lainkaan valtionosuuksia, ja hallitus on kehyksissään varannut siihen vuonna 2018 vain 39 miljoonaa euroa. Näin hallitus siirtää surutta rahoitusongelman seuraavan hallituksen murheeksi vielä pä asiassa, jolle ei ole edes yleistä poliittista hyväksyntää. Kotihoidon tuen pakkojakamisessa on kyse puhtaasti poliittisin perustein tehdystä hallituspuolueiden ideologisesta valinnasta, joka jopa valtiovarainministeriön omien laskelmien mukaan syventäisi julkisen talouden kestävyysvajetta.

Kaiken kaikkiaan uusien tehtävien laskennallisten kustannusten alimitoitus sekä niihin osoitetut alimitoitettut valtionosuudet kasvattavat valtiovallan velkapiikkiä kuntien suuntaan. Tilannetta arvioidaan seuraavan kerran ensi vuoden syksyllä ns. kustannustenjaon tarkistuksen yhteydessä. Hallitus siirtää tämänkin asian seuraavan hallituksen ratkaistavaksi.

Kuntiin kohdistuvat uudistukset

Hallituksen epäonnistuminen niin kuntauudistuksessa kuin alkuperäisessä sote-uudistuksessakin johtui erittäin heikosta johtamisesta ja yrityksestä pakkosanella kunnille toteuttamiskelvottomia ja tietynlaisia poliittisideologisia ratkaisuja, joiden hyötyjä hallitus ei itsekään kyennyt perustelemaan kunnille. Hankkeiden kannalta oli onnetonta, että niille asetettiin muitakin päämääriä kuin kuntien taloudet ja ihmisten tarvitsemat palvelut. Asumisen, palveluiden ja päätöksenteon keskitämisellä ei tavoitteissa onnistuta.

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä jokaisen puolueen on sitouduttava maaliskuussa 2014 eduskuntapuolueiden puheenjohtajien tekemien linjausten pohjalta uudelleen käynnistetyn sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja rahoituksen uudistuksen toteuttamiseen, jossa palveluja tarvitsevia asukkaita, kuntia ja alueita kohdellaan tasapuolisesti ja heidän perustuslailliset oikeutensa turvaten.

Lasten kotihoidon tuen muutoksesta luopuminen

Hallitukselta ei ole saatu sitoumusta siitä, että se luopuisi kotihoidon tuen pakkokiintiöittämisestä. Tämä uudistus asettaa järkyttäviä menopaineita kunnille, lisää työttömyysmenoja. Hallitus ka joaa uudistuksella perheiden sisäiseen päätöksentekoon viemällä aidon valinnanvapauden.

Kotihoidon tuen pakkokiintiöittämisestä päätettiin ensimmäisen kerran syksyllä 2013, kun hallitus julkisti toimenpideohjelman rakennepoliittiseksi ohjelmaksi, jonka oli tarkoitus kuroa umpeen kestävyysvajetta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Kotihoidon tuen kiintiöittäminen sopii erittäin huonosti kestävyysvajetta paikkaavaksi keinoksi, koska se ei kuro sitä umpeen, vaan sen sijaan pahentaa entisestään.

Julkisen talouden suunnitelman 2015—2018 ja valtiovarainministeriön asiantuntijoiden syksyllä 2013 tekemän rakennepaketin arviointimuistion (<http://valtioneuvosto.fi/etusivu/rakenneuudistus395285/tiedostot/asiantuntijoiden-arviot/kotihoidon-tuki.pdf>, viitattu 25.9.2014) mukaan voidaan päätellä, että kotihoidon tuen pakkorajaus tulee heikentämään julkisen talouden asemaa yhteensä lähes 100 miljoonalla eurolla.

Kotihoidon tuen rajaaminen ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittamisen vaikutus julkisen talouden rahoitusasemaan

Kehyspäätös 2015—2018, vuoden 2018 tasossa	Kunnat	Valtio	Julkinen talous
Säästö kotihoidontukimenoissa	45	19	64
Päivähoitomenot kasvavat	-91	-39	-130
Työttömyysturvamenot kasvavat	0	45	-45
Verotulot kasvavat (arviota ei eritelty kehyksissä, mutta oli VM:n asiantuntijoiden arviossa 4 600 työpaikkaa = + 15 milj. euroa)			15
Yhteensä			-96

Stubbin hallitusohjelmassa luvataan seuraavasti:

"Hallitus pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että se päättää samalla vastaavan suuruista tehtävien ja velvoitteiden karsimisesta tai uusien annettavien tehtävien ja velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta. Tätä periaatetta sovelletaan kevään 2013 kehyspäätökseen nähden uusiin hankkeisiin."

Kotihoidon tuen pakkokiintiöittämisestä päätettiin budjettiriihessä elokuussa 2013 rakennepoliittisen ohjelman yhteydessä eli Stubbin hallitusohjelmassa mainitun aikarajan jälkeen. Valtio on siis veloitettu kompensoimaan reformin kustannukset täysimääräisesti kunnille.

Kotihoidon tuen kiintiöittämisen nettokustannukset kasvaisivat asteittain ja olisivat arviolta yhteensä noin 100 milj. euroa vuonna 2018. On kuitenkin huomioitava, että uudistus aiheuttaa jo vuodelle 2015 merkittävän kustannuspaineen uusien päiväkotipaikkojen kaavoittamiseen, suunnitteluun ja rakentamiseen. Kunnille ei ole osoitettu tähän minkäänlaisia resursseja.

Keskusta ei hyväksy kotihoidon tuen pakkokiintiöittämistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että kuntien harkinnanvaraiseen valtionosuusjärjestelmään osoitetaan rahoituksena 10 miljoonaa euroa vuodelle 2015.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus tasapainottaa kuntien tehtävien ja niihin osoitetun rahoituksen välistä epätasapainoa mm. toteuttamalla kunnille lupaamansa tehtäväkevennykset yhdellä miljardilla eurolla.

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kuntien ja kokonaisten alueiden välisten taloudellisten erojen kaventamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että mahdolliset tulevat kuntien valtionosuusleikkaukset kytketään toimenpiteisiin, jotka tosiasiallisesti keventävät kuntien tehtäviä ja muita velvoitteita.

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta edellyttää, että vuoden 2015 alusta voimaan tulevan kuntien uuden valtionosuusjärjestelmän ja alentuneen valtionosuusprosentin tilanteessa kuntien tosiasiallisista taloudellisista toimintaedellytyksistä tulee varmistua kaikkien kuntien kohdalla.

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että jatkossa asiakasmaksujen sekä kiinteistöveron ala- ja ylärajojen korotuksia tai muita vastaavia, kuten jäteveron tuoton muutoksia, ei vähennetä kunnilta valtionosuusleikkauksina.

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että lasten kotihoidon tuen osalta määrärahan mitoituksessa on otettava huomioon voimassa olevan lainsäädännön edellyttämät määrärahatarpeet ja että pakokokiintiöittämistä puoliksi molemmille vanhemmille ei toteuteta. Turvaamalla perheiden valinnanvapauden voidaan samalla säästää vuositasolla 100 miljoonaa euroa hallituksen kaavailuun verrattuna.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Sivistys ja koulutus ovat hyvinvointiyhteiskunnan tukipilareita. Pääministeri Stubbin hallitus jatkaa edeltäjiensä tapaan sivistyspolitiikan ennennäkemätöntä kurittamista.

Hallituksen tavoite nostaa Suomi vuoteen 2020 mennessä maailman osaavimmaksi kansaksi on pahassa vastatulessa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Sivistykselliset perusoikeudet turvattava

Hallitus on määräämässä kunnille ensi vuonna uusia ja entistä raskaampia tehtäviä, joiden laskennallisia kustannuksia ja valtionosuuksia se alimitoittaa. Nämä lisäävät kuntien kustannustaakkaa.

Lähipuosien taloustilanne ei ole tuomassa helpotusta kuntatalouteen, vaan kuntien tulevaisuuden näkymät ovat erittäin haasteelliset. Hallitus on sopeuttanut valtion taloutta leikkaamalla kuntien peruspalvelujen valtionosuutta 1,5 miljardilla eurolla vuosina 2012—2015.

Kuntapalveluja eniten tarvitsevia lapsia, nuoria, sairaita ja vanhuksia ollaan surutta laittamassa hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan maksajiksi. Vaikutukset näkyvät kunnallisveron korotuksena, palvelujen karsimisena sekä henkilöstön, kuten opettajien, lomautuksina ja irtisanomina. Valtiovalta on viime kädessä vastuussa siitä, että perustuslakiin kirjatut sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat.

Perustamishankkeiden rahoitus lopetetaan

Hallitus on päättänyt lopettaa oppilaitosten perustamishankkeiden rahoituksen.

Keskusta on esittänyt hallitukselle usean vuoden mittaista korjausohjelmaa, jolla saataisiin sisäilmaongelmat kuriin.

Keskusta edellyttää, että oppilaitosten kunnosta pidetään jatkossakin huolta ja terveyshaittojen ehkäisyyn kohdistetaan riittävästi resursseja.

Tasa-arvoinen lukiokoulutus vaakalaudalla

Lukioiden rahoituksen leikkaukset ovat este lukiokoulutuksen ajanmukaistamiselle ja laadun nostamiselle. Kuluvalle vuodelle 2014 rahoitusta on leikattu 15 miljoonaa euroa. Tälle vuodelle lukion yksikköhintaa pienennettiin 4,2 prosenttia. Ensi vuoden talousarviossa leikkuri iskee 22 miljoonalla eurolla.

Keskusta ei hyväksy leikkauksia lukiokoulutuksesta ja esittää lukiokoulutuksen määrärahoihin 22 miljoonan euron lisäystä.

Toisen asteen kouluverkkoa karsitaan

Opetus- ja kulttuuriministeriön tavoitteena on käsitellä uudelleen kaikki myönnetty lukiokoulutuksen järjestämisluvut. Vuonna 2017 uusien järjestämislupien mukaan toimintansa aloittavien lukioiden odotetaan olevan kooltaan merkittävästi nykyistä suurempia. Tämä tarkoittaa käytännössä pienemmille, usein haja-asutusalueilla sijaitseville lukioille lappua luukulle. Tällöin pieniltä paikkakunnilta lähtee myös päteviä aineenopettajia yläkoulusta, sillä he ovat usein myös lukioiden opettajia.

Toisen asteen koulutukseen kohdistuu kehyskaudella kaiken kaikkiaan 260 miljoonan euron leikkaukset. Toisen asteen järjestäjäverkko ja rahoitus uudistetaan siten, että järjestäjäverkko puoli-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

tetaan ja rahoitus siirtyy kolmeen vuoteen. Erityisen koulutustehtävän saaneiden lukioiden asema heikkenee. Ammatillisen koulutuksen puolella luovutaan erikoisoppilaitosten rahoituksesta.

Hallituksen rahoitukseen kohdistuvat leikkaukset ja tuhansien ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen siirtäminen maakunnista pääkaupunkiseudulle ovat rajuja toimia, jotka keskittävät koulutusta kasvukeskuksiin. Hallitus ajaa alas koko Suomen peruspilaria, kattavaa kouluverkkoa. Ammatillisen koulutuksen aloituspaikat vähenevät vuodesta 2013 vuoteen 2016 lähes kahdellatuhannella. Samaan aikaan Uudenmaan maakunnan alueella aloituspaikat lisääntyvät 3 500:lla, mikä tarkoittaa, että muualla Suomessa aloituspaikat vähenevät yli 5 000 aloituspaikan verran. Rajuimmat leikkaukset kohdistuvat Itä- ja Pohjois-Suomeen. Itä-Suomesta vähenee 1 870 ja Pohjois-Suomesta 1 350 aloituspaikkaa. Tämä on lähes kymmenesosa molempien alueiden aloituspaikoista.

Keskusta vaati, että hallitus turvaa jatkossakin koko Suomen kattavan toisen asteen oppilaitosverkon ja erikoislukioiden toimintaedellytykset ja säilyttää pienten lukioiden lisärahoituksen. Tullevaisuudessakin täytyy olla mahdollista käydä koulua toisella asteella kotoa käsin.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimintaedellytykset turvattava

Hallitus leikkaa tällä vaalikaudella koulutuksesta noin 1,5 miljardia euroa. Tässä tilanteessa ei ole perusteluja sille, että rahoitusta kohdennetaan leikkausten sijaan lisää eri kohteille. Hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 2015 valtio on varautunut pääomittamaan yliopistoja kolminkertaisesti yliopistojen keräämään yksityiseen pääomaan nähden, kuitenkin enintään 150 milj. eurola.

Valtion vastinrahoitukseen oikeuttava varainkeruu toteutetaan tarkemmin määriteltävällä tavalla vuosien 2014—2016 aikana siten, että vastinrahoituspäätökset tehdään yhdellä kertaa vuonna 2016. Vaikka hallituksen lupaama pääomitus ei näy vielä vuoden 2015 budjetista, voidaan päätellä, että laskennallisesti 1/2 eli 75 milj. euroa summasta kohdistuu vuodelle 2015, koska vastinpääomien kerääminen tapahtuu käytännössä vuosien 2015—2016 aikana. Kyseessä on siirtovelka, joka maksetaan vuonna 2016.

Yliopistojen perusrahoitus vähenee, jolloin säästöt kohdistuvat opetukseen. Yliopistot ovat keskenään eriarvoisessa asemassa kilpaillun tutkimusrahan saamisessa. Tutkimuksessa vahvat yliopistot pärjäävät rahoituksen uusjaossa, kun taas muilta se on suoraan pois. Tilanne luo epävarmuutta yliopistoissa.

Hallitus on kautensa aikana leikannut ammattikorkeakouluilta noin 350 miljoonaa euroa. Tämä on johtanut aloituspaikkojen vähentämiseen ja ammattikorkeakouluverkon tiivistämiseen. Ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoja on leikattu yhteensä 2 030 paikan verran vuoden 2011 tasta.

Leikkaukset ovat kohdistuneet jokaiseen korkeakouluun eri puolilla Suomea, mutta suurin osa leikkauksista on kohdistunut maakuntien pienempiin ammattikorkeakouluihin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Kansanopistot ja vapaa sivistystyö nuorisotakuun toteuttajina

Valtiontalouden tarkastusviraston juuri julkaisema selvitys osoittaa, että ensimmäisen vuoden aikana nuorisotakuulle asetettuja tavoitteita ei ole saavutettu. Työttömien nuorten määrä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna.

Hallitus on pahentanut tilannetta leikkaamalla satoja miljoonia euroja nuorten koulutuksesta ja muista palveluista. Jokainen 50 000 syrjäytyneestä nuoresta maksaa yhteiskunnalle vuosien saatossa keskimäärin 1,2 miljoonan euron verran. Meillä on käsissämme siis 60 miljardin euron suuruinen tikittävä aikapommi. Nuoriin panostaminen on sekä inhimillisesti että taloudellisesti kestävä ratkaisu.

Kansanopistoilla ja vapaalla sivistystyöllä on tärkeä rooli nuorisotakuun toteuttamisessa. Tätä hallitus ei ole oivaltanut. Niistä noin 5 000 nuoresta, jotka — tilastojen mukaan — eivät jatka peruskoulun jälkeen tutkintoon johtavassa koulutuksessa, jo noin 2 000 on kansanopistoissa perusopetuksen lisäopetuksessa eli kansanopistokympeillä ja vapaan sivistystyön linjoilla. Nämä nuoret eivät tilastoidu tutkintoon johtavaan koulutukseen osallistujiksi, vaikka he opiskelevat kokopäivätoimisesti.

Kohdentamalla nuoriso- ja koulutustakuuseen varattua resurssia kansanopistoille voitaisiin koulutuspaikkoja välittömästi lisätä koko maassa useilla sadoilla, jopa tuhannella opiskelijalla.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii perustuslakiin kirjattujen sosiaalisten ja sivistyksellisten perusoikeuksien toteutumisesta. Eduskunta edellyttää, että yleissivistävän koulutuksen laatua koskevat hankkeet voidaan toteuttaa suunnitellulla tavalla ja että hallitus kompensoi nyt tehdyn 6,05 miljoonan euron leikkauksen vuoden 2015 ensimmäisestä lisäbudjetista osoitettavalla määrärahalla.

Vastalauseen lausumaehdotus 16

Eduskunta edellyttää, että oppilaitosten kunnosta pidetään jatkossakin huolta ja terveyshaittojen ehkäisyyn kohdistetaan riittävästi resursseja.

Vastalauseen lausumaehdotus 17

Eduskunta edellyttää, että hallitus turvaa jatkossakin koko Suomen kattavan toisen asteen oppilaitosverkon ja erikoislukioiden toimintaedellytykset ja säilyttää pienten lukiodien lisärahoituksen. Tulevaisuudessakin täytyy olla mahdollista käydä koulua toisella asteella kotoa käsin.

Vastalauseen lausumaehdotus 18

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Eduskunta edellyttää, että hallitus luopuu kokonaan aikeestaan varautua pääomittamaan yliopistoja kolminkertaisesti yliopistojen keräämään pääomaan nähden, kuitenkin enintään 150 milj. eurolla.

Vastalauseen lausumaehdotus 19

Eduskunta edellyttää, että nuoriso- ja koulutustakuuseen varattua resurssia kohdennetaan kansanopistoille, jolloin koulutuspaikkoja voitaisiin välittömästi lisätä koko maassa useilla sadoilla, jopa tuhannella opiskelijalla.

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Lukioiden rahoituksen leikkaukset ovat este lukiokoulutuksen ajanmukaistamiselle ja laadun nostamiselle. Ensi vuoden talousarviossa leikkuri iskee 22 miljoonalla eurolla.

Lukion oppilaskohtaisen yksikköhinnan kehitys vuodesta 2013 vuodelle 2015 tehtyyn esitykseen on ollut raju: 6 704,40 euroa/opiskelija (2013), 6 425,98 euroa/opiskelija (2014) ja 6 004,52 euroa/opiskelija vuonna 2015. Tämä merkitsee kahden vuoden aikana yli 10 prosentin leikkausta jo ennestään niukkaan rahoitukseen.

Lukiokoulutus on edullista ja hyvin kustannustehokasta. Hallinto on jo nyt kevyttä, eikä säästövaraa juuri ole. Siksi lukioon kohdistuvat leikkaukset ovat tuhoisia. Opetusryhmät kasvavat, valinnaisuus vähenee ja koulutuksen laatu vaarantuu.

Keskusta esittää lukiokoulutuksen laadun kehittämiseen 22 miljoonan euron määrärahaa, joka vastaa tasoltaan hallituksen vuoden 2015 budjettiin esittämää leikkausta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.10.30 otetaan lisäyksenä 22 000 000 euroa ja että momentin päätösosaan lisätään maininta, että määrärahaa saa käyttää enintään 22 000 000 euroa avustuksina lukio-opetuksen laadun kehittämiseen.

Pääluokka 30

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Maaseutu, maaseudun ihmiset ja maaseudun vihreät elinkeinot ovat maksaneet kovan hinnan hallituksen säästötoimista. Toimikautensa alussa hallitus ilmoitti tekevänsä maa- ja metsätalouden leikkaukset etupainotteisesti, siten että vaalikauden viimeisinä vuosina uusia leikkauksia ei enää tulisi.

EU-maatalouspolitiikan uudistuksen yhteydessä hallitus ja vastaava ministeri totesivat useaan otteeseen, ettei leikkauksia ja menetyksiä viljelijöille tule. Kuitenkin käytännössä hallituksen toi-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

met niin EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksessa kuin kansallisissa ratkaisuisa tuovat maatalouteen tilatasolle merkittävät leikkaukset ja kannattavuuden heikentymisen. Tätä sanojen ja tekojen ristiriitaa on mahdotonta hyväksyä.

Keskusta odottikin, että hallitus olisi valtion talousarvioesityksessään vuodelle 2015 toteuttanut toimenpiteitä maa- ja metsätalouden kannattavuuden parantamiseksi. Kannattavuuden parantamisen sijaan, hallitus esittää edelleen uusia heikennyksiä maa- ja metsätaloudelle.

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä maa- ja metsätalous sekä uusiutuvan energian tuotanto ovat tulevaisuuden kasvualoja maassamme. Tällä vihreällä kasvulla voidaan synnyttää laajasti kotimaisiin voimavaroihin perustuvia, uusia työn ja yrittäjyyden mahdollisuuksia. Vihreä kasvu tukee vahvasti kansantalouttamme. Tuontia korvaavana ja vientiä vahvistavana kotimaiseen työhön ja raaka-aineisiin perustuvana toimialana se on tehokkain kotimarkkinasektori vaihtotaseemme vahvistamiseen. Vihreä kasvu ei kuitenkaan synny itsestään, kehittyäkseen se vaatii pitkäjänteisyyttä sekä luotettavaa ja vakaata poliittista ilmapiiiriä ja päätöksiä.

Hallituksen tulisi myös ymmärtää, että suomalainen maataloustuotanto ja kotimainen elintarviketalous ovat sidoksissa toisiinsa. Ilman kannattavaa perustuotantoa ei ole myöskään kotimaista jalostusta tai muita välillisiä työpaikkoja.

Hallitusohjelman kehittämiskirjauksista toimenpiteisiin

Kataisen ja Stubbin hallitukset ovat toimineet maaseutua kohtaan koko ajan toisin kuin ne aloittaessaan linjasivat. Hallitusohjelmissa on painotettu useassa kohdassa maatalouselinkeinon toimintaedellytysten, kilpailukyyn ja kannattavuuden parantamista. Ohjelmissa on keskeisenä lähtökohtana maaseudun monituloyrittäjyyden kehittäminen ja vahvistaminen.

Hallitukset ovat luvanneet edistää energiantuotannon monimuotoisuutta ja kannustaa bioenergian käytön lisäämistä. Alueiden vahvuuksista aiottiin hakea kasvua. Kumpikaan kokoomusjohdoinen hallitus ei ole toiminut omien tavoitteittensa mukaisesti.

Elintarvikeala on Suomen keskeinen tuontia korvaava kotimarkkinasektori, tuotannonala jolla on suuri vaikutus kansantalouteemme ja vaihtotaseeseemme. Hallitusohjelmaan onkin kirjattu ruokastrategian toimeenpano ja ruoka-alan kasvunäkymien hyödyntäminen. Näihin kirjauksiin ei ole tartuttu.

Keskusta toteaa, että erilaisia kehittämisohjelmia on tehty jo useita, nyt tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä, sillä aikaa ei ole yhtään hukattavaksi.

Hallituksen esitys kansalliseen tukeen on riittämätön

Hallitus on myös ohjelmatavoitteidensa vastaisesti jo leikannut kansallisten tukien tasoa 10 prosentilla, lisännyt kustannuksia maksukorotuksilla, heikentänyt yrittäjien työhyvinvointia ja työuran pidentymistä karsimalla lomituspalveluita, korottamalla sijaisapumaksuja ja eläkemaksuja.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Hallituksen esittämät leikkaukset ovat vastoin sitä, mitä hallitus on itse linjannut ja toistuvasti tuonut lupauksin esille.

Koska hallitus ei ole muuttanut toimintalinjaansa, ovat maatilat täysin kestäättömän tilanteen edessä. Kansalliset leikkaukset realisoituvat päällekkäin EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen aiheuttamien tulojen vähentymisien kanssa.

Toteutuessaan hallituksen leikkauspäätökset vievät pohjan hallitusohjelman kirjauksesta, jonka mukaisesti maataloustukijärjestelmän kokonaisuus ja parempi tarveharkintainen kohdentaminen ratkaistaan, kun päätökset EU:n maatalouspolitiikkauudistuksesta ovat tiedossa.

Keskustan valiokuntaryhmä vaatii maa- ja puutarhatalouden kansallisiin tukiin lisäyksenä 37,5 miljoonaa euroa hallituksen esitykseen verrattuna.

Maatalouden investointiedellytykset on turvattava

Hallitus on kohdistanut maaseudun väelle moninkertaiset leikkaukset. Maatalousyrittäjät ovat osallistuneet muiden yritysten ja kotitalouksien tavoin muiden hallituksen säästötoimien ja maksujen korotusten kattamiseen. Maataloustuotannon kannattavuus on heikentynyt koko ajan. Heikenevä kannattavuus vaarantaa maatalouden mahdollisuudet vastata kasvavaan ruoan kysyntään, kestävään luonnonvarojen hoitoon ja elintarviketeollisuuden toimintaan ja työllistävyyteen. Vaaravyöhykkeessä on lisäksi elintarvikkeiden huoltovarmuus, jonka perusta on riittävä kotimainen raaka-aineperusta ja siihen perustuva elintarviketeollisuus.

Keskustan mielestä maatalouden investointiedellytykset on turvattava. Pitkään jatkunut maatilojen rakennekehitys on kasvattanut yksikkökojoja ja parantanut tuottavuutta. Velkaantuminen on kuitenkin huolestuttavasti kasvanut erityisesti nuorten investoivien ja tuotantoaan kehittävien yrittäjien tiloilla. Rakennetuista huolimatta pääosa investoinneista tehdään velkarahalla, mikä merkitsee yhä kovempia tuottovaatimuksia liian alhaisten markkinatuottojen ja heikon kannattavuuden aloilla. Käytännössä tukileikkaukset kannattavuuden heikentymisen kautta vievät edellytykset uusilta investoinneilta ja ajavat jo investoineet tilat taloudellisesti todella tukalaan tilanteeseen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston tulevaisuusvaihtoehtoista on tehty arvio. Yhtenä vaihtoehtona on esitetty investointien rahoituksen siirtämistä rahoitettavaksi suoraan valtion talousarvios-ta. Keskustan valiokuntaryhmä ei hyväksy tällaista muutosta. Keskusta pitää MAKERA-rahasto-osana isompaa kasvurahastoa ja ensisijaisena maatalouden rakenteen kehittämisen rahoituksen lähteenä. Vaikka kannattavuuskriisin kanssa kamppailevan maatalouden investointitahti on hidastunut, uhkaavat MAKERA:n varat loppua. Arvioiden mukaan rahastossa on vaalikauden lopussa varoja vain 100 miljoonaa euroa.

Maatalouden byrokratiaa on karsittava

Keskustan mielestä viljelijöiden kohtaamaa byrokratiaa on karsittava. Esimerkiksi maataloustukijärjestelmää on pakko yksinkertaistaa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Kuluvalla hallituskaudella tukivalvonnat ovat entisestään kiristyneet. EU:n maatalouspolitiikka-uudistuksen yhteydessä Suomi on valitettavasti myötäillyt komission hyvinkin paljon valvontaa ja yrittäjien hallinnollista taakkaa lisääviä esityksiä.

Talousarvioesityksessään lähes ainoat määrärahojen lisäysesitykset liittyvät hallinnon ja tukibyrokraatin kasvattamiseen. Tätä ei voi hyväksyä.

Kaikki byrokratia ei suinkaan johdu EU-lainsäädännöstä, ei edes direktiivien toimeenpanosäädöksistä. Kansallisella päätöksellä voidaan esimerkiksi poistaa karjatiloilta vaatimus eläinten merkinnän ja rekisteröinnin kaksinkertaisesta kirjanpidosta sekä muuttaa kaikkien tuotantoeläinten laskenta rekisteriperusteiseksi.

Keskusta edellyttää, että tukien valvontaseurauksia kohtuullistetaan, jos rike on ollut vähämerkityksellinen ja tahaton eikä tavoitteena ole ollut taloudellisen hyödyn tavoittelu. Viljelijälle ei pidä langettaa sanktioita, jos pinta-alatiedot muuttuvat viljelijästä riippumattomasta syystä. Peltopinta-aloja koskevan järjestelmän karttakäytäntöä on yksinkertaistettava ja käytännölle tarpeettomien karttojen tekemistä on vähennettävä.

Mahdollisen maatilavalvonnan lopputuloksesta on annettava tieto viljelijälle mahdollisimman pian, jo valvontatilaisuuden lopuksi, jos mahdollista. Valvontaprosessia on nopeutettava niin, että tuet eivät jää maksukieltoon kohtuuttoman pitkiksi ajoiksi.

Kotimaisen bioenergian kilpailukyky palautettava

Keskustan valiokuntaryhmän mielestä hallituksen toiminta energiatuotannon monimuotoisuuden ja bioenergian käytön lisäämiseksi ei ole riittävästi tukenut uusiutuvan metsäenergian käytön lisääntymistä eikä maatilakokoluokan biokaasulaitosten syntymistä.

Keskusta edellyttää, että metsähakkeen tukitaso ja turpeen verotus palautetaan kilpailukykyiselle tasolle, joka edellyttää vuonna 2012 voimassa olleelle tasolle palaamista. Turpeen verokohtelu ja KEMERA-tukien verotus ja leikatut tukitasot ovat osaltaan heikentäneet dramaattisesti metsä- ja turve-energian tuloa markkinoille.

Keskustan valiokuntaryhmä korostaa, että talousarvioehdotus ei mahdollista eduskunnassa hyväksytyn kansallisen metsäohjelman toteuttamista, vaikka hallitus on ohjelmassaan siihen sitoutunut.

Takkuileva lupaprosessi aiheuttaa yrittäjyyden esteitä

Keskusta toteaa että hallituksen ympäristöpolitiikka on maaseudun näkökulmasta näyttäytynyt pääosin lupakäytäntöjen kiristymisenä ja maksujen korotuksina. Maatalouden tuotantorakennusten laajennusinvestointien ympäristövaikutusarvioinnit ovat kiristyneet ja lupien myöntöajat pidentyneet.

Kehityssuunta on vääristynyt, suurten teollisuusyritysten ongelmista rangaistaan nyt kaikkia koon tai tuotantosuuntaan katsomatta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskusta on huolestunut maa- ja metsätalouden kehittämisen kannalta keskeisten ministeriöiden toiminnan erisuuntaisuudesta. Mikäli hallitus aikoo huolehtia Suomen vihreän kasvun vahvistamisesta ja kehittämisestä, sen tulee varmistaa kaikkien ministeriöiden ja politiikanlohkojen toimiminen joustavasti samoja tavoitteita kohden.

Normaalin maatilakokoluokan investoinnin ympäristölupajärjestelmä on asetettava oikeisiin mitasuhteisiin, nykyisen kaltainen todella vaativa lupaprosessi pitäisi kohdistaa vain suuriin kotieläintiloihin.

Ympäristöluvan uusimisvelvoite pitää rajoittaa koskemaan vain tiloja, joiden toiminnassa tapahtuu uuden luvan hakemista vaativia toiminnallisia muutoksia.

Lupa- ja neuvontaprosesseja on myös kehitettävä kohti "yhden luukun periaatetta" ja samojen tietojen moninkertaisesta toimittamisvaatimuksesta eri viranomaisille on päästävä eroon.

Biotalousnoston nostaminen kansalliseksi kärkihankkeeksi

Ajatuspaja e2 on esittänyt Harppaus biotalouteen -työpaperissa (e2-raportti 2/2013) useita toimenpidesuosituksia biotalouden edistämiseksi. Keskustan eduskuntaryhmä pitää raportin toimenpideoitteita kannatettavina.

Toimenpidesuosituksia biotalouden edistämiseksi:

- Kansallisesta biotalousstrategiasta pitää laatia tarpeeksi konkreettinen, kansallista tahtotilaa vahvistava ja selvästi eurooppalaista tasoa kunnianhimoisempi. Strategiassa on esitettävä uskottavat ja riittävät rahalliset panostukset biotalouden edistämiseen. Nyt ei ole julistusten, vaan käytännön toimien aika.
- On perustettava uusi valtionyhtiö ja sijoitusrahasto tukemaan biotalouden hankkeita ja investointeja.
- Kansalaisille ja yhteisöille on kehitettävä uusia keinoja osallistua biotalousyritysten rahoittamiseen (biotalousrahasto).
- Haittaveroja ja investointitukia on suunnattava biotalouden edistämiseen ja alan kotimaisen kysynnän vahvistamiseen.
- Eriyistä huomiota on kiinnitettävä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Valtion on omilla toimillaan ohjattava yritysten t&k-panostuksia.
- Moninaisen poliittisen ja yhteiskunnallisen paineen synnyttäminen biotalouden edistämiseksi. Mielipidevaikuttajien ja kansalaisten vakuuttaminen teeman tärkeydestä.
- Biotalousnoston edistämiseksi on käynnistettävä riittävän isoja ja kunnolla rahoitettuja pilottihankkeita eri toimialoille: energiantuotanto; tekstiilikuitu; puun kuitujen ja molekyylien uudet käyttötavat; energiatehokkuuden kehittäminen; suljetun kierron ketjut (kokonaisvaltainen kokeilu, jossa mukana pienteollisuutta, maatiloja ja logistiikkapalveluja); biojalostamot (biopohjainen energiantuotanto, monipuoliset erotustekniikat käytössä, prosessiensivuvirrat huomioitu).
- Suomalaiset biotalouteen liittyvät innovaatiot on kartoitettava ja niiden valuminen ulkomaille on estettävä.
- Puurakentamista on edistettävä tuotekehityksen, rakennusmääräysten ja kaavoituksen keinoin. Tämä avaa myös vientimahdollisuuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

- Puhdistuslaitoksia on kehitettävä paikallisiksi lannoitetehtaiksi. Yhdyskuntien jätteet on saatava kiertoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 20

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi konkreettisiin toimenpiteisiin toteuttaaakseen hallitusohjelmaan kirjatun ruokastrategian toimeenpanon ja ruoka-alan kasvunäkymien hyödyntämisen.

Vastalauseen lausumaehdotus 21

Eduskunta edellyttää, että maatalouden investointiedellytykset turvataan säilyttämällä MAKERA-rahasto ensisijaisena maatalouden rakenteen kehittämisen rahoituksen lähteenä.

Vastalauseen lausumaehdotus 22

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin eläinten merkinnän ja rekisteröinnin kaksinkertaisen kirjanpidon poistamiseksi ja tuotantoeläinten laskennan muuttamiseksi rekisteriperusteiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 23

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin maatalouden ympäristölupajärjestelmän järjestykselliseksi sekä turhan byrokratian karsimiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 24

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tuotantotukibyrokraatian vähentämiseksi, viljelijöiden oikeusturvan parantamiseksi, tukivalvontojen keventämiseksi sekä valvontasanktioiden kohtuullistamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 25

Eduskunta edellyttää, että hallitus muuttaa linjaansa ja ryhtyy noudattamaan eduskunnan yksimielistä päätöstä maaseutuvaikutusten arvioinnin suorittamisesta kaikkien maaseutuun kohdistuvien merkittävien toimenpiteiden tai päätösten yhteydessä.

Vastalauseen lausumaehdotus 26

Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa hallitusohjelman kirjauksen metsiin perustuvien elinkeinojen kilpailukyvyyn ja kannattavuuden parantamisesta kansallisen metsäohjelman mukaisesti.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 27

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin biotalouden nostamiseksi kansalliseksi kärkihankkeeksi.

20. Maatalous

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen tavoitteena on täydentää EU:n tukijärjestelmiä (EU-tulotuet, luonnonhaittakorvaus ja ympäristötuki) sekä osaltaan turvata maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja tuotannon kannattavuutta sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä.

Viljelijät kamppailevat nyt ennennäkemättömän kustannus- ja kannattavuuskriisin kanssa. Tuotantokustannusten kasvu, tuotantotukiin tehdyt leikkaukset, verojen ja maksujen korotukset sekä Suomen ulkopuolelta aiheutuneiden markkinahäiriöiden aiheuttaman tuottajahintojen romahduksen vuoksi maatalojen taloudellinen tilanne on katastrofaalinen. Suomalaisen ruoantuotannon kannattavuus ja sitä kautta tuotannon jatkuvuus ovat nyt vaakalaudalla.

Valtion talousarvioesityksessä osoitettu määräraha on riittämätön tukien suorittamiseen edes kohtuullisella tasolla.

Tässä katastrofaalisessa tilanteessa hallituksen on osoitettava maatalouden tukemiseen tarvittavat varat sekä haettava EU-komissiolta hyväksyntä kansallisen tuen oikeudenmukaiselle maksamiselle koko maassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.20.40 otetaan lisäyksenä 37 500 000 euroa maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Valtion liikennevahasto suurten väylähankkeiden rahoittajaksi

Liikenneväylät ovat tärkeitä Suomen talouskasvun ja kilpailukyvyn kannalta. Oikein ajoitettuna ja kohdennettuina liikenneinvestoinnit tuottavat takaisin monin verroin enemmän kuin niihin on investoituina rahaa. Valtion liikennevahaston tulee olla käytössä jo vuoden 2015 aikana, jotta työllisyyden ja kasvun kannalta keskeisten hankkeet saadaan liikkeelle nopeammalla aikataululla kuin mitä liikennepoliittisen selonteon mukaan muutoin tehtäisiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Valtion liikenne- ja rakennusrahasto mahdollistaa suurten liikennehankkeiden tehokkaamman läpiviennin, jolloin vuotuisista kustannuksista voitaisiin säästää ainakin 35 miljoonaa euroa.

Liikenneinvestointien kannalta vallitseva tilanne rahoituksen kannalta on epätydyttävä. Suurhankkeet kilpailevat valtion budjetissa samoista määrärahoista, joilla rahoitetaan kaiken tyyppisten väylien rakentamista ja peruskunnossapitoa. Elokuun budjettiriihessä päätetyt pääkaupunkiseudun sekä Tampereen suuret MAL-raidehankkeet käytännössä sitovat myös seuraavan vaalikauden väylärahat, jolloin koko Suomessa mm. maakunnan liittojen alueelleen ajamat kehittämisshankkeet, väylien korjausvelan hoitaminen sekä perusväylien kunnossapitorahoituksen tasokorotus ovat käymässä mahdottomiksi.

Budjettirahoitus on tehnyt liikennepolitiikasta tempoilevaa. Valtiontalouden tiukat kehykset voivat pahimmillaan estää jopa sellaisiakin investointihankkeita, joista on selkeästi osoitettavissa talouskasvua edistäviä vaikutuksia. Hallitus ei ole tehnyt rahoituspäätöksiä Äänekosken uuden selutehtaan eikä Savukoskella sijaitsevan Soklin kaivoksen tarvitsemista liikennejärjestelyistä, jotka molemmat toisivat useita tuhansia uusia ja pysyviä työpaikkoja.

Hankevolyymit ovat olleet riippuvaisia taloudellisista suhdanteista. Korkeasuhdanteiden aikana hankkeita on käynnistetty lukuisia, mikä on johtanut hankkeiden ruuhkautumiseen, markkinoiden ylikuumentumiseen ja hintojen nousuun. Viime vaalikaudella taloudellisen taantuman vallitessa väylärakentamista käytettiin myös talouden elvytykseen. Nyt elvyttäviä toimia suunnataan vain pääkaupunkiseudulle sekä Tampereelle. Siellä markkinat voivat kuumeta, kun samaan aikaan muualla Suomessa väylien rakentaminen ja kunnostaminen uhkaa hiljettä.

Riippuvuus valtion budjettirahoituksesta sekä pitkäjänteisen ja yli vaalikausien ulottuvan väylästrategian puute ovat osaltaan aiheuttaneet sen, ettei tasaiseen rakentamistasoon ole päästy. Eri syistä johtunut hankkeiden kasautuminen on johtanut rahoitusongelmiin, viivästyksiin ja kustannusten nousuun. Ongelmana voidaan pitää myös sitä, että julkisten liikenneinvestointien määrä on jäänyt selvästi jälkeen bruttokansantuotteen kasvusta viimeisten 20 vuoden aikana.

Nyt on syytä etsiä ennakkoluulottomasti monipuolisempia rahoitusmalleja. Esimerkiksi suurissa investointihankkeissa käytettyjen elinkaarimallien ja merkittävien kaivoshankkeiden liikennejärjestelyiden rahoittamisessa kannattaisi hyödyntää valtion ja yksityisten kumppanuusmalleja.

Selvitysmies Pasi Holmin vuonna 2009 tekemään raporttiin viitaten valtion aktiivisempi osallistuminen yhteistyökumppanina elinkaarimallien rahoitukseen alentaisi valtion kustannuksia.

Holmin esityksen mukaisesti valtion liikenne- ja rakennusrahaston instrumenttina voisi olla valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikön alaisuuteen perustettava yritys Valtion Infra Oy. Se voisi olla valtion osapuoli elinkaarimalleilla toteutettavien suurten tie- ja liikenneväylähankkeiden rahoituksessa. Mallissa voidaan hyödyntää valtion edullisempaa asemaa lainamarkkinoilla.

Valtion liikenne- ja rakennusrahasto olisi tie- ja liikenneinvestointien rahoituksen tekninen toteuttaja. Rahoitettavista tie- ja liikennehankkeista sekä niiden rahoituksesta päättäisi eduskunta. Eduskunta päättäisi niin ikään menokatosta, jonka puitteissa hankkeita voidaan käynnistää pidemmällä aika-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

välillä. Menokatolla varmistetaan, että käynnissä olevien hankkeiden kokonaiskustannukset pysyvät annetun raamin puitteissa.

Mikäli liikenneväylähanke on todettu valtion kannalta edullisimmaksi toteuttaa elinkaarihankkeena, voi liikenne rahasto olla tilanteesta riippuen yksi keino alentaa elinkaarimallilla toteutettavien hankkeiden rahoituskustannuksia.

Liikenne rahasto saisi pääosan rahoituksestaan hankekohtaisina menokehykseen kuuluvina määrärahoina valtion talousarviosta tai menokehyksen ulkopuolisena valtion sisäisenä lainana Valtiokonttorista.

Liikenne rahasto mahdollistaisi monien sellaisten kasvua tuovien keskeisten hankkeiden nopeutetun käynnistämisen, johon suora budjettirahoitus ei anna mahdollisuutta.

Liikenne rahaston toimialaan voisi kuulua myös esimerkiksi biopolttoaineiden valtakunnallisen terminaaliverkoston rakennuttaminen, jotta erityisesti puuenergian kuljetusketjua voitaisiin kehittää.

Eläkeyhtiöllä olisi mahdollisuus sijoittaa veroparatiisien sijaan kotimaista työllisyyttä ja kasvua edistäviin pitkäjänteisiin ja vakaisiin hankkeisiin. Näin suomalaisten kartuttama kansallisvarallisuus saataisiin tekemään työtä puolestamme. Hankkeet, jotka edistävät sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä kasvua ja työllisyyttä, toisivat eläkeyhtiölle eläkemaksujen muodossa uutta pääomaa sijoitettavaksi.

Kansalaiset voisivat puolestaan laittaa osan nyt pankkitileillä käytännössä tuottamattomana makaavasta rahasta kasvamaan korkoa osallistumalla obligaatioiden muodossa Valtion Infra oy:n rahoittamiseen. Sähköverkoista saatava lakisääteinen tuotto takaisi sijoitukselle pankkitiliä paremman korkotason.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 28

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin liikenne rahaston perustamiseksi ja yhtiön toiminnan käynnistämiseksi vuoden 2015 aikana.

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito

Valtion ylläpitämällä väyläverkostolla ns. korjausvelka on kivunnut jo noin 2,3 miljardiin euroon. Tilanne väyliemme kunnossapidon kannalta on vaikeutumassa entisestään hallituksen leikatessa perusväylänpidon rahoitusta ensi vuodelle. Eduskunnan hyväksymän liikennepoliittisen selonteon vastaisesti hallitus on myös perunut vuodelle 2016 luvatus 100 miljoonan euron tasokorotuksen perusväylänpitoon.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Elokuun budjettiriihessä tekemillään päätöksillä ja siellä käynnistetyillä uusilla maankäyttöön, asumiseen ja liikenteeseen (MAL) suunnatuilla miljardien rakentamishankkeilla hallitus käytännössä sitoi myös seuraavan hallituksen käytettävissä olevat väylärahat. Käytännössä liikennepoliittisen selonteon linjaus, jossa väyläpolitiikan painopistettä oli tarkoitettu muuttaa ensi vaalikaudella investointihankkeista perusväylänpitoon, käy ainakin erittäin vaikeaksi ellei jopa mahdottomaksi.

Pidämme käsittämättömänä, että alueellisesti hyvin suppeidenkin uusien hankkeiden rahoittamiseen hallitus käyttää koko maata koskevia perusväylänpidon kunnossapitorahoja tilanteessa, missä väyläverkostomme kunto rapistuu yhä kiihtyvällä vauhdilla. Tämä on hallitukselta hyvin lyhytnäköistä liikennepoliittikkaa. Esimerkiksi jo tällä hetkellä useiden satojen siltujen kantokyvyt eivät vastaa rekka-autojen suurempia mittoja ja massoja, joista päätti hallitus viime vuonna. Ties-tämme murenee puhumattakaan alempiasteisesta tieverkosta.

Väylien kunnossapidon kannalta mitkään uudistukset ja työryhmät eivät kuitenkaan tuo ratkaisua, jollei poliittisessa päätöksenteossa kyetä kirkastamaan perusväylänpidon tärkeää merkitystä niin talouskasvun, työllisyyden kuin liikenneturvallisuudenkin kannalta. Esimerkiksi hallituksen kärkihankkeeksi nostama biotalous edellyttää kunnossa olevia väyliä.

Liikenteeltä ja ajoneuvoilta on jatkuvasti ja eri muodoissa kerätty entistä korkeampia veroja ja maksuja, jotka ensisijaisesti ovat päättyneet valtion budjetin yleiskatteeksi, eivät liikenteen kehittämiseen ja väylien kunnossapitoon. Tämä kehitys on vain korostunut viime vuosina taloudellisen matalasuhdanteen aikana.

Ulkomaiset kuljetusliikkeet hyödyntävät Suomen maksuttomia teitä, vaikka niiltä voisi kerätä jopa 10 miljoonan euron tiemaksut vuodessa.

Eurovinjetti on EU:ssa vuodesta 1999 alkaen käytetty aikaperusteinen kokonaismassaltaan yli 12-tonnisille kuorma-autoille suunnattu tiemaksujärjestelmä. Suomi on viimeisiä EU-maita, joissa järjestelmä ei ole käytössä.

Eurovinjettejä voi jo nykyisellään ostaa määrättyiltä suomalaisilta huoltoasemilta ja internetistä, joten tienkäyttäjän kannalta järjestelmä toimii jo. Maksut kompensoidaan kotimaiselle ammatti-liikenteelle veroratkaisuina, esim. polttoaineveron palautusjärjestelmällä. Näin toimitaan myös useissa muissa maissa, joissa järjestelmä on käytössä.

Keskusta on esittänyt, että otetaan käyttöön Eurovinjetti-järjestelmä, joka on EU:ssa vuodesta 1999 alkaen käytetty aikaperusteinen kokonaismassaltaan yli 12-tonnisille kuorma-autoille suunnattu tiemaksujärjestelmä. Suomi on viimeisiä EU-maita, joissa järjestelmä ei ole käytössä. Kerätyt eurovinjettimaksut tulee korvamerkitä ja ohjata tiestön parannukseen ja ylläpitoon. Kotimaisille raskaanliikenteen toimijoille keskusta on puolestaan esittänyt polttoaineveron palautusjärjestelmää, joka keventäisi kustannusrasitetta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.20 otetaan lisäyksenä 50 000 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

50. Yksityistiet

Kuluvalla vaalikaudella yksityisteiden avustuksia on leikattu vuosittain. Tämän seurauksena myös yksityistieverkosto on rapistumassa. Pohjaesityksessään hallitus osoitti yksityisteiden kunnossapitoon ensi vuodeksi vain yhtä miljoonaa euroa, johon eduskunta teki omasta jakovarastaan kahden miljoonan euron lisäyksen.

Maassamme on yksityisteitä jopa noin 350 000 kilometriä. Niiden kunto on esimerkiksi metsien hyödyntämisen, biotalouden harjoittamisen, kaivosteollisuuden sekä ihmisten liikkumistarpeiden kannalta avainasemassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.50 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa.

70. Jäänmurtajan hankinta

Hallituksen talouspoliittinen ministerivaliokunta kumosi marraskuussa aiemman päätöksensä tilata Liikennevirastolle uusi jäänmurtaja. Liikenneministeriö on määrätty käynnistämään toimenpiteet noin vuosi sitten tilatun jäänmurtajan myymiseksi. Samalla hallitus päätti tukea monitoimimurtajien hankkimista Arctia Shippingille. Investoinnit jäänmurtajiin nousevat miljardiin euroon 15 vuoden aikana.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 31.10.70 vähennetään 55 000 000 euroa luopumalla Liikennevirastolle suunnitellusta jäänmurtajan hankinnasta.

77. Väyläverkon kehittäminen

Pisara-radan kustannusarviot vaihtelevat 1,5 miljardista lähes kolmeen miljardiin euroon. Pääosin maan alle rakennettava rata sisältää Liikenneviraston arvion mukaan riskivaroja.

Marraskuussa päivitettyjen laskelmien mukaan hyöty-kustannussuhde on vain 0,5. Toisin sanoen radasta koituvat hyödyt ovat vain puolet verrattuna rakentamiskustannuksiin. Kannattavuudeltaan näin heikkoa hanketta ei ole ollut tapana toteuttaa valtion budjetin kautta.

Liikenneviraston arvion mukaan Helsingin ratapihaan liittyvät ongelmat voidaan ratkaista Pisararataa kustannustehokkaammalla tavalla. Aikataulullisesti hanke, jos se ylipäätyään toteutetaan, olisi järkevää tehdä vuoden 2023 jälkeen.

Tässä tilanteessa Pisararadan suunnittelu on keskeytettävä. On kartoitettava kustannustehokkaampia vaihtoehtoja, joilla Helsingin päärautatieaseman ja Pasilan aseman ruuhkaisuuteen liittyvät ongelmat voidaan ratkaista. Se säästäisi niin valtion kuin helsinkiläisten veronmaksajien rahojen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Kustannustehokkaampien vaihtoehtojen etsiminen on myös välttämätöntä tilanteessa, missä väylän korjausvelka niin Helsingin seudulla kuin koko maassa on kivunnut yhteensä noin 2,3 miljardiin euroon, hallitus leikkaa perusväylänpidon määrärahoja ja hankelistalla on jonossa odottamassa hyöty-kustannussuhteeltaan paljon edullisempia hankkeita.

Pisara-radan suunnittelukustannusten jäädyttäminen säästää valtion budjettivaroja ensi vuonna kaksi miljoonaa euroa. Koko suunnitteluvaiheen säästöt ovat 13 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 31.10.77 vähennetään 2 000 000 euroa keskeyttämällä ensi vuodeksi kaavailtu suunnittelutyö Pisara-radan rakentamiseksi.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Suomi yhteiskuntasopimuksella takaisin kasvu-uralle

Suomen talous on joutunut pitkäaikaiseen näivettymiskiarteeseen. Lamasta uhkaa tulla kestoletaan pidempi kuin mitä kertaakaan rauhan oloissa on itsenäisessä Suomessa ollut. Teollisuustuotannon ja viennin supistuminen on sekin jatkunut historiallisen pitkään. Investoinnit Suomeen vähenivät. Suomea koettelee samanaikaisesti sekä vakava suhdannekriisi että rakennekriisi.

Kataisen ja Stubbin hallitusten työllisyyspolitiikka on epäonnistunut. Suomessa on nyt massatyöttömyys. Kun Tilastokeskuksen virallisen n. 8,5 prosentin työttömyysasteen lisäksi huomioidaan ns. piilotyöttömyys, saadaan kuva kokonaistyöttömyydestä. Suomen kokonaistyöttömyys on noin 350 000 henkilöä, mikä vastaa 12 prosentin tasoa. Piilotyöttömyydellä tarkoitetaan työttömiä, jotka ovat jo luopuneet aktiivisesta työhausta. Monesti heidän tarinansa taustalla on pitkittynyt työttömyys, joka on saanut passivoitumaan siinä määrin, että henkilö on joutunut virallisen työttömyystilaston ulkopuolelle.

Työttömyys on lisääntynyt kuluvan vuoden aikana ennakoitua enemmän. Erityisen vaikea tilanne on nuorten, pitkäaikaistyöttömien ja vaikeasti työllistettävien kohdalla, mutta myös korkeasti koulutettujen työttömyys on kasvanut selvästi. Pitkäaikaistyöttömiä on nyt lähes 20 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten. Samaan aikaan Suomessa on kuitenkin pulaa osaavasta työvoimasta ja runsaasti avoimia työpaikkoja, eli niin kutsuttu kohtaanto-ongelma on pahentunut työmarkkinoilla. On selvää, että hallitus ei tule onnistumaan hallitusohjelmaan kirjattujen työllisyystavoitteiden saavuttamisessa.

Talousskasvua tukevien toimenpiteiden lisäksi nyt on keskityttävä siihen, ettei työttömyys pahene hallitsemattomaksi. Työvoimapolitiikan näkökulmasta ja vaikean työllisyystilanteen aikana hallituksen on erityisesti huolehdittava siitä, että budjettiesitys vastaa yhteiskunnan muutokseen ja muuttuneisiin tarpeisiin. Työllisyyspoliittisten keinojen on oltava vaikuttavia. Työllistymisen ja kouluttautumisen tarpeettomia hallinnollisia esteitä on purettava. Työllisyyspolitiikan perimmäisenä tavoitteena on oltava kannustavuus. Jotta Suomen talous nousisi uuteen kasvuun ja työllis-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

syys kohenisi, tarvitaan laajalla yhteistyöllä rakennettu uusi kasvu- ja työllisyysohjelma, jossa määritellään sekä välittömät korjaavat toimet että välttämättömät isommat uudistukset.

Suomeen tarvitaan laaja-alainen yhteiskuntasopimus, jolla kansakuntamme saadaan kammettua takaisin talouden kasvu-uralle. Yhteiskuntasopimuksessa on päätettävä toimista, joilla maamme kilpailukyky saadaan palautettua, työmarkkinoita joustavoitettua, työllisyyttä tuntuvasti kohenettua ja työn tuottavuutta parannettua. Tämä vaatii kaikilta työelämän osapuolilta vastaantuloa.

Avainasioita kasvun ja työllisyyden kohentamiseksi ovat:

I Suomalaisten luonnonvarojen hyödyntäminen ja kotimaisen energian käytön lisääminen sekä alan teknologian vauhdittaminen

- Suomen malmi- ja mineraalipotentialin hyödyntäminen on saatava uudelleen kasvuun. Malmien jalostaminen Suomessa tarjoaa suuria mahdollisuuksia. Kun rikkidirektiivi nostaa jalostamattoman tuotteen kustannuksia ja kun energian toimitus varmistetaan kilpailukykyiseen hintaan, malmit kannattaa jalostaa Suomessa.
- Toimia puun teollisen käytön lisäämiseksi on voimistettava. Kotimaisen puun käyttö on saatava nousemaan nopeasti vähintään 65 miljoonaan m³:iin ja kokonaispuunkäyttö lähemmäs 80:tä miljoonaa m³. Tämä vaatii metsien hoidon ja kasvatuksen kannusteita, logistiikan pulonkalojen poistamista sekä riittävää t&k-rahoitusta alan uusien innovaatioiden luomiseksi.
- Kataisen hallituksen tekemä päätös avata portit venäläisen kivihiilen vyörylle maahan on peruttava pikaisesti. Turpeen ja puun kilpailukyky on palautettava pikaisesti. Kotimaiset vaihtoehtot ovat yhdessä käytettyinä kivihiiltä vähemmän saastuttava ja työllisyyttä lisäävä vaihtoehto. Vähimmillään tarvitaan toimenpiteitä, jotka palauttavat turpeen verotuksen ja hakkeen tuen vuonna 2012 voimassa olleelle tasolle. Hallituksen ratkaisu, jossa se palauttaa puolivälin krouviin sen itsensä aikanaan tekemät kiristysratkaisut, ei ole riittävä.

Nopeiden toimenpiteiden lisäksi eduskunnan tulee sitoutua siihen, että seuraavan 20 vuoden aikana:

- Energiaomavaraisuus tulee nostaa nykyisestä 32 prosentista 60 prosenttiin, sähköntuotannossa 100 prosenttiin.
- Uusiutuvan energian määrää lisätään vuoden 2005 noin 95 TWh:sta ja vuoden 2011 noin 106 TWh:sta aina 165 TWh:iin.
- Uusiutuvan osuus käyttämästämme energiasta nostetaan nykyisestä 32 prosentista reilusti yli 60 prosenttiin.
- Uusiutuvan energian osuus liikenteessä nostetaan 40 prosenttiin, yhdessä sähkön kanssa yli 50 prosenttiin.
- Vähennetään CO₂-päästöämme puoleen Kioton lähtötasosta, ja metsien hiilinielut määräytyvät todellisen luonnontieteellisen perustan mukaan.
- Lopetetaan hiilen käyttö kokonaan.
- Vähennetään fossiilisen öljyn käyttö kolmannekseen.
- Synnytetään uusiutuvan energian ja alan teknologian pariin 50 000—80 000 uutta työpaikkaa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

- Lisätään uusiutuvaa energiaa lähes puolet pienemmin energiayksikkökustannuksin useimpiin EU-maihin verrattuna.
- Kohennetaan energian säästöä ja energiatehokkuutta ja näin vähennetään energian kulutustamme merkittävästi.
- Parannetaan kauppatasettamme 2—3 miljardilla eurolla vuodessa.

2 Tuottavuuden parantamiseen liittyvät toimet

Julkisesta tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen tarkoitettu Tekesin avustumuotoisesta rahoituksesta on leikattu kuluneen vaalikauden aikana joka vuosi. Uusia myöntövaltuuksia on vuonna 2015 käytettävissä 127 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2011. Valtuuksista on karsittu yli neljäsosa. Vuodesta 2014 vuoteen 2015 valtuuksien määrä tippuu noin 40 miljoonalla eurolla.

Keskustan mielestä on erikoista, että tosiasioiden ollessa tällaisia toisti pääministeri Stubb useamman kerran vuoden 2015 talousarvion käsittelyn yhteydessä, että "hallitus panostaa yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan".

Samaan aikaan toki lainamuotoisen rahoituksen valtuudet nousevat vuonna 2011 olleesta 103 miljoonasta eurosta 167 miljoonaan euroon. Kysymys tässä on kuitenkin lainamuotoisesta rahoituksesta ja sen kasvusta vain 64 miljoonalla eurolla, mikä on alle avustusten leikkaustason.

Sama kehityksen suunta on todennettavissa myös VTT:n rahoituksen kanssa. Sekin vähenee. VTT:n henkilöstön supistuminen tulee olleeksi neljässä vuodessa lähes 300 henkilöä. VTT:n edellytykset vastata sekä kansallisiin että EU-lähtöisiin innovaatiohankkeisiin vähenevät tämän vuoksi merkittävästi.

Keskustalle on jäänyt epäselväksi, millä perusteella pääministeri ja sitä myötä hallitus väittävät hallituksen panostavan yritysten tutkimukseen ja kehittämistoimintaan, vaikka talousarviot todistavat hallituksen leikkaavan näitä määrärahoja. Asia ei muuksi muutu sillä, että hallitus yrittää maalata mustan ja kivuliaan asian valkoiseksi.

Myös pk-yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden myöntövaltuudet ovat romahtaneet kuluneella vaalikaudella. Tämä rahoitus on tarkoitettu pk-yritysten kansainvälistymiseen, kasvuun, uudistumiseen ja osaamista edistäviin hankkeisiin. Vuonna 2011 myöntövaltuudet olivat 43,3 milj. euroa, jolloin avustuksilla arvioitiin myötävaikutettavan 2 500 uuden työpaikan ja 220 uuden yrityksen perustamiseen. Vuonna 2015 myöntövaltuudet ovat enää 21,7 milj. euroa, josta on vuoteen 2014 nähdenkin leikkausta 4 miljoonaa euroa. Tällä rahoituksella arvioidaan myötävaikutettavan enää 800 uuden työpaikan ja 90 uuden yrityksen perustamiseen.

Hallitus leikkaa myös II-asteen koulutuksesta tuntuvasti.

- Erityisesti ammatillista osaamista on vahvistettava.
- Innovaatioiden vauhdittamiseen, kaupallistamiseen ja markkinoille pääsyn helpottamiseen liittyvän rahoituksen leikkaukset ovat kohtuuttomia.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

- Tekesiltä yrityksiin suuntautuvan rahoituksen leikkaaminen juuri silloin, kun yritysten taaseet ovat muutoinkin ohentuneet, on vähentämässä yritysten omiakin t&k-panostuksia merkittävästi.

3 Yrittäjyyden edellytysten parantaminen

Hallituksen toimenpiteistä on vaikeaa löytää ensimmäistäkään esitystä, joka tähtäisi yrittäjyyden yleisten edellytysten parantamiseen ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseen.

- Yritysten perustamiseen liittyvää byrokratiaa on kevennettävä ja perustamista helpotettava. Muun muassa starttirahan ehtoja tulee väljentää siten, että työttömäksi jäänyt voi saada rahoitusta yritykseen, vaikka se olisikin jo aiemmin perustettu, jollei yritystoiminta ole ollut kokoaikaista. Ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa on voitava saada määräaikaaisesti yrityksen starttirahaksi, ja työttömäksi jääneen irtisanomiskorvaus tulee kyetä siirtämään perustettavan yrityksen alkupääomaksi ilman, että siitä peritään välissä ansiotuloveroa.
- Ensimmäisen vieraan työntekijän palkkaamisen kynnystä on madallettava. Rahoitus tähän on etsittävä olemassa olevista työllisyysmäärärahoista.
- Henkilöyhtiöiden ja niiden omistajien sekä ammatin-, liikkeen- ja maa- ja metsätalouden harjoittajien verotusta on kevennettävä osakeyhtiöiden verotuksen keventämistä vastaavasti. Käyttöön on otettava 5 prosentin yrittäjävähennys.
- Välillisiä työvoimakustannuksia on määräaikaaisesti kevennettävä neuvotteluteitse EMU-puskureiden rahoituksella.
- Lupabyrokratian ja yritysten hallinnollisen taakan keventämiseksi on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin. Toimialoittain on käytävä läpi yritystoimintaa turhaan vaikeuttavat normit ja toimintaa jähmettävä byrokratia.

4 Yritysten rahoituksen pullonkaulojen poistaminen ja kasvun kannusteiden rakentaminen riittäviksi

Eri puolilta yrityskenttää kantautuu parhaillaan huolestuttavia viestejä siitä, että ulkopuolisen rahoituksen saaminen on vaikeutumassa. Eurooppalainen finanssikriisi on lisännyt suuresti finanssimarkkinoiden sääntelyä. Sen seurauksena rahoittajien vakuusvaateet ovat kasvaneet ja yritysten vakuusvarannot ovat samaan aikaan ohentuneet.

Yritysten lainarahan saaminen on vaikeutunut. Sääntelyn yhä tiukentuessa rahoituksen hintaan kohdistuu myös nousupainetta. Ehdot ovat tiukentuneet ja velkarahan marginaalit kasvaneet. Ilman kunnollisia vakuuksia lainan saaminen on yksinkertaisesti aikaisempaa vaikeampaa, vaikka yrityksen investointikohde sinänsä vaikuttaisi mielekkäältä.

Yritysrahoituksen kiristymisen taustalla luonnollisesti vaikuttaa pankeille asetetut suuremmat vakavaraisuusvaatimukset, minkä seurauksena pankkien liikkumatila ja riskinotto-kyky on aiempaa rajallisempi. Valtio ei voi jäädä seuraamaan sivusta kuinka pankkien lainahanojen kiristyessä, yritysten investoinnit menevät.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Valtion täytyy tällaisessa tilanteessa kyetä toimimaan siten, että muodostuu korvaavia pankkirahoituksen ulkopuolisia rahoituskanavia. Tällaisia ovat esimerkiksi Keskustan esittämä uuden kasvun rahasto, josta Keskusta on tehnyt erillisen toimenpidealoitteen.

Uuden kasvun rahaston rinnalla on syytä ottaa käyttöön myös monia muita toimia, joilla voidaan vaikuttaa siihen, että investointien rahoituslukoja saadaan avautumaan.

Suomen talouden alavire ja houkuttavuuden katoaminen investointien kohteena on johtanut myös oman pääoman ehtoisen rahoituksen saamisen vaikeutumiseen.

- Valtiovallan on nopeasti ja riittävän mittavin toimin paikattava markkinapuutteita sekä yritysten oman pääoman ehtoisen rahoituksen että lainarahoituksen tarjonnassa.
- Suomeen tarvitaan uuden kasvun pääomahuollon turvaamiseksi kasvurahasto/kasvurahasto ja lähinnä Tesin yhteyteen. Niiden pääomittamisesta valtion tulee ottaa keskeinen vastuu. Valtion omaisuutta ei pidä myydä velkojen maksamiseen tilanteessa, jossa jopa pitkien valtionlainojen reaalikorko on negatiivinen. Omaisuuden myyntitulot tulee kohdentaa kasvurahastoon. Yksityisen ja riittävän sijoituspääoman varmistamiseksi rahastoihin valtion on oltava valmis erilaisiin epäsymmetrisiin ratkaisuihin.
- Myös yritysten tarvitseman vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen markkinapuutteita on vähennettävä. Yksityisten rahoittajien riskinkantokyky on pienentynyt. Ylimenokauden ajan valtion on Finnveran valtuuksia ja riskinkantokykyä lisäten otettava suurempi vastuu markkina-aukon täyttämiseksi. Aivan erityinen tarve on yritysten rakenne- ja toimialamuutokseen liittyvästä rahoituksesta. Tämä luonnollisesti edellyttää samalla varautumista tulevana vuosina kasvaviin luottotappioihin. Tällä hetkellä yritysten rahoituspäätökset kaatuvat liian usein siihen, ettei Finnvera lähde mukaan rahoitukseen. Finnveran osalta uutena rahoitusinstrumenttina tulee puolestaan ottaa käyttöön rakennepoliittisen lainoituksen mahdollisuus. Rakennepoliittinen laina olisi kohdennettu yrityksille, jotka kehittävät tuotantotapojaan, tuotteitaan tai markkinointiaan vastaamaan muuttuneiden markkinoiden kysyntää.
- Eläkeyhtiöiden takaisinlainausrahastoissa on yritysten rahoittamista mahdollistavia pääomia jopa kymmeniä miljardeja euroja. Takaisinlainausrahaston sääntöjä pitää uudistaa sellaisiksi, että tämän reservin hyödyntäminen on yritysten näkökulmasta järkevää.
- Suomen tulee kansallisin toimin huolehtia siitä, että pankkien monimuotoisuus säilyy ja pienet pankit säilyvät elinvoimaisina. Moni pieni pankki on erikoistunut luotonannossaan, joten koostaan huolimatta ne voivat kattaa merkittävän osan jonkin tietyn sektorin, kuten vaikkapa maatalouden, yritysrahoituksesta. Suomen tulee myös välttää omilla kansallisilla toimillaan lisäämstä pankkien luotonannon sääntelyä ylikireäksi.
- Pankkien antamaan luotonantoon voidaan vaikuttaa sääntelemällä vakuusvaateita ja vaikuttamalla näin luottojen riskisyyden määrittelyyn. Oman pääoman vaade on moninkertainen teollisuusinvestoinnissa esimerkiksi asuinrakennukseen verrattuna. Näin rahoja ohjataan kannavoitumaan riskiä karttaviin sijoituksiin, jolloin uuden kasvun potentiaali jää hyödyntämättä. Erilaisten rahoituspäätösten riskimäärittelyä on syytä tarkastella uudestaan.
- Suomeen tulee luoda piakkoin toimivat joukkovelkakirjamarkkinat pienten ja keskisuurten yritysten käyttöön. Pörssin elinvoimaisuuden kasvattamiseksi on syytä muuttaa First North-kauppapaikalle listautuvien yritysten verotuksellista asemaa siten, että niiden osinkoverotus säilyisi listaamattoman yrityksen kaltaisena.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

- Konkurssitilanteessa yrittäjää uhkaava velkavankeuteen joutuminen on pelotteena sellainen, että se estää tehokkaasti kasvupyrkimyksiä. Tämän vuoksi olisi tärkeää pohtia konkurssilainsäädännön uudistamista. Epäonnistumisessa on uuden kasvun siemen. Yrityksen kaatumisen ei tulisi lannistaa yrittäjää, vaan kannustaa häntä ottamaan opikseen ja jatkamaan uraansa yrittäjänä.
- Yritysten rahoituksen kannalta on valtaisan tärkeää, että Suomen julkinen talous saadaan vakautumaan. Valtion talouden luottoluokituksen säilyttäminen korkeimmalla tasolla auttaa myös yritysten rahoituskustannusten hillitsemisessä.

5 Välttämättömät toimet työpanoksen lisäämiseksi

Suomen työllisyysaste on juuttunut noin 68 prosenttiin. Vuonna 2014 Suomessa tehdään jopa 500 miljoonaa työtuntia vähemmän kuin 25 vuotta sitten vuonna 1989. Tällä on aivan dramaattinen merkitys kansantalouden tilaan.

Tarvitaan laaja-alaisia ja välittömiä toimenpiteitä työllisyyden parantamiseksi. Pitkittyvä työttömyys on saatava katkeamaan, jotta työttömyys ei muutu rakenteelliseksi. Suomeen tarvitaan 200 000 uutta työpaikkaa seuraavan 10 vuoden aikana.

6 Alueperusteisen yritysrahoituksen leikkausten kohtuullistaminen

Yritysten rahoituksen yleisen vaikeutumisen kanssa myös yritysten alueperusteiset tuet ovat vähenemässä ja tukiprosentit laskemassa. Samaan aikaan hallitus on hyväksynyt EU:ssa suurimittaistenkin aluetukien jatkumisen jäsenmaissa, joiden talous on kasvanut ja kasvaa huomattavasti Suomen supistuvaa talouskehitystä paremmin.

Nyt itäisen Keski-Euroopan maissa on mahdollista saada jopa 45 prosentin suuruista, suuryritystenkin 25 prosentin suuruista, julkista rahoitusta yritysten investointeihin tai kehittämishankkeisiin. Meillä suuryritykset eivät saa tukea lainkaan ja pienempienkin tuki on radikaalisti vähäisempää. Seurauksena ovat kilpailun vääristyminen ja innovaatiovuoto.

Yritystukikelpoisten alueiden määrä vähentyi Suomessa merkittävästi heinäkuun 1 päivästä lähtien vuonna 2014. Pihtiputaalta etelään suuri osa Suomea kuuluu heinäkuusta lähtien samaan yritystukialueeseen muun muassa Pariisiin ja Lontoon kanssa.

Keskustan mielestä yritystoiminnan edellytyksissä maan eri osissa olevia suuria eroja on kaventettava huolehtimalla kansallisin varoin alueellisten yritystukien riittävydestä.

Kuluneella vaalikaudella aluekehitys on kuitenkin käännetty irvokkaasti pääläelleen. Keskittämistoimenpiteitä on vahvistettu monin eri toimin samaan aikaan, kun alueiden elinvoimaa on heikennetty.

- Kansallisten paikkaavien toimenpiteiden sijaan hallitus on päättänyt muun muassa luopua kokonaan maakuntien kehittämisrahasta siitäkin huolimatta, että eduskunta on moneen kertaan korostanut maakuntien omaehtoisen siemenrahan tärkeyttä muun muassa äkillisen rakennemuutoksen vaivaamilla alueilla. Hallituksen päätös on virheellinen. Keskusta ei voi

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

sallia maakuntien kehittämisrahan lakkauttamisen tapahtumista. Keskusta esittää maakuntien kehittämisrahaksi 16 miljoonaa euroa.

7 Teollisuuspoliittisen strategian luominen Suomeen

Suomen teollisuustuotanto supistuu kolmatta vuotta. Kokonaiset toimialat rapistuvat. Maan hallitus on ollut neuvoton sekä ongelmien tunnistamisessa että selkeästi havaittujen pullonkaulojen poistamisessa. Erityiset teolliset mahdollisuudet ovat jääneet huomiotta kenties cleantechia lukuun ottamatta.

- Suomi tarvitsee nopeasti teollisuusstrategian, joka tunnistaa Suomen teolliset mahdollisuudet, sekä raaka-ainepohjaiset että osaamislähtöiset vahvuutemme.
- Valittavan strategian toteuttamiseksi on määriteltävä tarvittavat toimet muun muassa innovaatiopolitiikan, yritysrahoituksen, logistiikan, viennin ja kansainvälistymisen kohentamiseksi.

Työ- ja elinkeinotoimistojen uudistus on epäonnistunut

Hallituksen toteuttama työ- ja elinkeinotoimistouudistus on ajoituksen ja siihen annettujen voimavarojen kannalta epäonnistunut.

Heikkenevän työllisyystilanteen aikana työvoimahallinnon voimavaroja ja henkilöstön työaika on sitoutunut organisaatiomuutoksen toteuttamiseen. Uudistuksen yksi päätavoite, painopisteen siirtäminen sähköisiin palveluihin, on heikentänyt työttömien mahdollisuuksia saada henkilökoh- taista neuvontaa.

Yhteispalvelupisteisiin siirtyminen on tuonut julkishallintoon paljon hyvää synergiaa, mutta samalla henkilökohtaisen palvelun ja perehtyneen asiakaspalvelun saanti on hankaloitunut. Puhe- linpalvelujen toimimattomuudesta on seurannut vaikeuksia työttömille, mutta myös työtä tar- joaville työantajille.

Kuntien kyky työllistää heikkenee

Kuntasektori on yhteen laskettuna Suomen suurin työnantaja, joka työllistää lähes 450 000 työn- tekijää. Kuntien ja erilaisten kuntayhtymien investointien työllisyysvaikutus on myös merkittävä.

Eläkeratkaisun syntyminen luo toivoa, mutta sen konkreettiset vaikutukset tulevat näkymään vas- ta vuosien päästä. Useat kunnat joutuvat supistamaan menojaan ja vähentämään investointejaan tai lopettamaan ne kokonaan. Kuntien työllisyystilanne tulee vaikeutumaan edelleen ensi vuon- na. Yhä useampi kunta joutuu tekemään henkilöstövähennyksiä ja eripituisia lomautuksia talou- dellisin perustein.

Julkisen sektorin mahdollisuudet palkata nuoria, joko vakituisiin työsuhteisiin tai määräaikaises- ti, heikkenevät, kun kunnat joutuvat ensisijaisesti keskittymään vakinaisten työntekijöidensä työ- paikkojen turvaamiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Nuorten kouluttautumismahdollisuudet heikkenevät koulutukseen kohdistuvien leikkausten vuoksi. Toimintojen kehittäminen vaarantuu, kun tutkimus- ja tuotekehitysrahoitusta leikataan merkittävästi.

Nuorisotakuun toteutus vaikeutuu ja pitkäaikaistyöttömyyden hoito mutkistuu entisestään. Nuorten työllistymistä ja erilaisten työllistymishankkeiden toteuttamista on seurattava tarkoin.

Työllisyyden hoito ei kuulu kuntien vastuulle

Kataisen ja Stubbin hallitukset ovat omia rakennepoliittisia ratkaisuja valmistellessaan luvanneet karsia kuntien tehtäviä ja velvoitteita 1 miljardin euron verran. Tämä valmistelu on jäämässä pahasti kesken. Samalla hallitus kuitenkin siirtää kunnille uusia tehtäviä antamatta niihin täyttä rahoitusta. Kuntien rooli pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä kasvaa, kun pitkäaikaistyöttömien työmarkkinatuen järjestämis- ja rahoitusvastuuta siirretään kunnille. 300—999 päivää työmarkkinatuella olleiden työttömien tuesta 50 prosenttia ja tätä pidempään työttöminä olleiden tuesta 70 prosenttia siirtyy kuntien rahoitettavaksi.

Työttömyyden pitkittymisen estäminen on erittäin tärkeää, ja kuntien intressissä on asukkaiden mahdollisimman korkea työllisyysaste. Kuntien taloustilanne on kuitenkin vaikea, ja niiden mahdollisuus aktivoida itse työttömiä tai edistää muiden toimijoiden työllistämistoimia on taloudellisista syistä heikentynyt. Järjestöjen mahdollisuutta työllistää työttömiä on parannettava. Työmarkkinatuen järjestämis- ja rahoitusvastuun muutoksen vaikutuksia on seurattava tarkoin ja tehävä tarvittavat korjaavat toimenpiteet kiireellisesti.

Parempi työkyky, pidemmät työurat

Työmarkkinajärjestöt ovat päässeet sopuun uudesta eläkeratkaisusta. Hallituksen tulee huolehtia siitä, että sopimuksen vaatimasta lainsäädäntötyöstä huolehditaan viivytyksettä. Työurien pidentämisen välttämättömyydestä vallitsee laaja yksimielisyys.

Työurien pidentyminen onkin yksi keskeisimmistä keinoista kestävyysvajeen korjaamisessa. Nopeampi opintojen aloittaminen ja saumaton pääsy valmistumisen jälkeen kiinni työelämään, työssä jaksaminen sekä eläkepoliittiset ratkaisut muodostavat kokonaisuuden, jonka jokaista osaa on kehitettävä. Työelämän laatua on kehitettävä työssä jaksamisen edistämiseksi. Työkyvyn ylläpito ja parantaminen erityisesti työuran loppupäässä on välttämätöntä, jotta eläköitymisikä nousee. Kuntoutusjärjestelmiä on uudistettava, jotta voidaan ennaltaehkäistä työkyvyttömyyttä. Myös osatyökykyisten voimavarat on otettava nykyistä paremmin käyttöön.

Jokaisella on oltava oikeus osallistua työelämään oman työkykynsä mukaan. Jotta tämä olisi mahdollista, tarvitaan välttämättömiä lainsäädäntöuudistuksia osatyökykyisten sijoittumiseksi nykyistä paremmin työmarkkinoille työuran kaikissa vaiheissa. Myös yrittäjyyden, erilaisten perhetilanteiden ja palkkatyön yhteensovittamista pitää helpottaa. Sosiaaliturvan ja palkan sekä verotuksen yhteensovittamistyö vaatii uuden otteen. Tavoitteena on oltava kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva. Etenemiseen on olemassa erilaisia vaihtoehtoja.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskusta esittää, että kokeilujen kautta edetään esimerkiksi perustulon kehittämistyössä. Keskustan tavoitteena on työntekoon kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva. Työnteon on kaikissa tapauksissa lisättävä käteen jäävien tulojen määrää. Tämä tarkoittaa myös joustavuutta tukien maksamisessa työhön paluun alkuvaiheessa, eli erilaisia suojaosia tuissa. Uudistustyö on välttämätöntä, jotta toisaalta perusturvan taso on riittävä, mutta samalla estetään välinputoamiset ja kannustetaan työllistymiseen.

Työelämän joustomahdollisuuksia tulee kehittää: lyhennetyt työviikot ja työpäivät voivat olla toimiva ratkaisu niille, jotka haluavat panostaa lastensa tai iäkkäiden vanhempiensa tai lähisukulaisensa hoitamiseen.

Samaan aikaan on parannettava nuorten pääsyä työmarkkinoille. Nuorisotakuun onnistumiseksi nuorten työttömien tukitoimia on kehitettävä ja nuorten mahdollisuutta päästä heille sopivaan koulutukseen ja sen jälkeen välittömästi työhön on parannettava. Jokainen viikko vailla työtä valmistumisen jälkeen on liikaa, ja pitkittyvä työttömyys lisää syrjäytymisriskiä.

Nuorisotakuun toimivuutta on parannettava ja Sanssi-korttiin liittyvät ongelmat on ratkaistava pikaisesti. Keskusta esittää oppisopimuskoulutuksen uudistamista koulutussopimuksen suuntaan. Koulutussopimuksessa osapuolina olisivat ammattia vailla oleva nuori, hänelle oppimis- ja työpaikan tarjoava yritys ja opintojaksoja järjestävä oppilaitos. Koulutussopimus olisi erityisen sopiva niille nuorille, joille perinteinen koulussa tapahtuva oppiminen on eri syistä haastavaa.

Nuorisotakuun kehittäminen

Suomessa on 50 000 koulutuksen tai työelämän ulkopuolelle jäänyttä ja vailla peruskoulun jälkeistä tutkintoa olevaa 15—29-vuotiasta nuorta. Jokainen tällainen nuori maksaa yhteiskunnalle noin 1,2 miljoonaa euroa. Kataisen hallituksen käynnistämästä nuorisotakuusta on toivottu ratkaisua syrjäytymisuhan alla olevien nuorten auttamiseksi.

Nuorisotakuu koostuu peruskoulun päättäneille nuorille suunnatusta koulutustakuusta ja alle 30-vuotiaille, peruskoulun suorittaneille nuorille aikuisille tarkoitetusta nuorten aikuisten osamishjelmasta, jonka puitteissa heidän on mahdollista suorittaa ammatillinen tutkinto. Nuorten ja vastavalmistuneiden pääsemistä työmarkkinoille autetaan yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kesken.

Nuorisotakuussa kaikille alle 25-vuotiaille työttömille ja alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille työttömille tarjotaan työ- tai koulutuspaikka tai muu aktiivitoimenpide viimeistään kolmen työttömyyskuukauden kuluessa. Yrityksille tarjotaan nuorten työllistämiseksi palkkatukea. Nuorisotakuun toteuttamiseen kohdennetaan vuosittain 60 miljoonaa euroa.

Nuorisotakuu ei ole saavuttanut sille asetettuja tavoitteita. Hallitus on toteuttanut sitä putkimaisesti ja sektoroidussa järjestelmässä, mikä työllistää hallintoa ja virkamiehiä, muttei auta niitä, joille takuu on tarkoitettu. Takuun toteuttamisvaatimukset ovat nykyisellään kohdistuneet kuntiin ja edelleen tutkintoja tarjoaviin toisen asteen oppilaitoksiin, joiden edellytetään mm. lisäävän työpajatoimintaa, oppisopimuskoulutusta, työkeskuksia ja kuntouttavaa työtoimintaa. Ulkopuo-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

lelle on jätetty kolmannen sektorin toimijat sekä vapaa sivistystyö ja niiden tarjoamat toiminta- ja koulutusmahdollisuudet.

Tarvitaan yhteisötakuu eli aktivoiva malli nuorisotakuusta, jossa painopistettä siirretään räätälöityihin toimiin. Aktivoivassa nuorisotakuussa resursseja kohdennetaan toisen asteen opetuksen sisältöjen, menetelmien ja erilaisten joustavien opintopolkujen kehittämiseen. Erityisesti resursseja olisi lisättävä perusopetuksen ja toisen asteen väliin jäävän ns. nivelvaiheen ohjaukseen. Tarvitaan uutta otetta ja konkreettisia toimia. Nuorta on tuettava oikea-aikaisesti, elämäntilanne kokonaisvaltaisesti huomioiden. Tässä moniammatillista yhteistyötä ja tiedonsiirtoa opettajien, opinto-ohjaajan, kuraattorin ja kodin kesken on kehitettävä.

Yhteisötakuussa koko yhteisön voimavarat otetaan käyttöön. Tämä tarkoittaa sitä, että hyödynnetään kaikkia toisen asteen koulutusmuotoja, kolmannen sektorin toimijoita sekä vapaan sivistystyön tarjoamia mahdollisuuksia. Nuorelle tarjotaan valinnan mahdollisuus suorittaa väliin jäävä vuosi missä vain aktiivisessa toiminnassa. Esimerkiksi kansanopistojen ja toisen asteen oppilaitosten uudenlainen yhteistyö tarjoaa luovia mahdollisuuksia nuorelle päästä turallisessa ympäristössä asteittain ja suunnitelmallisesti kiinni opintoihin ja elämään. Tukea nuorelle paikkansa löytämisessä antaa kunnallinen nuoriso-ohjaaja tai etsivä nuorisotyöntekijä, kuten Tanskassa on toimittu. Tanskassa ei ole koulupudokkaita tällaisen järjestelmän seurauksena. Ketään ei saa jättää heitteille, kaikki nuoret on löydettävä.

Nuorisotakuun kohdennettuja toimia tehostetaan siten, että mm. joustavaan perusopetukseen, opinto-ohjaukseen, etsivään nuorisotyöhön, ammattistarttiin, 10. luokkaan, työpajoihin ja oppisopimuksen ja tuetun oppisopimuksen kehittämiseen kohdennetaan resursseja. Myös 2+1-malli ja muut laajennetun työssä oppimisen mallit ja avoin ammattiopisto ovat nuorelle räätälöityjä vaihtoehtoja. Maahanmuuttajataustaisia nuoria ja heidän pääsemistään opintoihin on tuettava valmentavalla koulutuksella, kohdennetulla opinto-ohjauksella sekä riittävällä kielikoulutuksella.

Keskusta esittää täsmätoimia nuorten syrjäytymisen ja työttömyyden torjuntaan. Peruskoulun jälkeen sekä nuoret naiset että miehet voitaisiin koota yhteen armeijan kutsuntojen tapaan. Koko ikäluokka tavoitettaisiin viimeistä kertaa täysi-ikäisyyden kynnyksellä.

Kutsunnoissa nuori kävisi yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa läpi yleiseen hyvinvointiin, terveyteen, tulevaisuuden opiskelu- ja urasuunnitelmiin sekä varusmiespalveluun liittyviä kysymyksiä. Apua tarvitsevat nuoret saadaan näin ennaltaehkäisevien toimenpiteiden piiriin ajoissa. Kustannukset tästä ovat pienet, eikä apua tarvitseva nuori leimaudu ikäistensä joukossa, kun apu toteutetaan ennaltaehkäisevästi ja ajoissa. Aloite on osa Keskustan vaihtoehtoa turhan byrokratian ja sääntelyn vähentämiseksi.

Keskustan koko koulutusyhteisön roolia korostavassa, aktivoivassa nuorisotakuussa huomiota kiinnitetään nuoren oikeuteen ja mahdollisuuteen saada toisen asteen opiskelupaikka tai siihen ohjaavaa tukea tai koulutusta ja tekemistä peruskoulun jälkeen opinto-ohjaajan avustamana. Tässä hyödynnetään kaikkia oppilaitoksia, opistoja, opintoväyliä ja toimintakeskuksia. Nuorisotakuuta on kehitettävä siten, että valtio velvoitetaan tarjoamaan nuorelle toiminta- tai opiskelupaikka ja kunta järjestämään nuorelle tarvittavaa ohjausta. Suurimmat ongelmat löytyvät tiedonkulusa ja tietojen vaihdossa eri toimijoiden kesken. Lainsäädännölliset esteet sekä niiden ahdas tul-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

kinta estävät järkevän toiminnan niin oppisopimuskoulutuksessa kuin muissakin nuorta kannustavissa toiminnoissa. Nuoria palvelevat neuvontapisteet on vietävä sinne, missä nuoret liikkuvat. Toimisto ei ole nuorelle paikka, mistä hän kokee saavansa apua.

Oppisopimuskoulutuksen uudistaminen

Oppisopimuskoulutus on vakiintunut kiinteäksi osaksi suomalaista toisen asteen koulutusjärjestelmää. Sen juuret juontavat vanhasta mestari-kisälliperiaatteesta, jossa ammattilainen opastaa aloittelijaa työn kautta alalle. Oppisopimus on yksi ammatillisen peruskoulutuksen järjestämismuoto sekä työelämässä toimivan henkilöstön ammatillisen lisäkoulutuksen muoto. Sen kautta on mahdollista hankkia ammatillinen tutkinto ja täydentää osaamista työelämässä oppien. Oppisopimuskoulutuksena voi suorittaa lähes kaikki ammatilliset perustutkinnot opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Oppisopimuksessa työnantaja ja opiskelija tekevät työsopimuksen ja opiskelijalle maksetaan työehtosopimuksen mukaisesti palkkaa. Työnantajalle maksetaan koulutuskorvausta työssä oppimisen ohjauksesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Korvaus on tutkintoon valmistavissa oppisopimuksissa enintään 350 euroa/kk ja lisäkoulutuksessa 200 euroa/kk. Jos koulutettava on työtön henkilö, voi työnantaja saada myös työvoimahallinnon maksamaa palkkatukea. Palkkatuki muodostuu kahdesta osasta, perustuesta ja lisäosasta. Perustuen vähimmäismäärä on 32,66 euroa/päivä eli noin 700 euroa/kk. Lisäosa on enintään 60 prosenttia perustuen määrästä. Vaikeasti työllistyvän osalta lisäosan määrä voi olla 90 prosenttia perustuen määrästä. Opiskelija saa työssä oppimisen aikana työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Teoriajaksojen aikana opiskelija saa opintososiaalisia etuuksia, mikäli työnantaja ei maksa ajalta palkkaa.

Suomessa oppisopimuskoulutus ei toimi niin tehokkaana opintoväylänä, kuin se parhaimmillaan voisi olla. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2011 oppisopimuksessa aloitti perustutkinnon suorittamisen alle 18-vuotiaana 217 henkilöä, alle 20-vuotiaana 652 henkilöä ja alle 25-vuotiaana 2 639 henkilöä. Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijoita oli vuonna 2012 yhteensä 40 641, joista ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijoita oli 12 770 ja ammatillisen lisäkoulutuksen opiskelijoita 27 871. Oppisopimus on siis enemmän aikuisiässä hyödynnetty koulutusmuoto. Se on nykyisellään vaativa opiskelumuoto, joka edellyttää oma-aloitteisuutta ja elämänhallintataitoja.

Oppisopimuskoulutusta on uudistettava. Ongelmakohtat on selvitettävä ja ryhdyttävä toimiin. Yritysten näkökulmasta keskeisin ongelma on se, että oppisopimus koetaan työehtosopimusperustaisena liian sitovaksi ja kalliiksi. Tämän seurauksena oppisopimuspalkka koetaan liian suureksi nuorten osaamiseen ja tuottavuuteen nähden. Seuraavat asiat on uudistettava:

1. Rahoitusta ei ole suunnattu esim. koulutuskorvauksien muodossa riittävästi yrityksille.
2. Yritykset kokevat palkkatuen käytön liian byrokraattisena.
3. Oppisopimus on yrittäjälle liian kallis: yrittäjä ja opiskelija tekevät yleensä 3 vuoden määräaikaisen työsopimuksen, palkka on 15—25 prosenttia minimipalkkaa pienempi, mutta silti työnantajapalkkakulut yli 1 000 euroa/kk.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

4. Oppisopimuksessa tehdystä työsopimuksesta on hankala päästä eroon, jos huomataan, että yhteistyö ei toimi tai nuori ei sovellukaan alalle.

5. Opiskelijan näkökulmasta oppisopimusjärjestelmä on haasteellinen, sillä on vaikeaa löytää työnantajaa, joka sitoutuu sopimukseen koko perustutkinnon suorittamisen ajaksi.

Ratkaisu on ammatillisen perustutkinnon avaaminen. Opiskelija voisi suorittaa tutkinnon osan kerrallaan eri yrityksissä ja siten kerryttää tutkintoa osissa. Tämä ei sitois yhtä yritystä ja työnantajaa koko ajaksi. Työnantajalle puolestaan maksettaisiin korkeampaa koulutuskorvausta ensimmäisen tutkinnon osan suorittamisesta ja ohjaamisesta. Tämä kompensoisi suurempaa vaivaa ja resurssien sitomista, kun nuoren osaaminen ei vielä ole yrityksen näkökulmasta tarpeeksi tuotavaa.

Keskusta on yhtenä vaihtoehtona esittänyt myös eräänlaisen koulutussopimuksen käyttöönottamisesta työsopimuksen sijaan. Siinä pääpaino olisi työharjoittelussa, josta vastuu olisi oppilaitoksella. Nuori aloittaisi peruskoulun jälkeen opinnot suoraan yrityksessä. Nuori on koko ajan oppilaitoksen kirjoilla. Opiskelija saa ammatillisen peruskoulutuksen työssä oppien yrityksessä, mutta hänelle ei makseta palkkaa vaan opintotukea. Yrittäjä puolestaan velvoitettaisiin maksamaan koulutettavalle työntekijälle eli nuorelle myös kannustinrahaa esim. 300 euroa/kk. Kannustinraha nousisi asteittain osaamisen ja työkokemuksen karttuessa. Tästä tehty toimenpidealoite liittyy Keskustan vaihtoehtoon turhan byrokratian ja sääntelyn vähentämiseksi.

Vuodesta 2014 lukien nuorilla, alle 25-vuotiailla, vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevilla on mahdollisuus ei-työsopimussuhteiseen ennakkojaksoon. Ennakkojaksolla voi sekä työnantaja että opiskelija kokeilla, olisiko oppisopimuskoulutus sopiva vaihtoehto. Ennakkojakson tavoitteena on alentaa niin työnantajan kuin opiskelijankin kynnystä tehdä oppisopimus. Ennakkojaksoa voi käyttää sekä koko perustutkintoon että tutkinnon osaan johtavaan oppisopimuskoulutukseen. Tämä helpottaa oppisopimussuhteiden byrokratiaa, eikä ole niin sitovaa, etteikö oppisopimusta kannattaisi kokeilla.

Uuden kasvun rahaston perustaminen

Tausta

Suomalainen teollisuus on suuren rakennemuutoksen kourissa. Metsäteollisuutemme ei ole tehnyt uusia investointeja maahamme käytännössä viiteentoista vuoteen, ja nopeasti kolmanneksi tukijalaksi noussut tietotekniikka on vähentänyt voimakkaasti työvoimaa Suomessa. Kansainvälisillä yrityksillämme menee kohtuullisen hyvin, mutta toiminnan ja erityisesti kasvun painopiste on siirtynyt Suomen ulkopuolelle. Tilanne vaatii merkittäviä toimia niin elinkeinoelämältä, työmarkkinajärjestöiltä kuin valtiovallaltakin.

Hyvinvointiyhteiskuntamme perustuu monilta osin työn tekemiseen. Jos emme onnistu teollisuutemme rakennemuutoksessa ja 200 000 uuden työpaikan luomisessa yksityiselle sektorille, joudumme luopumaan monista hyvinvointiyhteiskunnan tunnusmerkeiksi koetuista asioista. Tavoitteen eteen kannattaa siis tehdä kaikki voitava.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Valtion roolista teollisuuspolitiikassa ollaan montaa mieltä. Aikanaan Suomen teollistamista tehtiin voimakkaasti valtiovallan ja valtion omistamien yhtiöiden toimesta. Aika on nyt toisenlainen. Valtiovallan tehtävänä ei ole yritystoiminnan harjoittaminen muutoin kuin harvoilla strategisesti tärkeillä toimialoilla. Nuo yhtiöt ovat hyvin pitkälti jo olemassa. Nykyaikainen tapa valtion rooliksi on nykyisen ei-strategisen omistajuuden muuttaminen esimerkiksi rahastomuotoon, mikä vauhdittaisi merkittävästi teollisuutemme rakennemuutosta.

Keskustan esittämä rahasto

Keskusta esitti viime joulukuussa uuden rahaston perustamista varmistamaan ja jouduttamaan osaltaan teollisuutemme rakennemuutosta. Rahaston kunnianhimon tason on oltava korkea. Sen on omalta osaltaan luotava luottamuksen ilmapiiriä ja yrittämisen mahdollisuuksia Suomessa. Keskustan esittämän rahaston kokotavoite on 3—5 miljardia euroa, mutta rahastoa kasvatettaisiin vaiheittain, askel kerrallaan. Se muodostuisi myymällä valtion yhtiöiden ei-strategista omistusta 1,5 miljardilla eurolla. Suomalaiset eläkerahastot voisivat olla rahastossa mukana samalla summalla. Lisäksi rahasto voisi houkutella mukaan yksityistä rahaa. Se voisi parhaimmillaan toimia myös kansanosakkeena, jolla haetaan pankkitilin korkoa parempaa tuottoa. Jokainen meistä voisi halutessaan olla mukana suomalaisissa talkoissa pelastamassa suomalaisen hyvinvoinnin perustaa, suomalaista työtä.

Tarve rahaston perustamiselle on suuri. Teollisuutemme rakennemuutos vaatii merkittäviä toimia, mutta myös yrityksistä tuleva viesti puoltaa rahaston pikaista perustamista. Meillä on ainakin neljä merkittävää ongelmaa yritysten kasvun tiellä.

Ensinnäkin yritysten käyttöpääoman saanti on pitkälle tyrehtynyt pankkien kiristyneen lainanantopolitiikan vuoksi. Moni investointi ja kasvun rahoitus sekä uusien työpaikkojen syntyminen uhkaavat nyt jäädä toteutumatta. Rahaston kaksi pääinstrumenttia eli oman pääoman ehtoinen sijoitus ja vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina paikkaavat osaltaan yritysten käyttöpääoman tarvetta. Myös Finnveran nykyisiä valtuuksia täytyy lisätä.

Toiseksi oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta on pulaa. Lisäksi yrittäjä ottaessaan pääomarahoitajan mukaan yritykseen usein myös käytännössä sitoutuu koko osakekannan myyntiin viiden vuoden sisällä sijoituksesta. Tämä ei monestikaan ole yrityksen, henkilökunnan tai yrittäjän edun mukaista pitkällä tähtäimellä. Tämä on myös osasyynä siihen, että lupaavat uudet ideat ja kasvavat yritykset myydään liian varhain ulkomaiseen omistukseen. Suomeen tarvitaan pitkäjänteistä, kärsivällistä rahaa, mikä on myös maksettavissa pois ilman koko omistuksen vaihtumista.

Kolmanneksi Suomesta puuttuu rahoitusinstrumentit, joilla voidaan rahoittaa perheyritysten kasvua. Tulorahoitus ja pankkirahoitus yhdistettynä Finnveran takaukseen ovat käytännössä ainoa mahdollisuus perheyrityksille, jotka haluavat säilyttää yhtiönsä omistuksen perheessä. Suomi tarvitsee enenevässä määrin kasvollista suomalaista omistajuutta, joka työllistää merkittävästi myös kotimaassa. Näille yrityksille rahastoon tulisi räätälöidä vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina. Sille maksetaan pankkilainaa korkeampi korko, mutta se muuttuu omistukseksi vain, jos yhtiö ei pysty maksamaan sitä pois laina-ajan päätyttyä. Tunnistamme merkittävän tarpeen tälle instrumentille. Se on niin sanottua välirahoitusta, joka on tuotoltaan ja riskiltään omistajarahoituksen ja pankkilainan puolivälissä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Neljänneksi Suomessa on ongelmana innovaatiovaihetta seuraavan teollistamisen ja kaupallistamisvaiheen rahoittaminen. Tekesin rahoitus toimii tietyillä toimialoilla erittäin hyvin, ja yritykset ovat siihen pääosin tyytyväisiä. Mutta, kun esimerkiksi biopolttoaineprosessista pitäisi tehdä kaupallinen pilotti, ne tehdään useimmiten ulkomaille ja ulkomaisella rahoituksella. Liian monesti kansainvälisten asiakkaiden sanomana kuulee: "Teillä on täällä maailman paras teknologia. Minkä ihmeen takia ette ole soveltaneet sitä täällä Suomessa." Rahaston välirahoitusinstrumentti soveltuu erinomaisesti myös prosessien tuotantomittakaavan kokoiseen kotimaiseen pilotointiin ja demonstrointiin.

Rahasto lyhyesti:

- Kokotavoite 3—5 miljardia euroa, edetään vaiheittain
- Myydään valtion ei-strategista omistusta (esim. TeliaSonera) 1,5 miljardin euron arvosta sitä mukaa kun tähän on tarvetta, saman verran eläkerahastojen sijoituksia, lisäksi yksityistä pääomaa
- Tavoitteena vauhdittaa suomalaisen teollisuuden rakennemuutosta ja edistää osaltaan 200 000 uuden työpaikan syntymistä
- Teollisen pohjan säilyttäminen
- Pyörät pyörimään ja luottamuksen palauttaminen
- Markkinaehtoinen tuottotavoite
- Sijoitukset kannattavan yritystoiminnan kriteerit täyttäviin hankkeisiin
- Alkavien ja kasvuyritysten tarpeisiin (alle 10 miljoonan euron sijoitus) yhteistyörahastojen kautta.
- Yli kymmenen miljoonan euron sijoitukset suoraan rahastosta.

Kohteet:

- Alkavat yritykset
- Kasvuyritykset
- Kotimaiset pilotit ja demonstraatiolaitokset
- Olemassa olevien yritysten kasvuhankkeet
- Räättälöity tuote perhey yrityksille ja yrittäjävetoisille yrityksille
- Toimialajärjestelyt, joilla tavoitellaan suurempia yrityskokonaisuuksia kansainvälisille markkinoille

Periaatteet:

- Valtio ei valitse voittajia, ei toimialarajoituksia
- Max 50 prosentin osuus kokonaisrahoituspaketista, toinen puoli yksityistä rahaa
- Yhteistyösopimuksia rahastojen kanssa, ei merkittäviä hallinnointikuluja
- "Tuplaa rahastojen kapasiteetin"
- Uusia instrumentteja, kuten vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina nk. välirahoitus, missä tarkoituksena on poismaksaminen

Hallinnointi:

- Teollisuussijoitus, Finnvera tai kokonaan uusi organisaatio

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 29

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, jotta Suomeen saadaan laaja-alainen yhteiskuntasopimus, jolla kansakuntamme saadaan kammettua takaisin talouden kasvu-uralle. Yhteiskuntasopimuksessa on päätettävä toimista, joilla maamme kilpailukyky saadaan palautettua, työmarkkinoita joustavoitettua, työllisyyttä tuntuvasti kohennettua ja työn tuottavuutta parannettua. Tämä vaatii kaikilta työelämän osapuolilta vastaantuloa.

Vastalauseen lausumaehdotus 30

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin vauhdittaakseen suomalaisten luonnonvarojen hyödyntämistä ja kotimaisen energian käytön lisäämistä sekä mahdollistaakseen alan teknologian kehittämisen.

Vastalauseen lausumaehdotus 31

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tulevana vuosina toimiin vahvistaakseen erityisesti ammatillista osaamista, vauhdittaakseen innovaatioita, kaupallistamista ja markkinoille pääsyn helpottamista. Eduskunta korostaa Tekesin rahoituksen merkitystä tilanteessa, jossa yritysten taseet ovat muutoinkin ohentuneet ja t&k-panostuksia on jouduttu karsimaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 32

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin parantaakseen yrittäjyyden yleisiä edellytyksiä ja keventääkseen yritysten hallinnollista taakkaa ja että hallitus ottaa vakavasti käsiteltäväksi byrokratian keventämisen ja normien purkamisen.

Vastalauseen lausumaehdotus 33

Eduskunta edellyttää, että hallitus nopeasti ja riittävän mittavin toimin varmistaa, että rahoituksen pullonkaulat ja markkinapuutteet saadaan paikatuiksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 34

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy laaja-alaisiin ja välittömiin toimenpiteisiin työllisyyden parantamiseksi. Pitkittyvä työttömyys on saatava katkeamaan, jotta työttömyys ei muutu rakenteelliseksi. Suomeen tarvitaan 200 000 uutta yksityisen sektorin työpaikkaa seuraavan 10 vuoden aikana.

Vastalauseen lausumaehdotus 35

Eduskunta edellyttää, että hallitus kaventaa maan eri osissa olevia eroja yritystoiminnan edellytyksissä huolehtimalla kansallisin varoin alueellisten yritystukien riittävydestä, ja eduskunta paheksuu sitä, että kuluneella vaalikaudella aluekehitys on käännetty irvokkaas-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

ti päälaelleen. Keskittämistoimenpiteitä on vahvistettu monin eri toimin samaan aikaan, kun alueiden elinvoimaa on heikennetty.

Vastalauseen lausumaehdotus 36

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee teollisuuspoliittisen strategian, joka tunnistaa Suomen teolliset mahdollisuudet, sekä raaka-ainepohjaiset että osaamislähtöiset vahvuutemme. Valittavan strategian toteuttamiseksi on määriteltävä tarvittavat toimet muun muassa innovaatiopolitiikan, yritysrahoituksen, logistiikan, viennin ja kansainvälistymisen kohentamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 37

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin korjatakseen ongelmia, jotta sen toteuttamaan työ- ja elinkeinotoimistouudistukseen liittyvät ongelmakohdat saadaan korjatuksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 38

Eduskunta edellyttää, että nuorten koulutusmahdollisuuksia ei heikennetä uusilla leikkauksilla ja että nuorten työllistymistä ja erilaisten työllistymishankkeiden toteuttamista on seurattava tarkoin. Nuorisotakuun toimivuutta on parannettava ja Sanssi-korttiin liittyvät ongelmat on ratkaistava pikaisesti ja oppisopimuskoulusta on uudistettava koulutussopimuksen suuntaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 39

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii siitä, että työmarkkinajärjestöjen sopiman uuden eläkeratkaisun vaatima lainsäädäntötyö toteutetaan viivytyksettä.

Vastalauseen lausumaehdotus 40

Eduskunta edellyttää, että hallitus etsii keinoja nopeuttaakseen opintojen aloittamista ja saumatonta pääsyä valmistumisen jälkeen kiinni työelämään.

Vastalauseen lausumaehdotus 41

Eduskunta edellyttää, että työelämän laatua kehitetään työssä jaksamisen edistämiseksi. Kuntoutusjärjestelmiä on uudistettava, jotta voidaan ennaltaehkäistä työkyvyttömyyttä. Myös osatyökykyisten voimavarat on otettava nykyistä paremmin käyttöön. Myös yrittäjyyden, erilaisten perhetilanteiden ja palkkatyön yhteensovittamista pitää helpottaa.

Vastalauseen lausumaehdotus 42

Eduskunta edellyttää, että sosiaaliturvan ja palkan sekä verotuksen yhteensovittamistyö tehdään uudenaikaisella otteella. Tavoitteena on oltava kannustava ja yksinkertainen sosiaa-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

liturva. Eduskunta kannustaa hallitusta etenemään kokeilujen kautta perustulon kehittämistyössä.

Vastalauseen lausumaehdotus 43

Eduskunta edellyttää, että hallitus laskee turpeen verotuksen 1,9 euroon/MWh sekä korottaa metsähakesähkön tuottajille maksettavan päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuvan tuotantotuen enimmäismäärää enintään 18 euroon/MWh, kun kolmen kuukauden päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo on enintään 10 euroa/tonni.

Vastalauseen lausumaehdotus 44

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla kehitetään nuorisotakuuta aidosti vaikuttavaksi, koko yhteisön voimavarat hyödyntäväksi, nuorten aktiivisuutta edistäväksi ja syrjäytymistä ehkäiseväksi toiminnaksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 45

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin, joilla selvitetään oppisopimuskoulutuksen ongelmakohdat ja uudistetaan sitä opiskelijoiden ja työelämän tarpeita vastaavaksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 46

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustaakseen uuden kasvun rahaston.

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut

Suomessa on noin 260 000 yrittäjää, joista 65 prosenttia on yksinyrittäjiä. Monet yksinyrittäjät haluavat palkata työntekijän, joka helpottaisi heidän työtaakkaansa ja mahdollistaisi lomien, sairaus- ja vanhempainvapaiden pitämisen tai toiminnan laajentamisen. Ensimmäisen työntekijän palkkaamisen kynnyks on kuitenkin korkea. Koska merkittävä osa potentiaalisista uusista työpaikoista on nykyisten yksinyrittäjien yrityksissä, on valtiovallan kaikin keinoin helpotettava ensimmäisen työntekijän palkkaamista.

Yrittäjän kannalta eräs kriittisimmistä vaiheista on ensimmäisen työntekijän palkkaaminen. Sen jälkeen yrittäjä on vastuussa itsensä lisäksi myös uudesta työntekijästä. Palkkaamiseen liittyy myös suuria taloudellisia riskejä. Yhteiskunnan kannalta on viisasta rakentaa yrittäjälle siltaa kohti kasvua ja työllistämistä.

Yksinyrittäjän palkkatuki on kustannustehokas työllistämiskeino. Yrittäjä voi käyttää tukea vain kerran, koska ensimmäistä työntekijää ei voi palkata kuin kerran. Tukea saa vain silloin, kun yrit-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

täjä luo uuden työpaikan. Työntekijä saa työtä ja toimeentuloa, valtio ja kunnat verotuloja. Eri-tyisen tuottavaa tuki on yhteiskunnan kannalta silloin, kun nuori pääsee kiinni työelämään.

Keskusta esittää, että yksinyrittäjä saisi avustusta ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin 30 prosenttia ensimmäisten 12 kuukauden ajalta ja 15 prosenttia seuraavien 12 kuukauden ajalta. Nuoren työntekijän osalta tuki olisi korotettu siten, että ensimmäisten 12 kuukauden osalta tukea maksettaisiin 40 prosenttia ja seuraavien 12 kuukauden ajalta 20 prosenttia palkkamenoista.

Keskusta esittää, että julkisiin työvoima- ja yrityspalveluihin tarkoitettua määrärahaa saisi jatkossa käyttää enintään 10 000 000 euroa ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatukeen. Tämä tulee toteuttaa momentin nykyisten määrärahojen puitteissa kohdentamalla momentin määrärahoja uudestaan.

Edellä olevan sekä talousarvioaloitteen TAA 476/2014 vp perusteella ehdotamme,

että momentin 32.30.51 päätösosaan lisätään maininta, että määrärahaa saa käyttää enintään 10 miljoonaa euroa ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatukeen.

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerrahastopolitiikka

43. Maakunnan kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v.)

Maakunnan kehittämisraha on keskeinen rahoitusväline maakuntien omaehtoisen alueellisen keittämistoiminnan tukemiseksi. Kuluvan vaalikauden aikana hallitus on leikannut maakunnan kehittämisrahaa joka vuosi. Määräraha oli vuonna 2011 vielä 32 156 000 euroa ja on siitä asteittain alentunut siten, että vuodelle 2014 määrärahaa on ollut käytössä enää 6 066 000 euroa, josta 500 000 euroa oli eduskunnan lisäystä hallituksen esittämään verrattuna.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä vuoden 2014 talousarvioesitykseen tehtyä 500 000 euron lisärahoitusta perusteltiin seuraavanlaisella kirjauksella, VaVM 34/2013 vp (13.12.2013):

"Ohjelmiin sitomaton maakunnan kehittämisraha on osoittautunut nopeaksi ja joustavaksi keinoksi käynnistää aluekehityksen kannalta merkittäviä selvityksiä ja hankkeita, jotka edistävät kunkin maakunnan omista lähtökohdista esiin nousevia kehittämistarpeita. Pienelläkin siemenrahoituksella voidaan saada käyntiin koko maakunnan elinkeinoelämää hyödyttäviä hankekokoaisuuksia. Parhaimmillaan rahoituspäätöksiä on tehty viikon sisällä hakemuksen saapumisesta. Tämän kaltainen nopea ja tehokas paikallinen reagointi on entistä tärkeämpää etenkin äkillisen rakennemuutoksen alueilla."

Eduskunnan viime syksynä ilmaisemasta tahtotilasta huolimatta hallitus päätti keväällä 2014 kehysratkaisun 2015—2018 yhteydessä lakkauttaa kokonaan maakunnan kehittämisrahan. Tämä uhkaus realisoituu talousarvioesityksessä 2015, jossa hallitus ehdottaa, että koko maakunnan kehittämisrahaa koskeva talousarviomomentti ja siihen liittyvä määräraha poistetaan. Keskusta ei voi tätä hyväksyä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Hallitus vie toiminnallaan siemenrahat monelta talouskasvua edistävältä hankkeelta. Maakuntien kehittämisrahan avulla myönnetyn avustuksen saannin edellytyksenä on, että myös hakija itse osallistuu rahoitukseen. Maakunnan kehittämisraha on ollut väline, jonka vipuvaikutukset alueiden kehittämiseen ovat olleet merkittävät. Näin tulevaisuudessa jää saamatta merkittävä määrä sellaisia verotuloja ja työpaikkoja, joita maakunnan kehittämisrahojen avulla käynnistetyt hankkeet olisivat voineet tuottaa.

Raha on ollut perinteisesti erittäin merkittävä maakuntien elinkeinoelämän ja osaamisen kannalta. Yrityksiä eri hankkeissa on ollut mukana vuosittain 7 000. Vuosien 2007—2010 välillä uusia työpaikkoja lasketaan syntyneen 1 700 ja uusia yrityksiä 270.

Edellä olevan ja talousarvioaloitteen TAA 477/2014 perusteella ehdotamme,

että eduskunta palauttaa momentin 32.50.43 talousarvioon ja osoittaa sille 16 000 000 euroa.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Lapsilisäleikkaus on peruutettava

Ensimmäisten säästöpäätöstensä joukossa Kataisen hallitus jähdytti lapsilisien indeksit. Hallituksessa tehtiin arvovalinta. Osana valtiontalouden vakauttamista joudutaan tekemään vaikeita ja eri väestöryhmiin kielteisesti kohdistuvia ratkaisuja. Tehdään arvovalintoja.

Hallitus on leikkaamassa lapsilisiä. Kaikista lapsilisistä leikataan 8—15 euroa kuukaudessa. Leikkaus kohdistuu jokaiseen lapseen, joka kuukausi. Tämä tuntuu pienituloisten perheiden kukkarossa. Keskusta ei hyväksy tätä leikkausta.

Lapsilisäleikkaus ollaan kompensoimassa epäoikeudenmukaisella ja sattumanvaraisesti perheisiin kohdistuvalla määräaikaisella verovähennysmallilla. Ratkaisun erikoisuutta kuvaa se, että pelkät tietojärjestelmien muutuskustannukset ovat 2,5 miljoonaa euroa. Sosiaalipoliittisesti periaatteellinen kysymys on se, että ensisijaisen etuuden leikkausta lähdetään kompensoimaan verovähennysten kautta.

Eduskunnan käymässä välikysymyskeskustelussa pääministerin viesti kaikkein pienituloisimmille lapsiperheille oli se, että lapsilisäleikkauksen kompensatio heidän osaltaan toteutuu toimeentulotuen kautta. On sosiaalipoliittisesti erittäin arveluttavaa, että ensisijaisen etuuden leikkausta tehtäessä kehoitetaan viime sijaisen edun — toimeentulotuen — käyttöön.

On olemassa vaihtoehto saada tuo 110 miljoonan euron leikkaussumma kasaan. Pääosin tämä voidaan rahoittaa perumalla verotuksen lapsivähennyksen käyttöönottoaminen ja loppuosa voidaan rahoittaa tupakkaveroa korottamalla. Tällä vältettäisiin lapsilisäleikkaukset.

Kotihoidon tuen pakkokiintiöimisestä on luovuttava

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Hallitus maksattaa epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikkansa laskun lapsiperheillä tavoilla, jotka pohjautuvat arvovalintoihin. Hallitukselta on koko kautensa ajan puuttunut kokonaiskuva perhepolitiikasta. Sen kolmen vuoden aikana harjoittama perhepolitiikka on ollut sekavaa ja linjatonta. Näkemys ja tuntemus lapsiperheiden arjesta ja siihen vaikuttavista tekijöistä, kuten palveluista ja tulonsiirroista, on hämärtynyt.

Kotihoidontuen pakkokiintiöinnistä tulee luopua kokonaan. Toteutuessaan ratkaisu vaikeuttaa perheiden arkea. Ehdotus on taloudellisilta ja työllisyysvaikutuksiltaan epärealistinen. Se ei tunnu luottavan perheiden omaan asiantuntemukseen elämänsä järjestämisessä. Lain valmistelu on vielä kesken, mutta käytössämme olevien tietojen perusteella jatkossa tukea ei enää saisi, jos lasta hoitaa kotona joku muu kuin vanhempi, esimerkiksi isovanhempi. Myös kauan odotettu varhaiskasvatuslaki odottaa hallituksen esityksen antamista.

Kotihoidon tuen pakkojakamisen seuraukset ovat hallitsemattomat. Kunnalliseen päivähoitoon on potentiaalisesti tulossa jopa noin 24 000 uutta hoidettavaa, joista noin 15 000 lasta on alle kolmevuotiaita. Lisäkustannus kunnille olisi tällöin 250—300 miljoonaa euroa. Kotihoidon tuen muuttaminen tarkoittaa painetta ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen ja sopivien tilojen riittävyyteen. Jos kaikki lapset, joita hallituksen kaavailu koskettaa, siirtyisivät päivähoitoon, jouduttaisiin päiväkoteihin palkkaamaan yhteensä yli 5 000 uutta ammattilaista. Pelkästään alle kolmivuotiaiden ryhmiin tarvittaisiin lähes 4 000 uutta hoitajaa. Vaikka kaikki lapset, joita hallituksen kaavailema uudistus koskettaa, eivät siirtyisikään päivähoitoon, nousevat kuntien kustannukset joka tapauksessa erittäin korkeiksi. On selvää, että kotihoidon tukeen kajoaminen ei palvele millään tavalla hallituksen tavoitetta, jonka mukaan kuntien toimintamenoja pitäisi vähentää miljardilla eurolla vuoteen 2017 mennessä.

Hallituksen päätös on verhottu tasa-arvoa edistäväksi toimeksi ja rakennettu uskon varaan. Hallituksen kustannusarvio perustuu paljolti sen varaan, että jatkossa isät jäisivät nykyistä enemmän kotiin hoitamaan lasta. Oletuksena on, että 10 prosentissa tilanteista, joissa äidin enimmäiskuu-kaudet kotona tulevat täyteen, isä jäisi kotiin. On kuitenkin täysin epävarmaa, miten äidit toimivat kotihoidon tuen päättyessä, jos heillä ei ole työpaikkaa, johon palata. Laskelmien mukaan työttömyysturvan piiriin siirtyisi noin 5 400 äitiä, mikä lisäisi työttömyysturvamenoja 45 miljoonalla eurolla vuositason tasolla. Pakko ei motivoi isiä jäämään kotiin, jos kyseessä on perheen toimeentulon turvaaminen palkkatyössä. Aito valinta ansiotyön ja lastenhoidon välillä on mahdollista vain, jos vanhemmilla on samansuuruiset palkkatulot.

Keskusta on esittänyt kotihoidon pakkokiintiöittämisestä lausuman vastalauseen pääluokan 28 yhteydessä.

Takuueläkkeen tasoa nostettava

Eläkkeiden indeksien muutos vuonna 2015 on 0,4 prosenttiyksikköä. Korottamatta jäävän indeksin osuus ollaan kompensoimassa verotuksen kautta.

Valtiovarainministeriö esitti omassa budjettiesityksessään, että kaikkein pienituloisimpien eläkeläisten — takuueläkkeellä olevien — kohdalla kompensatio indeksimuutokselle olisi tehty ta-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

kuueläkkeen 10 euron kuukausikorotuksen kautta. Stubbin hallitus ei tätä korotusta kuitenkaan esitä. On kyse arvovalinnasta.

Indeksien jäädyttäminen on kompensoitava myös kaikkein pienituloisimmille eläkkeensaajille.

Keskusta esittää 13 miljoonan euron lisäystä talousarvioon takuueläkkeen korottamiseksi.

Kuntien palvelutuotanto

Hallitus on heikentänyt koko vaalikauden ajan merkittäväällä tavalla kuntien mahdollisuuksia ihmisille tärkeiden terveys- ja muiden peruspalveluiden tuottamiseen. Valtio on vetäytymässä vastuustaan. Samanaikaisesti kun valtionosuus kuntapalveluista laskee ennätyksellisen alhaiseksi, on hallituksen lupaama kuntien tehtävien ja velvoitteiden karsintatyö jäämässä keskeneräiseksi.

On kannatettavaa, että perustuslakivaliokunta tutkii tulevan tilanteen perustuslainmukaisuuden. Niin suuret kaupungit kuin pienet kunnatkin pakotetaan tekemään ikävät palvelutason heikennykset ja palvelujen leikkauspäätökset sekä tasaveroluonteisen kunnallisveron nostaminen eli sen työn, johon hallitus on kykenemätön.

Kunnat ovat saamassa koko vaalikaudella yhteensä 145 miljoonaa euroa uusien sosiaali- ja terveyspalvelujen lakisääteisten palvelujen kehittämiseen. Tällä summalla on tarkoitus hoitaa vastoin lupauksia tapahtuva kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisääminen, mm. vanhuspalvelulaki, lastensuojelun laatukriteerien voimaan saattaminen sekä yksi koko vaalikauden mittavimmista uudistuksista, sosiaalihuoltolain uudistaminen. Samojen eurojen tulisi riittää luvattuihin parannuksiin vammaispalveluissa, palvelurakenteiden kehittämistyöhön ja perusterveydenhuollon vahvistamiseen sekä oppilashuollon parantamiseen ja lapsiperheiden kotipalveluihin. Rahamäärä on täysin riittämätön todelliseen tarpeeseen ja varsinkin annettuihin lupauksiin nähden. Ristiriita käytettävissä olevien resurssien ja voimassa olevan velvoittavan lainsäädännön välillä on käymässä kestäättömäksi.

Vanhuspalvelulain täytäntöönpano, koko sosiaalihuoltolain uudistaminen, perhehoitolaki, lastensuojelun ja perheiden palvelujen edellyttämät panostukset eivät toteudu tavoitelluilla tavoilla. Monista Kataisen hallituksen lupaamista uudistuksista on luovuttu, räikeimpänä esimerkkinä omaishoidon tuen kriteerien yhtenäistäminen. Hallitus sysää omaa vastuutaan ja antamiensa lupauksien toteuttamisen seuraavalle hallitukselle.

Omaishoidon tuki

Vanhuspalvelut ovat kokonaisuus, jonka yhtenä olennaisena osana on omaishoitajuuden ja omaishoidon tukijärjestelmän kehittäminen.

Selvitysten mukaan noin miljoona suomalaista auttaa säännöllisesti läheistään. Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000 omaishoitotilannetta, joista 60 000 on sitovia ja vaativia. Vain pieni osa kaikista omaishoitotilanteista on lakisääteisen omaishoidon tuen piirissä. Laissa omaishoidon tuesta määritellään omaishoitajaksi henkilö, joka on tehnyt toimeksiantosopimuksen läheisensä

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

omaishoidosta kunnan kanssa. Omaishoidon tukipäätöksen saa Suomessa noin 40 000 omaishoitajaa.

Omaishoito on monella tapaa mielekäs ja inhimillinen tapa hoitaa läheistä ja olennainen osa ikäihmisten hoivaa ja hoitoa. Omaishoidolla säästetään yhteiskunnan varoja noin kaksi miljardia euroa. Usein omaishoitaja on itsekin ikääntynyt. Onkin ensiarvoisen tärkeää huolehtia omaishoitajan jaksamisesta.

Edellytämme, että esitys omaishoidon tuen maksatuksen siirrosta Kelan vastattavaksi tehdään viipymättä. Vain näin voidaan taata yhdenmukaiset kriteerit koko maahan. Vain näin voidaan varmistaa, että jokainen omaishoitaja saa hänelle kuuluvan tuen kotikunnasta riippumatta. Kansallisesti asettamamme tavoite laitoshoidon vähentämiseksi ei onnistu ilman riittäviä resursseja ja tarvittavia päätöksiä. Omaishoitoa kehittämällä ja lisäämällä on mahdollista vastata myös laitoshoidon vähentämisestä johtuvaan ja kasvavaan muun hoidon tarpeeseen.

Esitämme talousarvioon 30 miljoonan euron lisämäärärahaa omaishoidon tuen Kelaan siirtämisen toteuttamiseksi 1.7.2015 lähtien.

Lastensuojelun tilanteen parantaminen edellyttää tekoja

Sosiaalihuoltolain uudistus on tarpeellinen. Sen osalta on kuitenkin kysyttävä, onko rahoitusta varattu riittävästi esimerkiksi lapsiperheiden kotipalveluihin? Keskusta kiinnittää huomiota myös sosiaalihuoltolain mukaiseen työvoiman saatavuuteen. Jo tällä hetkellä monissa kunnissa on ongelmia saada sosiaalityöntekijöitä. Keskusta epäilee, että hallitus ei ole varautunut riittävällä rahoituksella, jotta lain uudistamisen mukainen henkilöstömäärä on mahdollista kouluttaa.

Kotiapua saavien lapsiperheiden määrä on vähentynyt viidennekseen 20 vuodessa. Kun perheiden jaksamista edistävään ennalta ehkäisevään työhön ei ole panostettu, se on näkynyt perheiden lisääntyneinä ongelmina ja huostaanottojen lisääntymisenä. Ehkäisevään lastensuojelutyöhön on panostettava kiireesti. Paikallistasolla tämä tarkoittaa erityisesti lapsiperheiden kunnallisen kotivavun huomattavaa lisäämistä. Kannatettavaa on, että lapsen ja perheen tuen ja avun palvelutarpeen arviointia ei sidota lähtökohtaisesti lastensuojeluasiakkuuteen.

Keskusta odotti, että hallitus olisi puuttunut sosiaalihuoltolaissa siihen, että lastensuojelussa toimivilla sosiaalityöntekijöillä on aivan liian paljon asiakkaita per työntekijä. Lastensuojelussa toimivien työ on erittäin raskasta ja kuormittavaa. Vaikka panostamme uuden sosiaalihuoltolain kautta ennaltaehkäisevään työhön, se ei poista ainakaan aluksi tarvetta raskaamman lastensuojelun palveluista. Keskusta pitää välttämättömänä, että hallitus selvittää pikaisesti työntekijä-asiakasmääräsuhteen muutostarpeen ja valmistelee asiasta hallituksen esityksen.

Rakenteelliset uudistukset:

- 1) Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksen uudistamiseen vauhtia

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja rahoitusta koskevalla uudella lainsäädännöllä on kiire. Puolueiden puheenjohtajien sopimuksen 23.3.2014 pohjalta parlamentaarisesti valmisteltu järjestämislaki on hyväksyttävä vielä tämän eduskunnan toimesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusjärjestelmä odottaa ja vaatii uudistamista. Laajapohjaisesti parlamentaarisesti valmistelussa olevat tulevaisuuden rahoitusmallivaihtoehdot tulee saada tehtyä parlamentaariselle valmistelulle annetussa määräajassa 28.2.2015 mennessä.

Keskusta kannattaa periaatetta, jonka mukaan ihmisille luodaan edellytykset nykyistä paremmin valita palvelujen tuottaja. Rahan seuraaminen asiakasta tulee olla mahdollista hoitoketjun eri vaiheissa. Jotta tämä olisi mahdollista, pitää tietojärjestelmien olla kunnossa. Meillä pitää olla nykyistä enemmän tietoa niin palvelujen sisällöistä, laadusta kuin kustannuksista. Kyse on kokonaisuudistuksesta, joka tulee kyetä riittävällä tavalla linkittämään hallinnossa tehtäviin ratkaisuihin.

Rahoituksessa on siirryttävä monikanavaisesta rahoitusjärjestelmästä yksikanavaisen malliin, joka on nykytilannetta yksinkertaisempi ja läpinäkyvämpi. Julkinen raha tulee koota tuleville so-tealueille. Tarvittaessa on edettävä kokeilujen kautta kohti valtakunnallista ratkaisua.

2) Parempi työkyky, pidemmät työurat

Työmarkkinajärjestöt ovat päässeet sopuun tulevien vuosikymmenien eläkeratkaisusta. Hallituksen tulee huolehtia siitä, että sopimuksen mukaisesta lainsäädännön valmistelusta huolehditaan viivytyksettä.

Työurien pidentämiseksi eräs kiireellisistä toimista on kuntoutuksen kokonaisuudistus. Keskusta näkee, että kuntoutusjärjestelmiä uudistamalla ennaltaehkäistään työkyvyttömyyttä. Osatyökykyisten voimavarat on otettava nykyistä paremmin käyttöön.

Työurien pidentämisen välttämättömyydestä on laaja yksituumaisuus. Nopeampi pääsy työelämään, työssä jaksaminen sekä eläkepoliittiset ratkaisut muodostavat kokonaisuuden, jonka osalta on edettävä.

Tarvitaan välttämättömiä lainsäädäntöuudistuksia osatyökykyisten sijoittumiseksi nykyistä paremmin työmarkkinoille. Vähintä on, että valmistelu käynnistettäisiin pikaisesti. Sosiaaliturvan ja palkan sekä verotuksen yhteensovittamistyö vaatii uuden otteen. Tavoitteena on oltava kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva. Etenemiseen on olemassa erilaisia vaihtoehtoja. Kannattamme kokeilujen kautta etenemistä esimerkiksi perustulon kehittämistyön eteenpäinviemiseksi.

Työelämän joustomahdollisuuksia tulee kehittää: lyhennetyt työviikot ja työpäivät voivat olla toimiva ratkaisu niille, jotka haluavat panostaa lastensa tai omien iäkkäiden vanhempiensa hoitamiseen.

Keskustan tavoitteena on työntekoon kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva. Työnteon on kaikissa tapauksissa lisättävä käteen jäävien tulojen määrää. Tämä tarkoittaa paikoin tukien mak-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

samista työhön hakeutumisesta huolimatta. Uudistustyö on välttämätöntä tilanteessa, jossa perusturvan tason riittävyys ja väliinpuutoamistilanteiden välttäminen edellyttävät toimenpiteitä.

Keskusta on tehnyt työuriin liittyviä vastalauseen lausumaehdotuksia pääluokan 32 yhteydessä.

3) Kuntien tehtävien karsinta

Kataisen ja Stubbin hallitukset ovat omia rakennepoliittisia ratkaisuja valmistellessaan luvanneet karsia kuntien tehtäviä ja velvoitteita 1 miljardin euron verran. Tämä valmistelu on jäämässä pahasti kesken. On olemassa esitykset noin 350 miljoonan euron edestä. Tavoitteeseen pääsyyn liittyen ollaan pikavauhtia valmistelemassa ns. menosääntöä sosiaali- ja terveydenhuollon menojen hillitsemiseksi.

Omilla päätöksillään, linjauksillaan ja valmistelullaan hallitus myöntää epäonnistumisensa tehtävien karsinnassa. Menosääntö on periaatteessa kannatettava asia. Lopullisen ratkaisun pitää olla perustuslainmukainen niin, että ihmisten tarvitsemat palvelut ovat saatavilla niissä tilanteissa, missä palveluja tarvitaan.

Kuntien talouden vakauttamiseksi on linjattu, että ikääntyvän väestön palveluja muutetaan laitospainotteisuudesta kotona tapahtuvaan arjessa suoriutumiseen. Periaate on kannatettava. Tämä ei kuitenkaan tapahdu ilman toimenpiteitä, esimerkiksi omaishoidon tukijärjestelmän samanaikaisista kehittämisistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 47

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen, jolla lisää lapsilisiin 113 miljoonaa euroa. Lapsilisien korottaminen rahoitetaan perumalla seuraavassa mahdollisessa tilanteessa verotuksen lapsivähennysjärjestelmä ja korottamalla tupakkaveroa siten, että tavanomaisen 20 kappaleen tupakka-askin hinta nousee noin 31 sentillä.

Vastalauseen lausumaehdotus 48

Eduskunta edellyttää, että takuueläkettä korotetaan 10 eurolla kuukaudessa, mikä lisää valtion menoja noin 13 miljoonaa euroa vuositasolla.

Vastalauseen lausumaehdotus 49

Eduskunta edellyttää, että omaishoidon tuki siirretään lokakuusta 2015 alkaen Kelan maksettavaksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 50

Eduskunta edellyttää, että kunnille annettujen tehtävien rahoitus mitoitetaan vastaamaan todellisia kustannuksia, jotta kunnilla olisi mahdollisuus selviytyä niille osoitetuista vel-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

voitteista. Ristiriita käytettävissä olevien resurssien ja voimassa olevan velvoittavan lain-säädännön välillä on käymässä kestäättömäksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 51

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan lain muutosta lastensuojelun työntekijä/asiakasmäärä-suhteen pienentämiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 52

Eduskunta edellyttää, että sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusjärjestelmä uudistetaan. Laajapohjaisesti parlamentaarisesti valmistelussa olevat tulevaisuuden rahoitusmallivaihtoehdot tulee saada tehtyä parlamentaariselle valmistelulle annetussa määräajassa 28.2.2015 mennessä.

Vastalauseen lausumaehdotus 53

Eduskunta edellyttää, että Kataisen ja Stubbin hallitukset päättävät nopeasti lupauksestaan karsia kuntien tehtäviä ja velvoitteita 1 miljardin euron verran. Tämän rakennepoliittisen ohjelman yhden keskeisen kohdan toimeenpaneminen on jäänyt pahasti keskeneräiseksi.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

Yleishyödyllistä asumista koskeva lainsäädäntö on kääntynyt itseään vastaan. Nyt tiukat säädökset estävät pääomien vapauttamisen uudistutuotantoon, kun kaikissa kohteissa on rajoitukset 40 vuoden ajaksi.

Vanhaan vuokra-asuntokantaan sidottu pääoma on hitaasti liikkuvaa ja huonosti tuottavaa. Siksi omistajilla ei ole intressiä nykymääräysten ja rajoitusten oloissa tehdä juuri mitään.

Keskustan ratkaisuehdotus on joustavoittaa mallia. Rajoitusten tulisi olla kohdekohtaisia ja määräaikaisia. Uusia vuokra-asuntoja saataisiin, jos yleishyödylliset rakennuttajat voisivat myydä tiettyjä kohteita ja tietyn osuuden tuotannostaan sillä edellytyksellä, että rahat sijoitettaisiin uuteen vuokra-asuntotuotantoon.

Yleishyödyllisten rakennuttajien velvoitteiden purkaminen voitaisiin aloittaa kuntien ja kaupunkien omistamien yhtiöiden tuotannosta. Ne voisivat myydä esimerkiksi viidesosan asuntokannastaan sillä ehdolla, että rakentavat kaksinkertaisen määrän uusia asuntoja. Myynnistä saatavat tulot tulisi käyttää uusien kohteiden omarahoitussuutena.

Asumisoikeusasuntojen kysyntä on suurempaa kuin tarjonta. Asumisoikeusasuntoja kannattaisi rakentaa nykyistä enemmän, koska ne purkavat vuokra-asuntokysyntää, kun asukas pääsee siirtymään pienellä pääomalla vuokra-asunnosta omistusoikeusasuntoon. Mikäli vuokra-asunnoista

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

muuttavat asetetaan etusijalle, lisääntyy vuokra-asuntojen tarjonta tuhansilla asunnoilla vuodessa ilman valtion lisätukia.

Asumisoikeusasunnoissa asukkaat sijoittavat omana pääomana 15 prosenttia asunnon arvosta. Pääomalla ei ole kuitenkaan vakuusarvoa eikä se anna päätösvaltaa omistajayhtiössä. Tähän epäkohtaan ovat kiinnittäneet huomiota perustuslakivaliokunta ja ympäristövaliokunta. Keskusta katsoo, että on korkea aika, että eduskunnan tahtoa ja perustuslain henkeä noudatetaan. Asumisoikeusasukille on annettava heidän pääomasijoituksiaan vastaava äänioikeus heidän kotiensa omistajayhtiöissä.

Rakentamiseen liittyviä keskustan esityksiä muille hallinnonaloille

Keskustan talousvaihtoehdossa on YM:n pääluokkaan kuuluvien aravarajoituslain ehtojen väljentämisen ja siirtoviemäriin osoitettavan lisämäärärahan lisäksi rakennusalan kohdistuvia toimenpiteitä myös muissa pääluokissa ja tuloarvioissa. Keskustan pyrkimyksenä on näillä esityksillä vahvistaa rakennusalan yritysten toimintaedellytyksiä ja alan työllisyyttä. Rakennusalan korjausvelka on kasvanut kaikilla sektoreilla mittavaksi.

Liikenne- ja viestintäministeriön pääluokkaan keskusta on esittänyt 50 miljoonan euron lisärahaa perustienpitoon sekä 3 miljoonan euron lisäyseytymisen yksityisteiden määrärahoihin. Lisäksi keskusta esittää valtion liikennehankkeiden perustamista, joka mahdollistaisi isojen väylähankeiden kustannustehokkaan ja tarkoituksenmukaisen toteuttamisen.

Keskusta esittää verotuksessa monia keinoja, jotka parantavat rakennusalan yritysten tilannetta ja vahvistavat alan työllisyyttä. Kotitalousvähennyksen korvausosuutta keskusta esittää korotettavaksi nykyisestä 45 prosentista 60 prosenttiin ja sinkkotalouksien enimmäiskorvauksen nostamista 4 800 euroon. Nämä tuovat omalta osaltaan töitä korjausrakentamiseen, kun korkeampi verohuojennus kannustaa käyttämään vähennykseen oikeuttavia palveluita. Kotitalousvähennyksestä merkittävä osa käytetään remontteihin.

Keskustan esittämällä tuotannollisten investointien vapaalla poisto-oikeudella olisi rakennusalan piristävä vaikutus, kun yritysten kannusteet investointien toteuttamiseen parantuisivat.

Keskusta kannattaa reilua kilpailua, jossa pelisäännöt ovat kaikille yrityksille samat. Rakennusalan kotimaisten toimijoiden kilpailukyvyyn parantamiseksi keskusta esittää, että ulkomaiset yritykset asetetaan verotuksellisesti samalle viivalle suomalaisten yritysten kanssa. Nykytilanne on antanut ulkomaisille yrityksille ja niiden käyttämälle työvoimalle merkittävän kilpailuedun. Ulkomaisille yrityksille säädettäisiin keskustan esityksen mukaan ennakonpidätysvelvoite tai velvoite periä lähdevero Suomessa tehdystä työstä riippumatta siitä, onko yrityksellä täällä kiinteää toimipaikkaa. Tämä koskisi erityisesti rakennusalan toimivia ulkomaisia yrityksiä, koska rakennusurakoiden lyhyiden kestojen vuoksi ulkomaiset yhtiöt ovat pystyneet hyvin välttämään kiinteän toimipaikan muodostumisen.

Lisäksi keskustan talousvaihtoehto sisältää monia yrittäjyyden yleisiä edellytyksiä parantavia toimenpiteitä, kuten verotuksen yrittäjävähennyksen ja ensimmäisen työntekijän palkkatuen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskustan esityksistä on määräraha- ja lausumaehdotuksia asianomaisten pääluokkien ja tuloarvioiden yhteydessä.

Lisäksi keskusta on tehnyt byrokratian karsimiseen ja normien purkamiseen liittyvän kokonaisuuden yhteydessä laki- ja toimenpideoitteita, jotka koskevat rakennusala.

Keskustan esityksiä byrokratian karsimiseksi:

- Energiatodistukseen helpotus. Ennen vuotta 2008 rakennettujen rakennusten osalta riittää näyttö toteutuneesta energiankulutuksesta kolmen vuoden ajalta, eikä silloin tarvita laskennallista energiatodistusta.
- Ilmoitusmenettelyyn siirtyminen vähäisissä toimenpiteissä kaikkialla maassa. Voimassa oleva laki on johtanut siihen, että tilanne vaihtelee kunnasta toiseen. Vähäisinä toimenpiteinä voidaan pitää esimerkiksi maalämpöputkien tai aurinkopaneelien rakentamista.
- Kunta voisi rakennusjärjestyksessä määrätä, että rakennetulle asunto- ja mökkitalille voidaan rakentaa korkeintaan 25 m²:n lisärakennus ilmoitusmenettelyä käyttäen.
- Vapaa-ajan asunto tulisi voida kunnan päätöksellä muuttaa vakituiseksi asunnoksi, eikä ELY-keskuksilla olisi oikeutta valittaa päätöksestä. Mahdollisuudet muuttaa loma-asunto vakituiseksi asunnoksi vaihtelevat nyt eri puolilla maata. Jotkut ELY-keskukset ovat valittaneet kunnan päätöksestä myöntää loma-asunnon muutto vakinaiseksi asunnoksi, vaikka asunto on täytännyt kaikki vakituisen asumisen edellytykset ja asunto sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien lähettyvillä.
- Viranomaisen valitusoikeuden rajoittaminen toisen viranomaisen tekemiin päätöksiin. Nykyisin jopa samassa ELY-keskuksessa yksiköllä on oikeus valittaa toisen yksikön tekemästä päätöksestä. Järjestelmänä tämä on kankea sekä on omiaan lykkäämään vuosia päätösten lainvoimaisuutta. Byrokratia kevenisi, mikäli päätöksentekojärjestelmää uudistettaisiin niin, että pääviranomainen ottaisi huomioon jo asian valmistelussa sekä päätöksenteossa muiden viranomaisten asiasta antamat lausunnot. Esim. maakuntakaavojen hyväksymisessä ei ELY-keskuksilla tarvitse olla lainkaan valitusoikeusmahdollisuutta.
- Lisäksi keskustan esittämällä toimenpidelistalla on monia yrittäjyyttä yleisesti edistäviä keinoja esimerkiksi yritysten perustamisvaiheen helpottamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 54

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin aravarajoituslain ehtojen väljentämiseksi ja omistusoikeusasukkaan päätösvallan turvaamiseksi.

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

61. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Kunnat ovat joutuneet panostamaan viime vuosina suuria summia ympäristönsuojelutoimenpiteisiin. Usein syynä tähän ovat mm. kunnan alueella sijaitsevat tärkeät pohjavesialueet. Maaseudun ja muiden alueiden vesihuolto-ongelmien ratkaiseminen uudistuneen vesihuoltolainsäädännön ja

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

jätevesiasetuksen edellyttämällä tavalla edellyttää myös valtion aktiivista osallistumista hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen.

Hallitusohjelmassa luvataan edistää haja-asutusalueen jätevesisäädösten toimeenpanoa tiedottamisen ja neuvonnan resurssien turvaamisen kautta sekä edistämällä siirtoviemärihankkeita. Tämä näkemys oli kirjattu myös edellisen eduskunnan asiaa koskevaan mietintöön. Ympäristövaliokunta on toistuvasti kiinnittänyt huomiota siirtovesiviemäreiden merkitykseen ympäristönsuojelussa. Hallituksen osoittamat määrärahat siirtoviemärihankkeisiin ovat täysin riittämättömät. Uusiin hankkeisiin ei ole lainkaan rahoitusta.

Siirtoviemärihankkeiden toteuttaminen on perusteltua jätevedestä aiheutuvien ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä vesialueiden suojelemiseksi. Siksi valtion rahoitusta tarvitaan. Keskusta esittää 5 miljoonan euron lisämäärärahaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta ottaa momentille 35.10.61 lisäyksenä 4 200 000 euroa siirtoviemärihankkeiden käynnistämiseen ja toteuttamiseen.

63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot

Natura 2000 -verkoston ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (MET-SO) toteuttamiseksi on hallituksen esityksessä varattu 10 miljoonaa euroa sellaisten sopimusten tekemiseen, joista aiheutuu menoja vuoden 2015 jälkeen. Taloudellisen tilanteen vuoksi uusien luonnonsuojelualueiden hankinta jäädytetään eikä valtuutta anneta. Ainoastaan aiemmin tehtyjen sitoumusten mukaisia hankinta- ja korvausmenoja saa maksaa vuonna 2015. Näin toimimalla voidaan säästää yhteensä 10 miljoonaa euroa tulevana vuosina.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta poistaa momentin 35.10.63 päätösosaan sisältyvän 10 000 000 euron valtuuden.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VEROLUONTEISET TULOT

Yrittäjätulovähennys

Keskusta ehdottaa, että liikkeen- ja ammatinharjoittajille, henkilöyhtiöitten osakkaille sekä maa- ja metsätalouden harjoittajille annetaan viiden prosentin yrittäjävähennys. Nämä yritykset eivät hyötäneet vuoden 2014 alusta voimaantulleesta yhteisöveron aleantamisesta, koska se kosketti ainoastaan osakeyhtiöitä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Uudet työpaikat ovat viime vuosien aikana syntyneet ennen kaikkea pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Näiden yritysten työllistämismahdollisuuksia pääministeri Kataisen ja pääministeri Stubbin hallitukset eivät kuitenkaan ole sanottavasti edistäneet, vaan ovat pikemminkin monilla eri toimilla heikentäneet.

Yhteisöverotuksen kevennyksen vastapainona olevat verotuksen kiristyskohdat ovat useimmiten juuri kohdistuneet työllistävien pienten ja keskisuurten yritysten kohdalla. Pääomatulon verotusta on kuluneella vaalikaudella hallituksien toimesta kiristetty sekä nostamalla veroprosenttia että tekemällä se progressiiviseksi. Yksityisten liikkeen- ja ammatinharjoittajien, henkilöyhtiöitten osakkaiden sekä maa- ja metsätalouden harjoittajien asemaa on siis kiistatta heikennetty vaalikauden aikana tilanteessa, jossa näillä yrityksillä on yrityksessään nettovarallisuutta ja mahdollisuus saada pääomatuloa.

Keskusta pitää välttämättömänä, että liikkeen- ja ammatinharjoittajat, henkilöyhtiöitten osakkaat sekä maa- ja metsätalouden harjoittajat saavat viiden prosentin yrittäjävähennyksen, jotta erimuotoisia yrityksiä ei aseteta eriarvoiseen asemaan. Viiden prosentin suuruinen yrittäjävähennys elinkeinotoiminnan tulosta merkitsisi yrittäjän näkökulmasta noin kahden prosentin veronkevennystä.

Käytännössä tämä vähennys tulee toteuttaa siten, että elinkeinotoiminnan yritystulo on jatkossa 95 prosentin osalta yrittäjän veronalaista tuloa. Viisi prosenttia yritystulosta olisi puolestaan verovapaata. Jäljelle jäänyt veronalainen tulo jaetaan nykyiseen tapaan yrittäjän ansio- ja pääomatuloksi.

Eduskunnan tietopalvelu on laskenut Keskustan pyynnöstä kustannusvaikutukset tälle veroreformille. Yrittäjätulovähennyksen laskelmassa vähennys on tehty suoraan bruttotuloista. Vähennys on laskettu seuraavien tuloerien yhteenlasketusta summasta:

- Elinkeinotoiminnan ansiotulo-osuus
- Elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus
- Maatalouden ansiotulo-osuus
- Maatalouden pääomatulo-osuus
- Ansiotulo porotaloudesta
- Pääomatulo porotaloudesta
- Ansiotulot ilman osinkotuloja yhtymistä
- Pääomatulot ilman osinkoja yhtymistä
- Pääomatulo metsätaloudesta

Viiden prosentin yrittäjävähennyksen käyttöönottamisesta seuraisi seuraavat laskennalliset veromenetykset eri veronsaajille, kun ei huomioida veromuutoksen käyttäytymisvaikutuksia:

Valtion ansiotuloverot: -43 milj. euroa

Kunnallisverot: -52 milj. euroa

Kirkollisverot: -3 milj. euroa

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Pääomatulon verot: -29 milj. euroa

Veroluonteiset maksut: -1 milj. euroa

Verot- ja veroluonteiset maksut yhteensä: -129 milj. euroa

Yrittäjävähennyksen vaikutukset verotuottoon tulee kuitenkin kompensoida täysimääräisesti muille veronsaajille, joten verotuottomenetykset kohdistuvat täysimääräisesti valtiolle.

Yrittäjävähennys olisi kasvua ja työllisyyttä tukeva verohuojennus, joten todellisuudessa osa kustannuksista palautuisi taloudellisen toimeliaisuuden viriämisen kautta takaisin, koska verotulot kasvaisivat ja työllisyysmenot alentuisivat.

Ansiotuloveroasteikko ja työtulovähennys

Keskusta esittää valtion tuloveroasteikkoon muutoksia, joiden myötä veronmaksajan maksukyky huomioitaisiin Stubbin hallituksen esittämää veroratkaisua oikeudenmukaisemmin. Aloitteella kevennettäisiin pieni- ja kesituloisten ansiotuloverotusta ja vastaavasti kiristettäisiin hyvätuloisten verotusta.

Keskustan esityksessä kevennetään veroasteikon kahta alinta porrasta 0,75 prosenttiyksikköä hallituksen esitykseen verrattuna. Kolmatta porrasta kevennetään 0,50 prosenttiyksikköä aina 60 000 euron verotettaviin tuloihin saakka hallituksen esitykseen verrattuna. Lisäksi verotuksen työtulovähennystä korotetaan. Näin toimimalla pystytään keventämään pieni- ja keskituloisten ansiotulojen verotusta.

Vastaavasti keskustan mallissa ansioveron asteikkoa muutettaisiin hyvätuloisten osalta siten, että vero olisi 60 000 euroa ylittävien tulojen osalta 31 prosenttia. Vero nousisi yli 90 000 euron vuositulot ylittävältä osalta 34 prosentin tasolle. Korkein veroasteikko tulisi voimaan yli 160 000 euron vuositulojen kohdalla, jonka ylittävistä tuloista veroa perittäisiin 36 prosenttia.

Vaikka ensimmäinen taulukkokiristys alkaakin 60 000 euron kohdalla, muuttuisi verotaulukon ensimmäisten portaiden kevennysten ja työtulovähennyksen korottamisen vuoksi tuloverotus kokonaisuudessaan hallituksen esittämää tasoa kireämmäksi noin 68 500 euron tulotason jälkeen. Tämä tarkoittaa sitä, että alle 5 500 euroa kuukaudessa tienaaavien verotus olisi keskustan mallissa kevyempää kuin hallituksen esityksessä, kun otetaan huomioon myös lomarahat. Yrittäjillä kiristymisraja olisi käytännössä vielä tätäkin korkeammalla, koska keskustan niin ikään esittämä yrittäjävähennys keventäisi sekä ansiotulojen että pääomatulojen verotusta.

Keskustan esittämä tuloveroasteikko:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Valtion tuloveroasteikko 2015 (Reformi)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta %
16 500—24 700	8,00	5,75
24 700—40 300	479,50	16,75
40 300—60 000	3 092,50	21,00
60 000—90 000	7 229,50	31,00
90 000—160 000	16 529,50	34,00
160 000—	40 329,50	36,00

Keskustan esittämä työtulovähennysmalli verrattuna hallituksen esitykseen

Tulovähennyksen muutos		
	2015 (HE)	Reformi
Kasvuprosentti	8,60 %	10,40 %
Enimmäismäärä	1 025 €	1 050 €
Vähennemisaste	1,20 %	1,23 %

VAIKUTTAVUUSARVIOITA

Eduskunnan tietopalvelu on laskenut vaikuttavuusarvioita keskustan esittämän verotuloasteikon ja työtulovähennyksen korottamisesta hallituksen esitykseen verrattuna.

Vaikutus verotuloihin	
Verot ja veronluonteiset maksut yhteensä, muutos (milj. €)	
Veroasteikon muutos	-11
Tuloverovähennyksen muutos	-83
Muutokset yhteensä	-94

Vaikutusten jakautuminen veronsaajien kesken (milj. €)		
	Veroasteikon muutos	Työtulovähennyksen muutos
Valtion tuloverot	+28	-28
Kunnallisverot	-35	-48
Kirkollisverot	-2	-3
Sairaanhoitomaksu	-2	-4
Yhteensä	-11	-84

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

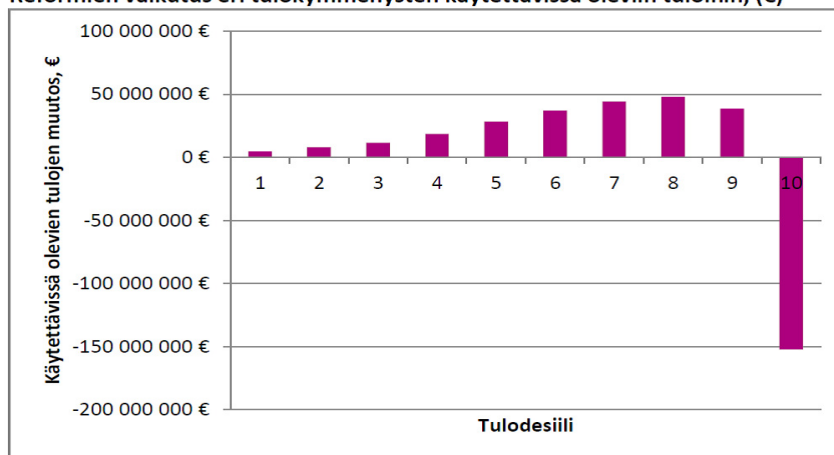
Keskustan esittämän tuloveroasteikon ja työtulovähennyksen vaikutukset verotuottoon kompensoidaan muille veronsaajille, joten verotuottomenetykset kohdistuvat lopulta täysimääräisesti valtiolle.

Vaikutus tuloeroihin	
Reformin vaikutus tuloeromittareihin	
	Muutos (%-yksikköä/€)
Gini-kerroin	-0,13
Pienituloisuusaste ^a	+0,12
Mediaanitulo/kulutusyksikkö	+90 €

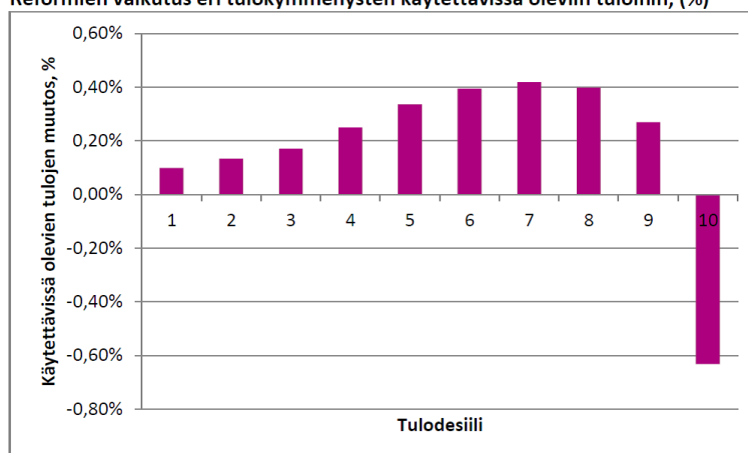
- a. Pienituloisuusasteen nousu johtuu mediaanitulon kasvamisesta

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Reformien vaikutus eri tulokymmenysten käytettävissä oleviin tuloihin, (€)

Reformien vaikutus eri tulokymmenysten käytettävissä oleviin tuloihin, (%)

Esimerkkilaskelmia reformien vaikutuksista

Esimerkkilaskelmien oletukset:

Keskimääräinen kunnallisveroaste: 19,74 %

Keskimääräinen kirkollisveroaste: 1,4 %

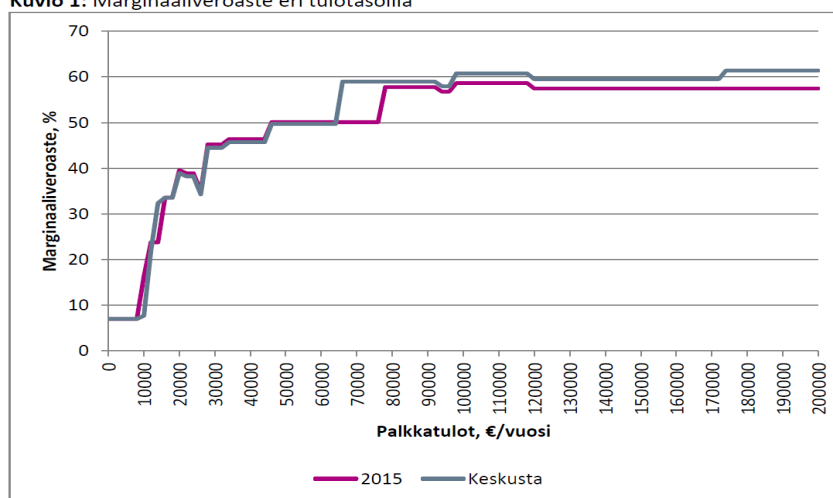
Esimerkkihenkilöllä ei ole lapsia (eli hän ei ole oikeutettu lapsivähennykseen)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Verovähennyksistä on huomioitu ainoastaan viran puolesta tehtävät verovähennykset.

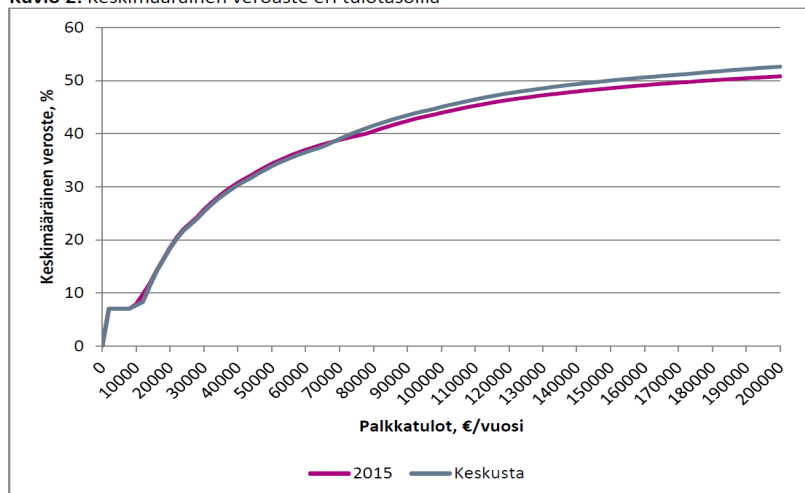
Palkkatulon veroaste, %				
Palkkatulo, €/v.	Vuoden 2014 perusteet + HE 122/2014	Vuoden 2014 perusteet +HE 122/2014 + nämä reformit	Veroasteen muutos, %-yks	Veron muutos, €/v.
5 000	6,89	6,89	0,00	0
10 000	7,79	7,53	-0,26	-26
20 000	18,46	18,28	-0,18	-36
30 000	25,57	25,22	-0,35	-106
40 000	30,65	30,21	-0,44	-174
50 000	34,23	33,78	-0,45	-227
60 000	36,86	36,41	-0,45	-270
70 000	38,74	38,95	0,20	142
80 000	40,41	41,44	1,03	826
90 000	42,33	43,38	1,05	945
100 000	43,86	44,95	1,09	1089
110 000	45,20	46,38	1,18	1302
120 000	46,30	47,56	1,26	1514

Kuvio 1: Marginaaliveroaste eri tulotasoilla

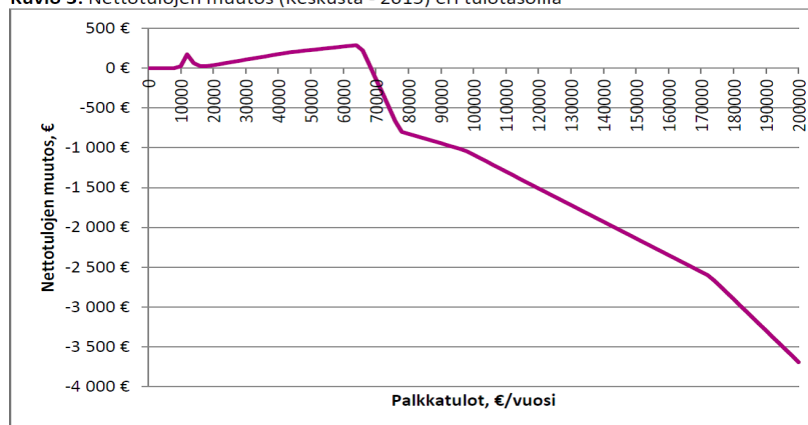

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Kuvio 2: Keskimääräinen veroaste eri tulotasoilla

Kuvio 3: Nettotulojen muutos (Keskusta - 2015) eri tulotasoilla

ALV-velvollisuuden alarajan nostaminen ja huojuennusalueen korottaminen

Keskusta ehdottaa arvonlisäverovelvollisuuden alarajan korottamista nykyisestä 8 500 eurosta 10 000 euroon ja perusvähennyksen eli arvonlisäverovelvollisuuden liukuvan alarajahuojuennuksen korottamista nykyisestä 22 500 eurosta 40 000 euroon asti. Arvonlisäverovelvollisuus alkaisi siis jatkossa, kun liikevaihto ylittäisi vuodessa 10 000 euroa, ja liikevaihtovälillä 10 000—40 000

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

euroa toimiva yritys saisi takaisin osan maksamastaan arvonlisäverosta siten, että vähennyksen määrä pienentyisi asteittain liikevaihdon kasvaessa. Uudistus helpottaisi pienyrittäjän elämää.

Eduskunnan tietopalvelu on laskenut, että keskustan esittämä uudistus vähentäisi verotuloja 93 miljoonaa euroa. Lopullinen veromenetys voisi kuitenkin olla alhaisempi, koska huojennuksen korottaminen edistäisi yrittäjyyttä ja työllisyyttä.

Kotitalousvähennyksen nostaminen 60 prosenttiin nykyisestä 45 prosentista

Keskusta ehdottaa, että työkorvauksesta myönnettävä vähennys nostetaan 60 prosenttiin 45 prosentista ja kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksetusta palkasta vähennyskelpoista olisi 15 %:n sijaan 30 %. Kotitalousvähennyksen korvausprosentteja nostettaisiin tällöin tasolle, jolla ne olivat ennen kuin kokoomusjohtoinen hallitus laski niitä kuluneella vaalikaudella.

Eduskunnan tietopalvelu on laskenut keskustan pyynnöstä uudistuksen verotuottovaikutuksia. Verot ja veroluonteiset maksut vähenisivät reformin seurauksena arviolta -75 miljoonaa euroa staattisen laskelman perusteella.

Korvausprosenttien nostaminen kuitenkin lisäisi kotitalousvähennyksen käyttöä nykyisestä, mikä vuoksi staattinen kustannusarvio todennäköisesti aliarvioi reformin johdosta aiheutuvan veromenetyksen. Toisaalta staattinen laskelma ei myöskään ota huomioon sitä, että kotitalousvähennyksen käytön lisääntyminen parantaisi työllisyyttä lisäten tuloverotuloja sekä vähentäen työttömyysmenoja sekä erilaisten sosiaaliturvaetuuksien tarvetta.

Keskustan mielestä jatkossa olisi perusteltua selvittää edellytykset kotitalousvähennyksen käytön laajentamiseksi koskemaan asunto-osakeyhtiöiden tekemiä remontteja, jolloin samassa yhteydessä voitaisiin tarkastella erilaisia korjausavustuksia laajemminkin. Lisäksi tulee selvittää, miten kotitalousvähennyksen avulla voitaisiin tukea ikäihmisten kotona asumista nykyistä paremmin laajentamalla vähennysoikeutta koskemaan nykyistä laajemmin ikäihmisten kotona asumista tukevia palveluita ja teknologioita.

Työvoimavaltaisten alojen ALV:n laskeminen 10 %:n tasolle (parturit, pienkorjaamot)

Keskusta ehdottaa, että kampaamojen ja pienkorjaamojen verokanta lasketaan nykyisestä 24 prosentista kymmeneen prosenttiin.

Kampaamojen ja pienkorjaamojen verokantaa nostettiin Kataisen hallituksen toimesta vuoden 2012 alusta lukien alennetusta 9 prosentista 23 prosenttiin. Yleisen arvonlisäverokannan noston jälkeen nämä työvoimavaltaiset alat joutuvat maksamaan 24 prosentin arvonlisäveron. Tämä on vaikeuttanut kohtuuttomasti ammatinharjoittajien ja pienyrittäjien ansiomahdollisuuksia tilanteessa, jossa kotimarkkinoiden ostovoima on muutoinkin kärsinyt.

Eduskunnan tietopalvelu on laskenut keskustan pyynnöstä uudistuksen verotuottovaikutuksia. Verot ja veroluonteiset maksut vähenisivät reformin seurauksena arviolta -75 miljoonaa euroa staattisen laskelman perusteella.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Polttoaineverotuksen palautusjärjestelmä raskaalle liikenteelle

Maanteiden tavaraliikenne kuluttaa hieman yli miljardi litraa dieselpolttoainetta vuodessa. Dieselin hinta on noussut lähes 30 prosenttia vuodesta 2010. Samalla aikavälillä kuorma-autoliikenteen kustannukset ovat nousseet noin 14 prosenttia, mikä on merkittävä kustannuslisä suomalaiselle kaupalle ja teollisuudelle. Erityisesti tällä vaalikaudella polttoaineveroa on korotettu useaan otteeseen ja tuntuvasti.

Kuljetuskustannusten nousulla on merkittäviä haittavaikutuksia. Se rasittaa Suomen kansainvälistä kilpailukykyä, suomalaista kauppaa ja teollisuutta sekä lisää harmaata taloutta. Ahtaimmalle ovat joutuneet tunnollisesti asiansa hoitaneet kuljetusyrietykset. Kesällä julkistetussa Kuljetusbarometrissa yrittäjät pitivät käsistä karkaavia kustannuksia suurimpana haasteenaan.

Suomessa voidaan kohtuullisin kustannuksin ottaa käyttöön polttoaineveron palautusjärjestelmä, jossa kuljetusyrietyksille palautetaan maksettua polttoaineveroa. Esim. viiden sentin alennus litralta alentaisi valtion verotuloja noin 50—60 miljoonalla eurolla, mutta se alentaisi logistisia kustannuksia ja kohentaisi Suomen kilpailukykyä.

Palautukseen oikeutettuja olisivat hakemuksesta EU-maassa rekisteröidyt tavaraliikenteen yritykset, ja se koskisi kantavuudeltaan vähintään 7,5 tonnin kuorma-autojen käyttämää diesel-polttoainetta. Kuljetusyrietyks voisi hakea palautusta polttoaineverosta ostotositteiden perusteella esim. kaksi kertaa vuodessa.

Tuotannollisten investointien vapaa poisto-oikeus

Keskusta ehdottaa tuotannollisten investointien vapaata poisto-oikeutta, jolloin investoinnin tehnyt yritys voisi jaksottaa tuotannollisen investointinsa verovähennysoikeuden parhaaksi katsomallaan tavalla. Tämä korvaisi hallituksen esittämän vuoden 2016 loppuun voimassa olevan korotetun poisto-oikeuden.

Yrietykset voisivat hyödyntää vapaata poisto-oikeutta siten, että poistot voitaisiin kohdentaa yrityksen kannalta mielekkäällä tavalla yrityksen parhaaksi katsomaan ajankohtaan. Halutessaan yritys voisi verotuksessa poistaa koko investoinnin yhtenä vuonna. Yrietykset saisivat näin itselleen liikkumatilaa poistojen aikatauluttamisen suunnitteluun.

Lain mukaan uusien tehtaiden ja työpajojen sekä tehtaissa ja työpajoissa käytettävien uusien koneiden ja laitteiden hankintamenoista vuosilta 2012—2019 tehtävien poistojen vuotuiset enimmäismäärät korotettaisiin 100 prosenttiin.

Uudistus vähentäisi verotuottoja vuonna 2015 jonkin verran. Keskustan vastalauseessa on varauduttu siihen, että verotulot laskisivat 60 miljoonaa euroa.

Uudistus kuitenkin ainoastaan jaksottaisi uudestaan verotusta, joten lopulliset veromenetykset jäisivät pieniksi, koska myöhemmin verotulot olisivat puolestaan suuremmat, jos vähennysoikeutta käytettäisiin etupainotteisesti nykytilanteeseen verrattuna. Kyse on näin ollen valtion näkökulmasta lähinnä verotulojen siirtymisestä tuleville vuosille.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Työmatkavähennyksen omavastuuosuuden kiristyksen estäminen

Keskusta ei hyväksy, että asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten verovähennysoikeutta ei kavenneta hallituksen esittämällä tavalla korottamalla omavastuuosuutta 750 euroon, vaan omavastuuosuus säilytetään nykyisellä tasollaan.

Hallituksen esitys kiristäisi verotusta monelta sellaiselta tavalliselta töissä käyvältä suomalaiselta, joka ei asu työpaikan välittömässä läheisyydessä. Hallitus antaa täysin vääränlaisen viestin työnteon kannattavuudesta.

Hallituksen esittämä linja on omiaan vähentämään työnteon kannustavuutta ja näin heikentämään työn tarjontaa.

Perintö- ja lahjaverotuksen kiristykset lopetettava

Pääministeri Stubbin hallitusohjelmassa luvattiin, että "*selvitetään pikaisesti kasvun ja työllisyyden kannalta vaikuttavimmat keinot yritysten sukupolvenvaihdosten helpottamiseksi, ml. maa- ja metsätalousyritykset.*"

Samaan aikaan samainen hallitus kuitenkin tekee jatkuvasti toimenpiteitä, jotka vaikeuttavat entisestään sukupolvenvaihdosten toteuttamista.

Perintö- ja lahjaveroa korotetaan kolmatta kertaa

Kokoomusjohtoinen hallitus on jo kaksi kertaa aiemmin tällä vaalikaudella korottanut perintö- ja lahjaveroa. Nyt perintö- ja lahjaveroa aiotaan jälleen kerran kiristää.

Stubbin hallituksen aikeena on, että perintö- ja lahjaverotuksen kaikkien veroasteikkojen veroprosenttia korotetaan yhdellä prosenttiyksiköllä vuoden 2015 alusta. Korotus koskisi myös määräaikaista vuosina 2013—2015 voimassaolevaa yli 1 000 000 euron perintöjen ja lahjojen veroluokkaa, jota hallitus esittää nyt muutettavaksi pysyvästi voimassaolevaksi. Hallituksen esittämän korotuksen arvioidaan lisäävän valtion verotuloja 10 milj. euroa vuonna 2015. Seuraavina vuosina veroprosenttien korotuksen arvioidaan lisäävän verotuloja 40 milj. euroa, kun perintö- ja lahjaverot kertyy kokonaisuudessaan uusien veroasteikkojen mukaan.

Aiemmat tällä vaalikaudella perintö- ja lahjaveroon tehdyt korotukset ovat olleet seuraavanlaisia:

Vuoden 2012 alusta ensimmäisen veroluokan asteikkoihin lisätään uusi neljäs porras siten, että ylin veroprosentti nousee 13 prosentista 16 prosenttiin 200 000 euroa ylittävältä pesäosuuden tai lahjan osalta. Tämän muutoksen arvioitiin lisäävän veron tuottoa vuonna 2012 noin 15 milj. eurolla ja seuraavina vuosina täysipainoisena noin 35 milj. eurolla.

Vuoden 2013 alusta perintö- ja lahjaverotuksessa otettiin käyttöön väliaikaisesti uusi veroluokka yli 1 000 000 euron perinnöille ja lahjoille. Tämän muutoksen arvioidaan lisäävän veron tuottoa vuonna 2013 noin 10 milj. euroa ja seuraavina vuosina täysipainoisena noin 20 milj. euroa. Li-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

säksi vakuutuslahjojen 8 500 euron verohuojennus poistettiin, minkä arvioitiin lisäävän veron tuottoa noin 5 milj. euroa vuositasolla.

Keskustan johdolla perintöveroa huojennettiin

Keskustajohtoisten Vanhasen ja Kiviniemen hallitusten toimesta perintöverotusta uudistettiin merkittävästi puuttumalla silloisiin pahimpiin epäkohtiin. Perintöveroa kevennettiin tavallisilta suomalaisilta ja yritysten sukupolvenvaihdoksia helpotettiin merkittävästi.

Uudistuksissa verovapaan perintöosuuden yläraja korotettiin 3 400 eurosta 20 000 euroon. Samalla korotettiin puolisoille myönnettävää verovähennystä 60 000 euroon ja alaikäisille perijöille myönnettävää vähennystä 40 000 euroon. Muutoksen seurauksena pienimmät perinnöt jäivät perintöveron ulkopuolelle.

Kansantalouden kannalta tätäkin tärkeämpää on ollut Keskustan pitkäaikainen linja yritysten sukupolvenvaihdosten helpottamisesta. Perintöverotus tuo yrityksen omistajanvaihdostilanteeseen ylimääräisen rasitteen. Lisärasite hidastaa yrityksen kehittämistä ja vaikeuttaa jatkajan löytämistä.

Vanhasen I hallitus sai Keskustan johdolla aikaan sukupolvenvaihdostilanteisiin 60 prosentin huojennuksen. Viime vaalikaudella huojennusta pyrittiin laajentamaan, mutta siitä jouduttiin luopumaan perustuslakiin liittyvien ongelmien vuoksi. Huojennuksen laajentamisen sijaan perintövero- ja lahjaveroasteikkoa alennettiin kolmella prosenttiyksiköllä.

Selvitettävä mahdollisuus luopua perintöverosta

Kataisen ja Stubbin hallitukset ovat politiikallaan merkittävästi vaikeuttamassa yritysten sukupolvenvaihdostilanteita. Hallitus esittää lisärasitteita yritysten ja maataloudenharjoittajien sukupolvenvaihdoksille, kun sen sijaan sukupolvenvaihdoksia tulisi edelleen helpottaa.

Keskusta on esittänyt, että sukupolvenvaihdosten vauhdittamiseksi on selvitettävä perintö- ja lahjaverosta luopumista ja sen korvaamista esimerkiksi kiristämällä myyntivoittoveroa ja laajentamalla varainsiirtoveron veropohjaa tai muilla esitettävillä tavoilla siten, että uudistus ei merkittävästi lisää varallisuuseroja ja se on kustannusneutraalisti toteutettavissa.

Turpeen verotuksen keventäminen ja hakkeen tuen korottaminen ja kivihiilen erityinen haittaver

Taustaa nykytilanteelle

Osana vaalikauden 2007—2011 suurta energiapakettia eduskunta hyväksyi puulla tuotetulle sähkölle ns. muuttuvahintaisen tuotantotuen. Lain tarkoituksena on varmistaa energian tuottajalle puulle kilpailukykyinen hinta sen tärkeimpään kilpailijaan, turpeeseen, verrattuna. Lain mukaan päästöoikeuden hinnan perusteella muuttuvaa tuotantotukea voitiin maksaa enimmillään 18 euroa/MWh, kun kolmen kuukauden päästöoikeuden markkinahinnan keskiarvo on enintään 10 euroa/tonni.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Tuen määrä laski asteittain päästöoikeuden hinnan noustessa niin, että tuki loppui päästöoikeuden hinnan yltyessä 23 euroon/tonni. Uudistus johti käytännössä toivottuun kehitykseen. Puun ja turpeen yhteisseoksen kilpailukyky parani tuntuvasti kivihiileen nähden. Kivihiilen käyttö supistui vuonna 2012 merkittävästi.

Talouden taantuman ja laman seurauksena päästöoikeuksien hinnat ovat kuitenkin olleet reippaassa laskussa. Viimeisen vuoden aikana hintataso on vaihdellut välillä 4,5—7 euroa/MWh. Talousarvioaloitteen jättöaikaan marraskuun loppupuolella vuonna 2014 hintataso on noin 7 €/MWh. Jo pelkästään tämän päästöoikeuksien hintatason laskun seurauksena kivihiilen kilpailukyky on parantunut erittäin merkittävästi.

Kotimaisten bioenergiavaihtoehtojen kilpailuaseman muutokseen on ollut perusteltua reagoida kuluneella vaalikaudella. Kokoomusjohtoinen hallitus reagoi kuitenkin tarpeeseen nähden täysin päinvastaisesti. Hallitus kiristi turpeen verotusta merkittävästi eli 1,9 eurosta/MWh 4,9 euroon/MWh vuoden 2013 alusta. Turpeen veron noustessa puun muuttuvahintaista tukea laskettiin vastaavassa suhteessa. Enimmillään leikkaus on 18 eurosta/MWh aina 13 euroon/MWh.

Ratkaisujen lopputulos on, että puuta ja turvetta käyttävien energiayhtiöiden raaka-ainevertailussa puun ja turpeen yhteisseoksen hinta nousi erittäin merkittävästi juuri silloin, kun kivihiilen hinta puolestaan romahti. Tämä on johtanut siihen, että useat suomalaiset energialaitokset, jotka jo ennättivät vähentää kivihiilen käyttöä, ovat palanneet sen käyttöön. Monissa laitoksissa ollaan valmistautumassa sen käyttöön. Kivihiilestä luopumisen sijaan Suomi jatkaa ja on osin jopa siirtymässä tukevammin kohti hiilenmustaa energiapolitiikkaa.

Turpeen verotaso ja hakkeen tukitasot palautettava vuonna 2012 voimassa olleelle tasolle

Suomi iskee korville kotimaista työtä ja omavaraista energiaa. Puun ja turpeen vero- ja tukikohdeltu on täysin nurinkurinen ja väärä. Vuoden 2013 alusta voimassa olleet turpeen verotuksen kiristämiskorotukset ja puun syöttötariffin eli muuttuvahintaisen tuotantotuen ehdot on palautettava sille tasolle, jossa ne olivat vielä vuonna 2012. Suomi voi tehdä tämän muutoksen ilman, että asiasta tarvitsee keskustella uudestaan EU:n kanssa, koska lainsäädännössämme oleva turpeen ja metsähakkeen keskinäinen riippuvuussuhde on hyväksytty kertaalleen.

Turpeen veron alentaminen vuotta 2013 edeltäneelle tasolle tarkoittaisi sen alentamista 3 eurolla / MWh eli nykyisestä 4,9 €/MWh tasolle 1,9 €/MWh. Tämä supistaisi turpeesta saatavia verotuloja noin 12 miljoonaa euroa verrattuna hallituksen esitykseen, jossa veroa alennetaan vain puoliväliin eli tasolle 3,4 €/MWh.

Vastaavasti metsähakkeella tuotetun sähkön syöttötariffin enimmäismäärän korottaminen 5 eurolla/MWh (13 €/MWh -> 18 €/MWh) vuonna 2014 voimassa olleesta tukitasosta lisäsi määrärahatarvetta noin 10 miljoonalla eurolla verrattuna hallituksen esitykseen, jossa tukea nostetaan 13,13 eurosta/MWh noin 15,9 euroon/MWh. Yhteensä keskustan esittämän turpeen veron alentamisen ja hakkeen tuen korottamisen kustannusvaikutus olisi 22 miljoonaa euroa suurempi kuin hallituksen esittämä puolivälin ratkaisu, joka ei riitä palauttamaan kotimaisten energiamuotojen kilpailukykyä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Työ- ja elinkeinoministeriön tiedotteessa 5.11.2014 kerrottiin, että hallituksen vuodelle 2015 esittämät *"tasot eivät kuitenkaan riitä parantamaan kotimaisten polttoaineiden kilpailukykyä merkittävästi ja pysyvästi. Tämän vuoksi turpeen verotuksen alentamista on tarkoitus jatkaa vuoden 2016 alusta siten, että verotaso palautuu vuoden 2012 tasolle eli 1,9 euroon/MWh. Samalla metsähakkeen syöttötariffia korotetaan vastaavasti."*

Hallituksen esityksessä vuoden 2016 muutoksesta ei kuitenkaan ole mitään takeita, eli asiasta ei nyt tehdä lakimuutosta. Hallitus ainoastaan ilmoittaa, että sen tarkoituksena on myöhemmin ehdottaa, että polttoturpeen verotaso alennettaisiin 1,9 euroon megavattitunnilta vuonna 2016. Asiasta jää nyt kuitenkin kalvamaan merkittävä epävarmuus, joka estää kotimaisen tuotantoketjun vahvistumisen.

Epävarmuutta lisää entisestään se, että TEM aikoo tiedotteensa mukaan *"aloittaa välittömästi metsähakkeen syöttötariffia koskevien lainsäädäntömuutosten kartoittamisen. --- Tukijärjestelmän mahdolliset muutokset on todennäköisesti hyväksyttävä myös Euroopan komissiolla."* Suomen kannalta on syntymässä tilanne, jossa EU:n käsiteltävänä on samaan aikaan kaksi pienpuun tukiasiaa, Kemera ja metsähakkeen syöttötariffi. Vaarana on silloin, että kumpikin näistä ehdotuksista joutuu EU:n kriittisen tarkastelun kohteeksi.

Keskusta rahoittaisi turpeen veron kevennyksen ja puun syöttötariffin korottamisen kiristämällä kivihiilen veroa. Parantamalla kotimaisten vaihtoehtojen kilpailukykyä ja heikentämällä samanaikaisesti maailmalta, erityisesti Venäjältä, tuotavan kivihiilen kilpailukykyä voidaan saavuttaa toivottu lopputulos, jossa kotimainen energiatuotanto ohittaa kilpailukyvyltään kivihiilen. Näin toimimalla parannetaan sekä vaihtotasetta että kotimaista työllisyyttä.

Keskusta ehdottaa, että kivihiilelle asetetaan erillinen vain kivihiieltä koskeva kivihiilen lisävero, joka olisi 7,00 €/t. Tilastokeskuksen energiatilastojen mukaan kivihiilen kulutus vuonna 2012 oli 3 554 000 tonnia. Mikäli kivihiilen kulutus olisi vuonna 2015 samalla tasolla kuin se oli vuonna 2012, saavutettaisiin noin 25 miljoonan euron lisäverokertymä, kun kivihiileen kohdistettaisiin noin 7 euron/tonni lisävero.

Keskustan esityksellä kotimaisesta tuotantoketjusta sekä suoraan että välillisesti kertyvien ansio- ja pääomatulojen verokertymä kasvaisi. Lisäksi tällä tavalla saataisiin syntymään työpaikkoja työttömyydestä voimakkaasti kärsiville alueille, mikä puolestaan vähentäisi työttömyysmenojen tarvetta.

Yhden uuden työpaikan voi arvioida parantavan julkisen talouden tilannetta noin 20 000 euroa vuositasona. Tästä 50 prosenttia syntyy lisääntyvistä verotuloista (ansiotuloverojen ja arvonlisäverojen kasvanut tuotto sekä suurempi sosiaalivakuutusmaksukertymä). Loput julkisen talouden kohentuvasta tilanteesta selittyy puolestaan sillä, että sosiaaliturvamenot alentuvat (työttömyysturva, asumistuki, toimeentulotuki).

Mikäli kotimaisia energialähteitä suosiva reformi toisi turpeen ja hakkeen koko tuotantoketjuihin vähintään 1 500 uutta lisätyöpaikkaa suomalaisille hallituksen esitykseen verrattuna, kertyisi yksinomaan tästä 25 miljoonan euron hyöty julkiseen talouteen. Uusien työpaikkojen potentiaali voi olla todellisuudessa paljon suurempikin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Pienten osinkojen verovapaus ja First North -kauppapaikan verotuksen uudistaminen

Keskustan osinkoveromallissa listatuista yrityksistä nostettavat enintään 1 000 euron osingot olisivat verovapaita. Muutoin listattujen yhtiöiden osingot olisivat kokonaan pääomaverotuksen piirissä.

Keskustan mallissa verokohtelu kevenee nykyiseen verrattuna kaikilta niiltä, jotka saavat vuodessa alle 6 700 euron osinkotuloja pörssiyrityksistä. Tämä vastaa noin 150 000—200 000 euron osakesalkkua. Lukumääräisesti keskustan mallissa verrattuna hallituksen esitykseen 500 000 osakkeenomistajan osinkoverokohtelu kevenee ja 74 000 osakkeenomistajan osinkoverokohtelu kiristyy.

Keskusta on lisäksi esittänyt First North kauppapaikalle listautuneiden yhtiöiden osinkoverotuksen säilyttämistä listaamattomien yhtiöiden verotuksen mukaisena.

Näin kannustetaan yrityksiä hakemaan markkinaehtoista kasvurahoitusta ja samalla yksityisiä ihmisiä osakesäästämiseen ja kansankapitalismiin.

Osinkoverouudistuksen verotuottomenetys on eduskunnan tietopalvelun laskelman mukaan 10 miljoonaa euroa.

Keskustan oman arvion mukaan First North -listan verotuksellisen aseman muuttamisen veromenetyksen vaikutus voisi olla niin ikään 10 miljoonaa euroa.

Kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottaminen sinkuille

Keskusta ehdottaa kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korottamista 4 800 euroon yksinelävillä. Tällöin ilman puolisoa olevat henkilöt saisivat vastaavan suuruisen vähennyksen kuin mitä pariskuntakin saa.

Eduskunnan tietopalvelu on laskenut keskustan pyynnöstä uudistuksen vaikutukset verotuottoon. Staattisen laskelman perusteella verot ja veroluonteiset maksut vähenisivät reformin seurauksena arviolta -10 miljoonaa euroa.

Laskelma on tehty korottamalla niiden henkilöiden, joilla ei ole verotuksessa määritetty puolisoa, kotitalousvähennyksen enimmäismäärää 4 800 euroon.

Enimmäismäärän nostamisella olisi todennäköisesti käyttäytymisvaikutuksia, jonka vuoksi staattinen laskelma todennäköisesti aliarvioi reformin kustannusvaikutusta.

Bisnesenkelilain korvaaminen luovutustappion vähennysoikeudella kaikista pääomatuloista

Keskusta ehdottaa, että ns. bisnesenkelilaki kumotaan ja tuloverolakia muutetaan siten, että pääomatulolajin tappioon luetaan myös omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Suomi tarvitsee yrityksiä, jotka kasvavat ja työllistävät. Maassamme on satsattu paljon, noin 4 % bruttokansantuotteestamme, tuotekehitykseen ja tutkimukseen. Satsaukset ovat hiipumassa, emmekä ole löytäneet käytännön keinoja yksityishenkilöiden rohkaisemiseksi sijoittamaan kasvuhakuisiin pk-yrityksiin.

Syntyneet tappiot voidaan suomalaisessa tappiontasausjärjestelmässä yleensä vähentää kymmenenä seuraavana vuotena syntyneistä voitoista. Tappiontasaus toimitetaan tulolajeittain ja tulolähteittäin. Näin ollen ansiotulolajin tappio vähennetään vain ansiotuloista ja pääomatulolajin tappiot pääomatuloista. Henkilökohtaisen tulolähteen tappiot, elinkeinotulolähteen tappiot ja maatalouden tulolähteen tappiot voidaan vähentää kymmenenä vuotena saman tulolähteen voitoista.

Tästä linjakkaasta tappiontasauksesta poikkeuksena ovat luovutustappiot. Niitä ei voida vähentää muista pääomatuloista, vaan ainoastaan luovutusvoitoista verovuonna ja viitenä sitä seuraavana vuonna. Luovutustappioista on siis muodostettu oma erillinen luokkansa pääomatulolajin sisään.

Luovutustappioiden hyvin rajatulle vähentämisoikeudelle ei ole riittäviä perusteita. Luovutustappiot eivät usein tule lainkaan vähennettäviksi, koska tappioita kärsinyt verovelvollinen ei säännönmukaisesti saa luovutusvoittoja viiden vuoden aikana. Näin hän joutuu liikaverotuksen kohteeksi, koska pääomatulot ovat koko ajan verotuksen kohteena, mutta pääomatulolajiin kuuluvat tappiot eivät tule vähennetyiksi.

Verolainsäädännön lähtökohtana tulee olla tasapuolisuus ja selkeys. Pienten kasvuhakuisten yritysten pääomarahoitusta sisältää aina suuren riskin. Suurin ongelma verotuksessa on, että sijoitustoiminnassa tulevat tappiot saa vähentää vain luovutusvoitoista. Sijoitustoiminta on luonteeltaan pitkäjänteistä. Voitot ja tappiot saattavat ajoittua kauas toisistaan. Tämä ongelma näkyy esimerkiksi ns. bisnesenkeleiden verotuksessa. Tällä toimialalla luovutustappiot ovat tavallisia. Voittoja tulee harvemmin — vaikkakin ne saattavat toteutuessaan olla suuria. Jos verovelvollinen ei saa vähentää tappioitaan muista pääomatuloista, ehkäisee tämä riskinottoa. Kuitenkin kasvuyritysten rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi tarvittaisiin tahoja, jotka ovat valmiita taloudellisen riskin kantamiseen. Verotuksessa tulisi mieluummin kannustaa sijoitusriskin ottamiseen kuin nimenomaisesti rangaista tästä toiminnasta.

Keskustan ehdottama malli on tasapuolinen kaikkia yrityksiä ja sijoittajia kohtaan. Tappiontasauksen laajennuksen kohdistaminen vain bisnesenkeleihin ei ole ollut perusteltua.

Kaikilla verovelvollisilla tulisi olla oikeus luovutustappioiden vähentämiseen samalla tavalla kuin he vähentävät muut pääomatulolajin tappiot. Näin päästäisiin normaalitapauksessa oikeampaan verotukselliseen lopputulokseen. Jos luovutustappiot saataisiin vähentää kaikista pääomatuloista kymmenen vuoden aikana, yksinkertaisuusi verotus ja verotuksen tuloksena olisi oikeamääräinen nettoverotus. Ruotsissa malli on otettu käyttöön ja kokemukset ovat hyviä.

Lapsilisäleikkauksen peruminen, lapsivähennysjärjestelmän peruminen ja tupakkaveron korottaminen

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Keskusta on ehdottanut, että lapsilisäleikkausta ei toteuteta. Tällöin ei myöskään ole tarvetta ottaa käyttöön verotusta monimutkaistavaa ja verohallinnollisesti kalliiksi tulevaa verotuksen lapsivähennysjärjestelmää. Keskusta on esittänyt, että lapsilisäleikkauksen peruminen rahoitettaisiin perumalla hallituksen esittämä lapsivähennysjärjestelmä ja kiristämällä tupakkaveroa 31 senttiä askilta.

Ennakonpidätysvelvoite Suomessa tehdystä työstä riippumatta siitä, onko kiinteää toimipaikkaa

Harmaan talouden kitkemiseksi keskusta ehdottaa, että myös rajoitetusti verovelvolliset yritykset, joilla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa, merkittäisiin ennakonperintärekisteriin ja heidät velvoitettaisiin toimittamaan ennakonpidätys tai perimään lähdevero Suomessa tehdystä työstä maksamistaan palkoista.

Suomessa on tehty verotukseen viime vuosina useita muutoksia, joilla puututaan harmaan talouden torjuntaan, kuten käännetyn arvonlisäverovelvollisuuden käyttöönottoaminen, veronumero ja tilaajavastuulaki. Samaan aikaan on verotukseen kuitenkin jätetty merkittävä aukko, joka estää harmaan talouden torjumiseksi asetettujen tavoitteiden toteutumisen.

Tällä hetkellä ulkomaisella yrityksellä ei ole velvollisuutta suorittaa ennakonpidätystä tai lähdeveroa Suomessa tehdystä työstä, jollei yrityksellä ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa. Jos rakennusyrityksen urakka Suomessa on alle kuuden kuukauden mittainen, vapautuu yritys tästä velvoitteesta.

Ulkomaisille yrityksille ei pidä antaa eri vapauksia suhteessa suomalaisiin yrityksiin. Nyt kun suomalaisten yritysten valvontaa ja rekisterivelvoitteita on kiristetty, tulee samojen sääntöjen koskea myös ulkomaisia yrityksiä. Yrityksille pitää turvata mahdollisuus reiluun kilpailuun.

Harmaan talouden torjunnan asiantuntijan arvion mukaan Suomi menettää verotuloja jopa 600—700 miljoonaa euroa vuodessa sen vuoksi, ettei ulkomaisille yrityksille aseteta samanlaisia työnantajavelvoitteita kuin suomalaisyrityksille. Suorien veromenetysten lisäksi verolainsäädännön aukkoa hyväkseen käyttävät yritykset ohentavat muutoinkin veropohjaa muun muassa alipalkkauksen vuoksi. Keskusta on arvioinut varovaisemmin, että uudistuksen verotuloja lisäävä tuotto olisi 300 miljoonaa euroa. Mikäli uudistus lisää verotuloja tätä enemmän, voidaan veronkevennysvara kohdistaa työllisyyttä parantaviin ja yrittäjyyden edellytyksiä kohentaviin veronalennuksiin.

Konsernilainojen korkovähennysoikeuden rajoittaminen

Keskusta ehdottaa muutettavaksi elinkeinotulon verottamisesta annettua lakia siten, että konsernisisäisten lainojen korkojen vähennysoikeus rajoitetaan käytännössä koskemaan ainoastaan Euroopan talousalueella sijaitsevien konserniyhtiöiden lainojen korkoja.

Muulla kuin Euroopan talousalueella sijaitseville konserniyhtiöille maksetut korot olisivat vähennyskelpoisia vain, jos korkotuloja verotettaisiin saajayhtiön tuloina vähintään 10 prosentin verokannalla. Muutoksen myötä Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitseviin veroparatiiseihin maksetut korot olisivat useimmiten vähennyskelvottomia.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Euroopan talousalueella ja verosopimusvaltioissa korkomenot saisi vähentää täysimääräisesti nettomääräisten korkotulojen määrää vastaavalta osin enintään 500 000 euroon saakka. Ehdotettu korkomenojen rajoitus olisi yleinen rajoitus, ja sen määrä perustuisi velallisen elinkeinotoiminnan tulokseen, johon on lisätty korkomenot, verotuksessa vähennyskelpoiset poistot, rahoitusomaisuuden menetykset ja arvomuutokset sekä konserniavustuslain mukaiset saadut konserniavustukset ja vähennetty annetut konserniavustukset. Nettokorkomenot voitaisiin vähentää siltä osin kuin ne ovat enintään 30 prosenttia edellä kerrotusta oikaistusta elinkeinotoiminnan tuloksesta. Tämän määrän ylittävät nettokorkomenot eivät olisi vähennyskelpoisia.

Vähennyskelvottomien nettokorkomenojen määrä olisi kuitenkin enintään etuyhteisyritysten välisten nettokorkomenojen suuruinen. Korkovähennysrajoituksia ei sovellettaisi silloin, kun verovelvollinen esittää selvityksen siitä, että verovelvollisen oman pääoman suhde tilinpäätöksen mukaiseen taseen loppusummaan on korkeampi tai yhtä suuri kuin vahvistetun konsernitaseen vastaava suhdeluku. Rajoitussäännöksiä ei sovellettaisi raha-, vakuutus- ja eläkelaitoksiin. Vähennyskelvottomat nettokorkomenot voitaisiin vähentää seuraavien verovuosien tuloista kunkin verovuoden vähennyskelpoisten korkomenojen rajoissa.

Korko olisi vähennyskelvoton aina, jos verottaja pystyisi osoittamaan, että konsernin sisäinen velkasuhde on muodostettu veroetujen saamiseksi.

Uusilla säännöksillä pyritään rajoittamaan merkittäväällä tavalla konserninsisäisiin rahoitusjärjestelyihin liittyvää verosuunnittelua ja käytännössä estämään kokonaan EU:n ja Euroopan talousalueen ulkopuolella sijaitsevien veroparatiisien hyödyntäminen verosuunnittelussa.

Ehdotetut muutokset olisivat linjassa Ruotsissa tehtävien muutosten kanssa. Ruotsissa on arvioitu, että korkovähennysrajoitusten soveltamisalan laajentaminen kasvattaisi valtion verotuloja noin 600 miljoonaa euroa. Ehdotetut muutokset lisäisivät Suomessa valtion verotuloja arviolta noin 300 miljoonaa euroa.

Keskusta pitää tärkeänä, että konsernin sisäisten lainojen verovähennysoikeuden rajoitusten lisäksi ryhdytään myös muihin toimenpiteisiin, joilla estetään Suomessa tehtävien voittojen kotiuttaminen matalan verokannan maihin. Yritysten siirtohinnoittelun valvontaa tulee edelleen tehostaa vahvistamalla tuntuvasti Konserniverokeskuksen siirtohinnoitteluhankkeen henkilöstöresursseja. Lisäksi tulee aloittaa valmistelut, jotka tähtäävät väliyhteisöjä koskevan lainsäädännön kiistämiseen.

Siirtohinnoittelun valvonta

Pääministeri Kataisen hallituksen talouslinja jättää liian vähälle huomiolle yritysten toimintaympäristön viime vuosikymmenien aikana tapahtuneet muutokset. Yritysverotusta koskeva lainsäädäntö ei monilta osin ole pysynyt kehityksessä mukana.

Verojärjestelmään jääneiden aukkojen ja valvonnan vähäisten resurssien vuoksi menettää Suomi joka vuosi miljardien eurojen verotulot. Suomen verohallinto arvioi verovajeen eli lakien mukaisen ja täysimittaisen verokertymän ja todellisen verokertymän välisen erotuksen olevan vuositasolla 4–8 miljardia euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Välitön muutos tarvitaan ainakin yritysten konsernilainojen korkojen verovähennysoikeuteen. Nyt korkomenoja on saanut vähentää rajattomasti. Tämä on johtanut siihen, että osa yrityksistä siirtää korkovähennysjärjestelmän avulla Suomessa tekemänsä voiton verotettavaksi sellaisiin valtioihin, joiden verotus on erityisen keveää. Keskustan tekemässä lakialoitteessa puututaan voimakkaasti yritysten mahdollisuuteen käyttää hyväkseen veroparatiisien toimintaa.

Korkovähennysten kanssa samankaltainen ongelma on myös siirtohinnoittelussa, jossa tuloksen heikentäminen keinotekoisesti onnistuu esimerkiksi siten, että Suomessa toimiva tytäryhtiö saa lainaa tai hankkii konsulttipalveluita emoyhtiöltä, vaikka ne eivät olisi tosiasiallisesti tarpeellisia yhtiön toiminnan kannalta. Etenkin useissa eri valtioissa sijaitsevien yhtiöiden ja palveluiden siirtohinnoittelu voi pienentää merkittävästi verotuloja, kuten myös eduskunnan tarkastusvaliokunta on todennut valtion tilinpäätöskertomusta 2011 koskevassa mietinnössään. Verohallinto arvioi siirtohinnoittelun aiheuttamiksi veromenetyksiksi vuositasolla 1,6 miljardia euroa.

Suomen kilpailijamaissa siirtohinnoittelukontrolli on Suomea tehokkaampaa. Pari vuotta sitten myös Suomessa tiukennettiin vaatimuksia siirtohinnoitteluun liittyvästä dokumentoinnista. Valvonta on haastavaa, sillä yhä useammin siirtohinnoittelun avulla siirretään immateriaalisia oikeuksia, joiden oikean markkinahinnan määrittely on monimutkaista. Onkin vielä syytä myös tarkistaa, että siirtohinnoittelua koskeva lainsäädäntömme vastaa kaikilta osin muuttuneita käytäntöjä. Lisäksi tulee selvittää, tarvitaanko myös väliylhteisöjä koskevaan lainsäädäntöön muutoksia.

Jo ennen mahdollisiin lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin ryhtymistä voidaan tehostaa nykyisen lainsäädännön toteutumisen valvontaa vahvistamalla edelleen tuntuvasti Konserniverokeskukseen siirtohinnoitteluhankkeen henkilöstöresursseja.

Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja Tuija Brax on julkisuudessa todennut, että "siirtohinnoittelun ongelmien hoitamisessa olemme aivan lapsenkengissä".

Oman tuotannon sähkövero

Keskusta ehdottaa, että pienimuotoinen sähköntuotanto omaan käyttöön sallittaisiin verottomana, kun se tapahtuu generaattoriteholtaan alle 250 kVA:n suuruudessa tuotantoyksikössä. Ehdotus perustuu ed. Pekkarisen ym. lakialoitteeseen LA 51/2014 vp.

Muutoksena nykytilaan olisi, että omaan käyttöön päätyvän tuotannon verottomuus säilyisi, vaikka osa verokauden tuotannosta myydään verkkoon, jos tällaisen tuotannon vuosituotanto jää alle 200 MWh. Mikäli generaattoriteho on 250—2 000 kVA tai vuosituotanto 200—2 000 MWh tuottajan omasta kulutuksesta veronalaiseksi katsotaan vain 200 MWh/v ylittävä oma kulutus.

Suomi on asettanut tavoitteekseen lisätä mittavasti uusiutuvaa, päästötöntä energiaa. Olemme sitoutuneet EU:n meille asetettujen velvoitteiden toteuttamiseen. Niistä selviydymme vaivatta. Suomen energiaomavaraisuus on edelleen kuitenkin alhainen, noin 33—34 prosenttia. Meillä on kuitenkin kaikki mahdollisuudet nostaa omavaraisuusasteemme 2030-luvulle tultaessa selvästi yli 60 %:n, maassa tuotettu ydinvoima mukaan lukien yli 80 prosentin.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Uusiutuvan energian lisäämismahdollisuuksia on niin nestemäisten polttoaineiden kuin myös lämmön- ja sähköntuotannossa. Tänäpä Suomessa kulutettavasta sähköstä noin 56 prosenttia tuotetaan fossiilisilla polttoaineilla ja noin 15 prosenttia on tuontisähköä.

Suomen eduskunta on asettanut tavoitteeksi saattaa sähkön oma tarjonta ja kysyntä tasapainoon 2020-luvulle tultaessa. Tämä edellyttää päästöttömän tuotannon lisäämistä.

Pienen, joskaan ei ratkaisevan osan päästöttömän sähkön tarjonnan lisäämisestä tarjoavat monet eri energialähteisiin tukeutuvat pienimuotoisen tuotannon muodot. Pienimuotoinen aurinkosähkö, tuulisähkö sekä pienimuotoinen bioenergian CHP-tuotanto ovat tällaisia. Useissa tapauksissa kysymys on sähkön tuottajan omaan kulutukseen tapahtuvasta tuotannosta. Joissakin tapauksissa ylijäävä tuotanto halutaan myydä jakeluverkkoon.

Nykyinen lainsäädäntö ei tee oikeutta omaan kulutukseen tapahtuvalle sähköntuotannolle. Enintään 50 kilovolttiampeerin tehoisessa generaattorissa tai useiden sähköntuotantolaitteistojen muodostamalla enintään 50 kilovolttiampeerin nimellistehoisella kokonaisuudella tuotettu sähkö ei ole valmisteveron alasta riippumatta siitä, kuluttaako valmistaja sen itse tai myykö hän sen jakeluverkkoon. Tällaisia tuottaja/kuluttajia on Suomessa jo monia satoja.

Teholtaan 5—2 000 kVA:n generaattoreissa tuotettu sähkö sitä vastoin on verotonta vain, mikäli valmistaja kuluttaa sen itse. Jos osakin tuotetusta sähköstä myydään verokaudella ulos, tällöin tuottajan oma kulutus muuttuu veronalaiseksi. Tällaisia tuottaja/kuluttajia on maassa muutama kymmenen.

Käytännössä nykyinen lainsäädäntö merkitsee sitä, ettei esim. pienehkön teollisuustilan tai kaupakeskuksen pienimuotoinen sähköntuotanto, lähinnä auringolla tai tuulella tuotettu, saa verovapautta, jos ajoittainen yli oman kulutuksen tapahtuva tuotanto johdetaan kaupalliseen verkkoon.

Raskalle liikenteelle suunnatun aikaperusteisen Eurovinjetin käyttöönottoaminen

Ulkomaiset kuljetusliikkeet hyödyntävät Suomen maksuttomia teitä, vaikka niiltä voisi kerätä jopa 10 miljoonan euron tiemaksut vuodessa.

Eurovinjetti on EU:ssa vuodesta 1999 alkaen käytetty aikaperusteinen kokonaismassaltaan yli 12-tonnisille kuorma-autoille suunnattu tiemaksujärjestelmä. Suomi on viimeisiä EU-maita, joissa järjestelmä ei ole käytössä.

Eurovinjettejä voi jo nykyisellään ostaa määrättyiltä suomalaisilta huoltoasemilta ja internetistä, joten tienkäyttäjän kannalta järjestelmä toimii jo. Maksut kompensoidaan kotimaiselle ammattiliikenteelle veroratkaisuin, esim. polttoaineveron palautusjärjestelmällä. Näin toimitaan myös useissa muissa maissa, joissa järjestelmä on käytössä.

Kerätyt eurovinjettimaksut tulee korvamerkitä ja ohjata tiestön parannukseen ja ylläpitoon. Maksut voidaan tulevaisuudessa tulouttaa perustettavalle valtion liikennehastolle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 55

Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa yrittäjätulovähennyksen, joka on suuruudeltaan 5 prosenttiyksikköä. Vähennyksen saavat henkilöyhtiöt sekä ammatin- ja maatalouden harjoittajat eli sellaiset yrittäjät, jotka eivät saa osakeyhtiöille suunnattua yhteisöveron alentamista.

Vastalauseen lausumaehdotus 56

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ansiotuloveroasteikon, jolla verotusta kohdistetaan oikeudenmukaisemmin ja veronmaksukyky huomioiden siten, että veroasteikon kahta alinta porrasta kevennetään 0,75 prosenttiyksikköä. Kolmatta porrasta kevennetään 0,50 prosenttiyksikköä aina 60 000 euron verotettaviin tuloihin saakka hallituksen esitykseen verrattuna. Lisäksi verotuksen työtulovähennystä korotetaan. Näin toimimalla pystytään keventämään pieni- ja keskituloisten ansiotulojen verotusta. Vastaavasti ansioveron asteikkoa muutettaisiin hyvätuloisten osalta siten, että vero olisi 60 000 euroa ylittävien tulojen osalta 31 prosenttia. Vero nousisi yli 90 000 euron vuositulot ylittävältä osalta 34 prosentin tasolle. Korkein veroasteikko tulisi voimaan yli 160 000 euron vuositulojen kohdalla, jonka ylittävistä tuloista veroa perittäisiin 36 prosenttia.

Vastalauseen lausumaehdotus 57

Eduskunta edellyttää, että arvonlisäverovelvollisuuden alaraja korotetaan nykyisestä 8 500 eurosta 10 000 euroon ja perusvähennyksen eli arvonlisäverovelvollisuuden liukuva alarajahuojennus korotetaan nykyisestä 22 500 eurosta 40 000 euroon.

Vastalauseen lausumaehdotus 58

Eduskunta edellyttää, että työkorvauksesta myönnettävä vähennys nostetaan 60 prosenttiin 45 prosentista ja kotitalousvähennykseen oikeuttavasta työstä maksetusta palkasta vähennyskelpoista olisi 15 prosentin sijaan 30 prosenttia.

Vastalauseen lausumaehdotus 59

Eduskunta edellyttää, että kampaamojen ja pienkorjaamojen arvonlisäverokanta lasketaan nykyisestä 24 prosentista kymmeneen prosenttiin.

Vastalauseen lausumaehdotus 60

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ja ottaa käyttöön suomalaiselle kuorma-autoliikenteelle suunnatun polttoaineveron palautusjärjestelmän, joka olisi suuruudeltaan noin 5 senttiä litraa kohden.

Vastalauseen lausumaehdotus 61

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa tuotannollisten investointien vapaan poisto-oikeuden investointien vauhdittamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 62

Eduskunta edellyttää, että asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten verovähennysoikeuden omavastuuosuuden korottaminen 750 euroon perutaan ja omavastuuosuus palautetaan 600 euroon.

Vastalauseen lausumaehdotus 63

Eduskunta edellyttää, että sukupolvenvaihdoksia vaikeuttavista perintö- ja lahjaveron kiristyksistä pidättäydytään. Perintö- ja lahjaveron korotusten sijaan tulee selvittää mahdollisuutta luopua perintö- ja lahjaverosta ja sen korvaamista esimerkiksi kiristämällä myyntivoittoveroa ja laajentamalla varainsiirtoveron veropohjaa tai muilla esitettävillä tavoilla siten, että uudistus ei merkittävästi lisää varallisuuseroja ja se on kustannusneutraalisti toteutettavissa.

Vastalauseen lausumaehdotus 64

Eduskunta edellyttää, että kotimaisen metsähakkeen ja turpeen kilpailukykyä vahvistetaan sekä samalla heikennetään niiden kanssa kilpailevan ulkomaisen ja saastuttavan kivihiilen asemaa. Kivihiilelle asetetaan erillinen vain kivihiiltä koskeva kivihiilen haittavero, joka olisi suuruudeltaan 7,00 €/tonni. Metsähakkeen ja turpeen aseman kohentamiseksi vuoden 2013 alusta voimassa olleet turpeen verotuksen kiristämismääräykset peruutetaan ja puun syöttötariffin eli muuttuvahintaisen tuotantotuen ehdot palautetaan vuoden 2012 tasolle. Tämä tarkoittaa turpeen verotason laskemista 1,9 euroon/MWh ja puun muuttuvahintaisen tuen enimmäismäärän korottamista 18 euroon/MWh.

Vastalauseen lausumaehdotus 65

Eduskunta edellyttää, että osinkoveromallia muutetaan siten, että listatuista yrityksistä nostettavat enintään 1 000 euron osingot olisivat verovapaita. Muutoin listattujen yhtiöiden osingot olisivat kokonaan pääomaverotuksen piirissä.

Vastalauseen lausumaehdotus 66

Eduskunta edellyttää, että kotitalousvähennyksen enimmäismäärä korotetaan 4 800 euroon yksinelävillä. Tällöin ilman puolisoa olevat henkilöt saisivat vastaavansuuruisen vähennyksen kuin mitä pariskuntakin saa.

Vastalauseen lausumaehdotus 67

Eduskunta edellyttää, että ns. bisnesenkelilaki kumotaan ja tuloverolakia muutetaan siten, että pääomatulolajin tappioon luetaan myös omaisuuden luovutuksesta syntynyt tappio.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 68

Eduskunta edellyttää, että lapsilisäleikkaus perutaan. Tällöin ei myöskään ole tarvetta ottaa käyttöön verotusta monimutkaistavaa ja verohallinnollisesti kalliiksi tulevaa verotuksen lapsivähennysjärjestelmää. Lapsilisäleikkauksen peruminen rahoitettaisiin perumalla hallituksen esittämä lapsivähennysjärjestelmä ja kiristämällä tupakkaveroa 31 senttiä tupakka-askilta.

Vastalauseen lausumaehdotus 69

Eduskunta edellyttää, että harmaan talouden kitkemiseksi myös rajoitetusti verovelvolliset yritykset, joilla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa, merkittäisiin ennakonperintärekiin ja heidät velvoitettaisiin toimittamaan ennakonpidätys tai perimään lähdevero Suomessa tehdystä työstä maksamistaan palkoista.

Vastalauseen lausumaehdotus 70

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa uuden tiukemman lakiesityksen, jolla estetään kokonaan yritysten mahdollisuus hyödyntää EU:n ulkopuolisia veroparatiiseja konsernilainojen korkovähennysoikeusmahdollisuutta hyväksikäyttäen. Lisäksi hallituksen edellytetään ryhtyvän toimiin, joilla vahvistetaan siirtohinnoittelun valvontaa, jotta Suomessa tehtävä voitto tulee asianmukaisesti Suomessa verotetuksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 71

Eduskunta edellyttää, että pienimuotoinen sähköntuotanto omaan käyttöön sallittaisiin verottomana aina. Muutoksena nykytilaan olisi, että omaan käyttöön päätyvän tuotannon verottomuus säilyisi, vaikka osa verokauden tuotannosta myydään verkkoon, jos tällaisen tuotannon vuosituotanto jää alle 200 MWh. Mikäli generaattoriteho on 250—2 000 kVA tai vuosituotanto 200—2 000 MWh tuottajan oman kulutuksen veronalaiseksi katsotaan vain 200 MWh/v ylittävä oma kulutus.

Vastalauseen lausumaehdotus 72

Eduskunta edellyttää, että valtio kerää 10 miljoonaa euroa ottamalla käyttöön ulkomaiselta raskaalta tavaraliikenteeltä perittävän eurovinjettimaksun.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 talousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin,

että edellä ehdotetut 72 lausumaa hyväksytään, ja

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 2 kesk

että yleisperusteluissa ehdotettu epäluottamuslause hyväksytään.

Helsingissä 12.12.2014

Timo Kalli
Esko Kiviranta
Mika Lintilä
Antti Rantakangas
Eero Reijonen
Markku Rossi
Tapani Tölli

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

VASTALAUSE 3 vas

Yleisperustelut

Vasemmiston vaihtoehto on elvytys

Suomessa ja koko euroalueella on käännettävä talouspolitiikan suunta leikkaavasta ja taloutta hydyttävästä linjasta elvyttävään ja työllisyyttä parantavaan linjaan. Esitämme miljardiluokan elvytystä järkeviin investointeihin ja kansalaisten ostovoiman turvaamiseen. Verotusta on tehtävä oikeudenmukaiseksi ja torjuttava verokeinottelua ja harmaata taloutta.

Työttömyys on vakava ongelma. Pelkästään pitkäaikaistyöttömyyden suorien työttömyysturvakustannusten arvioidaan olevan ensi vuonna valtiolle ja kunnille 800 miljoonaa, eli yli 2 miljoonaa euroa päivässä. Pidemmän aikavälin kustannukset ovat vielä merkittävämpiä, ellei rakenteellista työttömyyttä saada alennettua.

Kaikki toimet onkin nyt suunnattava työpaikkojen luomiseen ja talouden tukemiseen. Vaikka valtion ja koko julkisen sektorin velkaantumisvauhti on huolestuttava, on sitäkin vaarallisempaa talouskasvun puuttuminen ja massatyöttömyys. Suomen luottoluokitusta laskeneen Standard & Poor'sinkaan päähuomion kohteena ei ollut valtionvelka, vaan taloutemme heikot kasvunäkymät, haasteet väestörakenteessa ja talouden rakennemuutoksessa sekä vaimea ulkomainen kysyntä.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan työttömiä oli tämän vuoden syyskuussa 218 000, mikä oli 19 000 enemmän kuin vuosi sitten. Työttömyysaste oli 8,2 prosenttia, kun se edellisvuoden syyskuussa oli 7,6 prosenttia. Työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilaston mukaan työ- ja elinkeinotoimistoissa oli syyskuun lopussa 314 500 työtöntä työnhakijaa, mikä on 29 600 enemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Vasemmiston vaihtoehto on oikeudenmukainen ja sosiaalinen. Ei ole mitään syytä eikä mitään tarvetta leikata opiskelijoiden, työttömien ja eläkeläisten indeksikorotuksia tai muutoin työttömyysturvaa eikä lapsilisä. Esitämme oikeudenmukaisuuden ja sosiaalisuuden lisäämiseen 311,3 miljoonaa euroa. Monipuolisiin inhimillisen pääoman investointeihin esitämme 361,3 milj. euroa. Elinkeinojen kehittämiseksi ja yhteiskunnan perusrakenteista huolehtimiseksi ehdotamme 687 milj. euroa.

Pysyviä menolisäyksiä näistä on yhteensä 687 milj. euroa ja tilapäisiä menolisäyksiä 672 miljoonaa euroa. Veroja ehdotamme kannettavaksi lisää 787 miljoonaa euroa. Pysyvät menolisäykset katettaisiin veronkorotuksista ja harmaan talouden torjunnasta saatavilla pysyvillä tulolisäyksillä. Tilapäiset menolisäykset katettaisiin elvyttämällä velkarahalla. Elvyttämällä nyt turvataan myös velanmaksukyky pitkällä aikavälillä.

Hallituksen leikkauslinja ei nosta Suomea lamasta

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Hallitus päätti keväällä lisäleikkauksista jo aiemmin päätettyjen päälle, vaikka nyt pitäisi toimia päinvastoin. Etenkin pienituloisten ostovoiman vähentäminen eläkkeistä, työttömyysturvasta ja opintotuesta leikkaamalla on vastuutonta.

Hallitus päätti leikata menoja yli 3 miljardia ensi vuonna, jotta velkaantuminen vähenisi 4 miljardiin. Leikkaukset johtavat kuitenkin talouden kierteen syvenemiseen, ja budjettiriihessä velka-arviota nostettiin jo 4,5 miljardiin. Todennäköisesti velkaa joudutaan ottamaan jopa 6 miljardia, ellei ulkomainen kysyntä kasva odotettua enemmän. Se ei näytä todennäköiseltä, koska Venäjän kauppa vähenee ja EU:n talouspolitiikka ei näytä muuttuvan vielä ensi vuonna.

Suomella ei ole varaa olla elvyttämättä

Suomessa on välttämätöntä elvyttää, ja siihen tämä vaihtoehto tähtää. Valtion velkaantuminen ei ole elvytyksen este. Valtion velkaantuminen on seurausta yksityisen sektorin romahduksesta. Sitä ei voida korjata niin, että romautetaan myös julkinen sektori. Päinvastoin, yksityinen sektori voi nousta jaloilleen vain julkisen tukemana. Kun molemmat irtisanovat ja leikkaavat samaan aikaan, on seurauksena lama.

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF kehottaa tuoreessa raportissaan Euroopan maita elvyttämään vaikka velkarahalla. IMF:n mukaan tämä maksaisi itsensä takaisin lisäämällä työllisyyttä ja talouskasvua. Matalan korkotason vallitessa velkarahan suuntaaminen elvyttäviin toimiin on järkevää. IMF laskee, että mikäli julkisia menoja lisätään yhdellä prosentilla, heti ensimmäisenä vuonna sillä saadaan 0,4 prosentin bkt:n kasvu. Neljäntenä vuonna ollaan jo 1,5 prosentin kasvussa.

Euroopan komission tuoreessa ennusteessa alennettiin euroalueen ensi vuoden kasvuennustetta puolen vuoden takaisesta 1,7 prosentista 1,1 prosenttiin. Se osoittaa, että toipumista ahdingosta ei ole näköpiirissä.

Suomen on saatava myös keskeiset EU-maat mukaan panostamaan yhdessä työllisyyden parantamiseen. Unionialueella puhutaan tällöin useamman sadan miljardin työllistämishjelmasta. Suomen on oltava tässä mukana omalla työllistämisen- ja elvytysohjelmalla. Samalla Suomen on aktiivisesti vaikutettava euroalueeseen ja ennen kaikkea sen keskeiseen maahan Saksaan. Saksan vaihtotaseen ylijäämä on lähes sata miljardia dollaria suurempi kuin ennen finanssikriisiä. Saksalla olisi varaa kasvattaa kotimaista kulutuskysyntäänsä ja investointejaan, mutta tätä ei ole tehty.

Suomessa tarvitaan nyt investointeja tulevaisuuteen. On panostettava opetukseen ja tutkimukseen. On panostettava tutkimukseen, tuotekehittelyyn ja cleantechin referenssikohteisiin. Kouluja on homeessa, rautateitä elinkaarensa päässä ja asumisen hinta korkealla suurissa kaupungeissa asuntopulan takia. Nyt kannattaisi rakentaa, kun rakentaminen on halpaa ja ihmisiä työttöminä. Samalla valtio ja kunnat säästäisivät toisesta päästä työttömyyden kustannuksissa ja saisivat verotuloja. Pidämme välttämättömänä, että hallitus panostaa työllisyyteen jo tämän vuoden puolella uudella lisätalousarviolla.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Hallituksen päätös leikata perusväylänpidosta on tässä tilanteessa yksinkertaisesti väärää politiikkaa. Hallitus kehuu lisäävänsä liikenneinvestointeihin 68 miljoonaa. Keväällä se kuitenkin päätti leikata sieltä 100 miljoonaa. Todellisuudessa hallitus siis vähentää investointeja. Vastaava kikkailu tehtiin opetukseen. Hallitus hehkuttaa 35 miljoonan lisäystä kouluihin. Keväällä se kuitenkin päätti leikata sieltä 57 miljoonaa. Kouluihin siis panostetaan leikkaamalla niiltä 22 miljoonaa!

Hallitus korvaa osan lapsilisän leikkauksesta osalle perheitä kokonaan uudella verovähennyksellä. Lopputuloks on monimutkainen ja osuu kipeimmin niihin pienituloisimpiin, jotka eivät saa toimeentulotukea. On parempi perua lapsilisien leikkaus kokonaan.

Veronkorotusten kanssa pitää olla varovainen, koska niilläkin estetään talouden elpymistä. Verotulojen turvaamiseksi ja tuloerojen kaventamiseksi on kuitenkin perusteltua nostaa suurimpien tulojen veroa. Vasemmistoliitto ehdottaakin solidaarisuusveron nostamista ja verotuksen porrastamista siten, että porrastetaan solidaarisuusvero kahteen luokkaan (70 000 euroa ja 150 000 euroa), minkä lisäksi hallituksen esittämää inflaatiokevennystä pienennetään yli 39 000 euron tuloista alkaen.

Palveluihin, julkisiin investointeihin ja heikompiosaisista huolehtimiseen on löydyttävä varoja. Vaadimme varallisuusveron palauttamista, koska sen haitalliset vaikutukset ovat pieniä, mutta hyvät vaikutukset merkittäviä. Lisäksi varallisuusverotus antaa mahdollisuuden seurata vaurauden kasautumista. Varallisuusvero tulisi säätää pikaisesti, jotta se voitaisiin ottaa käyttöön vuodesta 2016 alkaen.

Työmatkakulujen omavastuun korotuksesta on luovuttava. Pienyrittäjien ja itsensä työllistävien asemaa pitää parantaa nostamalla veronalaisen myynnin alarajaa. Samalla pienituloisten mahdollisuus ostaa työllistäviä kotimaisia palveluita paranee. Myös elintarvikkeiden arvonlisäveron alentamista on harkittava.

Panostamalla monipuolisesti harmaan talouden torjuntaan voidaan kasvattaa verotuloja. Vaatimus maakohtaisesta kirjanpidosta julkisissa hankinnoissa estäisi veroparatiisien käyttöä.

Vasemmistoliitto ei kannata epätarkoituksenmukaisia veropäätöksiä, joiden seuraukset ovat taloudellisesti kannattamattomia, sosiaalisesti epäoikeudenmukaisia tai ympäristön kannalta onnettomia. Tällaisia ovat muun muassa hallituksen esittämä taksien verohuojennuksen poisto sekä elokuväsäätöön saaman tuen verollepano.

Vasemmiston esitykset vuoden 2015 budjettiin

Oikeudenmukaisuus ja sosiaalisuus

- ei leikata eläkeläisten, työttömien ja opiskelijoiden indeksikorotuksia eikä lapsilisiä + 160,5
- ei leikata työttömyysturvaa + 50
- korotetaan takuueläkettä 10 eurolla + 12,5
- korotetaan sitä summaa, minkä työtön voi ansaita etuutta menettämättä, sadalla eurolla kuukaudessa + 15
- ei leikata opiskelija-asuntosäätiöiden ja YTHS:n vuokratukia + 4
- korotetaan opiskelijoiden ateriatukea 50 sentillä + 7

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

- opiskelijoiden asumislisässä korotetaan enimmäisvuokrana 10 euroa (käteen 8 euroa lisää) + 10
- ei koroteta työmatkakulun omavastuuta 600 eurosta 750 euroon + 15
- teattereiden, orkestereiden, museoiden, kulttuuriympäristön sekä järjestöjen avustuksia ei leikata + 5
- saamelaisten kulttuuri- ja kielipesistä ei vähennetä vaan määrärahaa korotetaan + 0,3
- turvakoteihin ja väkivallan ennaltaehkäisyyn + 32
- *edellä olevat yhteensä* + 311,3

Investoinnit inhimilliseen pääomaan

- kuntien valtionosuuksia korotetaan + 100
- kuntien harkinnanvaraiseen valtionosuuteen varataan + 20
- perusopetuksen ryhmäkoon pienentämiseen tarkoitettavaa määrärahaa ei leikata + 30
- nostetaan oppivelvollisuus 17. ikävuoteen + 30
- yliopistoille osoitetaan lisää + 50
- ammattikorkeakouluille osoitetaan lisää + 30
- kirjastojen lainauskorvauksia korotetaan + 1,3
- työllistämismenoihin osoitetaan lisää + 100
- *edellä olevat yhteensä* + 361,3

Elinkeinojen kehittäminen ja perusrakenteiden parantaminen

- perusväylänpitoon lisätään + 150
- yksityisteiden kunnossapitoon lisätään + 5
- väyläverkon kehittämiseen ja siltaohjelman toteuttamiseen lisätään + 130
- joukkoliikenteen palvelujen ostoon lisätään + 30
- elinkeinotoimintaa palvelevaan tutkimukseen ja tuotekehittelyyn sekä cleantechin referenssilaitoksiin ja laitteisiin + 100
- homekoulujen korjaamiseen osoitetaan + 100
- arvonlisäverollisen myynnin alarajan nostaminen 8 500 eurosta 25 000 euroon ja alarajahuojennuksen ylärajan nostaminen 22 500 eurosta 39 000 euroon (edellyttää EU:n hyväksyntää) + 165
- vesien- ja ympäristöhoitoon (siirtoviemärit) + 7
- *edellä olevat yhteensä* + 687

Kaikki menolisäykset ja tulovähennykset yhteensä + 1 327,6

Merkittävä osa näistä ehdotuksista on jo käsitelty budjettilakien yhteydessä, eivätkä ne siten toistu tässä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää vuoden 2015 aikana taloudelliset ja muut edellytykset hyvittää päätetty indeksileikkaus työttömille, eläkeläisille ja opiskelijoille.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta ei pidä luonnonvaraministeriön muodostamista ja ympäristöministeriön heikentämistä oikeana ja tarkoituksenmukaisena vaan edellyttää, että hallitus kehittää ympäristöministeriötä ja maa- ja metsätalousministeriötä itsenäisinä ja erillisinä yksikköinä.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta pitää tärkeänä köyhyyden vähentämistä ja tuloerojen tasaamista ja edellyttää hallituksen vuoden 2015 aikana selvittävän mahdollisuudet korottaa takuueläkettä, vähintään kuitenkin 10 euroa kuukaudessa.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta pitää tärkeänä köyhyyden vähentämistä ja tuloerojen tasaamista ja edellyttää hallituksen vuoden 2015 aikana selvittävän mahdollisuudet korottaa sitä osuutta, jonka työtön voi ansaita etuutta menettämättä.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta viittaa tuoreeseen OECD:n raporttiin, jonka mukaan tuloerojen kasvaminen on leikannut Suomen talouskasvua 9 prosenttia vuodesta 1980, ja edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin tuloerojen kaventamiseksi.

Vastalauseen epäluottamusehdotus

Hallitus ei ole ryhtynyt tarvittaviin toimiin työllisyyden parantamiseksi ja talouskasvun käynnistämiseksi eikä ole halunnut kääntää leikkaavaa talouspolitiikan suuntaa elvyttävämmäksi eikä näin ollen nauti eduskunnan luottamusta.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esitti kehitysyhteistyöstä vähennettäväksi 53 milj. euroa. Valiokunta on tämän lisäksi vielä vähentänyt 3 milj. euroa. Emme voi pitää näitä ratkaisuja oikeina.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Viite: Lapintien TAA 173/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 24.30.66 lisätään 53 000 000 euroa.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Viite: Kontulan TAA 160/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 25.10.03 lisätään 5 000 000 euroa.

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Viite: Kontulan TAA 161/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 25.30.01 lisätään 5 000 000 euroa.

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Viite: Pekosen TAA 309/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 25.40.01 lisätään 2 000 000 euroa.

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Viite: Kalliorinteen TAA 109/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.10.01 lisätään 2 000 000 harmaan talouden torjuntaan.

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Kansalaisten turvallisuuden varmistamiseksi on tarpeen korottaa määrärahaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.30.02 lisätään 2 000 000 euroa.

40. Maahanmuutto

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Palvelujen turvaamiseksi on tarpeen korottaa määrärahaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.40.21 lisätään 1 000 000 euroa.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Verohallinnon määrärahaa tulee korottaa harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi.

Viite: Kontulan TAA 162/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 28.10.01 lisätään 5 000 000 euroa.

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Tullin suorittamaan harmaan talouden torjuntaan sekä alkoholin ja tupakan laittoman tuonnin hillintään tulee osoittaa suurempi määräraha.

Viite: Myllykosken TAA 260/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 28.10.02 lisätään 3 000 000 euroa.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Pidämme ehdotettua määrärahaa riittämättömänä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.01.02 lisätään 1 000 000 euroa.

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset

Täydentävässä esityksessä tätä määrärahaa ehdotettiin korotettavaksi. Tyydymme siihen.

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Perusopetuksen ryhmäkoot on syytä pitää pienenä parhaan oppimistuloksen takaamiseksi. Tästä syystä määrärahaa tulee korottaa. Lisäksi valtiovarainvaliokunta on tehnyt lisäleikkauksen yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämistä, ja tämän palauttamiseksi tarvitaan lisämääräraha.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.10.30 lisätään 36 050 000 euroa, josta osoitetaan 30 miljoonaa perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen ja 6,05 miljoonaa yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen.

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Sisäilman heikko laatu piinaa useita kouluja (ns. homekoulut). Tässä suhdannetilanteessa olisi erittäin perusteltua osoittaa niiden korjaamiseen tuntuva määräraha valtion avustuksena.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Viite: Erkki Virtasen TAA 524/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentti 29.10.34 palautetaan ja sille osoitetaan 100 000 000 euroa sisäilmaongelmista kärsivien koulujen korjaamiseen.

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Inhimilliseen pääomaan panostaminen on oleellinen osa Vasemmiston talousarviovaihtoehtoa.

Vrt. myös: Tiaisen TAA 462/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.50 lisätään 50 000 000 euroa.

55. Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Inhimilliseen pääomaan panostaminen on oleellinen osa Vasemmiston talousarviovaihtoehtoa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.40.55 lisätään 30 000 000 euroa.

70. Opintotuki

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Opiskelua on perusteltua tukea korottamalla ateriatukea.

Edellä olevan perustella ehdotamme,

että momentille 29.70.57 lisätään 7 000 000 euroa.

58. Avustus vuokratustannusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)

YTHS:n kokonaisrahoitus on riippuvainen valtion avustuksesta vuokratustannusten korvaamiseksi. YTHS:n Kelan rahoitusosuudelle on säädetty kansanterveyslaissa enimmäismäärä 63 prosenttia, joten jos jonkun muun osuuden leikkauksen kautta kokonaisrahoitusta pienennetään, myös Kelan täytyy pienentää rahoitustaan. Leikkaamalla vuokratustannusten korvauksen avustusta heikennetään YTHS:n toimintakykyä ja siten opiskelijoiden terveydenhuoltoa.

Viite: Modigin TAA 213/2014 vp.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.70.58 lisätään 3 777 000 euroa YTHS:lle avustuksen palauttamiseksi vuoden 2014 tasolle.

80. Taide ja kulttuuri

32. Valtionosuudet ja -avustukset museoille (arviomääräraha)

Emme pidä säästö päätöstä perusteltuna.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.80.32 lisätään 1 400 000 euroa.

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha)

Emme pidä säästö päätöstä perusteltuna.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.80.50 lisätään 100 000 euroa.

91. Nuorisotyö

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

On erittäin tärkeää panostaa toimintaan, jolla estetään nuorten syrjäytyminen ja avataan uusia mahdollisuuksia nuorille. Nuorisotakuu on yhteiskunnan kannalta säästöä.

Edellä olevan perustella ehdotamme,

että momentille 29.91.51 lisätään 2 000 000 euroa.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Suomen tiestö ja muu liikenteen perusrakenne rapistuu kovaa vauhtia. Pitkään jatkuneen liian vähäisen korjausrahoituksen vuoksi maanteiden, rautateiden ja vesiväylien korjausvelka on jo noin 2,3 miljardin suuruinen. Todellinen korjaustarve on noin 1 miljardi euroa, mikä edellyttäisi pe-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

rusväylänpitoon vuosittain sadan miljoonan euron lisärahoitusta. Emme voi hyväksyä hallituksen esittämää leikkausta perusväylänpitoon.

Tässä suhdannetilanteessa on perusteltua panostaa väylänpitoon, kun korot ovat alhaiset ja talouden kehitys on heikkoa.

Viite: Uotilan TAA 516/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille lisätään 150 000 000 euroa.

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esitti määrärahaan 62 prosentin vähennystä, jolloin se riittäisi lähinnä vain lauttoihin.

Viite: Tiaisen TAA 464/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.50 lisätään 10 000 000 euroa.

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Tässä suhdannetilanteessa on perusteltua panostaa perusrakenteen parantamiseen, kun korot ovat alhaiset ja talouden kehitys on heikkoa.

Viite: Hännisen TAA 79/2014 vp, Kalliorinteen TAA 111/2014 vp, Lapintien TAA 174/2014 vp, Myllykosken TAA 264 ja 266/2014 vp, Tiaisen TAA 464/2014 vp, Uotilan TAA 517/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.77 lisätään 130 000 000 euroa.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus käynnistää viipymättä eduskunnan moneen kertaan kii-rehtimän Hanko—Hyvinkää-rataosan sähköistämisen ja luo edellytykset myös Ylivies-ka—Iisalmi—Kontiomäki-rataosan sähköistämisen aloittamiselle.

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Joukkoliikenne on ympäristöystävällinen kulkumuoto, jonka kehitystä, houkuttelevuutta ja toi-mintavarmuutta on perusteltua tukea valtion varoista. Tuki on merkittävää erityisesti keskisuuril-

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

la kaupunkiseuduilla, joissa useat eri tekijät ylläpitävät henkilöautoilun suurta osuutta kulkumuodoista. Tällä hetkellä erityisesti kuntien heikko taloudellinen tilanne ja huonontuneet edellytykset kunnalliseen tukeen vaikuttavat joukkoliikenteen hintojen nousuun ja palvelutason heikkeneemiseen.

Viite: Tiaisen TAA 466/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.30.63 lisätään 30 000 000 euroa.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Palvelujen turvaaminen edellyttää ehdotettua korkeampaa määrärahaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.01.02 lisätään 5 000 000 euroa.

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Suomen maaperän rikkaudet ovat alkaneet herättää kiinnostusta kaivosliiketoimintaan sijoittavissa tahoissa aina kansainvälistä tasoa myöten. Taannoin tehdyn kanadalaisen katsauksen mukaan Suomi on maailman toiseksi houkuttelevin paikka investoida kaivosteollisuuteen. Silti meillä ei tehdä yhtä suuria investointeja kuin esimerkiksi Ruotsissa sikäläisen valtionyhtiön Luossavaara-Kiirunavaara Ab:n (LKAB) yli miljardin euron investoinnit Kiirunan Svappavaaran louhoksiin.

Kaivostoiminta tarvitsee tuotantoa käynnistettäessä ja laajennettaessa mittavia investointeja. Suomessa ei ole investoitu riittävästi yksityistä rahaa kaivostoimintaan, ja monet maamme suurimmista kaivoksista ovatkin ulkomaisten omistajien hallussa. Ruotsissa kaivostoiminnan suurin toimija on valtionyhtiö LKAB. Suomessakin tarvitaan valtion panostusta malmi- ja mineraalivarojen hyödyntämiseen.

Kaivosalan dynaamiset vaikutukset yhteiskuntaan ovat merkittävät. Yhden kaivostyöpaikan on arvioitu merkitsevän jopa 2,5—3,5 muun työpaikan syntymistä. Dynaamiset vaikutukset koskevat niin logistiikkaa, kalustohankintoja, ylläpitotehtäviä kuin koko arvoketjua. Metallikaivokset muodostavat arvoketjun metallurgisten tuotantolaitosten kanssa, jollaisia on muun muassa Kokkolassa ja Harjavallassa. Sekä tämän arvoketjun pitämisen Suomessa että korkean jalostusarvon tuotannon tulee olla kotimaisen elinkeinopolitiikan keskiössä. Metalliteollisuuden osuus Suomen viennistä on merkittävä.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Kaivosten kotimaisen omistuksen tukeminen on tärkeää. Kotimaisen omistuksen ja kaivostoinnin kehittämisen vuoksi Suomeen tarvitaan valtiollinen kaivosrahasto, joka investoi kaivos-hankkeisiin ja tukee korvaavia elinkeinohankkeita tilanteissa, joissa kaivosten elinkaari tulee päätökseen ja kaivospaikkakunnalla tarvitaan uusia elinkeinoja. Kaivosrahaston perustamiseen tarvitaan alkupanostus, ja samalla on aloitettava rahaston tulevan rahoituksen valmistelu erillisen kaivosveron kautta.

Viite: Myllykosken TAA 268/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti kestävän kehityksen kaivosrahas-ton perustamisen.

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

On välttämätöntä panostaa tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin ehdotettua enemmän. Sillä tavalla luodaan pohja talouden pitkäjänteiselle elpymiselle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.20.40 lisätään 50 000 000 euroa.

41. Valtionavustus yritysten kansainvälistymisen ja kasvun edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

On välttämätöntä panostaa yritysten kansainvälistymiseen ehdotettua enemmän. Sillä tavalla luodaan pohjaa talouden pitkäjänteiselle elpymiselle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.20.41 lisätään 6 000 000 euroa.

49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Pidämme ehdotettua määrärahaa riittämättömänä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.20.49 lisätään 7 000 000 euroa.

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

Alueellinen kuljetustuki on tarpeellinen harvaanasuttujen alueiden yritysten ylimääräisten kuljetuskustannusten hyvittämisessä. On tarpeen nostaa määrärahan tasoa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.30.44 lisätään 2 000 000 euroa.

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Vaikea työllisyystilanne edellyttää suurempaa panostusta työllistämismenoihin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.30.51 lisätään 100 000 000 euroa.

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (siirtomääräraha 2 v)

Pidämme ehdotettua määrärahaa riittämättömänä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.40.31 lisätään 500 000 euroa.

50. Alueiden kehittäminen ja rakennepolitiikka

43. Maakunnan kehittämisraha

Maakunnan kehittämisrahalla on ollut oma osansa alueiden kehittämisessä. Emme pidä siitä luopumista perusteltuna.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentti 32.50.43 palautetaan ja sille osoitetaan 10 000 000 euroa.

62. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Pidämme ehdotettua määrärahaa riittämättömänä

Edellä olevan perustella ehdotamme,

että momentille 32.50.62 lisätään 500 000 euroa kylätoiminnan tukemiseen.

Pääluokka 33

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALINNONALA

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

52. Valtionrahoitus turvakotitoiminnan menoihin (siirtomääräraha 2 v)

Suomi allekirjoitti vuonna 2011 Istanbulissa Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Sopimuksen noudattaminen edellyttää turvakotipaikkojen kasvattamista nykyisestä noin sadasta turvakotipaikasta 530 paikkaan.

Täyttääkseen Istanbulin sopimuksen kriteerit Suomen tulisi viisikertaistaa turvakotipaikat. Uusia turvakoteja perustettaessa tulee myös ottaa huomioon alueellinen kattavuus sekä tilojen esteettömyys. Nykyinen 8 miljoonan euron määräraha ei kata turvakotitoiminnan tarvittavaa laajentamista.

Viite: Modigin TAA 214/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.60.52 lisätään 4 000 000 euroa turvakotien nykytoiminnan turvaamiseen ja paikkojen nostamiseen asteittain 530 paikkaan.

70. Terveysten ja toimintakyvyn edistäminen

01. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot

Osana harmaan talouden torjuntaa on panostettava myös työsuojeluun.

Viite: Pekosen TAA 310/2014 vp.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.70.01 lisätään 5 000 000 euroa.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Pidämme määrärahaa riittämättömänä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 3 vas

että momentille 35.10.22 lisätään 1 000 000 euroa.

61. Vesien- ja ympäristönhoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Vesihuoltohankkeita ei ole perusteltua lopettaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 35.10.61 lisätään 2 000 000 euroa.

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

Hallitus on epäonnistunut kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon lisäämispyrkimyksissään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin riittävän kohtuuhintaisen vuokra-asuntotuotannon turvaamiseksi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 talousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 8 lausumaa hyväksytään, ja

että yleisperusteluissa ehdotettu epäluottamuslause hyväksytään.

Helsingissä 12.12.2014

Risto Kalliorinne
Kari Uotila

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 4 vihr

VASTALAUSE 4 vihr

Yleisperustelut

Suomen talous on vaikeassa tilanteessa: vienti ei vedä riittävän vahvasti, työttömyys ja etenkin pitkäaikaistyöttömyys pahenee, eikä talous kasva. Tarvitaan monipuolisia uudistuksia ja erityistä huolta on kannettava työllisyyden parantamisesta ja kansan kahtiajaon ehkäisemisestä.

Julkisen talouden kestävyysvajeen torjumiseksi tarvitaan rakenteellisia uudistuksia, joiden toteuttamistahti on ollut liian verkkainen. Suomen julkinen talous oli vuonna 2008 hyvin varautunut lamaan. Puskuria olisi pitänyt käyttää rakenteellisiin uudistuksiin, jotka olisivat voineet olla todellisia uudistuksia eivätkä vain leikkauksia, mutta kerätyt puskurit haaskattiin kahden vaalikauden ajan parempien aikojen passiiviseen odotteluun. Julkisen sektorin rakenteiden uudistamisella on kiire: tarvitaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, eläkeuudistus, metropoliuudistus, kuntauudistus ja tuottavuuden parantamista lähinnä digitalisaation avulla.

Kestävyysvajeen kurominen umpeen on venymässä näillä näkymin joidenkin vuosien päähän, mutta orastavaa kasvua ei saa näivettää merkittävillä lisäsäästöillä. Elvytystä voidaan tehdä velaksikin, mutta vain tiukkojen reunaehtojen täytyessä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi tulevaisuuden energia- tai liikenneinfrastruktuuriin liittyvät hankkeet sekä epäterveellisten palvelurakennusten korjaukset.

Työllisyyden parantamiseksi on tehtävä muutakin kuin julkista elvyttämistä. Pienissä ja keski-suurissa yrityksissä on kaikkein suurin työllistämispotentiaali, ja työn tarjoamisen ja vastaanottamisen kynnyksiä onkin alennettava, jotta työllisyysaste saadaan nousemaan pohjoismaiselle tasolle. Myös osa-aikaisen työn teettämistä ja vastaanottamista on helpotettava. Työn ja sosiaaliturvan joustavassa yhteensovittamisessa on vielä paljon tekemistä. On hyvin haitallista, että työtömyysturvan säännöt estävät käytännössä työttömän ryhtymisen yrittäjäksi.

Suomen nuorissa on paljon lupaavia yrittäjiä. Rahoitusolosuhteet on saatava sellaisiksi, että yritykset voivat kasvaa ja kehittyä Suomessa eikä niitä tarvitse myydä ulkomaille. Verolainsäädäntö ei myöskään saisi kannustaa lupaavien yritysten myymiseen.

Tarvitsemme myös älymurroksen: tietotekniikan, digitalisaation ja robotiikan kehityksessä on oltava mukana ja niistä saatavat tuottavuushyödyt on myös julkisen sektorin otettava käyttöön. Pitää myös ottaa askeleita vihreän talouden suuntaan: clean tech ja biotalous ovat vahvoja kasvualoja maailmalla, ja Suomessa on paljon näiden alojen osaamista. Tarvitsemme kasvavia vientiyrityksiä varten vahvat kotimarkkinat, joilta saatujen referenssien varassa vientiä on mahdollista vahvistaa. Tuotteita on vaikea myydä ulkomaille, jos ne eivät ole kelvanneet kotimaassa.

Etenkin energia-alalla — uusiutuvat kotimaiset energianlähteet, energiatehokkuus ja energiansäästö sekä älykkäät sähköverkot — meillä on paljon potentiaalia. Cleantechissä ja puhtaassa energiantuotannossa on tarjolla vahvasti kasvavat maailmanmarkkinat. Energiapolitiikassaan Suomen on otettava uusi suunta.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 4 vihr

Pitkän aikavälin tavoitteista tärkeimpiä on koulutuksen ja tutkimuksen resursseista huolen pitäminen. Hyvin koulutettu, osaava kansa on Suomen vahvuus, jonka varassa pärjäämme myös tulevaisuuden muuttuvissa oloissa. Yksi merkittävä tekijä on se, että koko kansakunta pysyy mukana; koulupudokkuutta ja syrjäytymistä on torjuttava nykyistä voimakkaammin. Nuorisotakuu on tähän hyvä työkalu, mutta siinä on vielä paljon kehittämistä.

Koulutuksen perusta luodaan varhaiskasvatuksessa, mutta varsinkaan peruskoulun merkitystä ei saa vähätellä. Peruskoulu tavoittaa koko ikäluokan, ja koulun vastuu erilaisten oppijoiden mukana pitämisessä on suuri. Parasta syrjäytymisen torjuntaa ovat hyvin toimivat, laadukkaat peruspalvelut. Tämän takia peruskoulun pitää olla valtiovallan erityisessä suojeluksessa.

Etenkin toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskelijoiden keskeyttämisprosentti on liian korkea. Tämä liittyy toisaalta nuorten oman alan valinnan vaikeuteen mutta myös puutteelliseen opintojen tukemiseen vaikeuksien ilmetessä. Paremmiin organisoidulla ja resursoidulla tuella voidaan monet turhat opintojen keskeyttämiset välttää.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä tiedon tarve kansalaisten hyvinvoinnista ja palveluiden vaikuttavuudesta vain lisääntyy. Siksi on erityisen lyhytnäköistä leikata esimerkiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen resursseja.

Kataisen ja Stubbinkin hallituksen toimien ansiosta tuloerot eivät ole merkittävästi kasvaneet, ja vastaavasti kaikkein heikoimmin toimeentulevista on pidetty huolta muun muassa korottamalla perusturvaa. Näistä toimenpiteistä huolimatta köyhyyttä ei ole saatu ratkaisevasti vähenemään maassamme, ja siksi ponnisteluja tulee jatkaa. Lapsilisien leikkaaminen toimii edellä mainittujen tavoitteiden vastaisesti.

Tulevaisuuden kannalta kaikkein tärkeintä on kuitenkin huolehtia ympäristön elinkelpoisuudesta ja ilmastonmuutoksen torjunnasta. Suomen suot, metsät ja vesistöt Itämeri mukaan lukien tarvitsevat suojelua, jotta luonnon monimuotoisuus ja tärkeät ekosysteemipalvelut voidaan turvata.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 24

Ulkoasiainministeriön hallinnonala

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö

Suomen kehitysapua on hallitusohjelmankin mukaisesti tarkoitus kehittää siten, että 0,7 prosentin osuus BKT:sta saavutetaan tulevaisuudessa. Tästä tavoitteesta olemme nyt kaukana, vaikka tilannetta on helpottanut se, että päästöhuutokauppatuloja on voitu ohjata kehitysyhteistyöhön.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 4 vihr

Kehitysavun leikkaaminen vie silti tavoitetta yhä kauemmas, ja siksi sitä ei tule tehdä. Määrärahojen laskiessa on kestäväntöytä, että hallituspuolueet ovat vähentäneet jo ennestään niukoista määrärahoista 3 miljoonaa euroa. Maailman kaikkein köyhimmiltä ei voi leikata.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 24.30.66 lisätään 3 000 000 euroa kehitysyhteistyöhön.

Pääluokka 29

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin

Perusopetuksen ryhmäkoot ja yleissivistävän koulutuksen laadun kehittäminen. Perusopetuksen laatu ja korkea taso turvaavat sen, että jokaisesta lapsesta huolehditaan. Hyvä perusopetus ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja koulupudokkuutta. Se on olennaista lasten hyvinvoinnille sekä Suomen tulevaisuudelle. Vihreät eivät hyväksy hallitusryhmien tekemää 6 050 000 euron leikkausta perusopetuksesta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.10.30 lisätään 3 000 000 euroa perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen ja 6 050 000 euroa yleissivistävän koulutuksen laadun kehittämiseen.

Pääluokka 30

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

20. Maa- ja elintarviketalous

62. Eräät valtionavut

Tampereen yliopiston yhteydessä toimii eläinkokeita korvaava kansallinen vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM. Keskus kehittää ja validoi ihmisperäiseen solu- ja kudosiselvitykseen perustuvia testimenetelmiä, joilla voidaan täydentää tai korvata eläinkokeita joko viranomais tutkimuksissa tai perustutkimuksessa. Keskuksen työ on ollut menestyksestä, ja etenkin solubiologia-alueen voimakkaasti kasvavilla markkinoilla on suurta taloudellista potentiaalia. Keskuksen toimintaa ei kuitenkaan pystytäkään jatkamaan ilman riittävää rahoitusta, mikä tarkoittaisi yhteiskunnan tuella perustetun kansainvälisesti arvostetun huippuyksikön toiminnan hiipumista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 4 vihr

että momentille 30.20.62 lisätään 650 000 euroa eläinkokeita korvaavan vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM:n uuden koe-eläinlain mukaisen viranomaistoiminnan rahoitukseen. (TAA 117/2014 vp)

40. Luonnonvaratalous

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen

Vihreä ryhmä yhtyy valiokunnan kantaan petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta, mutta emme pidä hyvänä maa- ja metsätalousministeriön toimesta laadittua sudenhoitosuunnitelmaa. Linjaus on ongelmallinen, sillä susi on Suomessa erittäin uhanalainen. Kanta on muutaman viime vuoden aikana salametsästyksen ja ylimitoitettujen pyyntilupamäärien myötä kääntynyt noin 250 yksilön tasolta jyrkkään, huolestuttavaan laskuun. Suomen susikannaksi arvioidaan vain noin 140 yksilöä. Se on liian vähän turvaamaan perimältään kestävä kanta. Vihreä ryhmä korostaa hyväksi havaittuja vaihtoehtoisia menetelmiä, kuten alueellisten susineuvojen lisäämistä.

Pääluokka 31

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito

Perusväylänpidon määrärahoille on paljon tarpeita, ja siksi niiden oikeanlainen priorisointi on erityisen tärkeää. VT 23:n liikennemäärät ovat verrattain vähäiset, eikä 7 miljoonan euron osoittaminen Varkaus—Viinijärvi-osuuden perusparantamiseen ole riittävän perusteltu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 31.10.20 vähennetään 7 000 000 euroa ja poistetaan VT:n 23 tieosuuden Varkaus—Viinijärvi kunnostaminen.

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen

Kotimaan liikenteen kehittämisessä painopisteen on oltava rautatieliikenteessä etenkin maan etelä- ja keskiosien osalta. Kannattamattoman lentoliikenteen tukemisessa valtion on oltava pidättyväinen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 31.30.63 määrärahaa alennetaan 700 000 eurolla ja poistetaan Savonlinnan lentoliikenteen turvaaminen sekä Varkauden ja mahdollisesti muidenkin kotimaan lentovuorojen tukeminen.

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 4 vihr

Pääluokka 33

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Sosiaali- ja terveysministeriön alaisten sektoritutkimuslaitosten määrärahoja on leikattu voimakkaasti. Tarkoituksena on siirtää rahoitusta anomusten kautta jaettavaksi strategisen tutkimuksen määrärahoista. Leikkaus Säteilyturvakeskuksen ja THL:n määrärahoista on kuitenkin ollut niin voimakas, että se uhkaa laitosten toimintakykyä. Säteilyturvakeskuksen kohdalla tämä on erityisen vahingollista, koska laitoksen pitäisi varautua uusien ydinvoimaloiden rakentamisen valvontaan. Vaikka tämä on maksullista toimintaa, laitos pystyy laskuttamaan vain suorat kustannukset, mutta ei osaamisen ylläpitoa.

02. Valvonta

03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.02.03 lisätään 1 000 000 euroa.

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.03.04 lisätään 4 000 000 euroa.

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

52. Valtion rahoitus turvakotitoiminnan menoihin

Suomi on maailman johtavia maita perhe- ja lähisuhdeväkivallan tilastoissa. Olemme jatkuvasti saaneet kansainvälisiä huomautuksia tästä ja erityisesti turvakotiverkoston kattavuudesta. Suomen 20 turvakodin 120 perhepaikkaa on kaukana Euroopan neuvoston suositusten mukaisesta 500 paikasta. Emme pysty täyttämään Istanbulin sopimuksen velvoitteita. Turvakotitoiminnan vastuu on siirtymässä kunnilta valtiolle, mutta hallitus on varannut tarkoitukseen aivan liian riittämättömän määrärahan, jolla ei pystytäkään kattamaan edes nykyisen tasoista toimintaa saati lisäämään paikkoja.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 33.60.52 lisätään 3 000 000 euroa.

Pääluokka 35

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
Vastalause 4 vihr

Ympäristöministeriön hallinnonala

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

65. Avustukset järjestöille ja ympäristöhoitoon

Ympäristöjärjestöt tekevät arvokasta työtä Suomen luonnon suojelun eteen. Valtion määrärahatuet eivät kuitenkaan ole määrällisesti nousseet yleisen kustannuskehityksen mukana. Kansalaisjärjestöjen työ on entistä haasteellisempaa ja merkityksellisempää, kun hallitus on mm. keskeyttänyt uhanalaisten soiden suojelun ohjelman. Se tarkoittaa vakavaa uhkaa luonnon monimuotoisuudelle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 35.01.65 lisätään 100 000 euroa.

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

22. Eräät ympäristömenot

Vuodelle 2015 budjetoitu Itämeren suojeluraha on säästötalkoiden seurauksena alhaisempi kuin kuluvan vuoden määräraha. Itämeren suojelurahalla rahoitetaan mm. ravinteiden kierrätyshankkeita ja niiden kehittämistä sekä vedenalaisen luonnon monimuotoisuuden tutkimusta. Ravinteiden tehokas kierrättäminen on keskeistä ravinnepäästöjen vähentämiseksi, mutta sen edistämiseksi tarvitaan kaupallisesti kannattavia hankkeita. Esimerkiksi hajautettu biokaasun tuotanto tarjoaa maaseudulle ansaintamahdollisuuksia, ja ratkaistavana on mm. lannan alueelliseen epätasaiseen jakautumiseen liittyvät haasteet.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 35.10.22 lisätään 1 000 000 euroa Itämeren suojeluun.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2015 talousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin.

Helsingissä 12.12.2014

Johanna Karimäki
Osmo Soininvaara

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

Liite

- Talousarvioaloite TAA 1/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen eläinkoikeita korvaavan vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM:n viranomaistoimintaan (30.01.22)
- Talousarvioaloite TAA 2/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Punkalaitumen jalankulku- ja pyörätiehen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 3/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Poukantie—Syväojantien jalankulku- ja pyörätiehen Ruovedellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 4/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Ahjolan tien kiertoliittymään Virroilla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 5/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Oriveden Oripohjan kiertoliittymään (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 6/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Luopioinen—Rautajärvi-maantien parannukseen Pälkäneellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 7/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Sastamalan liittymille (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 8/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Ikaalisten kiertoliittymään (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 9/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Kyllön liittymän parantamiseen Pälkäneellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 10/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Luopioistentien liittymän parantamiseen Pälkäneellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 11/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen lisäkaistan rakentamiseen välillä Atala—Alasjärvi (Vt 12) (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 12/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Ylöjärven Litukantien jalankulku- ja pyörätiehen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 13/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Keihonen—Kilpala-maantien parannukseen Vesilahdella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 14/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Kuru—Parkano-maantien parannukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 15/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Kotala—Innala-maantien parannukseen Virroilla (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 16/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Patran ohituskaistan kaiteistamiseen Ikaalisissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 17/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Osaran ohituskaistaan Kyröskoskella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 18/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 Ruokolan ohituskaistoihin ja eritasoliittymään Urjalassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 19/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Suinula—Käpykangas-ohituskaistaan Kangasalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 20/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 12 Taysin kohdan liikennejärjestelyihin Tampereella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 21/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Paasikiventien joukkoliikennekaistoille Tampereella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 22/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Hämeenkyrön ohitustien rakentamisen aloittamiseen valtatiellä 3 (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 23/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 parantamisen aloittamiseen välillä Tampere—Orivesi (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 24/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Tampereen yliopistollisen sairaalan uuden lasten ja nuorten sairaalan rakentamisen aloittamiseen (33.60.50)
- Talousarvioaloite TAA 25/2014 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Nokialla sijaitsevan Häpesuon kaatopaikan puhdistamiseen (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 26/2014 vp Sirkka-Liisa Anttila kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 2 Helsinki—Pori-tiehankkeen lisätöihin (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 27/2014 vp Sirkka-Liisa Anttila kesk ym. Määrärahan osoittaminen investointitukien myöntämistä varten Kanta-Hämeen bioenergiահankkeen käynnistämiseksi (32.60.40)
- Talousarvioaloite TAA 28/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen lainauskorvauksiin (29.01.22)
- Talousarvioaloite TAA 29/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen Turun Runosmäen koulun sisäilman laadun parantamiseksi tehtäviin korjaustoimiin (29.10.34)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 30/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen Turun konservatorion tanssijan koulutusohjelman jatkuvuuden varmistamiseen ja toiminnan kehittämiseen (29.20.30)
- Talousarvioaloite TAA 31/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen sotaveteraanien perinnetyön kehittämiseen (29.80.33)
- Talousarvioaloite TAA 32/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen lähiruuan tuotannon ja kulutuksen vahvistamiseen (30.20.47)
- Talousarvioaloite TAA 33/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen Postitien kunnostamiseen välillä Himoinen—Taivassalo (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 34/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen Lapinlahden Varpaisjärven Jonsantien peruskorjauksen suunnittelun aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 35/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen Enonlahden yhdyntien 16407 perusparantamiseen Kuopion Vehmersalmella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 36/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen veteraanien ystävätoiminnan edistämiseen (33.50.56)
- Talousarvioaloite TAA 37/2014 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen lastensuojelun palvelujen laadun parantamiseen Varsinais-Suomessa (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 38/2014 vp Teuvo Hakkarainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Äänekosken biotuotetehtaan raaka-ainekuljetuksissa käytettävän Keski-Suomen alempiasenteisen tiestön parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 39/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Lehtimäen opiston toimintaedellytysten turvaamiseen (29.30.30)
- Talousarvioaloite TAA 40/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Venäjän asettamien elintarvikkeiden tuontikiellosta maataloudelle ja elintarviketeollisuudelle aiheutuvien taloudellisten haittojen korvaamiseen etupainotteisesti (30.10.44)
- Talousarvioaloite TAA 41/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Lappajärven Itäkylässä kantatiellä 68 (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 42/2014 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen seututien 274 peruskorjaukseen ja päällystämiseen välillä Kauhajärvi—Karvia (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 43/2014 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen seututien 6700 peruskorjaukseen välillä Kauhajoki—Karvia (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 44/2014 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Lustilan paikallistielle 17129 Kauhajoella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 45/2014 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen paikallistielle 17107 välillä Aninkuja—Kaksoisveräjä Kauhajoella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 46/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Jalasjärven ja Kauhajoen välisen paikallistien 17109 peruskorjaukseen ja päällystämiseen kaatopaikan tienhaaran ja Kauhajoen kaupunginrajan välillä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 47/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 17783 parantamiseen ja päällystämiseen välillä Viinikka—Purmojärvi, Kauhava ja Lappajärvi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 48/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen tien 6921 peruskorjaukseen välillä valtatie 3—Tampereentie (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 49/2014 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen kantatien 67 välille Aronkylä—Harjankylä Kauhajoella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 50/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen uuden sillan rakentamiseen Kyrönjoen yli välille 7200 Reiniläntie—Alapääntie Seinäjoen Ylistarossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 51/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 44 peruskorjaukseen välillä Kauhajoki ja Aronkylä—Honkajoki (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 52/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 661 parantamiseen välillä Isojoki—Kauhajoen Päntäne (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 53/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen perustieverkon ylläpitoon Vaasan vaalipiirissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 54/2014 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Kaskinen-radan perusparannuksen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 55/2014 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Some-ron Kiiruun koulurakennuksen suunnitteluun ja rakentamiseen (29.10.34)
- Talousarvioaloite TAA 56/2014 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Mynämäen Palolaistentien peruskorjauksen suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 57/2014 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Loimaan Majanojantien peruskorjauksen suunnitteluun (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 58/2014 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen paikallistien 12287 liikenneturvallisuuden parantamiseen Liedon kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 59/2014 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Some-ron Jaatilanjoen sillan suunnitteluun ja rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 60/2014 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen siltöjen peruskorjaukseen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 61/2014 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Salon seutukunnalle äkillisen rakennemuutoksen tukeen (32.30.45)
- Talousarvioaloite TAA 62/2014 vp Timo Heinonen kok ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 54 parantamiseen välillä Tammela—Hollola (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 63/2014 vp James Hirvisaari m11 ym. Määrärahan osoittaminen Kimolan kanavan uudistamisen suunnitteluun ja rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 64/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Koskenvarrentielle välille Alajärven keskusta—Väärämäentie (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 65/2014 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Vintturin paikallistien perusparantamistöiden aloittamiseen Kaustisella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 66/2014 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen maantien 6942 perusparantamistöiden aloittamiseen välillä Alavuden Sydänmaan asemanseutu—Peräseinäjoen taajama (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 67/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen Lap-pajärven Ammesmäentien päällysteen korjaamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 68/2014 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen liikenne-järjestelyjen parantamiseen kantateiden 63 ja 68 risteyksessä Evijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 69/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen maantien 7520 perusparantamiseen välillä Perho—Kinnula (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 70/2014 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Puurosen ja Polson kylät yhdistävän paikallistien perusparantamiseen ja päällystämiseen Vetelissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 71/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen Soinin ja Karstulan välisen Lehtomäen paikallistien peruskorjaukseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 72/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen tien 751 perusparantamiseen Vetelin Sillanpään ja Lestijärven välillä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 73/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen tien 750 päällysteen uusimiseen Vimpelin Sääksjärven ja Vetelin Räytingin kylien välillä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 74/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen paikallistien Koskela—Koivumäki perusparantamiseen Alajärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 75/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen kahden kiertoliittymän rakentamiseen kantatielle 68 Vimpelin kirkonkylään (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 76/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen Kaartusentien perusparantamiseen ja päällystämiseen Alajärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 77/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen Multiantien perusparantamis- ja päällystystöiden aloittamiseen Soinissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 78/2014 vp Reijo Hongisto ps ym. Määrärahan osoittaminen Karvosentien perusparantamiseen ja päällystämiseen Evijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 79/2014 vp Katja Hänninen vas ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 22 Oulu—Kajaani—Vartius-tieosuuden kehittämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 80/2014 vp Katja Hänninen vas ym. Määrärahan osoittaminen lapsilisiin (33.10.51)
- Talousarvioaloite TAA 81/2014 vp Olli Immonen ps ym. Eurooppalainen Suomi ry:n valtionapuun ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 82/2014 vp Olli Immonen ps ym. Kansainvälisen ilmastositomuksen alaiseen yhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.90.67)
- Talousarvioaloite TAA 83/2014 vp Olli Immonen ps ym. Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimintamenoihin ehdotetun määrärahan vähentäminen (25.01.03)
- Talousarvioaloite TAA 84/2014 vp Olli Immonen ps ym. Taiteen ja kulttuurin avustuksiin ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.80.50)
- Talousarvioaloite TAA 85/2014 vp Ari Jalonen ps ym. Määrärahan osoittaminen rauhan-turvaajien kuntoutukseen sairas- ja veljeskodeissa (33.50.56)
- Talousarvioaloite TAA 86/2014 vp Kalle Jokinen kok ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 4 ja seututien 140 välisen yhdystien suunnitteluun ja rakentamiseen Tuuliharjassa (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 87/2014 vp Anssi Joutsenlahti ps ym. Määrärahan osoittaminen Jämsijärven Jämin ja Jyllin välisen tien 13253 päällystämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 88/2014 vp Anssi Joutsenlahti ps ym. Määrärahan osoittaminen Kauhajoen ja Karvian välisen tien 6700 kunnostamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 89/2014 vp Johanna Jurva ps ym. Määrärahan osoittaminen psykiatristen sairaanhoitajien lisäämiseen nuorten mielenterveyspalveluiden edistämiseksi (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 90/2014 vp Johanna Jurva ps ym. Määrärahan osoittaminen muistisairauspotilaiden omaishoitajien kuntouttavaan virikkeelliseen toimintaan ja vertaistukseen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueelle (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 91/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen saattohoidon ja palliatiivisen hoidon osaamisen vahvistamiseen ammatillisessa koulutuksessa (29.20.21)
- Talousarvioaloite TAA 92/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen potilasturvallisen hoidon osaamisen vahvistamiseen ammatillisessa koulutuksessa (29.20.21)
- Talousarvioaloite TAA 93/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisille sähköisille asiakastietojärjestelmille ehdotetun määrärahan vähentäminen (33.01.25)
- Talousarvioaloite TAA 94/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen Kansallisen syöpäkeskuksen toiminnan käynnistämiseen (33.03.63)
- Talousarvioaloite TAA 95/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen omaishoitajien jaksamista tukeviin toimiin (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 96/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen kotona asuvien muistisairaiden ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseen (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 97/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen saattohoitopaikkojen lisäämiseen Suomessa (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 98/2014 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen Suomen pelastuskoiraliiton toimintaan (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 99/2014 vp Pietari Jääskeläinen ps ym. Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon ja parantamiseen Uudellamaalla (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 100/2014 vp Pietari Jääskeläinen ps ym. Määrärahan osoittaminen Kehä III:n parannustöihin (31.10.77)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 101/2014 vp Pietari Jääskeläinen ps ym. Määrärahan osoittaminen työttömien työllistämiseksi parantamaan vanhusten ulkoilu- ja ruokailumahdollisuuksia (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 102/2014 vp Pietari Jääskeläinen ps ym. Määrärahan osoittaminen työttömien nopeaan työllistymiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 103/2014 vp Pietari Jääskeläinen ps ym. Määrärahan osoittaminen Helsingin, Espoon ja Vantaan sekä Uudenmaan muiden kuntien lähiöiden peruskorjaamiseen (32.20.55)
- Talousarvioaloite TAA 104/2014 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen liityntäpysäköintipaikkojen lisäämiseen Uudellamaalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 105/2014 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Tuusulan Koskenmäen kiertoliittymän parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 106/2014 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen metropolialueen joukkoliikenteen ja meluntorjunnan teimahankkeiden toteutukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 107/2014 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon Uudellamaalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 108/2014 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Etelä-Suomen vesistöjen ja Itämeren suojeluun (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 109/2014 vp Risto Kalliorinne vas ym. Määrärahan osoittaminen poliisitoimelle harmaan talouden torjumiseen (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 110/2014 vp Risto Kalliorinne vas ym. Määrärahan osoittaminen harkinnanvaraisen valtionosuuden korotukseen kunnille (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 111/2014 vp Risto Kalliorinne vas ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 4 kehittämiseen yhteysväillä Oulu—Kemi (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 112/2014 vp Anne Kalmari kesk Määrärahan osoittaminen Äänekosken Mämmenkylän—Karvalahden—Liimattalan tien perusparantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 113/2014 vp Anne Kalmari kesk Määrärahan osoittaminen Uurainen—Kintaus-tien perusparantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 114/2014 vp Anne Kalmari kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 13 parantamiseen välillä Huutomäki—Kyyjärvi (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 115/2014 vp Johanna Karimäki vihr Määrärahan osoittaminen Ihmisoikeusliiton toiminnan tukemiseen (29.80.50)
- Talousarvioaloite TAA 116/2014 vp Johanna Karimäki vihr Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön (29.91.51)
- Talousarvioaloite TAA 117/2014 vp Johanna Karimäki vihr ym. Määrärahan osoittaminen eläinkokeita korvaavan vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM:n viranomaistoimintaan (30.20.62)
- Talousarvioaloite TAA 118/2014 vp Johanna Karimäki vihr Määrärahan osoittaminen kalatiestrategian toteutukseen (30.40.20)
- Talousarvioaloite TAA 119/2014 vp Johanna Karimäki vihr Määrärahan osoittaminen sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (33.60.63)
- Talousarvioaloite TAA 120/2014 vp Johanna Karimäki vihr Määrärahan osoittaminen Uudenmaan pienvesistöjä, niiden kunnostusta ja vaelluskalojen esteenä toimivien pienvoimailoiden patojen purkamista koskevan selvityksen tekemiseen (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 121/2014 vp Inkeri Kerola kesk ym. Määrärahan osoittaminen E8-tien korjaukseen välillä Liminka—Kalajoki (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 122/2014 vp Pentti Kettunen ps Määrärahan osoittaminen Vuoreslahdentien perusparantamiseen ja kestopäällystämiseen Kajaanin kaupungissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 123/2014 vp Pentti Kettunen ps Määrärahan osoittaminen Taivalkosken Mustavaaran kaivokselle johtavan maantien suunnitteluun ja rakentamisen aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 124/2014 vp Pentti Kettunen ps Määrärahan osoittaminen rautatieyhteyden Kontiomäki—Taivalkoski perusparantamiseen sekä rautatieyhteyden Taivalkoski—Mustavaaran kaivos suunnittelemiseen ja rakentamisen aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 125/2014 vp Pentti Kettunen ps Määrärahan osoittaminen Kainuun heikkokuntoisten sorateiden parantamisen suunnitteluun ja kunnostuksien aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 126/2014 vp Pentti Kettunen ps Määrärahan osoittaminen ns. Jäämeren rautatien suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 127/2014 vp Pauli Kiuru kok Määrärahan osoittaminen valtatie 12 Luopioisten liittymän parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 128/2014 vp Kimmo Kivelä ps ym. Määrärahan osoittaminen lainauskorvauksiin (29.01.22)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 129/2014 vp Kimmo Kivelä ps ym. Määrärahan osoittaminen eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutukseen (30.20.62)
- Talousarvioaloite TAA 130/2014 vp Kimmo Kivelä ps Määrärahan osoittaminen Enonlahden yhdistysten 16407 perusparantamiseen Kuopion Vehmersalmella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 131/2014 vp Kimmo Kivelä ps Määrärahan osoittaminen Lapinlahden Varpaisjärven Jonsantien peruskorjauksen suunnittelun aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 132/2014 vp Kimmo Kivelä ps ym. Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 133/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 134/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan (29.30.53)
- Talousarvioaloite TAA 135/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen maa-seudun elinkeinojen kehittämisneuvontaan (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 136/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen 4H-toimintaan (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 137/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen puun-tuotannon kestävyuden turvaamiseen (30.40.44)
- Talousarvioaloite TAA 138/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Sauvo—Pyhäloukas-tien perusparannukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 139/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapidon ja parantamisen valtionavustukseen (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 140/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Espoo—Lohja—Salo-ratalinjan yleissuunnitelmaan (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 141/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen maa-kuntien kehittämiseen (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 142/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Itäme-ren suojeluun (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 143/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen vesien ja ympäristönhoidon edistämiseen (35.10.61)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 144/2014 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman edistämiseen (35.10.63)
- Talousarvioaloite TAA 145/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Lai-kanlahdentien perusparantamiseen Outokummussa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 146/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Ran-takyläntien perusparantamiseen välillä Kontiolahti—Juuka (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 147/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Siika-koskentien perusparantamisen aloittamiseen Liperissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 148/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen ke-vyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Heinävedentie—Siikasalmi Liperissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 149/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Varo-sentien perusparantamisen aloittamiseen Polvijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 150/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Rasi-kummuntien perusparantamiseen Joensuussa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 151/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Romppalantien ja Ahvenisentien kiertoliittymän rakentamiseen Joensuussa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 152/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Raa-tekankaan eritasoliittymän rakentamiseen Joensuussa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 153/2014 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Polvi-järvi—Maarianvaara-maantien perusparannukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 154/2014 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen lisä-kiintiöllä valittujen lastentarhanopettajaopiskelijoiden koulutukseen Itä-Suomen yliopis-tossa (29.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 155/2014 vp Katri Komi kesk Määrärahan osoittaminen Joroisten musiikkipäivien järjestämiseen (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 156/2014 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen maa-talous- ja maaseutuyrittäjien voimavarakartoituksiin (30.01.05)
- Talousarvioaloite TAA 157/2014 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen Sa-vonradan liikenteen nopeuttamiseen (30.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 158/2014 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen Sa-vonlinnan ja Varkauden lentoliikenteen tukemiseen (31.30.63)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 159/2014 vp Katri Komi kesk Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 160/2014 vp Anna Kontula vas Määrärahan osoittaminen muiden tuomioistuinten toimintamenoihin (25.10.03)
- Talousarvioaloite TAA 161/2014 vp Anna Kontula vas Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitoksen toimintamenoihin (25.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 162/2014 vp Anna Kontula vas Määrärahan osoittaminen verohallinnon toimintamenoihin (28.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 163/2014 vp Anna Kontula vas Määrärahan osoittaminen välin Suinula—Käpykangas ohituskaistojen rakentamiseen valtatiellä 9 (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 164/2014 vp Anna Kontula vas Määrärahan osoittaminen Tampereen yliopistollisen sairaalan uuden lasten ja nuorten sairaalan rakentamisen aloittamiseen (33.60.50)
- Talousarvioaloite TAA 165/2014 vp Timo V. Korhonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Pelson vankilan peruskorjaukseen (28.20.88)
- Talousarvioaloite TAA 166/2014 vp Timo V. Korhonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen 4H-toimintaan (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 167/2014 vp Timo V. Korhonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 22 yhteysvälin Oulu—Kajaani parantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 168/2014 vp Timo V. Korhonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Ylivieska—Iisalmi—Kontiomäki-ratayhteyden sähköistämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 169/2014 vp Timo V. Korhonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahan palauttamiseen (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 170/2014 vp Timo V. Korhonen kesk ym. Määrärahan vähentäminen valtakunnallisilta luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöiltä (35.01.65)
- Talousarvioaloite TAA 171/2014 vp Seppo Kääriäinen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Ylivieska—Iisalmi-radan sähköistämiseen, Iisalmen kolmioraiteeseen ja Yaran kaivokselta Savon radalle tulevan osuuden sähköistämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 172/2014 vp Seppo Kääriäinen kesk ym. Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 173/2014 vp Annika Lapintie vas Määrärahan osoittaminen kehitysyhteistyöhön (24.30.66)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 174/2014 vp Annika Lapintie vas Määrärahan osoittaminen Varsinais-Suomen rautateiden kunnostamiseen paikallisjunaliikenteelle soveltuviksi (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 175/2014 vp Annika Lapintie vas Määrärahan osoittaminen Itämeren suojeluun (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 176/2014 vp Jari Leppä kesk ym. Määrärahan osoittaminen seurantaloiden ja työväentaloiden ylläpitokustannuksiin (29.80.50)
- Talousarvioaloite TAA 177/2014 vp Jari Leppä kesk Määrärahan osoittaminen Karankamäentien 15077 Mäkilän mäen oikaisemiseen Mäntyläharjulla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 178/2014 vp Jari Leppä kesk Määrärahan osoittaminen Koirakivenraitin päällystämiseen Mäntyläharjulla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 179/2014 vp Jari Leppä kesk Määrärahan osoittaminen Koirakiven ja Pertunmaan välisen paikallistien parantamiseen Mäntyläharjulla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 180/2014 vp Jari Leppä kesk ym. Mikkelin lentoaseman toimintatiedellistysten ja turvallisuuden varmistaminen (31.10.41)
- Talousarvioaloite TAA 181/2014 vp Jari Leppä kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 5 perusparantamiseen Mäntyläharjulla välillä Hurus—Hietanen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 182/2014 vp Jari Leppä kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 5 perusparantamiseen välillä Mikkelin—Juva (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 183/2014 vp Jari Lindström ps ym. Puolue toiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (23.20.50)
- Talousarvioaloite TAA 184/2014 vp Jari Lindström ps ym. Kehitysyhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.30.66)
- Talousarvioaloite TAA 185/2014 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen poliisin toimintaan (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 186/2014 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen sotilaallisen maanpuolustuksen toimintamenojen leikkausten perumiseen (27.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 187/2014 vp Jari Lindström ps ym. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirtoon Kreikan valtiolle ehdotetun määrärahan poistaminen (28.01.69)
- Talousarvioaloite TAA 188/2014 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen omaishoidon tukipalveluihin ja hoitopalkkioiden tasokorotuksiin (28.90.30)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 189/2014 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen kuntien peruspalveluihin tarkoitetun valtionosuuden korottamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 190/2014 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 191/2014 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen lapsilisien taso- ja indeksikorotusten toteuttamiseen (33.10.51)
- Talousarvioaloite TAA 192/2014 vp Maria Lohela ps ym. Määrärahan osoittaminen Littoistenjärven tilan parantamiseen (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 193/2014 vp Markus Lohi kesk Määrärahan osoittaminen Raja-Joosepin rajanylityspaikan uudisrakennukseen (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 194/2014 vp Markus Lohi kesk Määrärahan osoittaminen Raja-Joosepin rajanylityspaikan tien rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 195/2014 vp Markus Lohi kesk Määrärahan osoittaminen ohituskaistan rakentamiseen Simon ja Maksniemen välille nelostiellä (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 196/2014 vp Markus Lohi kesk Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 197/2014 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Lahden radanvarren jatkosuunnitteluun ja pilottiratkaisuihin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 198/2014 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Lahden eteläisen kehätien edistämiseen valtatiellä 12 (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 199/2014 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Lahden kaupungin työllisyys- ja elinvoimaohjelman edistämiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 200/2014 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Heinolan lintutarhalle luonnonvaraisten lintujen hoitamiseen (35.10.21)
- Talousarvioaloite TAA 201/2014 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen vapaaehtoisen maanpuolustuksen edistämiseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 202/2014 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen saamen kielen opetuksen edistämiseen saamelaisalueen ulkopuolella (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 203/2014 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen petovahinkojen vähentämiseen poronhoitoalueella (30.40.42)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 204/2014 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen (30.40.42)
- Talousarvioaloite TAA 205/2014 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen Ivalon ja Nellimin välisen tieosuuden parannustöihin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 206/2014 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen puolustusvoimien käyttäminen yksityisteiden ylläpitoon Rovajärven ampuma-alueella (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 207/2014 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen sodan vuoksi alaikäisinä rintamapalvelun luonteisissa palvelutehtävissä ja aseellisessa var-tioinnissa toimineiden henkilöiden kuntoutustoimintaan (33.50.57)
- Talousarvioaloite TAA 208/2014 vp Pirkko Mattila ps Määrärahan osoittaminen hoitoka-lastuksen edistämiseen (30.40.62)
- Talousarvioaloite TAA 209/2014 vp Pirkko Mattila ps Määrärahan osoittaminen valtatie-n 22 parantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 210/2014 vp Pirkko Mattila ps Määrärahan osoittaminen LAGU-NA-hankkeeseen (32.20.40)
- Talousarvioaloite TAA 211/2014 vp Pirkko Mattila ps Määrärahan osoittaminen maata-lousyrittäjien lomituspalvelujen turvaamiseen ja lomaoikeuden laajentamisen suunnitte-luun (33.80.40)
- Talousarvioaloite TAA 212/2014 vp Silvia Modig vas Määrärahan osoittaminen opetus-ryhmäkoon pienentämiseen (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 213/2014 vp Silvia Modig vas Määrärahan osoittaminen YTHS:n vuokrakustannusten korvaamiseen (29.70.58)
- Talousarvioaloite TAA 214/2014 vp Silvia Modig vas ym. Määrärahan osoittaminen tur-vakotitoiminnan menoihin (33.60.52)
- Talousarvioaloite TAA 215/2014 vp Markus Mustajärvi vr Valtion talousarvion alijäämän parempi ennakointi
- Talousarvioaloite TAA 216/2014 vp Markus Mustajärvi vr Arvonlisäveron tuottoarvion vähentäminen (11.04.01)
- Talousarvioaloite TAA 217/2014 vp Markus Mustajärvi vr Valtion velkaantumisen aiheut-tama korkoriski (15)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 218/2014 vp Markus Mustajärvi vr Valtiontalouden riskien parempi ennakointi (15.03.01)
- Talousarvioaloite TAA 219/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan vähentäminen Ulkopoliittiselta instituutilta (21.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 220/2014 vp Markus Mustajärvi vr Pohjois-Suomen lentoliikenteen turvaaminen (23.10)
- Talousarvioaloite TAA 221/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen poliisin resurssien turvaamiseen harvaan asutuilla alueilla (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 222/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Raja-Joosepin raja-aseman vuokriin (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 223/2014 vp Markus Mustajärvi vr Yhdistyneelle Kuningaskunnalle annettavan maksuhelpotuksen rahoituksen poistaminen talousarviosta (28)
- Talousarvioaloite TAA 224/2014 vp Markus Mustajärvi vr Ystävyyssseurojen aseman turvaaminen (29)
- Talousarvioaloite TAA 225/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Suomi—Venäjä-seuran toiminnan turvaamiseen (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 226/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Metlan pienten yksiköiden (Kolari ja Salla) toiminnan jatkamiseksi (30.01.05)
- Talousarvioaloite TAA 227/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Kemijärven Pöyliöjärven kunnostamisen jatkamiseen (30.40.21)
- Talousarvioaloite TAA 228/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen pienvesistöjen kalataloudelliseen kunnostukseen Lapissa (30.40.22)
- Talousarvioaloite TAA 229/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen (30.40.42)
- Talousarvioaloite TAA 230/2014 vp Markus Mustajärvi vr Tilaajavastuulain noudattaminen Metsähallituksessa (30.63)
- Talousarvioaloite TAA 231/2014 vp Markus Mustajärvi vr Metsähallituksen tuloutusvaatimuksen kohtuullistaminen (30.63)
- Talousarvioaloite TAA 232/2014 vp Markus Mustajärvi vr Metsähallituksen yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttäminen Ylä-Lapissa (30.63)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 233/2014 vp Markus Mustajärvi vr Liikenneverkon rappeutumisen estäminen (31.10)
- Talousarvioaloite TAA 234/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Kolarin radan liikennejärjestelyiden parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 235/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Salala—Kantalahti-ratayhteyden edistämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 236/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Nelimin tien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 237/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Savukosken Tanhuan tien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 238/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 239/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Martti—Tulppio-tien rakentamisen aloittamiseen Savukoskella (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 240/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen tukemiseen haja-asutusalueilla (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 241/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen elokuva-, televisio- ja matkailualojen valtakunnallisen investointiohjelman demonstraatiohankkeeseen (32.20.41)
- Talousarvioaloite TAA 242/2014 vp Markus Mustajärvi vr Kaivoskunnille kohdennettavan louhintamaksun tai veron käyttöönotto (32.30)
- Talousarvioaloite TAA 243/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen alueelliseen kuljetustukeen (32.30.44)
- Talousarvioaloite TAA 244/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen kolmannelle sektorille erityisesti työttömien yhdistysten toiminnan tukemiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 245/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen työllistämis-, koulutus- ja erityistoimiin (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 246/2014 vp Markus Mustajärvi vr Nuorten todellisen yhteiskuntatakuun toteuttaminen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 247/2014 vp Markus Mustajärvi vr Valtion tukityöllistämisen kohdentaminen vaikeimmille työttömyysalueille ja rakennemuutospaikkakunnille (32.30.51)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 248/2014 vp Markus Mustajärvi vr Työllisyysmäärärahojen täysimääräinen käyttäminen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 249/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteisiin investointeihin (32.30.64)
- Talousarvioaloite TAA 250/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen talous- ja velkaneuvonnan turvaamiseen (32.40.31)
- Talousarvioaloite TAA 251/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahan säilyttämiseen (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 252/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen maaseudun kehittämiseen (32.50.62)
- Talousarvioaloite TAA 253/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen saamelaisalueen ulkopuolella asuvien saamelaisten hyvinvointipalvelujen järjestämissektoriin (33.03.63)
- Talousarvioaloite TAA 254/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen sosiaalialan osaamiskeskusten toiminnan turvaamiseen (33.60.63)
- Talousarvioaloite TAA 255/2014 vp Markus Mustajärvi vr Ympäristöministeriön tavoitteiden ja Metsähallituksen tuottovaatimusten välisen ristiriidan selvittäminen (35)
- Talousarvioaloite TAA 256/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Luitrojen kunnostamiseen (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 257/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Metsähallituksen luontopalveluihin (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 258/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Urho Kekkosen, Lemmenjoen ja Pyhä-Luoston kansallispuistojen toiminnan turvaamiseen (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 259/2014 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Lapin matkailualueiden ympäristötoihin (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 260/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen Tullin harmaan talouden torjuntaan sekä alkoholin ja tupakan laittoman tuonnin hillintään (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 261/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen aikuis-koulutuksen kehittämiseen (29.30.21)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 262/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen korkotukilainojen korkohyvitysten maksamiseen investointien tai sukupolvenvaihdosten myötä velkaantuneiden maataloustuottajien osalta (30.10.41)
- Talousarvioaloite TAA 263/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen Metsäkeskukselle kestävän metsätalouden rahoituslain edellyttämien muutostarpeiden toteuttamiseen ja lisääntyvän hankehallinnon hoitamiseen (30.40.46)
- Talousarvioaloite TAA 264/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen seututien 204 parannustöihin välillä Eura—Säkylä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 265/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen Porin seudun lähijunaliikenteen suunnittelun aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 266/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen valtatie 12 parannustöihin välillä Rauma—Huittinen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 267/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen kestävän kehityksen kaivosrahaston perustamiseen (32.20)
- Talousarvioaloite TAA 268/2014 vp Jari Myllykoski vas Kestävän kehityksen kaivosrahaston perustaminen (32.20)
- Talousarvioaloite TAA 269/2014 vp Jari Myllykoski vas Määrärahan osoittaminen Finnvera Oyj:n pk-yritysrahoituksen laajentamiseen (32.20.47)
- Talousarvioaloite TAA 270/2014 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen vierasvenesatamien rakentamiseen Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueella sijaitsevan Kyrösjärven rannoille (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 271/2014 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen valaistuksen ja kevyen liikenteen väylän rakentamisen aloittamiseen välille valtatie 3—Parkanon rautatieasema Parkanossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 272/2014 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Nerkoontien 727 perusparantamisen aloittamiseen Kihniöllä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 273/2014 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Madesjärven kunnostamiseen Jalasjärvellä ja Parkanossa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 274/2014 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Niskoslammen, Niskosjoen ja Viinamäenlahden kunnostamisen aloittamiseen Kihniöllä (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 275/2014 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Pappilansalmen kunnostamisen aloittamiseen Parkanossa (35.10.61)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 276/2014 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Hämeenkyrön ohitustien rakentamisen aloittamiseen valtatiellä 3 (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 277/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Lapin yliopiston sosiaalityön laitokselle syrjäseutujen lapsiperheköyhyyden tutkimukseen (29.40.53)
- Talousarvioaloite TAA 278/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön Lapin syrjäseuduille (29.91.51)
- Talousarvioaloite TAA 279/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Kemi—Tornio—Haaparanta-radan sähköistämishankkeen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 280/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Soklin ratahankkeen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 281/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen työllistämistoimiin Lapin syrjäseuduille (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 282/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Lapin kunnille lastensuojelun avohoidon tukemiseen (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 283/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen omaishoitajien työn tukemiseen Lapin syrjäseuduilla (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 284/2014 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen vanhusten palvelujen tukemiseen Lapin syrjäseuduilla (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 285/2014 vp Martti Mölsä ps Määrärahan osoittaminen tien 12753 (Myllytie) päällysteen parantamiseen Punkalaitumella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 286/2014 vp Martti Mölsä ps Määrärahan osoittaminen seututien 230 tieosuuden Urjala—Punkalaidun päällysteen parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 287/2014 vp Martti Mölsä ps Määrärahan osoittaminen seututien (maantie 252) Punkalaidun—Vammala/Sastamala parantamisen suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 288/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen varhaiskasvatustilain valmisteluun (29.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 289/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien tukemiseen (29.01.51)
- Talousarvioaloite TAA 290/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen Keski-Uudenmaan kristilliselle koululle (29.10.30)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 291/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (29.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 292/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen 4H-järjestölle (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 293/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen työttömien nuorten henkilökohtaisen ohjauksen lisäämiseen työ- ja elinkeinotoimistossa Uudellamaalla (32.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 294/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen talous- ja velkaneuvonnan järjestämiseen (32.40.31)
- Talousarvioaloite TAA 295/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen kuluttajajärjestölle (32.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 296/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen Uudenmaan keskiasteen oppilaitosten mielenterveyspalveluiden tukemiseen (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 297/2014 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen terveyden edistämiseen (33.70.50)
- Talousarvioaloite TAA 298/2014 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 299/2014 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän rakentamiseen maanteiden 143 ja 2850 risteykseen liikenneturvallisuuden parantamiseksi Hyvinkäällä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 300/2014 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen paikallistien 11099 kunnostamiseen ja päällystämiseen välillä Leppäkorpi—Kiikala (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 301/2014 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen varusmiesten kotiuttamisrahaan (33.10.53)
- Talousarvioaloite TAA 302/2014 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen valtion varoista suoritettavaan eläkkeen korvaamiseen varusmies- ja siviilipalveluksen ajalta (33.40.53)
- Talousarvioaloite TAA 303/2014 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen ulkomaalaisille maksettavaan rintama-avustukseen (33.50.54)
- Talousarvioaloite TAA 304/2014 vp Aila Paloniemi kesk ym. Määrärahan osoittaminen toisen asteen koulutukseen Keski-Suomessa (29.20.30)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 305/2014 vp Mauri Pekkarinen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 4 parantamiseen yhteysvälillä Jyväskylä—Oulu (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 306/2014 vp Mauri Pekkarinen kesk Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 307/2014 vp Mauri Pekkarinen kesk Määrärahan osoittaminen so-tainvalidien avopalveluihin (33.50.51)
- Talousarvioaloite TAA 308/2014 vp Mauri Pekkarinen kesk Määrärahan osoittaminen aluearkkitehtitoiminnan jatkamiseen (35.20.37)
- Talousarvioaloite TAA 309/2014 vp Aino-Kaisa Pekonen vas Määrärahan osoittaminen vankilaverkon säilyttämiseen (25.40.01)
- Talousarvioaloite TAA 310/2014 vp Aino-Kaisa Pekonen vas Määrärahan osoittaminen harmaan talouden torjuntaan työsuojelussa (33.70.01)
- Talousarvioaloite TAA 311/2014 vp Terhi Peltokorpi kesk ym. Määrärahan osoittaminen lapsiperheiden kunnallisen kotipalvelun vahvistamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 312/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen eläin-kokeita korvaavan vaihtoehtomenetelmäkeskus FICAM:n viranomaistoimintaan (30.20.62)
- Talousarvioaloite TAA 313/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen Takamaantien jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Ylöjärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 314/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen Poukantien ja Syväojantien välisen jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Ruovedellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 315/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 58 Oriveden teollisuusalueen kiertoliittymän rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 316/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen kantatien 66 ja seututien 337 risteykseen Ruovedellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 317/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen kantateiden 56 ja 58 risteykseen Mänttä-Vilppulassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 318/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 276 Litukantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Viljakkalassa Pirkan-maalla (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 319/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 346 parantamiseen välillä Kotala—Innala, Virrat ja Mänttä-Vilppula (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 320/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen Hauhuuntien ja Siekkisentien parantamisen suunnitteluun ja toteutukseen Virroilla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 321/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen Pirkanmaan teiden nykyisen palvelutason turvaamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 322/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen Pirkanmaan yksityisten teiden nykyisen palvelutason turvaamiseen (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 323/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 kehittämishankkeen suunnitteluun välillä Tampere—Orivesi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 324/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Suinula—Käpykangas-tieosuuden ohituskaistojen rakentamiseen valtatiellä 9 (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 325/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen henkilöliikenteen kehittämiseen Tampere—Vilppula/Keuruu-rataosalla ja rataosuuden Vilppulan asema—Mäntän keskusta avaamiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 326/2014 vp Arto Pirttilahti kesk ym. Määrärahan osoittaminen laajakaistayhteyksien ja valokuitukaapeleiden rakentamiseen (31.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 327/2014 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Tampereen yliopistollisen sairaalan uuden lasten ja nuorten sairaalan rakentamisen aloittamiseen (33.60.50)
- Talousarvioaloite TAA 328/2014 vp Tuomo Puumala kesk Yhteisöveron arvioidun tuoton vähentäminen elokuvatuottajien tuotantotuen verovapauden säilyttämiseksi (11.01.02)
- Talousarvioaloite TAA 329/2014 vp Mika Raatikainen ps ym. Määrärahan osoittaminen meluesteen rakentamiseen Vartiokylään Helsinkiin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 330/2014 vp Mika Raatikainen ps ym. Määrärahan osoittaminen meluesteen rakentamiseen Pihlajamäkeen Helsinkiin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 331/2014 vp Mika Raatikainen ps ym. Määrärahan osoittaminen meluesteen rakentamiseen Haagaan Helsinkiin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 332/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen ulkomaisen laittoman työvoiman valvontayksikön uudelleen perustamiseen (26.10.01)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 333/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Rajavar-
tiolaitoksen toimintamenoihin (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 334/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Varkau-
den teatterin käyttömenoihin (29.80.31)
- Talousarvioaloite TAA 335/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen nuorten
kalastusharrastuksen edistämiseen (29.91.50)
- Talousarvioaloite TAA 336/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen vesistö-
ja vesihuoltotoihin (30.40.21)
- Talousarvioaloite TAA 337/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Sai-
maa—Päijänne-kanavoinnin suunnittelun käynnistämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 338/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Puurti-
lantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Varkaudessa välille valtatie 23—Kopola-
niemi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 339/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen kevyen
liikenteen väylän rakentamiseen välille Leppävirta—Sorsakosken teollisuusalue
(31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 340/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen hank-
keen maantie 453 Niittypurontie—Käpykankaantie (Jäppiläntie) toteutukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 341/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen valtatie-
n 23 Joensuu—Viinijärvi-tieosuuden parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 342/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Iisalmi—
Ylivieska-rataosan sähköistykseen ja perusparantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 343/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen kylätoi-
minnan tukemiseen (32.50.62)
- Talousarvioaloite TAA 344/2014 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen lasten ja
nuorten psykiatriseen hoitoon (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 345/2014 vp Juha Rehula kesk ym. Määrärahan osoittaminen Lah-
den vuoden 2017 hiihdon MM-kisojen kisapaikkarakentamiseen (29.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 346/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen Hevos-
tietokeskus ry:n toiminnan kehittämiseen (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 347/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen maa-
seudun elinkeinojen kehittämiseen (30.10.50)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 348/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen 4H-toimintaan (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 349/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan vesihuoltohankkeisiin (30.40.31)
- Talousarvioaloite TAA 350/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen puun tuotannon kestävyys turvaamisen tukeen (30.40.44)
- Talousarvioaloite TAA 351/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen maantien 15872 peruskorjaukseen Lieksan kaupungissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 352/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen Hirvisalmen lossin korvaavan sillan rakentamiseen Juuan kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 353/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen Kyyliälän kaivoshankkeen väyläinvestointeihin (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 354/2014 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen maatalousyrittäjien lomituspalveluiden kustannuksiin (33.80.40)
- Talousarvioaloite TAA 355/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Hankaveden ja Etelä-Konneveden välisen pienvenekanavan suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 356/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Siilinjärven kunnan raja—Maaningan Kinnulanlahti (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 357/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Hautolahti—Jouhteninen-maantien peruskorjauksen aloittamiseen Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 358/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Luvelahti—Särkinen-maantien perusparannukseen ja päällystämiseen Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 359/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen maantien 570 Hankamäki—Säyneinen loppuosan perusparantamiseen ja päällystämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 360/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen maantien 551 liikenneturvallisuuden ja perusparannuksen suunnitteluun välillä Haminalahti—Pihkainmäki Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 361/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Suihkolan eritasoyhteyden rakentamiseen Savon radalla Suonenjoella (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 362/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Mäntyjärven paikallistien perusparantamiseen ja päällystämiseen välillä Mäntyjärvi—Losomäki Kaavilla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 363/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen maantien 572 parantamiseen välillä Luikonlahti—Tuusniemi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 364/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen perustienpidon suunnitteluun ja aloittamiseen Kylylahden kaivoksen vaikutusalueella Kaavi—Polvijärvi—Outokumpu (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 365/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 kokonaisvaltaisen kehittämisen suunnitteluun välillä Hankasalmi—Niiralan raja-asema (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 366/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Saikarin tien peruskorjaukseen ja päällystämiseen välillä Iisvesi—Keitele (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 367/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen meluesteiden toteuttamiseen valtatiellä 5 välillä Kellolahdentie—Päiväranta Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 368/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Siilinjärvi—Viinijärvi-ratayhteyden sähköistämiseen välillä Yaran Siilinjärven tehdas—Savonrata (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 369/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden valtionapuun (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 370/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 Jännevirran sillan tie- ja rakennussuunnitelman laatimiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 371/2014 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (33.60.63)
- Talousarvioaloite TAA 372/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Kilpisjärven rajanylityspaikan tullin infran uudistamiseen (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 373/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Raja-Joosepin tulli- ja raja-aseman toimitilojen rakentamiseen (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 374/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Tornion-Muonionjoen kalastusoikeuksien selvittämiseen (30.40.51)
- Talousarvioaloite TAA 375/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Sodankylän Kersilön kohdalle (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 376/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen turvallisuuden parantamiseen valtatie 4 väleillä Kuivaniemi—Simo ja Viantie—Maksniemi (30.40.51)
- Talousarvioaloite TAA 377/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Nuorgam—Rajala Utsjoen kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 378/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 21 parannustöihin välillä Muonio—Ylimuonio (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 379/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Tervolan keskustan liikennejärjestelyihin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 380/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Kolarin kunnassa Venejärven ja Kurtakon välisen tien rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 381/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen tieosuuksien Kuloharju—Kuolio ja Inget—Kynsilä—Sukkasuo peruskorjaamiseen Posion kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 382/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Tolvan tien peruskorjaukseen Posion kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 383/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Lehmivaara—Mämmilä—Korpikoski Pellon kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 384/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Nuotioranta—Kainuunkylä—Pekanpää Ylitornion kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 385/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Tepaston tien korjaamiseen Kittilässä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 386/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kantatie 82 parantamiseen välillä Kalliosalmi—Kemijärvi (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 387/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen ns. Soklin radan rakentamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 388/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen rataosuuden Laurila—Tornio—Kolari sähköistykseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 389/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Kurttakojärven kunnostamiseen Kolarissa (35.10.61)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 390/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Vaat-
tojärven kunnostamiseen Kolarissa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 391/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Mel-
tosjärvien kunnostamiseen Ylitornion kunnassa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 392/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Tor-
nionjoen kunnostamiseen Ylitornion kunnan alueella (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 393/2014 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen rau-
tatien rakentamisesta aiheutuneitten vesien virtaumaesteiden poistamiseksi Juoksengin ky-
lässä Pellossa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 394/2014 vp Reijo Tossavainen ps ym. Määrärahan osoittaminen
valtatie 13 peruskorjauksen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 395/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Harmaan talouden tor-
junnasta aiheutuva verotuloarvion korottaminen (11.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 396/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittami-
nen tuomioistuinten toimintamenoihin (25.10.03)
- Talousarvioaloite TAA 397/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittami-
nen syyttäjälaitoksen toimintamenoihin (25.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 398/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittami-
nen poliisin toimintamenoihin (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 399/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittami-
nen Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 400/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoitta-
minen palomiesten eläkeiän alentamisen selvittämiseen (26.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 401/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittami-
nen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 402/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittami-
nen tullilaitoksen toimintamenoihin (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 403/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittami-
nen Tullin suorittamaan talousrikostutkintaan, tullivalvontaan ja verotukseen (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 404/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoitta-
minen oppilaitosten peruskorjaushankkeisiin Itä-Uudellamaalla (28.90.30)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 405/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen lapsiperheiden kotipalveluihin (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 406/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen omaishoitajien toimintakyvyn tukemiseen ja omaishoidon tuen tason korottamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 407/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 408/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 409/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen kattavan kouluverkoston ylläpitoon (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 410/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarojen lisäämiseen nuorisotyön edistämiseksi itäisellä Uudellamaalla (29.91.50)
- Talousarvioaloite TAA 411/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen teille 1551 ja 1552 välille Tarkkinen—Voolahden risteys Porvoossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 412/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen tien 1605 parantamiseen välillä Porvoo—Myrskylä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 413/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen maantien 143 parantamiseen rakentamalla maantien 143 ja maantien 2850 välinen kiertoliittymä Hyvinkäälle (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 414/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän ja liityntäpysäköinnin rakentamiseen Nikkiläntien ja Martinkyläntien liittymään Sipoossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 415/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Loviisassa Valkontiellä Petaksentien liittymästä Valkoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 416/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Itäväylälle välille Kullo—Ernestas (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 417/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen osatyökykyisten ja vammaisten työllisyyden edistämiseen (32.30.51)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 418/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen säätiöiden rahankäytön valvontaan (32.40.03)
- Talousarvioaloite TAA 419/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen vanhusasiavaltuutetun viran perustamiseen (33.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 420/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen varusmiesten kotiuttamisrahaan (33.01.53)
- Talousarvioaloite TAA 421/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveystyön edistämiseen (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 422/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen Irti Huumeista ry:n toiminnan tukemiseen (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 423/2014 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps Määrärahan osoittaminen vanhusten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen (35.20.55)
- Talousarvioaloite TAA 424/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Eurooppalainen Suomi ry:lle ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 425/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Ahvenanmaalle myönnetyn arpajaisveron tuoton palauttamisen vähentäminen (28.80.40)
- Talousarvioaloite TAA 426/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen kunnille myönnettyihin ennakoiduttuihin menoihin ulkomaalaisten vapaaehtoisen maastamuuton tukemiseksi (28.99.96)
- Talousarvioaloite TAA 427/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Svenska Finlands folkting -nimiselle järjestölle ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.01.50)
- Talousarvioaloite TAA 428/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Helsingin Eurooppalaisen koulun ja EU:n Eurooppa-kouluille ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 429/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Suomalaisuuden Liitto ry:n nimi- ja lippuvalistustyön tukemiseen (29.80.50)
- Talousarvioaloite TAA 430/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Taiteilijoiden, kirjailijoiden ja kääntäjien apurahaan ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.80.51)
- Talousarvioaloite TAA 431/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Kansallisgallerian kokoelman kartuttamiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.80.72)
- Talousarvioaloite TAA 432/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Pappilantien 17339 peruskorjaukseen Kurikassa (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 433/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen yhdistysten 17685 perusparantamisen aloittamiseen välillä Vaasantie—Ala-Hella Lapualla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 434/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen alikulun rakentamiseen maantielle 6900 Kurikan Jyllintaipaleella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 435/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Miedon koululle Kurikassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 436/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Kaskinen-radnan tehostetun kunnossapidon suunnitteluun ja aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 437/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen perustienpitoon Vaasan vaalipiirissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 438/2014 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 3 ja kantatie 67 liittymäjärjestelyihin Kurikassa (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 439/2014 vp Matti Saarinen sd Määrärahan osoittaminen Espoo—Lohja-kaupunkiradan suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 440/2014 vp Matti Saarinen sd Määrärahan osoittaminen valtatie 25 parantamiseen osuudella Hanko—Mäntsälä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 441/2014 vp Matti Saarinen sd Määrärahan osoittaminen Hanko—Hyvinkää-radnan sähköistykseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 442/2014 vp Kimmo Sasi kok Määrärahan osoittaminen Suomen poliittista kulttuuria ja päättäjiä 1960-luvun kylmän sodan maailmassa koskevan tutkimuksen tukemiseen (29.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 443/2014 vp Arto Satonen kok ym. Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (33.50.57)
- Talousarvioaloite TAA 444/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen puolustusvoimien toimintamenoihin (27.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 445/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen puolustusmateriaalihankintoihin (27.10.18)
- Talousarvioaloite TAA 446/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 447/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kansanmusiikkitahtuman Eteläpohjalaiset Spelit avustamiseen (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 448/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 17881 Särkikylä—Pitkäsalo—Övermark perusparantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 449/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Ähtärin Inha—Ryöttö-tien päällystämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 450/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Alavuden Kätänjoentien (paikallistie 7071) perusparannuksen loppuun saattamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 451/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Alajärven Lehtimäen Rannankyläntien perusparannukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 452/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Kuortaneen Mäyryn kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 453/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantateiden 63 ja 68 kiertoliittymän rakentamiseen Evijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 454/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Töysän Tuurin ja Ähtärin Peränteen välisen Salonkyläntien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 455/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Alajärven Luoma-aholla kantatiellä 68 ja Luomantiellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 456/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen paikallistien 17253 (Rämäläntie) peruskorjaamiseen Ähtärin Myllymäenkyän ja Soinin Vehunkylän välillä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 457/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Sulkavankyläntien 17099 peruskorjaukseen ja asfaltointiin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 458/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 63 parantamiseen välillä Evijärvi—Kaustinen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 459/2014 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 18 oikaisuun välillä Ähtärin Myllymäki—Multia (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 460/2014 vp Ismo Soukola ps ym. Määrärahan osoittaminen Forsan seudun vesihuollon parantamiseen (30.40.31)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 461/2014 vp Eila Tiainen vas Määrärahan osoittaminen kirjastojen lainauskorvauksiin (29.01.22)
- Talousarvioaloite TAA 462/2014 vp Eila Tiainen vas Määrärahan osoittaminen yliopistojen toimintaan (29.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 463/2014 vp Eila Tiainen vas Määrärahan osoittaminen valtion taiteilija-apurahojen lisäämiseen (29.80.51)
- Talousarvioaloite TAA 464/2014 vp Eila Tiainen vas Määrärahan osoittaminen valtionavustukseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 465/2014 vp Eila Tiainen vas Määrärahan osoittaminen Jyväskylä—Äänekoski—Haapajärvi-radon parantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 466/2014 vp Eila Tiainen vas ym. Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen palvelujen ostoon ja kehittämiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 467/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Eurovinjettimaksun käyttöönotosta johtuva verotuloarvion korottaminen (11.19.09)
- Talousarvioaloite TAA 468/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk Määrärahan osoittaminen valtioneuvos Johannes Virolaisen tieteelliseen elämäkertaan (21.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 469/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen kuntien harkinnanvaraisen valtionosuuslisän maksamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 470/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Lasten kotihoidon tuen muutoksesta luopuminen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 471/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Yliopistojen pääomittamisesta luopuminen (29.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 472/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen (30.20.40)
- Talousarvioaloite TAA 473/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen perusväylien kunnossapitoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 474/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen yksityisteiden kunnossapitoon (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 475/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Pisara-radon suunniteltuun ehdotettu määrärahan poistaminen (31.10.77)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 476/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen ensimmäisen vieraan työntekijän palkkatukeen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 477/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 478/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen metsähakesähkön tuotantotukeen (32.60.44)
- Talousarvioaloite TAA 479/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen siirtoon Kansaneläkelaitoksen vastattavaksi (33.10)
- Talousarvioaloite TAA 480/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen lapsilisien maksamiseen (33.10.51)
- Talousarvioaloite TAA 481/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen takuueläkkeen tasokorotukseen (33.40.60)
- Talousarvioaloite TAA 482/2014 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen siirtoviemärihankkeiden toteuttamiseen (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 483/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen rikosuhripäivystyksen järjestämiseen Länsi-Suomen alueella (25.01.50)
- Talousarvioaloite TAA 484/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen huume- ja rahakoirien hankkimiseen ja ylläpitoon poliisille (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 485/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen koulupsykologien määrän lisäämiseen kouluissa Länsi-Suomen alueella (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 486/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen ylimääräisen sanomalehtimieseläkkeen maksamiseen (29.80.16)
- Talousarvioaloite TAA 487/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen Vaasan Hubertus -ratsastuskoulun nuorisotyö- ja syrjäytymisenestotoimintaan sekä työkykypalveluiden ja infrastruktuurin kehittämiseen (29.91.50)
- Talousarvioaloite TAA 488/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen seututien 661 Kauhajoki—Isojoki kehittämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 489/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen maantien 717 kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Vaasassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 490/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Kaskinen-rataosuuden rakentamisen aloittamiseen (31.10.77)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 491/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen Merenkurkun liikenteen kehittämiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 492/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen Pohjanmaan seudun rintamaveteraanien kuntoutukseen (33.50.56)
- Talousarvioaloite TAA 493/2014 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen vanhusten kotipalveluiden kehittämiseen Vaasan alueella (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 494/2014 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen rajanylityspaikkojen kehittämiseen ja liikenteen sujuvoittamiseen (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 495/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen valtatielle 13 välillä Kuukanniemi—Iitiä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 496/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen eritasoliittymän rakentamiseen valtateiden 6 ja 12 risteykseen Kelttiin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 497/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen tien 3864 eli Ylämaantien kunnostukseen välillä Sipari—Pulsa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 498/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 26 perusparannushankkeen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 499/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen tien 387 peruskorjaukseen välillä Raippo—Vaalimaa (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 500/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen kantatie 62 perusparannukseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 501/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 13 perusparannukseen Myttiömäen kohdalla Savitaipaleella (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 502/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 6 parantamishankkeen loppuun saattamiseen Korialla (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 503/2014 vp Ari Torniainen kesk Määrärahan osoittaminen aluearkkitehtitoimintaan (35.20.37)
- Talousarvioaloite TAA 504/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Parikkalan kansainvälisen rajanylityspaikan vakinaistaminen (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 505/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Parikkala—Syväoron rajanylityspaikan kehittämiseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 506/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen välitömiä perusparannuksia tarvitsevien tieosuuksien kunnostukseen Etelä-Savon maakunnan alueella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 507/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon, parantamiseen ja rakennuskustannuksiin Etelä-Savon maakunnan alueella (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 508/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Savonlinnan syväväylän siirtoon liittyvän uuden rautatiesillan rakentamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 509/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen henkilöliikenteen aloittamiseen junaradalla Savonlinna—Pieksämäki (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 510/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Savonlinnan lentoliikenteen kehittämiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 511/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen "Väliaikainen yrittäjyys" -selvitystyön tekemiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 512/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen yli 50-vuotiaiden työllistämiseen Etelä-Savon maakunnassa (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 513/2014 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen nuorten työllistämiseen Etelä-Savon maakunnassa (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 514/2014 vp Kauko Tuupainen ps ym. Määrärahan osoittaminen rataosuuden Orivesi—Jämsä kaksoisraiteen suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 515/2014 vp Kauko Tuupainen ps ym. Määrärahan osoittaminen yhdystien 16691 peruskorjaukseen Jyväskylän Nyrölässä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 516/2014 vp Kari Uotila vas ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 517/2014 vp Kari Uotila vas ym. Määrärahan osoittaminen Hanko—Hyvinkää-radän sähköistämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 518/2014 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen kotitalousneuvontajärjestöille (29.30.53)
- Talousarvioaloite TAA 519/2014 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen Oulun satamaväylän syventämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 520/2014 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen Oulu—Kajaani-tieosuuden kehittämiseen valtatiellä 22 (31.10.77)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 521/2014 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen valtatien 4 parantamiseen Oulun kohdalla ja välillä Ii—Simo (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 522/2014 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen Innovatiiviset kaupungit -ohjelman rahoittamiseen (32.20.42)
- Talousarvioaloite TAA 523/2014 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen merialueen retkisatamaverkoston palveluiden kehittämiseen (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 524/2014 vp Erkki Virtanen vas ym. Määrärahan osoittaminen valtionavustukseen kunnille koulujen homekorjauksiin (29.10.34)
- Talousarvioaloite TAA 525/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskuksen tiedotustoiminnan lisäämiseen (24.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 526/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitokselle harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan (25.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 527/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Raskaan MLRS-raketinheitinjärjestelmän pitkän kantaman tykistöohjushankinnasta luopuminen (27.10.18)
- Talousarvioaloite TAA 528/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen ja tukipalvelujen lisäämiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 529/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen kuntien valtionosuuksien korottamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 530/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen valtatien 8 parantamiseen tieosuudella Turku—Pori (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 531/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen käynnistämisen edellyttämään selvitystyöhön ja suunnitteluun (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 532/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen yhteisöradioiden ja viestintäyhteisöjen toiminnan tukemiseen (31.40)
- Talousarvioaloite TAA 533/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen selvitystyöhön työeläkkeiden taitetun indeksin muuttamiseksi puoliväli-indeksiksi (33.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 534/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen valtion osuuteen sairausvakuutuslaista johtuviin menoihin (33.30.60)
- Talousarvioaloite TAA 535/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen ulkomaisen työvoiman käyttöä valvovien tarkastajien lisäämiseen Lounais-Suomessa (33.70.01)

Valiokunnan mietintö VaVM 37/2014 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—538/2014 vp

- Talousarvioaloite TAA 536/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen mielenterveyspotilaiden hammashuoltoon (33.70.50)
- Talousarvioaloite TAA 537/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen asbestille altistuneiden terveysneuvontaan ja kuntoutukseen (33.70.50)
- Talousarvioaloite TAA 538/2014 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen asuntojen peruskorjausavustuksiin (35.20.55)